

მანია ახალაძე

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის ექსპერტი**

სარჩელის/გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკაში¹

¹ წინამდებარე კვლევაში მოცემულია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2016-2019 წლების განჩინებები სარჩელის/გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის საკითხებზე.

სტილისტ-რედაქტორი

სოფიო მამულაშვილი

ტექნიკური რედაქტორი

მარიკა მაღალაშვილი

© საქართველოს უზენაესი სასამართლო, 2020

შინაარსი

1. სარჩელის უზრუნველყოფა	7
1.1 მოთხოვნის უზრუნველყოფა არამატერიალური ძონებით	67
2. საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფა	71
3. სარჩელის უზრუნველყოფა სარჩელის აღკვრამდე	86
4. გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა	93
5. სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის შეცვლა მეორით	115
6. სარჩელის უზრუნველყოფით გამონაკლისი ზარალის ანაზღაურება	131
სამართლებრივი დასკვნა	152

² ტექსტში სსკ-აღნიშნავს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსს, ხოლო სსკ-საქართველოს სამოქალაქო კოდექსს.

შესავალი

მართლმსაჯულების სისტემის ეფექტურობა სამართლებრივი წესრიგის განმტკიცებისა და სამართლებრივი უსაფრთხოების უზრუნველყოფის ფუნდამენტური წინაპირობაა. მართლმსაჯულების ეფექტურობა დამოუკიდებელ, მიუკერძოებელ, სამართლიან და დროულ სამართალწარმოებაში პოვებს გამოხატულებას.³

რამდენად სწრაფიც არ უნდა იყოს მართლმსაჯულება,⁴ როგორც სამართლიანი და კანონიერიც არ უნდა იყოს სასამართლო გადაწყვეტილება, მართლმსაჯულების მიზნები და ამოცანები განუხორციელებელი რჩება, თუ არ აღსრულდება გადაწყვეტილება.⁵

სამოქალაქო სამართალწარმოებაში მოსარჩელის სამართლებრივი ინტერესის დაკმაყოფილებისთვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ბერკეტი საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდეგში – სსსკ) XXIII თავით გათვალისწინებული სარჩელის/გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის განხორციელებაა.

სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანს⁶ წარმოადგენს

³ შ.შმიტი, ჰ.რიჰტერი „მოსამართლის მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცესი სამოქალაქო სამართალში“, გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება (GIZ), 2013, 3, მითითებულია: ზ. ძლიერიშვილი, „სარჩელის უზრუნველყოფით გამოწვეული ზარალის (ზიანის) ანაზღაურების უზრუნველყოფა“, სამართლის ჟურნალი, თსუ უნივერსიტეტის გამომცემლობა, №1, 2018, 5.

⁴ Sierra S., Provisional Court Protection in Administrative Disputes in Europe: The Constitutional Status of Interim Measures Deriving from the Right of Effective Court Protection. A Comparative Approach, European Law, Vol. 10, N1, 2004, 42-60, მითითებულია: ზ.ძლიერიშვილი, „სარჩელის უზრუნველყოფით გამოწვეული ზარალის (ზიანის) ანაზღაურების უზრუნველყოფა“, სამართლის ჟურნალი, თსუ უნივერსიტეტის გამომცემლობა, №1, 2018, 6.

⁵ Beck'sche Kurz-kommentare Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz und anderen Nebengesetzen. Begründet von. A. Baumbach, W.Lauterbach, J. Albers, P. Hartmann, 75, Aufl, 2016, Vorb. 704, 2046, მითითებულია: ზ. ძლიერიშვილი, „სარჩელის უზრუნველყოფით გამოწვეული ზარალის (ზიანის) ანაზღაურების უზრუნველყოფა“, სამართლის ჟურნალი, თსუ უნივერსიტეტის გამომცემლობა, №1, 2018, 6.

⁶ Kramer X., Harmonization of Provisional and Protective Measures in Europe, 1, Publishes in: Storme M.(ed), Procedural Laws in Europe, Towards Harmonization, Maklu: Antwerpen/Apeloorn 2003, ISBN:90-6215-881-1, 305-319, მითითებულია:

გადანყვეტილების რეალურად აღსრულებისათვის მოსალოდნელი დაბრკოლების თავიდან აცილება, მოპასუხისათვის თავისი ქონების განკარგვის უფლების შეზღუდვისა თუ კანონით გათვალისწინებული უზრუნველყოფის სხვა საშუალებების გამოყენების გზით.⁷ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით სასამართლო იცავს მხარეთა ქონებას, კანონით გათვალისწინებულ ინტერესებს.⁸

სარჩელის უზრუნველყოფის საკითხის გადანყვეტისას და ერთ-ერთი მხარის უფლებების, თუნდაც კანონისმიერ ფარგლებში შეზღუდვისას,⁹ სასამართლო უნდა ემყარებოდეს დასაბუთებულ ვარაუდს,¹⁰ რომ აღნიშნული საპროცესო ღონისძიებისგარეშე ობიექტურად შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულებება საქმის განხილვის სამართლებრივი შედეგის – სასამართლო გადანყვეტილების აღსრულება.¹¹

იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ მოსარჩელისათვის ხელსაყრელი გადანყვეტილების მიღებისას მისი აღსრულების უზრუნველყოფა სწორედ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებითაა შესაძლებელი, მოსარჩელე, როგორც წესი, ამ ღო-

ლია: ზ. ძლიერიშვილი, „სარჩელის უზრუნველყოფით გამოწვეული ზარალის (ზიანის) ანაზღაურების უზრუნველყოფა“, სამართლის ჟურნალი, თსუ უნივერსიტეტის გამომცემლობა, №1, 2018, 6.

⁷ თ. ლილუაშვილი, „სამოქალაქო საპროცესო სამართალი“, მე-2 გამოც. თბ.2005, 299.

⁸ Sierra S., Provisional Court Protection in Administrative Disputes in Europe: The Constitutional Status of Interim Measures Deriving from the Right of Effective Court Protection, A Comparative Approach, European Law Journal, Vol. 10, N1, January 2004, 42-60, მითითებულია: ზ. ძლიერიშვილი, „სარჩელის უზრუნველყოფით გამოწვეული ზარალის (ზიანის) ანაზღაურების უზრუნველყოფა“, სამართლის ჟურნალი, თსუ უნივერსიტეტის გამომცემლობა, №1, 2018, 6.

⁹ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკული რეკომენდაციები სამოქალაქო საპროცესო სამართლის საკითხებზე საერთო სასამართლოების მოსამართლეებისათვის, თბ. 2010, 157.

¹⁰ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 25 ნოემბრის განჩინება საქმეზე №ას-1165-1095-2015.

¹¹ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2016 წლის 2 ნოემბრის განჩინება საქმეზე №ას-956-921-2016.

ნისძიების გამოყენებას არა მარტო სარჩელის წარდგენისას ითხოვს, არამედ სარჩელის აღძვრამდეც, ხოლო მოპასუხეს გაუმართლებელი უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების გამო მიყენებული ზიანისაგან საპროცესო თავდაცვის მიზნით შეუძლია, ამ ზიანის უზრუნველყოფა მოითხოვოს საერთო სასამართლოების მატერიალურ-ტექნიკური დეპარტამენტის ანგარიშზე შესაბამისი თანხის განთავსებით.

გამომდინარე აღნიშნულიდან, დიდ წილად სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე მოსარჩელისა და უზრუნველყოფის გამოყენებით გამონვეული ზიანის ანაზღაურების გარანტიის შესახებ მოპასუხის შუამდგომლობათა განხილვა პირველი ინსტანციის სასამართლოებს უწევთ, თუმცა, ვინაიდან აღნიშნულ შუამდგომლობათა დაყენება-განხილვა საქმისწარმოების ნებისმიერ ეტაპზე შესაძლებელია, ამ მხრივ საინტერესო პრაქტიკა დაგროვდა როგორც სააპელაციო, ისე – საქართველოს უზენაეს სასამართლოში.

წინამდებარე კვლევაში გაანალიზებულია სარჩელის (მათ შორის – საარბიტრაჟო სარჩელის) გადაწყვეტილებათა აღსრულების უზრუნველყოფის თაობაზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ბოლო ოთხი წლის (2016-2019) პრაქტიკა. განზოგადებაში განჩინებების ფაბულები მოცემულია საპროცესო კოდექსის ნორმათა მიხედვით, დასაწყისში მითითებულია საკასაციო სასამართლოს განჩინების სამართლებრივი შედეგი, შესაბამისად, დაინტერესებული პირებისათვის ხელმისაწვდომი და ადვილად გასაგები იქნება მოსარჩელის მოთხოვნის საპროცესო უზრუნველყოფის, ამ უზრუნველყოფით მიყენებული ზიანის გარანტიებისა და გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის გამოყენების თაობაზე მათთვის საინტერესო საკითხზე უზენაესი სასამართლოს დასკვნები¹² და მოსაზრებები. აღნიშნულიდან გამომდინარე, წინამდებარე განზოგადების მიზანია მართლმსაჯულების პროცესის განხორციელების ეფექტურობისა და გამჭვირვალობის ხელშეწყობა.

¹² ტექსტში საკასაციო პალატა, საკასაციო სასამართლო გულისხმობს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას.

1. სარჩელის უზრუნველყოფა

(სსსკ-ის 191-ე მუხლი)

- 1.1. მოპასუხეთა საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, კერძოდ, სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე მოსარჩელეთა განცხადება ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა ყადაღა და მოპასუხეებს აეკრძალათ უძრავი ქონების გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა.

სესხის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ფულადი თანხის დაკისრების მოთხოვნით მოსარჩელეთა მიერ ინდივიდუალურ ბინათმენაშენეთა ამხანაგობის წევრთა წინააღმდეგ წარმოებულ დავაში სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებებით მოსარჩელეთა განცხადებები დაკმაყოფილდა და, სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით, ყადაღა დაედო მოპასუხეთა კუთვნილ უძრავ ქონებას. სააპელაციო სასამართლოს ხსენებულ განჩინებებზე საჩივრები წარადგინეს მოპასუხებმა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით მოპასუხეთა საჩივრები არ დაკმაყოფილდა და, საქმე სსსკ-ის 197¹ მუხლის შესაბამისად, გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოპასუხედ დასახელებული პირები წარმოადგენენ ბმას წევრებს. სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებიდან გამომდინარე, სესხი უზრუნველყოფილი არაა სანივთო საშუალებით, ამასთანავე, პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებით, რომლის კანონიერებაც სააპელაციო წესით იხილება, სარჩელი, როგორც სესხის ძირი თანხის, ისე – სარგებლისა და შემცირებული პირგასამტეხლოს ნაწილში საფუძვლიანადაა მიჩნეული. სარჩელის უზრუნველყოფის საფუძვლად მოსარჩელეები ძირითადად მიუთითებენ იმ გარემოებაზე, რომ სოლიდარულად ვალდებულ პირთა ნაწილმა, ვალდებულების შესრულებისაგან თავის არიდების მიზნით გაასხვისეს ინდივიდუალური საკუთრების საგნები (უძრავი ქონება) და, თუკი ამგვარი ქმედება გაგრძელდება, გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის შემთხვევაში, აღარ იარსებებს აღსრულების საგანი. საკასაციო პალატამ ფორმალურ-სამართლებრივი თვალსაზრისით სარჩელის საფუძვლიანობის, მისი უზრუნველყოფის შესახებ გან-

ცხადებისა და საქმის მასალების შესწავლის შედეგად გაიზიარა სა-
აპელაციო პალატის დასკვნა, რომ არსებობს მოსარჩელეთა მოთ-
ხოვნის უზრუნველყოფის წინაპირობები. საკასაციო სასამართლომ,
სსსკ-ის 191-ე მუხლიდან გამომდინარე, დამატებით განმარტა, რომ
სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება მართლმსაჯულების რე-
ალური განხორციელების ამოცანას ემსახურება და სასამართლოს
მიერ ქვეყნის სახელით მიღებული გადაწყვეტილებით დადგენილი
სიკეთით კრედიტორის სარგებლობის ხელშეწყობას ემსახურება,
რათა გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის დროისათვის,
მისი ინტერესი, მოვალის არაკეთილსინდისიერების გამო, არ შეი-
ლახოს, ხოლო მართლმსაჯულება ფორმალური არ გახდეს. სარჩე-
ლის უზრუნველყოფის ღონისძიება წარმოადგენს მოსარჩელის ინ-
ტერესების დაცვის ქმედით, თუმცა დროებით ზომას, რომელიც
ემყარება განცხადებაში მითითებული გარემოებების, ასევე – სარ-
ჩელის საფუძვლიანობის ფორმალურ კვლევას, უზრუნველყოფის
ღონისძიების გამოყენების კუთხით სასამართლოს დასკვნები საქ-
მის არსებითად განხილვისას ჩამოყალიბებული შედეგის მიმართ
გავლენას არ ახდენს.

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ უზრუნველყოფის ინსტი-
ტუტის გამოყენებისას, ბუნებრივია, შეფასების ობიექტი იმ სამო-
მავლო სიკეთის დაცვაა, რომელიც შედეგად მართლმსაჯულების
განხორციელებას უნდა მოჰყვეს, თუმცა, ამავდროულად, გასათ-
ვალისწინებელია პროპორცია ამ სიკეთესა და მოპასუხის ინტერე-
სის შეზღუდვას შორის, ანუ სასამართლომ დასკვნა უნდა გამოი-
ტანოს, რომ არსებობს სარჩელის უზრუნველყოფის აუცილებელი
წინაპირობები და ამის პარალელურად მოპასუხისათვის დაწესე-
ბული შეზღუდვა იქნება პროპორციული. ევროსასამართლოს პრე-
ცედენტულ სამართალზე დაყრდნობით საკასაციო სასამართლომ
აღნიშნა, რომ პრინციპიდან, რომლის მიხედვითაც მე-6 მუხლი არ
გამოიყენება წინასწარი სამართალწარმოებისას, ევროსასამარ-
თლომ დაუშვა გამონაკლისი, როდესაც დროებითი განჩინება გა-
მონაკლისის სახით საჭიროებს განსხვავებულ მიდგომას, რადგა-
ნაც მოთხოვნილი ზომა არის რადიკალური, სათანადო ხარისხის არ-
მქონე და აპელაციისას, თუ მისი გაუქმების გარეშე, იგი გავლენას
იქონიებს მხარეებზე მნიშვნელოვანი დროის განმავლობაში (**იხ.
Markass Car Hire Ltd v. Cyprus, (dec.), no. 51591/99, 23 ოქტომბერი
2001**).

საკასაციო პალატამ ნაწილობრივ გაიზიარა საჩივარში გამოთქმუ-

ლი მოსაზრებები და მიიჩნია, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის შერჩეული ზომა გარკვეულ დისპროპორციას იწვევს მოსარჩელეთა ინტერესებსა და მოპასუხეთა უფლებებს შორის.

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ საჩივრის ავტორთა არგუმენტიმოთხოვნის მოცულობისა და უზრუნველყოფის საგნის ღირებულების არათანაფარდობის თაობაზე ემყარება მხოლოდ თავიანთ მოსაზრებას, რაიმე მტკიცებულება, რომელიც მოსარჩელეთა მიერ წარდგენილ აუდიტორულ დასკვნებს გააქარწყლებდა, მოპასუხე მხარეს არ წარუდგენია, შესაბამისად, მხოლოდ ეს საკითხი ვერ გახდება უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებაზე უარის თქმის საფუძველი, გარდა ამისა, პალატამ უარყო მოპასუხეთა ის პოზიცია, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების ორჯერ გამოყენების წინაპირობა არ არსებობდა, რამდენადაც გადანყვეტილება კანონიერ ძალაში შესვლის შემთხვევაში აღსრულებამოთხოვნის ჯამური ღირებულებით, თავის მხრივ, ნიშანდობლივია, რომ სასამართლოს სხვადასხვა დროს მიმართეს მოსარჩელებმა განცხადებით სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე და, ბუნებრივია, სასამართლომაც ცალკეული საპროცესო აქტით იმსჯელა ამ განცხადებებზე.

ერთ-ერთი ძირითადი არგუმენტი, რის საფუძველზეც მოპასუხეები მოითხოვენ უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმებას, არის ის, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს მიერ ბათილად იქნა ცნობილი იბას სადამფუძნებლო ხელშეკრულება და ამით განსახილველ დავას გამოეცალა საფუძველი. საკასაციო პალატამ აღნიშნა, რომ სადამფუძნებლო ხელშეკრულების ბათილად ცნობისა და ერთ-ერთი წევრისათვის ქონების დაბრუნების შესახებ საქალაქო სასამართლოს გადანყვეტილების ბათილად ცნობის საკითხთან დაკავშირებით მიმდინარე სამართალწარმოების დასრულებამდე სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ განჩინებით შეაჩერა წინამდებარე საქმისწარმოება, რაც კერძო საჩივრით გასაჩივრდა. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ განჩინებით გააუქმა რა გასაჩივრებული განჩინება უსაფუძვლობის გამო, განმარტა შემდეგი: „განსახილველ შემთხვევაში ვერ იქნება გაზიარებული სააპელაციო სასამართლოს დასკვნა საქმისწარმოების შეჩერების თაობაზე იმ საფუძველით, რომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ განსახილველი საქმის გადასაწყვეტად შესაძლოა არსებითი მნიშვნელობა ჰქონდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის სადავო გა-

დაწყვეტილებით დადგენილ ფაქტებს. საქალაქო სასამართლოს მიერ განხილული №2/8777-14 საქმე ეხება იბა დაფუძნების შესახებ სანოტარო აქტის ბათილად ცნობას და სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე განსახილველ დავაზე ამ განჩინების პირველ პუნქტში დასახელებული მოსარჩეველების ერთ-ერთი მოპასუხისა და იმავდროულად სააპელაციო საჩივრის ავტორის უძრავი ქონების საკუთრებად აღრიცხვას. საკასაციო სასამართლოს მიიჩნია, რომ სანოტარო აქტის ბათილად ცნობის საფუძველზე პირზე საკუთრების აღრიცხვისა და ფულადი ვალდებულების შესრულებასთან დაკავშირებულ სასამართლო საქმეებს შორის არ იკვეთება იმგვარი კავშირი, რომ ერთ საქმეზე დადგენილ ფაქტებს პრეიუდიციული მნიშვნელობა მიენიჭოს მეორე საქმეზე გადაწყვეტილების მიღების დროს. იმ დაშვებითაც, რომ საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით, დადგენილია გარკვეული ფაქტები, ეს ვერ შეაფერხებს ფულადი ვალდებულების შესრულებიდან გამომდინარე დავის განხილვას მხარეთა შორის, რადგან, **თუკი არ დადასტურდება მხარეთა შორის ამ სახელშეკრულებო მოთხოვნების არსებობის საფუძვლიანობა, სასამართლოს კონკრეტული წინაპირობების შემოწმება კონდიციური სამართლის ნორმებით მოუწევს, რასაც ვერ შეუშლის ხელს კონკრეტულ საქმეზე პირის მიკუთვნებითი მოთხოვნის დროს განხილული და გადაწყვეტილი ფაქტობრივი წინაპირობა ამხანაგობის დაფუძნებაზე სანოტარო აქტის ბათილობის შესახებ**“.

საკასაციო პალატამ არ გაიზიარა საჩივარში გამოთქმული პრეტენზია იმის თაობაზე, რომ ქვემდგომმა სასამართლომ თავი აარიდა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებით გამონვეული მოსალოდნელი ზიანისათვის გარანტიის წარდგენის ფაქტს, რადგანაც საქმის მასალებით პირდაპირ არ დგინდება და ვერც მხარე ვერ ადასტურებს სარწმუნოდ სსსკ-ის 199-ე მუხლის პირველი ნაწილის წინაპირობების არსებობას.

უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებისას მხარეთა ინტერესების პროპორციულობის საკითხის შეფასებისას, საკასაციო სასამართლომ გაითვალისწინა, როგორც დაზუსტებულ საჩივარში, ისე – საქმეში წარდგენილი სხვადასხვა მიმართვები და სახლების ავარიულობის შესახებ შუამდგომლობაში ასახული გარემოება. საკასაციო სასამართლომ იმის გათვალისწინებით, რომ სააპელაციო სასამართლომ სარჩელის უზრუნველყოფის ზომად შეარჩია უძრავი ქონებაზე ყადაღის დადება, აღნიშნა, რომ, **მიუხედავად უზრუნ-**

ველყოფის ღონისძიების სახის განსაზღვრის თაობაზე მხარის მოთხოვნისა, სსკ-ის 198-ე მუხლის პირველი ნაწილის დათქმა, საბოლოოდ, სასამართლოს უპირატესობაა, რომელიც მან უნდა შეარჩიოს გონივრულობის პრინციპით. ამ შემთხვევაში, შეფასების საგანს წარმოადგენს, როგორც სამომავლოდ მისაღები გადანყვეტილების აღსრულებისათვის შესაბამისი გარანტიის შექმნა, ისე – მონინალმდევე მხარის ინტერესების შეძლებისდაგვარად მინიმალურად შეზღუდვა. ამავე ნორმის მე-2 ნაწილი ადგენს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა ჩამონათვალს და ამ ღონისძიებათაგან ყველაზე მკაცრი სწორედ ქონებაზე ყადაღის დადებაა, რამდენადაც, „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 63¹ მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, უძრავ ქონებაზე ყადაღის დადება ნიშნავს ქონების აღწერას და მესაკუთრისათვის მისი განკარგვის – ნებისმიერი ფორმით გასხვისების, იპოთეკით, უზუფრუქტით, სერვიტუტით ან აღნაგობით დატვირთვის, თხოვების, ქირავნობის ან/და იჯარის ხელშეკრულების დადების – აკრძალვას. რეგისტრაციას დაქვემდებარებულ ქონებას ყადაღა დაედება აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიმართვის, ხოლო უძრავ ქონებაში განთავსებულ მოძრავ ნივთებს – ქონების აღწერისა და დაყადაღების აქტის საფუძველზე. უძრავ ქონებას ყადაღა დაედება მოძრავ ქონებაზე ყადაღის დადებისათვის დადგენილი წესით. ყადაღის დადების ან გაუქმების აქტი/მიმართვა დაუყოვნებლივ ეგზავნება შესაბამის მარეგისტრირებელ ორგანოს. მოცემულ შემთხვევაში, **პალატამ მიიჩნია, როგორც მოსარჩელეთა ინტერესების დაცვის, ისე – მოპასუხეთა უფლებების შეზღუდვის პროპორციულ ზომას წარმოადგენს არა ქონებაზე ყადაღის დადება, არამედ სსკ-ის 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი, რომლის საფუძველზეც მოპასუხეებს უნდა აეკრძალოთ ყადაღადადებული უძრავი ქონებების გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა.**¹³

¹³ სუს განჩინება, 30 მარტი, 2018, №ას-157-157-2018.

1.2. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე საჩივარი არ დაკმაყოფილდა. მიუხედავად საბანკო გარანტიის არსებობისა, სასამართლომ გამოიყენა უზრუნველყოფის ღონისძიება.

ერთ-ერთ საქმეში¹⁴ მხარეთა შორის დავის საგანია პირგასამტეხლოს დაკისრება ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო. საქალაქო სასამართლომ სარჩელი ნაწილობრივ დააკმაყოფილა, რომელიც სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს მხარეებმა. სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართა მოსარჩელემ და, სარჩელისა და სააპელაციო საჩივრის უზრუნველყოფის მიზნით, მოითხოვა მოპასუხე შპს-ს საბანკო ანგარიშებზე ნებისმიერი ვალუტით ყადაღის დადება, ასევე – მოსარჩელე სააგენტოს ტერიტორიულ ორგანოში სააგენტოს კუთვნილ და მონინალმდეგისათვის უსასყიდლო უზუფრუქტით გადაცემულ უძრავი ქონების სანარმოო ფართში განთავსებულ, მონინალმდეგის კუთვნილ მოძრავ ქონებაზე (პურ-ფუნთუშეულის საცხობისა და იქვე მდებარე მაკარონის სანარმოო ხაზის ყველა შემადგენელ დანადგარებსა და ნაწილებზე) ყადაღის დადება.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე სააგენტოს განცხადება დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, შპს-ს აეკრძალა სააგენტოს კუთვნილ და მონინალმდეგისათვის უსასყიდლო უზუფრუქტით გადაცემულ უძრავ ქონებაში-სანარმოო ფართში განთავსებულ, მონინალმდეგის კუთვნილი მოძრავი ქონების, კერძოდ, პურ-ფუნთუშეულის საცხობ სანარმოო ხაზის ყველა შემადგენელი დანადგარისა და ნაწილის და იქვე მდებარე მაკარონის სანარმოო ხაზის ყველა შემადგენელი დანადგარებისა და ნაწილის გასხვისება და სანივთოსამართლებრივი უფლებით დატვირთვა.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე შპს-მ შეიტანა საჩივარი, რომლითაც გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება მოითხოვა.

საჩივრის თანახმად, დავის საგანს წარმოადგენს არსებული სახელშეკრულებო ურთიერთობების ფარგლებში მოპასუხის მიერ ნაკის-

¹⁴ სუს განჩინება, 10 თებერვალი, 2017, №ას-1202-1162-2016.

რი ვალდებულებების შეუსრულებლობით გამოწვეული პირგასამტეხლოს დაკისრება. სახელშეკრულებო ურთიერთობების ფარგლებში მოპასუხის მხრიდან ვალდებულების შესაძლო დარღვევით გამოწვეული პირგასამტეხლოს გადახდა უზრუნველყოფილია ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად მოპასუხე მხარის მიერ წარდგენილი საბანკო გარანტიით. აღნიშნული საბანკო გარანტია უზრუნველყოფს განსახილველი სახელშეკრულებო ურთიერთობიდან გამომდინარე პირგასამტეხლოს გადახდას, რაც იმას ნიშნავს, რომ სასარჩელო მოთხოვნა, თეორიული თვალსაზრისით, უზრუნველყოფილია შესაბამისი საგარანტიო ვალდებულებით და არ არსებობს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით შპს-ს საჩივარი, როგორც დაუსაბუთებელი, საქმის მასალებთან ერთად გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლომ არ დააკმაყოფილა საჩივარი შემდეგი დასაბუთებით: სასამართლომ მიუთითა რა სსსკ-ის 191-ე მუხლის პირველი ნაწილის დისპოზიციაზე (მოსარჩელეს შეუძლია, მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელშიც მითითებული უნდა იყოს გარემოებები, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოუყენებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, დარღვეული ან სადავო უფლების განხორციელებას, გამოინვევს გამოუსწორებელ და პირდაპირ ზიანს, ან ისეთ ზიანს, რომელიც კომპენსირებული ვერ იქნება მოპასუხისათვის ზიანის ანაზღაურების დაკისრებით. ეს განცხადება უნდა შეიცავდეს დასაბუთებასაც, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიების გამოყენება მიაჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. რომელიმე ზემოაღნიშნული გარემოების არსებობის შემთხვევაში, სასამართლოს გამოაქვს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განჩინება. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება სასამართლოს ვარაუდს, რომ სარჩელი შეიძლება, დაკმაყოფილდეს. სასამართლოს მსჯელობა სარჩელის მატერიალურ და საპროცესო წინაპირობებზე გავლენას არ ახდენს სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილებაზე) და აღნიშნა, რომ მითითებული ნორმა ითვალისწინებს იმ წინაპირობათა ჩამონათვალს, როდესაც საჭიროა სასამართლოს მხრიდან სასარჩელო მოთხოვნის დაცვის ქმე-

დითი ღონისძიები, რათა მართლმსაჯულების განხორციელება არ დაკარგოს ის სამართლებრივი ეფექტი, რაც პირის დარღვეული უფლების აღდგენით ვლინდება. უზრუნველყოფის ღონისძიება განპირობებულია მისაღები/მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულებისათვის რეალური პერსპექტივის შექმნით.

სასამართლოს მითითებით, განსახილველ შემთხვევაში, გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ დავის საგანს ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების დარღვევით გამონეწეული მოთხოვნის უზრუნველყოფის ვალდებულებით სამართლებრივი საშუალების პირგასამტეხლოს დაკისრება ნარმოადგენს, ანუ პროცესუალურ სამართლებრივი თვალსაზრისით, სასარჩელო მოთხოვნა თანხის დაკისრებაა. სააპელაციო სასამართლომ მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილი ღონისძიების ფარგლებში შეძლებისდაგვარად დაიცვა ის სამმხრივი ბალანსი, რომელიც ეფექტური მართლმსაჯულების განხორციელების მიზნის კენაა მიმართული, კერძოდ: სასამართლომ უზრუნველყო მოსარჩელის ინტერესების დაცვა, რომლის პროპორციულადაც მოპასუხეს შეუზღუდა მოძრავ ნივთებზე სანივთო უფლებები (გასხვისება და გირავნობით დატვირთვა) იმგვარად, რომ საფრთხე არ შეექმნას მესაკუთრის სამენარმეო ინტერესებს და ამით სამომავლოდ მისაღები გადაწყვეტილება რეალურად აღსრულებადი გახადა, ამდენად, საკასაციო სასამართლოს მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება სრულად შესაბამეა სსსკ-ის 194-ე მუხლის პირველი ნაწილის მოთხოვნებს.

თეორიული თვალსაზრისით, საკასაციო სასამართლომ გაიზიარა საჩივრის ავტორის პოზიცია, რომ სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების დარღვევის გამო ასანაზღაურებელი პირგასამტეხლო უზრუნველყოფილია საბანკო გარანტიით და აღარ არსებობს სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენების პროცესუალური საფუძველი, რამდენადაც, სსკ-ის 879-ე მუხლის თანახმად, საბანკო გარანტიის ძალით – ბანკი, სხვა საკრედიტო დაწესებულება ან სადაზღვევო ორგანიზაცია (გარანტი) სხვა პირის (პრინციპალის) თხოვნით კისრულობს წერილობით ვალდებულებას, რომ ნაკისრი ვალდებულების შესაბამისად გადაუხდის პრინციპალის კრედიტორს (ბენეფიციარს) ფულად თანხას გადახდის შესახებ ბენეფიციარის წერილობითი მოთხოვნის საფუძველზე, თუმცა, საკასაციო სასამართლოს აზრით, სსკ-ის 885-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გარანტია შეზღუდულია ვადით და ამ ვადის გასვლის შემდგომ ბენეფიციარის მოთხოვნა გარანტიის ფარგლებში

ალუსრულებელი ხდება (გარანტიის მოქმედების ვადა წყდება). საკასაციო სასამართლომ საჩივარზე დართულ საბანკო გარანტიის ასლებში მითითებული ვადების გათვალისწინებით აღნიშნა, რომ სასამართლო სისტემაში ფაქტობრივად არსებული ვითარების საქმეთა დიდი ნაკადის გათვალისწინებით, შესაძლებელია, ნარდგენილი საბანკო გარანტია უზრუნველყოფის საკმარისი სახე არ აღმოჩნდეს, ამასთანავე, იმ პირობებში, როდესაც დაცულია საჩივრის ავტორის სამენარმეო ინტერესი, ხოლო უფლების შეზღუდვის თვალსაზრისით მხარეს საჩივარში არ მიუთითებია, პალატამ მიიჩნია, რომ ქვემდგომმა სასამართლომ სწორად გამოიყენა უზრუნველყოფის ღონისძიება, რომელიც დაცული მიზნის პროპორციულია და არ არსებობს საჩივრის დაკმაყოფილების ფაქტობრივ-სამართლებრივი წინაპირობები.

1.3. საკასაციო სასამართლომ გააუქმა სააპელაციო სასამართლოს მიერ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება და დააკმაყოფილა საჩივარი, რადგან მიიჩნია, რომ გამოყენებული ზომა იჭრება არა მოპასუხის – როგორც ფიზიკური პირის ქონებრივ სფეროში, არამედ მისი, როგორც მენარმეო სუბიექტის (საწარმოს 100%-იანი დამფუძნებლის), სამენარმეო უფლებამოსილებაში.

სხვა საქმეში¹⁵ საწარმოს სარჩელი მეორე მოპასუხე საწარმოსა და ამ საწარმოს დამფუძნებელი ფიზიკური პირის (პირველი მოპასუხე) მიმართ თანხის სოლიდარულად დაკისრების თაობაზე ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მოპასუხე ფიზიკურ პირს დაეკისრა მოთხოვნილი თანხის ნაწილი, ხოლო მის მიმართ თანხის ნაწილის დაკისრებასა და მოპასუხე საწარმოსათვის თანხის სოლიდარულად დაკისრების ნაწილში სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა პირველმა მოპასუხემ. სააპელაციო პალატას განცხადებით მიმართა მოსარჩელემ და მოითხოვა, სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით, პირველი მოპასუხისთვის, როგორც მეორე მოპასუხის 100%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორისათვის მეორე მო-

¹⁵ სუს განჩინება, 2 თებერვალი, 2016, №ას-1215-1140-2015.

პასუხის წარმომადგენლობაზე/ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი პირებისათვის თანხმობის გაცემის აკრძალვა ამავე კომპანიის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების გასხვისებისა და უფლებრივად დატვირთვის შესახებ, ასევე, თანხმობის გაცემის აკრძალვა ორგანიზაციის სახელით სესხის აღებაზე.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე მოსარჩელის განცხადება დაკმაყოფილდა, სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით, პირველ მოპასუხეს, როგორც მეორე მოპასუხის 100%-იანი წილის მფლობელ პარტნიორს, აეკრძალა მეორე მოპასუხის წარმომადგენლობაზე/ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი პირებისთვის თანხმობის გაცემა, ამავე კომპანიის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების გასხვისებისა და უფლებრივად დატვირთვის შესახებ, ასევე – თანხმობის გაცემა ორგანიზაციის სახელით სესხის აღებაზე.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე საჩივარი წარადგინა პირველმა მოპასუხემ და მოითხოვა მისი გაუქმება. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე, რომლითაც მოსარჩელის წარმომადგენლის განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე დაკმაყოფილდა, საჩივარი წარადგინა პირველმა მოპასუხემ და მოითხოვა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება. საჩივრის ავტორის წარმომადგენლის მითითებით, განსახილველ საქმეში არსებობს სარჩელის აღძვრამდე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შესახებ საქალაქო სასამართლოს 2013 წლის 23 სექტემბერს მიღებული №318916-13 განჩინება და ყადაღა დაედო მეორე მოპასუხის საკუთრებაში არსებულ უძრავ ქონებას, დასახელებული განჩინებით განისაზღვრა, რომ **კომპანია ვერ გაასხვისებს, ვერ დატვირთავს იპოთეკით და მასზე ვერ გაავრცელებს ვერანაირ სანივთო უფლებას. ფაქტობრივად გასაჩივრებული განჩინებით ხელახლა იქნა მიღებული იგივე დანაწესი, რომ კომპანიის 100% წილის მფლობელ პარტნიორს აეკრძალა ამ კომპანიის ხელმძღვანელი პირებისთვის თანხმობის გაცემა კომპანიის კუთვნილებაში მყოფ მიწის ნაკვეთის გასხვისებისა და იპოთეკით დატვირთვაზე.** საჩივრის ავტორის განმარტებით, იმის გათვალისწინებით, რომ არსებობდა საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინება მეორე მოპასუხის საკუთრებაში არსებული ქონების დაყადაღების შესახებ, საჭირო აღარ იყო სარჩელის უზრუნველყოფის ღონის-

ძიების გამოყენება. ამასთან, მომჩივნის განცხადებით, კომპანიისთვის სესხის აღების აკრძალვა, სესხის ოდენობის მითითების გარეშე, ამავე კომპანიისთვის დისკრიმინაციული დანაშაულია, რამეთუ ის მენარმე სუბიექტია და მოცემული დავის დასრულებამდე შესაძლოა, მართლაც დასჭირდეს გარკვეული ოდენობით სესხის აღება, სესხის აღების აკრძალვით კი, გამოდის, რომ სასამართლო ერევა კომპანიის საქმიანობაში, რადგანაც გარკვეულწილად უზღუდავს სამენარმეო საქმიანობის განხორციელების შესაძლებლობას. გასაჩივრებული განჩინების საფუძველზე მეორე მოპასუხე კოტრდება ხელოვნურად, კომპანიის ქონების ღირებულება აღემატება მოსარჩელის მოთხოვნის ოდენობას, ამასთან, მას აქვს მოქმედი სამშენებლო პროექტი, რომლის დასრულების შემთხვევაში, კომპანია მიიღებს რამდენიმე მილიონი ლარის მოგებას, რაც გასაჩივრებული განჩინების გათვალისწინებით, შეუძლებელია.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით საჩივარი მიჩნეულ იქნა დაუსაბუთებლად და, სსსკ-ის 197¹ მუხლის შესაბამისად, გადაეგზავნა ზემდგომ სასამართლოს.

სააპელაციო პალატის განმარტებით, უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით კომპანიის 100%-იანი წილის მფლობელ პარტნიორს ქონების გასხვისება, მისი უფლებრივად დატვირთვა და სესხის აღება აკრძალა სწორედ იმ მიზნით, რომ მეორე მოპასუხეს ქონება არ გაეხვისებინა, უფლებრივად არ დაეტვირთა, რათა პირველი მოპასუხის კუთვნილი 100% წილის ღირებულება არ შემცირებულიყო მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულების ხელშეწყობის მიზნებიდან გამომდინარე. გარდა ამისა, შეჯიბრებითობის პრინციპიდან გამომდინარე, მოპასუხემ (საჩივრის ავტორმა) სარწმუნოდ უნდა დაადასტუროს გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებით მისთვის ზიანის მიყენების ფაქტი. სააპელაციო სასამართლოს აზრით, მომჩივანი უფლებამოსილია, სასამართლოს, გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების ნაცვლად, სხვა, მისთვის მისაღები და ნაკლებად ზიანის მომტანი უზრუნველყოფა შესთავაზოს. ამგვარ დასაბუთებას საჩივარი არ შეიცავდა. გარდა აღნიშნულისა, მოპასუხეს სრული უფლება ჰქონდა, ესარგებლა სსსკ-ის 199-ე მუხლის დანაშაულით. პალატამ აღნიშნა, ვინაიდან საჩივრიდან ამკარად არ იკვეთებოდა, რომ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება შეიძლება გაუმართლებელი აღმოჩნდეს, რადგანაც საჩივრის ავტორი არ უთითებდა მისთვის ზიანის მიყენების კონკრეტულ ფაქტზე, პალა-

ტის განსჯით, ასეთ ვითარებაში, უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოუყენებლობით სარჩელის დაკმაყოფილების პირობებში მოსარჩელეს უფრო მეტი ზიანი შეიძლება მისდგომოდა, ვიდრე მოპასუხეს სარჩელის არდაკმაყოფილების შემთხვევაში.

საკასაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით – პირველი მოპასუხის საჩივარი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებაზე და მოსარჩელის განცხადება სარჩელის/გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის მიზნით პირველი მოპასუხისთვის (როგორც მეორე მოპასუხის 100%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორისათვის) მეორე მოპასუხის წარმომადგენლობასა და ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი პირებისთვის თანხმობის გაცემის, ამავე კომპანიის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების გასხვისებისა და უფლებრივად დატვირთვისა და ორგანიზაციის სახელით სესხის აღებაზე თანხმობის გაცემის აკრძალვის შესახებ არ დაკმაყოფილდა.

საკასაციო პალატამ აღნიშნა, რომ სარჩელის/გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით მოსარჩელე ფორმალური, სამართლებრივი თვალსაზრისით პრეტენზიას ასაბუთებდა იმით, რომ გადანყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის შემთხვევაში, მისი აღსრულება შეუძლებელი გახდება, რადგანაც პირველი მოპასუხის 100%-იანი წილი მეორე მოპასუხისათვის (ამ წილში საქალაქო სასამართლოს მიერ გამოყენებული ყადაღა კვლავ ძალაშია) არ არის ღირებული, სანარმო არ ფუნქციონირებს, წილი იძლევა მხოლოდ დივიდენდის მიღების უფლებას, ხოლო აღსრულების რეალური საშუალება უძრავი ქონებაა (მინის ნაკვეთი), რომელიც სარჩელის აღძვრის შემდეგ, ქონებრივი პასუხისმგებლობისაგან თავის არიდებს მიზნით, პირველმა მოპასუხემ შეიტანა მეორე მოპასუხის სანესდებო კაპიტალში. ამ საფუძველზე კი, განმცხადებელმა მოითხოვა მოსარჩელისათვის უფლებრივი აკრძალვის დაწესება, რის შედეგადაც არ გასხვისდება და უფლებრივად არ დაიტვირთება სანარმოს ქონება, ასევე, სანარმო ვერ აიღებს სესხს.

საკასაციო სასამართლომ სსკ-ის 24-ე და „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 44-ე მუხლების დანაწესების საფუძველზე განმარტა, რომ იურიდიული პირი დამოუკიდებელი უფლებაუნარიანი სამართალსუბიექტია, რომელიც საკუთარი სახელით მონა-

ნილეობს სამოქალაქო ბრუნვაში და უფლება-მოვალეობებს იძენს დამოუკიდებლად, მით უფრო საინტერესოა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ქონებრივი დამოუკიდებლობა.

პალატამ გაიზიარა ქვემდგომი სასამართლოს სამართლებრივი მსჯელობა სარჩელის/გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების ზოგადი წინაპირობების, ამ ინსტიტუტის მიზნისა და საჭიროების თაობაზე (სსსკ-ის 271-ე და 191-ე მუხლები), თუმცა მიიჩნია, რომ მოხმობილ ნორმათა ამგვარი ინტერპრეტაცია გამართლებული იქნებოდა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, **თუკი უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებული ზომა არ გაცდებოდა დავის ფარგლებს**. პალატის მითითებით, უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ მოპასუხის მიმართ და/ან მის წინააღმდეგ, რათა დავის საგანი მოპასუხის არაკეთილსინდისიერი (მათ შორის – კეთილსინდისიერი მესამე პირების მართლზომიერი ქმედებისგან) ქმედებისგან იყოს დაცული. უზრუნველყოფის ობიექტი არცერთ შემთხვევაში არ შეიძლება, იყოს სხვა პირის მატერიალური და/ან არამატერიალური სიკეთე. ამ დასკვნის საფუძველია თავად სსსკ-ის 191-ე მუხლი, რომელიც ამ ვითარებაში არ შეიძლება, განიმარტოს 198-ე მუხლისგან დამოუკიდებლად.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ, მართალია, მოსარჩელის მიერ წარდგენილი განცხადება ფორმალური, სამართლებრივი თვალსაზრისით უკავშირდება პირველი მოპასუხის ქონებრივი მდგარადობის შენარჩუნებას (მოპასუხისათვის გარკვეული ქმედების აკრძალვას), თუმცა საკითხის მხოლოდ ფორმალურად შეფასება არ ემსახურება უზრუნველყოფის მიზანს, გამოყენებული ზომა იჭრება არა მოპასუხის, როგორც ფიზიკური პირის ქონებრივ სფეროში, არამედ მისი, როგორც მენარმე სუბიექტის (საწარმოს 100%-იანი დამფუძნებლის), სამენარმეო უფლებამოსილებაში, რაც რეალურად ადგენს არაპროპორციულ ჩარევას იურიდიული პირის მმართველობაში და, ფაქტობრივად, კრძალავს საწარმოს საქმიანობას. შედეგად უმოქმედოა სამართლის დამოუკიდებელი სუბიექტი, რომლის მიმართაც კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით მოსარჩელეს ეთქვა უარი მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე.

საკასაციო სასამართლომ დამატებით აღნიშნა, რომ, სსსკ-ის 199¹ მუხლის თანახმად, მოსარჩელეს შეეძლო სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში გადაწყვეტილების გასაჩივრებას-

თან ერთად სააპელაციო წესით ედავა მეორე მოპასუხის ქონებაზე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების კანონიერების საკითხზე, რადგანაც სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შემთხვევაში, სასამართლო თავისი გადაწყვეტილებით აუქმებს ამ სარჩელთან დაკავშირებით გამოყენებულ უზრუნველყოფის ღონისძიებას, რაც საჩივრდება ამ გადაწყვეტილების გასაჩივრებისათვის კანონით დადგენილი წესით.

საკასაციო სასამართლომ გაიზიარა საჩივრის ავტორის მოსაზრება, რომ ნასარგებლები უზრუნველყოფის ღონისძიებით განმეორებით იქნა მიღებული უზრუნველყოფის ის ზომა, რომელიც საქალაქო სასამართლომ საქმის განხილვის ეტაპზე უკვე გამოიყენა და შემაჯამებელი გადაწყვეტილებით გააუქმა, ამასთანავე, **გამოყენებული შეზღუდვა იმდენად არსებითია, რომ იგი ზიანს აყენებს მენარმის ინტერესებს და მას შედეგად შეიძლება საწარმოს გადახდისუუნარობაც კი მოჰყვეს. ამგვარი ჩარევის პროპორციულად ვერ იქნება მიჩნეული ქვემდგომი სასამართლოს აპელირება სსსკ-ის 199-ე მუხლზე, ისიც, რომ 191-ე მუხლის მიზანი მართლმსაჯულების ინტერესის დაცვაა, რადგანაც, გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებით შეიზღუდა იმ პირის უფლება, რომელსაც არ ეკისრება პასუხისმგებლობა სასარჩელო მოთხოვნის გამო.**

1.4. საკასაციო სასამართლომ არ დააკმაყოფილა საჩივარი იმ დასაბუთებით, რომ მოძრავი ნივთის გასხვისების/უფლებრივი დატვირთვის მესაკუთრისათვის აკრძალვა მიიჩნია, როგორც მიზნის მიღწევის პროპორციულ, ისე – მოპასუხის ინტერესების საკმარისად დამცავ საშუალებად, რადგანაც ამ შემთხვევაში მესაკუთრეს სსკ-ის 170-ე მუხლით განსაზღვრულ უფლებათაგან მხოლოდ საკუთრების განკარგვის შესაძლებლობა ეკრძალება, როცა მეტ-ნაკლებად მენარჩუნებულია საკუთრების სუბსტანცია.

საქმის ფაბულის მიხედვით¹⁶ პირველი ინსტანციის სასამართლოს

¹⁶ სუს განჩინება 9 ნოემბერი, 2018, №ას-1368-2018.

მიერ დასაქმებულის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა და შრომითი ურთიერთობის შეჩერებისა და შეწყვეტის შესახებ დამსაქმებლის მიერ გამოვლენილი ცალმხრივი ნება მიჩნეულ იქნა ამ ურთიერთობის მომწესრიგებელ ნორმებთან შეუსაბამოდ, მოსარჩელეს, როგორც დასაქმებულს, აღუდგა პირვანდელი ვითარება, კერძოდ, იგი აღდგენილ იქნა გათავისუფლებამდე დაკავებულ თანამდებობაზე და მიეცა, როგორც გამოუყენებელი შვებულების კომპენსაცია, ისე – იძულებით მოცდენის მთელი პერიოდისათვის განაცდური და პირგასამტეხლო. სააპელაციო პალატამ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება უცვლელად დატოვა.

სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართა დამსაქმებულმა და მოითხოვა წინამდებარე საქმეზე უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება, კერძოდ, მოპასუხისათვის მის საკუთრებაში არსებული ავტომობილის გასხვისებისა და/ან უფლებრივი დატვირთვის აკრძალვა. უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობას მოსარჩელე ასაბუთებდა იმით, რომ მოპასუხე ცდილობდა პროცესის გაჭიანურებას (*მორიგების მიზნით სხდომის გადადების მიუხედავად, არ ხვდებოდა მოსარჩელეს, არ პასუხობდა მის სატელეფონო ზარებს და სხვა*), რადგანაც მიმდინარეობდა მოლაპარაკება მოპასუხესა და სხვა სამენარმეო სუბიექტს შორის მოპასუხის აქტივების შექმნაზე, შეჩერდა სესხების გაცემა და შექმნის მსურველი კომპანიის თანამშრომლები სწავლობდნენ პორტფელს, გარდა ამისა, მოპასუხე საწარმოს დამფუძნებელი უცხოელია, რაც მეტად ამყარებს კომპანიის მატერიალური სახსრების საქართველოდან გადინების შესაძლებლობას, ეს ყველაფერი კი, შემდგომში გაართულებს ან შეუძლებელს გახდის სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებას.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით განცხადება დაკმაყოფილდა, დამსაქმებელს (მოპასუხეს) აკრძალა საკუთრებაში არსებული მოძრავი ქონების (*სატრანსპორტო საშუალების*) გასხვისება ან/და უფლებრივად დატვირთვა.

ამავე სასამართლოს განჩინებით მოპასუხის საჩივარი სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებაზე არ დაკმაყოფილდა და იგი საქმის მასალებთან ერთად, სსსკ-ის 197¹ მუხლის შესაბამისად, განსახილველად გადაეგზავნა ზემდგომ სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლომ არ დააკმაყოფილა მოპასუხის საჩივარი და უცვლელად დატოვა გასაჩივრებული განჩინებით დადგენილი სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება შემდეგი დასაბუთებით:

საკასაციო პალატამ იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება უცვლელად იქნა დატოვებული ზემდგომი სასამართლოს მხრიდან და იგი დადგენილ ვადაში საკასაციო წესით არ გასაჩივრებულა, დადასტურებულად მიიჩნია მოსარჩელის ინტერესის ნამდვილობა გადაწყვეტილებით დადგენილი მართლწესრიგის რეალურად აღსრულების მიმართ, ამასთან, აღნიშნა, რომ დასაქმებულის განცხადება წარმოადგენს არა სარჩელის, არამედ გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის მოთხოვნას, რამდენადაც ამკარაა მოსარჩელის სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილება (სსსკ-ის 271-ე მუხლის შესაბამისად, სასამართლოს შეუძლია, უზრუნველყოს იმ გადაწყვეტილების აღსრულება, რომელიც გადაცემული არ არის დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად XXIII თავით დადგენილი წესების შესაბამისად (ძალადაკარგულია ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც სარჩელის/გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებას ითვალისწინებს იმ პირობებში, როდესაც ამ ღონისძიების შედეგად დაცული სიკეთე არ აღემატება უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შედეგად მოწინააღმდეგე მხარისთვის მიყენებულ ზიანს); (ძალადაკარგულია ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც უშვებს დროებითი მმართველისთვის მასობრივი ინფორმაციის საშუალების სარედაქციო პოლიტიკის განსაზღვრის უფლებამოსილებების მინიჭებას)) და არსებობს მისი უზრუნველყოფის წინაპირობები.

საკასაციო სასამართლომ დამატებით განმარტა, რომ, სსსკ-ის 191-ე მუხლიდან გამომდინარე, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება მართლმსაჯულების რეალურ განხორციელებასა და სასამართლოს მიერ ქვეყნის სახელით მიღებული გადაწყვეტილებით დადგენილი სიკეთით კრედიტორის სარგებლობის ხელშეწყობას ემსახურება, რათა გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის დროისათვის, მისი ინტერესი, მოვალის არაკეთილსინდისიერების გამო, არ შეილახოს, ხოლო მართლმსაჯულება ფორმალური არ გახდეს. გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ინსტიტუტი წარმოადგენს მოსარჩელის ინტერესების დაცვის ქმედით, თუმცა დროებით ზომას. საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ უზრუნველყოფის ინ-

სტიტუტის გამოყენებისას, ბუნებრივია, შეფასების ობიექტი იმ სამომავლო სიკეთის დაცვაა, რომელიც შედეგად მართლმსაჯულების განხორციელებას უნდა მოჰყვეს, თუმცა, ამავდროულად, გასათვალისწინებელია პროპორცია ამ სიკეთესა და მოპასუხის ინტერესის შეზღუდვას შორის, ანუ სასამართლომ დასკვნა უნდა გამოიტანოს, რომ არსებობს სარჩელის/გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის აუცილებელი წინაპირობები და ამის პარალელურად მოპასუხისათვის დაწესებული შეზღუდვა უნდა იყოს პროპორციული.

პალატამ გაიზიარა გასაჩივრებული განჩინების დასკვნა, რომ მოძრავი ნივთის გასხვისების/უფლებრივი დატვირთვის მესაკუთრისათვის აკრძალვა (სსსკ-ის 198.2 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტი) წარმოადგენს მიზნის მიღწევის პროპორციულ და მოპასუხის ინტერესების საკმარისად დამცავ საშუალებასაც, რადგანაც ამ შემთხვევაში მესაკუთრეს სსკ-ის 170-ე მუხლით განსაზღვრულ უფლებათაგან მხოლოდ საკუთრების განკარგვის შესაძლებლობა ეკრძალება, როცა მეტ-ნაკლებად შენარჩუნებულია საკუთრების სუბსტანცია და მესაკუთრის, როგორც უფლებრივი, ისე – ფიზიკური კავშირი საკუთრების ობიექტთან. პალატამ არ გაიზიარა საჩივარში გამოთქმული პრეტენზიები (საჩივრის ავტორის მოსაზრებით, მხოლოდ დარღვეულ უფლებასა თუ კანონიერ ინტერესზე აპელირება არ შეიძლება, გახდეს უზრუნველყოფის გამოყენების საშუალება და ის გამყარებული უნდა იყოს მისი ავტორის მხრიდან ფაქტობრივი გარემოებებისა ან/და მოსაზრებების სათანადო დასაბუთებით. ამასთან, მოპასუხესა და სხვა საწარმოს შორის მიმდინარეობდა მოლაპარაკებები არა პორტფელის რეალიზაციაზე, როგორც ეს დასაქმებულის განცხადებაშია მითითებული, არამედ კომპანიების შერწყმაზე და მართლმოდენ მოლაპარაკებების პროცესი არ შეიძლება, გახდეს იმ დაშვების წინაპირობა, რომ ალბათობის მაღალი ხარისხით კომპანია გასხვისდება. მოლაპარაკებების პროცესის წარმატებით დასრულების შემთხვევაში, კომპანიები ერთმანეთს შეერწყმება) და განმარტა, რომ ამ პრეტენზიათა შინაარსობრივი კვლევით არ გამოირიცხება მოპასუხის მხრიდან გარკვეული წინასახელშეკრულებო ურთიერთობები სხვა სამენარმეო სუბიექტთან, ამასთანავე, არც ის ფაქტი დგინდება უალტერნატივოდ, რომ იგეგმება კომპანიის რეორგანიზაცია (შერწყმა) და არა აქტივების რეალიზაცია, საჩივარს არ ერთვის მასში მითითებული გარემოებების დამადასტურებელი მტკიცებულებები, რომელთა წარდგენა მოპა-

სუხისათვის ხელმისაწვდომი იყო.

საბოლოოდ, პალატამ დაასკვნა, რომ ქვემდგომი სასამართლომ სწორად გამოიყენა გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიება, რომელიც პროპორციულია დასახული მიზნის მიღწევისა და ადგენს გონივრულ ბალანსს მხარეთა ინტერესებს შორის, ხოლო საჩივრის ავტორს, სსსკ-ის 393-ე – 394-ე მუხლების შესაბამისად, არ წარუდგენია იმგვარი დასაბუთებული შედაგება, რაც გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის შესახებ განჩინების გაუქმებას დაედებოდა საფუძვლად.

1.5. სააპელაციო სასამართლომ განცხადება ერთი და იმავე შუამდგომლობით სწორად დატოვა განუხილველად, რაც საჩივრდება საჩივრით, მაგრამ, ვინაიდან მოცემული საჩივარი სააპელაციო სასამართლოს არ განუხილავს, უზენაესი სასამართლოს კი საჩივრის განხილვის საპროცესო უფლებამოსილება მხოლოდ სააპელაციო პალატის მიერ თავისი მოტივირებული განჩინებით საჩივრის საფუძვლების გაუზიარებლობის შემთხვევაში აქვს, საკასაციო სასამართლომ საჩივარი გადააგზავნა სააპელაციო სასამართლოში.

საქალაქო სასამართლოს განჩინებით დაკმაყოფილდა მოსარჩელეთა მოთხოვნა სარჩელის აღდგრამდე მისი უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით მოპასუხისათვის სადავო უძრავ-მოძრავი ქონების გასხვისებისა და იპოთეკით დატვირთვის აკრძალვის შესახებ, ხოლო ამავე სასამართლოს განჩინებით, სარჩელის უზრუნველყოფის გამო, მხარისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების თაობაზე მოპასუხის განცხადება არ დაკმაყოფილდა.

მოპასუხემ სააპელაციო სასამართლოს მოგვიანებით განცხადებით მიმართა და მოითხოვა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებით გამოწვეული ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის (უზრუნველყოფის გარანტიის) გამოყენება. მხარის მითითებით, მოსარჩელებს უნდა დაჰკისრებოდათ მოპასუხისათვის მიყენებული ზიანის – კონკრეტული თანხის ანაზღაურების უზრუნველყოფა და, სსსკ-ის 57-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, ამ თანხის საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო სასამართლო-

ების დეპარტამენტის სადეპოზიტო ანგარიშზე შეტანა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით განცხადება დარჩა განუხილველად სსსკ-ის 372-ე მუხლის, მე-7 მუხლის მეორე ნაწილის, 194-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის შესაბამისად. სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ შუამდგომლობის ავტორი, როგორც პირველი ინსტანციის სასამართლოში, ასევე, სააპელაციო სასამართლოში წარდგენილ განცხადებაში გარანტიის გამოყენების საფუძველად უთითებდა ერთსა და იმავე გარემოებას, კერძოდ, გარანტიის გამოყენების თაობაზე მოპასუხის ყველა განცხადების საფუძველი იყო ქონების გაუსხვისებლობის ფაქტი და მის შედეგად მიღებული ზიანი, კერძოდ, მოპასუხე, გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის გამო, ვერ ახერხებდა ქონების გასხვისებასა და თანხის მიღებას. განსხვავება წინამორბედ და ამჟამინდელ ვაცხადებებს შორის არის მხოლოდ ზიანის ოდენობის გაანგარიშება, რაც არსობრივად არ ცვლის მოთხოვნის საფუძველს, ფაქტს, რომ აკრძალვის გამო, ქონების გაუსხვისებლობით განმცხადებელს ადგება ზიანი.

შესაბამისად, ვინაიდან სასამართლომ ორჯერ უკვე იმსჯელა და არ დააკმაყოფილა განმცხადებლის ანალოგიური მოთხოვნა იდენტური საფუძველით, სააპელაციო პალატამ, სსსკ-ის 194-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის შესაბამისად, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებით გამონვეული ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის (უზრუნველყოფის გარანტიის) გამოყენების თაობაზე მოპასუხის განცხადება განუხილველად დატოვა.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე მოპასუხემ შეიტანა საჩივარი, მოითხოვა მისი გაუქმება, განცხადების განხილვა და დაკმაყოფილება.

საკასაციო სასამართლომ მოპასუხის საჩივარი საქმესთან ერთად განსახილველად დაუბრუნა სააპელაციო სასამართლოს.¹⁷

საკასაციო სასამართლომ გაიზიარა სააპელაციო პალატის მსჯელობა იმ ნაწილში, რომ კანონმდებელი პირდაპირ არ ითვალისწინებს ზემოაღნიშნული განცხადების (როგორც სასამართლოს მიერ უკვე გადაწყვეტილ საკითხზე ხელმეორედ წარმოდგენილი მოთ-

¹⁷ სუს განჩინება 14 მარტი, 2017, №ას-228-217-2017.

ხოვნის) განხილვისა და მოცემული სამართლებრივი შინაარსის განჩინების გასაჩივრების წესს.

საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლომ სსსკ-ის მე-7 მუხლის მეორე ნაწილისა (თუ არ არსებობს სამოქალაქო საპროცესო ნორმა, რომელიც არეგულირებს სასამართლო წარმოების დროს წარმოშობილ ურთიერთობას, სასამართლო იყენებს საპროცესო სამართლის იმ ნორმას, რომელიც აწესრიგებს მსგავს ურთიერთობას (კანონის ანალოგია), ხოლო, თუ ასეთი ნორმა არ არსებობს, სასამართლო ემყარება სამოქალაქო საპროცესო სამართლის ზოგად პრინციპებს (სამართლის ანალოგია)) და, სსსკ-ის 194-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის (სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადების დაუკმაყოფილებლობის შემთხვევაში, სასამართლოს გამოაქვს სარჩელის უზრუნველყოფაზე უარის თქმის თაობაზე განჩინება. სასამართლოსთვის იმავე საგანზე და იმავე საფუძვლით ხელმეორედ მიმართვის შემთხვევაში, მიიღება განცხადების განუხილველად დატოვების შესახებ განჩინება, რაც გასაჩივრდება საჩივრით) დანაწესების გათვალისწინებით მართებულად ჩათვალა, რომ განცხადების განუხილველად დატოვების შესახებ განჩინების გასაჩივრება მხარეს შეეძლო საჩივრის წარდგენის გზით.

სსსკ-ის 197¹ მუხლის დანაწესი (სასამართლო საჩივარს წარმოებაში იღებს შესაბამისი ინსტანციის სასამართლოსათვის ამ კოდექსით გათვალისწინებული წესების თანახმად. თუ სასამართლო საჩივარს დასაშვებად და დასაბუთებულად მიიჩნევს, იგი აკმაყოფილებს მას. წინააღმდეგ შემთხვევაში, საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად სასამართლო განჩინების საფუძველზე გაეგზავნება ზემდგომ სასამართლოს განჩინების მიღებიდან 5 დღის ვადაში) გულისხმობს, რომ საჩივრის შემტანი პირი თავის პრეტენზიას წარუდგენს იმავე სასამართლოს, რომელმაც მიიღო გასაჩივრებული განჩინება. შესაბამისი ინსტანციის სასამართლო, კანონით დადგენილი წინაპირობების არსებობისას, წარმოებაში მიიღებს საჩივარს და თავადვე იმსჯელებს მის სამართლებრივ დასაბუთებულობაზე. იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლო გაიზიარებს საჩივრის მოტივებს, იგი დააკმაყოფილებს საჩივარს, ხოლო, წინააღმდეგ შემთხვევაში, სასამართლო ვალდებულია, მიიღოს განჩინება, სადაც დაასაბუთებს საჩივრის დაუკმაყოფილებლობის თაობაზე თავის მოსაზრებას და საქმეს საჩივართან ერთად 5 დღის ვადაში გადაუგზავნის ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოპასუხემ მართებულად შეიტანა საჩივარი სააპელაციო სასამართლოში, რომელმაც გამოიტანა განჩინება მისი განცხადების განუხილველად დატოვებასთან დაკავშირებით, თუმცა სააპელაციო პალატას აღნიშნული საჩივრის დასაშვებობაზე არ უმსჯელია, არც საჩივრის იურიდიული დასაბუთებულობა არ შეუმონმებია და საქართველოს უზენაეს სასამართლოს საქმე ყოველგვარი რეაგირების გარეშე გაუგზავნა.

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ უზენაეს სასამართლოს საჩივრის განხილვის საპროცესო უფლებამოსილება ენიჭება მხოლოდ სააპელაციო პალატის მიერ თავისი მოტივირებული განჩინებით საჩივრის საფუძვლების გაუზიარებლობის შემთხვევაში. იმ პირობებში, როდესაც მოცემული საჩივარი სააპელაციო სასამართლოს არ განუხილავს, საკასაციო სასამართლო მოკლებულია მასზე მსჯელობის შესაძლებლობას და საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად, განსახილველად დაუბრუნდა სააპელაციო პალატას, რათა არ დაირღვეს მოპასუხის საპროცესო უფლება საჩივრის ორი ინსტანციით განხილვასთან დაკავშირებით.

1.6. სააპელაციო სასამართლომ დააკმაყოფილა მოსარჩელის საჩივარი და დაადგინა სარჩელის უზრუნველყოფა. შემდეგ კი ამ განჩინებაზე მოპასუხის საჩივარი ნაწილობრივ დააკმაყოფილა და დაუკმაყოფილებელ ნაწილში გადააგზავნა უზენაეს სასამართლოში. უზენაესმა სასამართლომ დაუშვებლად ცნო საჩივარი, ვინაიდან სააპელაციო ინსტანცია საბოლოოა.

საქმის ფაბულის მიხედვით, მოსარჩელე ბანკმა სარჩელი აღძრა სასამართლოში მოპასუხის მიმართ და მოითხოვა მოპასუხისათვის 2017 წლის 01 იანვრიდან 6 თვის განმავლობაში კონკურენტ ბანკში დასაქმების აკრძალვა და რაიმე სახის პირდაპირი ან არაპირდაპირი თანამშრომლობა, ასევე – მოპასუხისათვის მოსარჩელის მიერ მისთვის გადაცემული ბონუს აქციების უკან დაბრუნების დავალდებულება. მოგვიანებით, მოსარჩელემ მოითხოვა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების სახით მოპასუხისათვის

2017 წლის 01 იანვრიდან 6 თვის განმავლობაში ბანკში დასაქმები-
სა და რაიმე სახის პირდაპირი ან არაპირდაპირი თანამშრომლობის
აკრძალვა, რაზედაც მოსარჩელეს ეთქვა უარი. საქალაქო სასამარ-
თლოს განჩინებით აღნიშნულ განჩინებაზე შეტანილი მოსარჩელის
საჩივარიც არ დაკმაყოფილდა და საქმესთან ერთად გადაეგზავნა
სააპელაციო სასამართლოს.

სააპელაციო პალატამ დააკმაყოფილა მოსარჩელის საჩივარი და,
სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით, მოპასუხეს აუკრძალა 2017
წლის 01 იანვრიდან 6 თვის განმავლობაში ბანკში დასაქმება და
რაიმე სახის პირდაპირი ან არაპირდაპირი თანამშრომლობა. იმავ-
დროულად, მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველ-
ყოფის მიზნით განმცხადებელს დაავალა საქართველოს იუსტიცი-
ის უმაღლესი საბჭოს საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის
სადეპოზიტო ანგარიშზე 90 000 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლა-
რის შეტანა. განჩინება გადაეცა დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად.

განჩინებაზე საჩივარი წარადგინა მოპასუხემ, რომელმაც მოით-
ხოვა გასაჩივრებული განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყო-
ფის ღონისძიების გაუქმება, აგრეთვე, იშუამდგომლა უზრუნველ-
ყოფის შესახებ განჩინების აღსრულების შეჩერების თაობაზე. თბი-
ლისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ
საჩივარი წარმოებაში მიიღო [სსსკ-ის 197¹ მუხლი].

ამავე განჩინების ბათილად ცნობისა და საქმისწარმოების განახ-
ლების შესახებ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს განცხადე-
ბით მიმართა ბანკმა. სააპელაციო სასამართლომ მისი, როგორც და-
ინტერესებული მხარის, საჩივარიც მიიღო წარმოებაში [სსსკ-ის
197¹, 285-ე, 368-ე მუხლები]. სააპელაციო სასამართლოს სამოქა-
ლაქო საქმეთა პალატის განჩინებით ბანკის საჩივარი დაკმაყოფილ-
და ნაწილობრივ. სააპელაციო სასამართლომ სამოქალაქო საქმეთა
პალატის გასაჩივრებული განჩინების ნაწილობრივ შეცვლით მიი-
ღო ახალი განჩინება. მოსარჩელის განცხადება სარჩელის უზრუნ-
ველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე დაკმაყოფილდა ნა-
წილობრივ და სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით მოპასუხეს აეკ-
რძალა 2017 წლის 15 მარტიდან 2017 წლის 01 ივლისამდე ბანკში
დასაქმება და რაიმე სახის პირდაპირი ან არაპირდაპირი თანამშრომ-
ლობა.

სააპელაციო სასამართლომ უზრუნველყოფის განჩინება დაასაბუ-

თა სსსკ-ის 191-ე მუხლზე მითითებით. სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ სარჩელის მოთხოვნის თავისებურების გათვალისწინებით, სრულიად დასაშვებია სარჩელისა და უზრუნველყოფის შესახებ მოთხოვნების თანხვედრა, რაც არ ნიშნავს იმავეობას, გამომდინარე იქიდან, რომ მათ სხვადასხვა სამართლებრივი წინაპირობები აქვთ, ვინაიდან ერთი ემსახურება მეორის განხორციელებას. ამასთან, უზრუნველყოფის ღონისძიება ყველა შემთხვევაში დროებითი მოქმედებაა, რომელიც სასარჩელო მოთხოვნის დაცვასა და ეფექტურად განხორციელებას ისახავს მიზნად.

პალატამ დასაბუთებულად მიიჩნია რა უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობა, გაიზიარა განმცხადებლის მოსაზრება, რომ კონკურენტ საბანკო დაწესებულებაში დასაქმების პირობებში არსებობს მაღალი ხარისხის რისკი, რომ მოპასუხე უკვე იყენებს და მომავალშიც გამოიყენებს კორპორაციული ბიზნესის მართვის მიმართულებით წლების განმავლობაში მოპოვებული კონკრეტული კომპანიის მიერ მისი თანამშრომლების ამ კომპანიაში საქმიანობის შედეგად მოსარჩელე ბანკში დაგროვებულ ინფორმაციასა და ცოდნას, რომლის კომპენსირება მოპასუხისთვის ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნით შეუძლებელია. მხარეთა უფლებების პროპორციულად დაცვის პრინციპის გათვალისწინებით პალატამ მიუთითა, რომ განსახილველ შემთხვევაში, უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების სტადიაზე მოსარჩელე მხარის ე.წ. „ლეგიტიმური ბიზნეს ინტერესის“ დაცვას უპირისპირდებოდა მოპასუხის თავისუფალი შრომის უფლების შეზღუდვა, რომლის კომპენსირებაც, სამართლოს მოსაზრებით, შესაძლებელი იყო ექვსთვიან შეზღუდვაზე უზრუნველყოფით გამოწვეული ზარალის ანაზღაურებით, რაც დადგენილ იქნა მოცემულ საქმეზე მოსარჩელისთვის 90 000 აშშ დოლარის უზრუნველყოფის გარანტიის წარდგენით. ბანკის საჩივართან დაკავშირებით სააპელაციო პალატამ დამატებით განმარტა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, როგორც წესი, სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე დასაბუთებული განცხადების პირობებში გამოიყენება, თუმცა, სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე წარდგენილი განცხადების დასაბუთებისადმი არსებული მოთხოვნა იმგვარად არ უნდა იქნეს გაგებული, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მომთხოვნი პირი ვალდებულია, უტყუარი მტკიცებულებე-

ბის წარმოდგენით დაამტკიცოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობა. აღნიშნული მოთხოვნა არ გამომდინარეობს არც სსსკ-ის 191-ე მუხლიდან და არც სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის სხვა ნორმებიდან. **სასამართლოს დასარწმუნებლად საკმარისია, ალბათობის მაღალი ხარისხით, იმ გარემოებების არსებობის ვარაუდზე მითითება, რომელსაც ემყარება სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენების აუცილებლობის შესახებ მოსარჩელის მოთხოვნა, სხვაგვარად, აღნიშნული გარემოებების არსებობის ალბათობა უნდა გადაწონიდეს ვარაუდს მისი არარსებობის შესახებ (2012 წლის 3 დეკემბრის განჩინება №ას-1461-1379-2012).** განმცხადებელმა მიუთითა იმ გარემოებებზე, რომ კონკურენტ საბანკო დანესებულებაში დასაქმების პირობებში არსებობს მაღალი ხარისხის რისკი, რომ მოპასუხე უკვე იყენებს და მომავალშიც გამოიყენებს მოსარჩელე ბანკში საქმიანობის შედეგად მიღებულ კორპორაციული ბიზნესის მართვის მიმართულებით დაუფლებულ ინფორმაციასა და ცოდნას, რომლის კომპენსირებაც მოპასუხისთვის ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნით შეუძლებელია. პალატამ აღნიშნა, რომ აკადემიურ ლიტერატურაში არსებობს ე.წ. „გარდაუვალი გამჟღავნების დოქტრინა“, რომლის შესაბამისად, შეუძლებელია იმის უზრუნველყოფა, რომ სამსახურის შეცვლისას პირი არ გამოიყენებს წინა დამსაქმებელთან მუშაობისას მიღებულ ცოდნას, რაც სასარგებლო იქნება ახალი დამსაქმებლისთვის, მაგრამ ქმნის წინა დამსაქმებლის დაზარალების საფრთხეს (**Harris, Y.O. The doctrine of inevitable Disclosure, Washington University law Reviv 78(1).**)

დაუკმაყოფილებელ ნაწილში მოპასუხისა და ბანკის საჩივრები, სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის გასაჩივრებულ განჩინებაზე დაუსაბუთებლობის გამო, საქმის მასალებთან ერთად გადაეგზავნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას.

საკასაციო სასამართლომ მოპასუხისა და ბანკის საჩივრები დაუშვებლად ცნო.¹⁸

საკასაციო პალატამ საჩივრის ფარგლებში მიღებული განჩინების, თუნდაც მონიხალმდებელ მხარისათვის კვლავ გასაჩივრების შესაძ-

¹⁸ სუს განჩინება, 19 აპრილი, 2017, №ას-471-439-2017.

ლებლობის მინიჭების შესახებ ქვემდგომი სასამართლოს მსჯელობაარ გაიზიარა, **რადგანაც ამგვარ შესაძლებლობას მოქმედი საპროცესო კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს**. ამ შემთხვევაში, სახელმძღვანელო ნორმას წარმოადგენს სსსკ-ის 197¹ მუხლი, რომლითაც მოწესრიგებულია უზრუნველყოფასთან დაკავშირებით წარდგენილი საჩივრის განხილვის პროცედურები, კერძოდ, სსსკ-ის 197¹ მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლო საჩივარს წარმოებაში იღებს შესაბამისი ინსტანციის სასამართლოსათვის ამ კოდექსით გათვალისწინებული წესების თანახმად. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით კი, თუ სასამართლო საჩივარს დასაშვებად და დასაბუთებულად მიიჩნევს, იგი აკმაყოფილებს მას. წინააღმდეგ შემთხვევაში, საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად სასამართლო განჩინების საფუძველზე ზემდგომ სასამართლოს გაეგზავნება განჩინების მიღებიდან ვადით – 5 დღეში. ამდენად, უზრუნველყოფასთან დაკავშირებულ საჩივრებზე კანონმდებლობა ითვალისწინებს ორი ინსტანციის წესით საქმის განხილვის შესაძლებლობას, რაც ნიშნავს იმას, რომ **ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და აღარ საჩივრდება, შესაბამისად, მის კანონიერებას დამატებით შესამე ინსტანცია აღარ შეამოწმებს**. აღნიშნული პრინციპი განმტკიცებულია სსსკ-ის 197¹ მუხლის მე-3 ნაწილით, რომელიც პროცესუალური შედეგის განმსაზღვრელად მიიჩნევს სსსკ-ის 419-ე მუხლს, სადაც ერთმნიშვნელოვანი დათქმაა ზემდგომი სასამართლოს განჩინებით საჩივრის განხილვის დასრულებაზე (სსსკ-ის 419-ე მუხლის მე-3 ნაწილი).

საკასაციო პალატამ აღნიშნა, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებაზე უარის თქმის შესახებ პირველი ინსტანციის სასამართლოს განჩინებების კანონიერებაზე საჩივრის ფარგლებში იმსჯელა სააპელაციო სასამართლომ, როგორც ზემდგომი ინსტანციის სასამართლომ და მიიღო განჩინება საჩივრის/განცხადების დაკმაყოფილების შესახებ. ეს უკანასკნელი კი სსსკ-ის 419-ე მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებულ, ზემდგომი სასამართლოს განჩინებას წარმოადგენს, რომლის კანონიერების შემოწმების საკითხი, შეუძლებელია, რაიმე ფორმით შესამე ინსტანციამ – საკასაციო სასამართლომ განიხილოს.

ზემდგომი სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების გასაჩივრების საკითხთან დაკავშირებით საჩივრის თაობაზე პალატამ მიუთითა საკასაციო სასამართლოს მიერ დადგენილ ერთგვაროვან

პრაქტიკაზე, სადაც საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ არაერთხელ განმარტა, რომ, სსსკ-ის 197¹.3 და 419.3 მუხლებიდან გამომდინარე, **ზემდგომი სასამართლოს მიერ საჩივრის ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილება, მიუხედავად სამართლებრივი შედეგისა, საბოლოოა და არცერთი მხარის მიერ მისი გასაჩივრების შესაძლებლობას მოქმედი კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს (იხ. სუსგ №ას-976-940-2016, 25 ნოემბერი, 2016 წელი; სუსგ №ას-625-597-2016, 29 ივლისი, 2016 წელი)**. ამავე საპროცესო სამართლებრივი საფუძვლიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატამ არ იმსჯელა მომჩივნის უზენაეს სასამართლოში წარდგენილ მოთხოვნაზე, რომელიც სააპელაციო სასამართლოს მიერ გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების აღსრულების შეჩერებას შეეხება.

1.7. სააპელაციო სასამართლომ დააკმაყოფილა მოპასუხის განცხადება და გააუქმა ყადაღა, მოგვიანებით კი, არ დააკმაყოფილა მოსარჩელის საჩივარი. საკასაციო სასამართლომ მოსარჩელის საჩივარი დააკმაყოფილა, გააუქმა გასაჩივრებული განჩინება და გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების შესახებ მოპასუხის განცხადება არ დააკმაყოფილა.

რაიონული სასამართლოს განჩინებით, სარჩელის აღძვრამდე მისი უზრუნველყოფის შესახებ პროტენციური მოსარჩელის განცხადება დაკმაყოფილდა და ყადაღა დაედო შემდგომში მოპასუხის საკუთრებაში არსებულ კონკრეტულ უძრავ ქონებას.

კანონით დადგენილ ვადაში მოსარჩელემ სარჩელი აღძრა სასამართლოში მოპასუხის მიმართ, მოითხოვა მხარეთა შორის დადებული ნასყიდობის ხელშეკრულების ბათილად, ხოლო ნასყიდობის საგნის უძრავი ქონების მესაკუთრედ ცნობა.

რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილებით, სარჩელი დაკმაყოფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი მხარეებს შორის დადებული სადავო ნასყიდობის ხელშეკრულება, მოსარჩელე ცნობილ იქნა უძრავი ქონების მესაკუთრედ, რაც მოპასუხემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით. სააპელაციო სასამართლოში მხარეთა შორის დამტკიც-

და მორიგება შემდეგი პირობებით: მოსარჩელის მიერ 7000 აშშ დოლარის გადახდის სანაცვლოდ, აპელანტი (მოპასუხე) დაუბრუნებს საკუთრებაში მონინალმდეგე მხარეს (მოსარჩელე) სადავო უძრავ ქონებას. მითითებული თანხის სრულ გადახდამდე დავის ობიექტი დარჩება მოპასუხის საკუთრებაში, რაიონული სასამართლოს განჩინების საფუძველზე გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების გარეშე. მითითებული თანხის – 7000 აშშ დოლარის სრულად გადახდა წარმოადგენს მოპასუხის მიერ უძრავი ქონების მოსარჩელისათვის გადაფორმების ვალდებულების საფუძველს, რომლის განუხორციელებლობა ანიჭებს უფლებას მოსარჩელეს, მიმართოს სააპელაციო სასამართლოს სააღსრულებო ფურცლის გაცემის მოთხოვნით და მის საფუძველზე უძრავი ქონება საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში თავის სახელზე აღრიცხოს. სააღსრულებო ფურცლის გაცემის წინაპირობას წარმოადგენს თანხის სრულად გადახდის დამადასტურებელი მტკიცებულების ორიგინალის წარდგენა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატისათვის. მორიგების აქტით გათვალისწინებული გრაფიკის ზედიზედ ორჯერ დარღვევის შემთხვევაში, მოპასუხე უფლებამოსილია, მიმართოს სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას სააღსრულებო ფურცლის მისაღებად, რომლის გაცემის წინაპირობას წარმოადგენს საბანკო ანგარიშის ამონაწერის დამონმებული ასლი, რომლიდანაც დადასტურდება ვალდებულების დარღვევა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას განცხადებით მიმართა მოპასუხემ და, სსსკ-ის 199¹ მუხლის შესაბამისად, მოითხოვა მის საკუთრებაში არსებულ უძრავ ქონებაზე ყადაღის გაუქმება.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით – ყადაღის მოხსნის თაობაზე მოპასუხის განცხადება დაკმაყოფილდა, გაუქმდა მოპასუხის საკუთრებაში არსებულ უძრავ ქონებაზე რაიონული სასამართლოს განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, რაზეც მოსარჩელემ შეიტანა საჩივარი და მოითხოვა მისი გაუქმება.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით მოსარჩელის საჩივარი არ დაკმაყოფილდა დაუსაბუთებლობის გამო და საქმესთან ერთად განსახილველად გაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სააპელაციო პალატის მიერ სადავო უძრავ ქონებაზე ყადაღის მოხსნა გაუმართლებელია, შესაბამისად, **საკასაციო სასამართლომ მოსარჩელის საჩივარი დააკმაყოფილა, გააუქმა გასაჩივრებული განჩინება და გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების შესახებ მოპასუხის განცხადება არ დააკმაყოფილა**¹⁹ შემდეგ გარემოებათა გამო: საკასაციო პალატამ აღნიშნა, რომ საზოგადოებრივი ურთიერთობების სამოქალაქოსამართლებრივი მონესრიგების პროცესში მისი მონაწილეების აღჭურვა განსაზღვრული უფლებებითა და მოვალეობებით განაპირობებს შემდგომში მათ ქცევას არსებული სამართლებრივი ურთიერთობის ფარგლებში. საქმისწარმოება და მორიგებით დასრულება მხარეთა უფლებაა. საქმის შედეგით მატერიალურსამართლებრივი დაინტერესება გულისხმობს, რომ საქმის გადაწყვეტის შედეგად ერთ-ერთმა მხარემ, შესაძლოა, შეიძინოს რაიმე მატერიალური სიკეთე, ხოლო მეორე მხარე – ამ სიკეთეს კარგავს. მორიგებისას ვითარება განსხვავებულია, აქ ინტერესი და სამართლებრივი სიკეთით სარგებლობა ერთდროული და ორმხრივია.

საკასაციო სასამართლომ ასევე მიიჩნია, რომ განსახილველი მორიგების შინაარსი უნდა განიმარტოს მხარეთა შეთანხმების მიზნებიდან და მათ შორის არსებული სამართლებრივი ურთიერთობის ხასიათიდან გამომდინარე იმგვარად, რომ მოსარჩელის მიერ მოპასუხის სასარგებლოდ ფულადი ვალდებულების შესრულების გრაფიკის ზედიზედ ორჯერ დარღვევა წარმოშობს მოპასუხის უფლებას, სააპელაციო სასამართლოსაგან მიიღოს სააღსრულებო ფურცელი და კომპეტენტური ორგანოსათვის მისი წარდგენის შედეგად დაიწყოს იძულებითი აღსრულების პროცედურა კუთვნილი თანხის (7 000 აშშ დოლარი) დარჩენილი ნაწილის მისაღებად. მოსარჩელის მხრიდან ვალდებულების არაჯეროვანი (დაგვიანებით) შესრულების შემთხვევაში მორიგების პირობებით რაიმე სხვა სანქცია გათვალისწინებული არ ყოფილა. მეორე მხრივ, მოსარჩელის მიერ დავალიანების სრულად დაფარვა წარმოშობს მოსარჩელის უფლებას, დაიბრუნოს საკუთრების უფლება სადავო უძრავ ქონებაზე. საჩივრის უარყოფას საფუძვლად დაედო სააპელაციო პალატის მიერ დადგენილი მოსარჩელის მიერ მოპასუხის სასარგებლოდ მორიგების აქტით გათვალისწინებული ფულადი ვალდებულებე-

¹⁹ სუს განჩინება 14 ივნისი, 2019, №ას-836-2019.

ბის სრული მოცულობით შესრულების ფაქტი.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებას კანონმდებელი უკავშირებს სარჩელის სამართლებრივ პერსპექტიულობას და აფასებს, თუ რამდენად მოსალოდნელია სარჩელის დაკმაყოფილება, თუმცა აღნიშნული დავის სამართლებრივ ბედზე გავლენას ვერ მოახდენს. სააპელაციო პალატის განჩინებით დამტკიცებული მხარეთა მორიგების პირობების თანახმად კი, არსებობს მოსარჩელისათვის სადავო ქონების დაბრუნების ფაქტობრივსამართლებრივი წანამძღვრები, შესაბამისად, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმებამ შესაძლოა, ხელი შეუშალოს იმ განჩინების აღსრულებას, რომლითაც მხარეთა შორის მორიგება დამტკიცდა. ამდენად, სააპელაციო პალატამ სადავო ნივთზე უფლებრივი შეზღუდვის გაგრძელება და ამ გზით მესაკუთრისათვის საკუთრებით სარგებლობაში ხელშეშლა გაუმართლებლად არასწორად მიიჩნია.

საკასაციო სასამართლომ არ გაიზიარა გასაჩივრებული განჩინების მსჯელობა მოსარჩელის მიერ მორიგებით გათვალისწინებული თანხის გადახდის გარიგების დარღვევასთან დაკავშირებით. აღნიშნული გარემოება არ წარმოადგენს სადავო ქონებაზე ყადაღის გაუქმების საფუძველს.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, სარჩელის უზრუნველყოფის სადავო ღონისძიების გაუქმება მიზანშეწონილი არ არის არც იმ გარემოებაზე აპელირებით, რომ დაყადაღებული უძრავი ნივთი გამოყენებულ უნდა იქნეს მოპასუხის ფულადი მოთხოვნის დაკმაყოფილების გარანტიად. ამგვარი დანაწესი მხარეებს მორიგების პირობებში არ გაუთვალისწინებიათ.

1.8. საკასაციო სასამართლომ მხარეთა საჩივრები არ დააკმაყოფილა, სააპელაციო სასამართლოს განჩინებები უცვლელად დატოვა.

უკანონო ხელშეშლის აღკვეთისა და უძრავი ნივთის უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვის შესახებ მოთხოვნით წარმოებულ დავაში მოსარჩელემ სააპელაციო სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებაზე განცხადებით მიმართა და მოით-

ხოვა მოპასუხის კუთვნილ სადავო მისამართზე მდებარე ფართზე ყადაღის დადება, მოპასუხისათვის აღნიშნული ქონების გასხვი-სების, ქირავნობისა და იჯარის ხელშეკრულებების დადების აკრძალვა, უკანონოდ აშენებულ ფართში, კერძოდ, სადავო ნაგებობებსა და აივანზე, თანასაკუთრების მიწის ნაკვეთზე სარესტორ-ნო საქმიანობის შეწყვეტა, ასევე – საჯარო რეესტრისთვის მოპასუხის სახელზე ზემოაღნიშნულ ფართთან დაკავშირებით რაიმე მარეგისტრირებელი ქმედების განხორციელების აკრძალვა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით მოსარჩელის განცხადება ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მოპასუხეს აეკრძალა სადავო აივანზე და თანასაკუთრების მიწის ნაკვეთზე რესტორნის საქმიანობა, ხოლო დანარჩენ მოთხოვნებზე მხარეს ეთქვა უარი.

განჩინება სააპელაციო სასამართლოში საჩივრით გაასაჩივრა ორივე მხარემ. მხარეებმა სადავოდ გახადეს, ერთი მხრივ, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების კანონიერება, ხოლო, მეორე მხრივ, აღნიშნული საპროცესო ღონისძიების გამოყენებაზე უარის თქმის მართლობიერება. სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით საჩივრები, დაუსაბუთებლობის გამო, საქმის მასალებთან ერთად გაიგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში განსახილველად.

საკასაციო სასამართლომ მხარეთა საჩივრები არ დააკმაყოფილა²⁰ და სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება უცვლელად დატოვა შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ, სსსკ-ის 191-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილების თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია, მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებასა და შესაბამის დასაბუთებას, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიება მიაჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. თუ სასამართლოს გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციე-

²⁰ სუს განჩინება, 21 ოქტომბერი, 2016, №ას-958-923-2016.

ლებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, იგი გამოიტანს განჩინებას სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შეიძლება, დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადაწყვეტილების გამოტანაზე.

მითითებული მსჯელობიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ დასახელებულ ნორმათა შინაარსიდან გამომდინარე, კანონმდებელი შესაძლებლობას აძლევს მოსარჩელე მხარეს, მხოლოდ საკუთარი კანონიერი უფლებების დაცვის მიზნით, მოითხოვოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება. ამისათვის მოსარჩელემ სარწმუნოდ უნდა დაასაბუთოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საჭიროება, რათა კონკრეტულ გარემოებათა საფუძველზე გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის აუცილებლობის შესახებ სასამართლოს შეუქმნას რწმენა.

აღნიშნული საკითხების დამაჯერებლად დამტკიცება მნიშვნელოვანია, რამდენადაც მსგავსი სახის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ერთი მხარისათვის თავისი უფლებების დაცვის გარანტს, ხოლო მეორე მხარეს უზღუდავს კანონიერი უფლებების განხორციელების შესაძლებლობას, შესაბამისად, გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის საკითხის გადაწყვეტისას და ერთ-ერთი მხარის უფლებების, თუნდაც კანონისმიერ ფარგლებში შეზღუდვისას, სასამართლო უნდა ემყარებოდეს დასაბუთებულ ვარაუდს, რომ აღნიშნული საპროცესო ღონისძიების გარეშე ობიექტურად შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულდება საქმის განხილვის სამართლებრივი შედეგის – სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება.

შესაბამისად, სასამართლომ მიუთითა, რომ საკუთრების ნებისმიერი შეზღუდვა მხარის ინტერესთა შორის სამართლიანი ბალანსისა და პროპორციულობის პრინციპით უნდა განისაზღვროს. საკუთრების უფლებაში ჩარევა უნდა პასუხობდეს დასახულ მიზანს და იმდენად უნდა ინვესტირდეს მესაკუთრის უფლებების შეზღუდვას, რამდენადაც ეს აუცილებელია ამ მიზნის მისაღწევად.

საკასაციო სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა იმ გარემოება-

ზე, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებას კანონმდებელი უკავშირებს სარჩელის სამართლებრივ პერსპექტიულობასაც და აფასებს, თუ რამდენად მოსალოდნელია სარჩელის დაკმაყოფილება, თუმცა აღნიშნულ დავაზე სამართლებრივ გავლენას ვერ მოახდენს.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ სსსკ-ის 198-ე მუხლის პირველი ნაწილისა (საკითხს იმის შესახებ, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიება უნდა იქნეს გამოყენებული, წყვეტს სასამართლო მოსარჩელის განცხადების შესაბამისად) და ამავე ნორმის მეორე ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის (სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებები შეიძლება იყოს მოპასუხისათვის გარკვეული მოქმედების შესრულების აკრძალვა) მიხედვით, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების არჩევა დამოკიდებულია არა მხოლოდ მხარეზე, რომლის როლი აღნიშნულ პროცესში შემოიფარგლება დისპოზიციურობის დაცვით სასამართლოსათვის იმ სახის ღონისძიების გამოყენებაზე მითითებით, რომლითაც თავად სურს სარჩელის უზრუნველყოფა, არამედ, საბოლოოდ, გადამწყვეტია სასამართლოს შეფასება, მისი არჩევანი, თუ რომელი ღონისძიებითაა შესაძლებელი სასურველი შედეგის მიღწევა – სამომავლოდ მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულების გარანტირება. სასამართლოს ამგვარი უპირატესობა განპირობებულია იმით, რომ, როგორც ზემოთ უკვე აღინიშნა, უზრუნველყოფის ღონისძიებით არ დაირღვეს სამართლიანი ბალანსი მხარეთა ინტერესების დაცვას, ასევე, დასაცავ სიკეთესა და უზრუნველყოფის შედეგად მხარის უფლების შეზღუდვას შორის.

საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ გასაჩივრებული განჩინებით სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება მართებულად განხორციელდა და მხარეთა უფლება სამართლიანი სასამართლოს მიერ დავის განხილვაზე არ დარღვეულა („ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის“ მე-6 მუხლი).

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სახის არჩევასა მნიშვნელოვანია დავის საგნის თავისებურებათა განსაზღვრა. ფულადი ვალდებულების შესრულების შესახებ სარჩელებზე მეტად ეფექტურია უზრუნველყოფის სახით ქონებაზე ყადაღის დადების ან მისი გასხვისების სხვაგვარი აკრძალვის გამოყენება, რათა თავიდან იქნეს აცილებული მატე-

რიალური სიკეთის განკარგვა და ამ გზით ვალდებულების შესრულებისაგან თავის არიდება, თუმცა, როდესაც საუბარია უკანონო ხელშეშლის აღკვეთისა (ნეგატორულ) და უძრავი ნივთის უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვის შესახებ (სავინდიკაციო) სარჩელებზე (სამოქალაქო კოდექსის 170-ე, 172-ე მუხლები) ზემოთ მითითებული ღონისძიება არაეფექტურია და ინვევს მოპასუხისათვის საქართველოს კანონმდებლობით გარანტირებული უფლებების გაუმართლებელ შეზღუდვას, რაც დაუშვებელია.

საკასაციო სასამართლომ სრულად გაიზიარა სააპელაციო პალატის უარი სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით მოპასუხის უძრავ ქონებაზე ყადაღის დადების, საჯარო რეესტრისათვის მოპასუხის სახელზე სადავო ფართთან დაკავშირებით რაიმე მარეგისტრირებელი ქმედების განხორციელების აკრძალვის მოთხოვნაზე, ვინაიდან არც თავდაპირველი განცხადებით და არც გასაჩივრებულ განჩინებაზე შეტანილი საჩივრით არ დასტურდება, რომ ზემოაღნიშნული სადავო ღონისძიებების გამოყენება რაიმე გავლენას იქონიებს სამომავლოდ სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულებაზე.

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ ასეთ გარემოებად ვერ შეფასდება საჩივრის ავტორის მითითება, რომ მოპასუხემ, შესაძლოა, სადავო ქონებაზე ისეთი გარიგება დადოს ან მოქმედება განახორციელოს, რომელიც სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში გააჩიანურებს სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებას. ქონებას ეყოლება ახალი მესაკუთრე, დამქირავებელი ან მოიჯარე და მათთან ხელშეკრულების ცალმხრივად მოშლის კანონით გათვალისწინებული წესების დაცვას, მოპასუხის მიერ უკანონოდ აშენებული ნაგებობების მოშლას დასჭირდება გარკვეული დრო.

საკასაციო სასამართლო დაეთანხმა სააპელაციო პალატის მსჯელობას, რომ არ არსებობს პირდაპირი კავშირი სასარჩელო მოთხოვნებსა (დავის საგანს) და სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით მოთხოვნილ ისეთ ღონისძიებას შორის, როგორც არის ყადაღის დადება მოპასუხის კუთვნილ უძრავ ქონებაზე, უკანონო ფართთან დაკავშირებით, მოპასუხის სახელზე საჯარო რეესტრისათვის დასარეგისტრირებლად რაიმე ქმედების აკრძალვა.

მოპასუხის საჩივრის განხილვისას საკასაციო სასამართლომ არ გაიზიარა მოპასუხის მითითება სსსკ-ის 199-ე მუხლის სასამართლოს

ინიციატივით გამოყენებასთან დაკავშირებით. აღნიშნული ნორმა ეხება სარჩელის უზრუნველყოფით გამოწვეული ზარალის ანაზღაურებას. მისი პირველი ნაწილის ძალით, თუ სასამართლო მიიჩნევს, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მოპასუხეს შეიძლება, მიადგეს ზარალი, მას შეუძლია, გამოიყენოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება და იმავდროულად მოსთხოვოს პირს, რომელმაც მიმართა სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ, მეორე მხარისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა. უზრუნველყოფის გარანტია სასამართლომ შეიძლება, გამოიყენოს მონინაალმდევე მხარის განცხადების საფუძველზეც.

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ კანონის მითითებული დანაწესი ითვალისწინებს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებისაგან მოპასუხის თავდასაცავ მექანიზმს ისეთი შემთხვევისათვის, როდესაც სარჩელის უზრუნველყოფის ამა თუ იმ სახის ღონისძიების გამოყენების შედეგი მოპასუხისათვის ზიანის მომტანია. ასეთ დროს დასაშვებია, მოსარჩელეს მოეთხოვოს ობიექტურად სავარაუდო ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა. **სასამართლო საკუთარი ინიციატივით აამოქმედებს აღნიშნულ მექანიზმს მხოლოდ მაშინ, თუ მოპასუხისათვის ზიანის მიყენების საფრთხე აშკარაა, წინააღმდეგ შემთხვევაში, მითითებული გარემოების სარწმუნოდ დადასტურების ტვირთი მოპასუხეს ეკისრება (სსსკ-ის 102-ე მუხლი).**

მოცემულ შემთხვევაში, საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სააპელაციო პალატას არ გააჩნდა ზემოთ დასახელებული ნორმის საკუთარი ინიციატივით გამოყენების ფაქტობრივსამართლებრივი საფუძველი, ხოლო მხარეს შესაბამისი განცხადება ამ კუთხით არ წარუდგენია და ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის აუცილებლობა სათანადოდ არ დაუსაბუთებია.

1.9. ერთ-ერთ საქმეში²¹ საკასაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებული მხარეთა შორის მორიგებით, დადგინდა, რომ მოპასუხეებმა მოსარჩელეს განსაზღვრული გრაფიკით უნდა გადაუხადონ გარკვეული თანხა, მორიგების პირობად დამტკიცდა კასატორების ქონებაზე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების – ყადაღის გაუქმება მორიგების აქტივთა ვალისწინებული ფულადი თანხის სრულად გადახდისთანავე.

1.10. საკასაციო სასამართლომ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების შესახებ საჩივარი დააკმაყოფილა, ხოლო სააღსრულებო ფურცლის შეჩერებაზე განცხადება არ დაკმაყოფილდა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით, მოსარჩელეების სარჩელები ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მოპასუხე ა(ა)იპს გარკვეული თანხის გადახდა დაეკისრა.

მუნიციპალიტეტმა განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს და მოითხოვა ამავე სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა და საქმისწარმოების განახლება. ამ განცხადების უზრუნველსაყოფად, მუნიციპალიტეტმა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის, შემდეგში სსსკ-ის, 191-ე, 193-ე, 194-ე და 198-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ი“ ქვეპუნქტის მიხედვით, სადავო გადაწყვეტილების საფუძველზე, თბილისის სააღსრულებო ბიუროს წარმოებაში არსებული სააღსრულებო ფურცლის მოქმედების შეჩერება მოითხოვა.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით, მუნიციპალიტეტის განცხადება არ დაკმაყოფილდა, რაც ამ უკანასკნელმა საჩივრით გაასაჩივრა.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით, მუნიციპალიტეტის საჩივარი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა გასაჩივრებული განჩინება და უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე განცხადება

²¹ სუს განჩინება, 29 ნოემბერი, 2017, №ას-1247-1167-2017 .

დაკმაყოფილდა, შეჩერდა კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების მიზნით მოსარჩევეების სასარგებლოდ გაცემული სააღსრულებო ფურცლის აღსრულება, გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის თაობაზე მუნიციპალიტეტის განცხადებასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილების მიღებამდე.

აღნიშნულ განჩინებაზე საჩივარი წარადგინეს მოსარჩევეებმა. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით, საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და საქმის მასალებთან ერთად განსახილველად გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სსსკ-ის 197¹ მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით და მიუთითა, რომ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება ბათილად იქნა ცნობილი და მოსარჩევეების სააპელაციო საჩივართან დაკავშირებით განახლდა საქმისწარმოება. ამრიგად, რადგანაც აღსასრულებელი გადაწყვეტილება გაუქმდა, რაც სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ საქართველოს კანონის 34-ე მუხლის პირველი პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტის თანახმად, აღსრულების შეწყვეტის საფუძველია, არ არსებობდა საჩივრის დაკმაყოფილების სამართლებრივი წინაპირობები.

საკასაციო სასამართლომ მოსარჩევეთა საჩივარი დააკმაყოფილა, გააუქმა გასაჩივრებული განჩინება და მუნიციპალიტეტის განცხადება სააღსრულებო ფურცლის აღსრულების შეჩერების შესახებ, არ დააკმაყოფილა.²² საკასაციო სასამართლომ სსსკ-ის 197¹ მუხლის მე-4 ნაწილის, 419-ე, 420-ე, 199¹ მუხლების საფუძველზე აღნიშნა, ვინაიდან საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის მიერ მოსარჩევეების კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა სააპელაციო სასამართლოს განჩინება კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების ბათილობისა და საქმისწარმოების განახლებაზე მუნიციპალიტეტის განცხადების დაკმაყოფილების შესახებ და მუნიციპალიტეტის განცხადება არ დაკმაყოფილდა, ამიტომ ამ განცხადებასთან დაკავშირებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებებიც უნდა გაუქმდეს.

²² სუს განჩინება, 20 მარტი, 2018, №ას-269-269-2018.

1.11. სააპელაციო სასამართლომ საჩივარი ვადის გასვლის გამო დაუშვებლად მიიჩნია, ხოლო საკასაციო სასამართლომ დაუშვებლად ცნო და განუხილველად დატოვა, ამასთან მიუთითა, რომ საჩივარი წარუმატებელიც იყო, ვინაიდან, მოსარჩელის მოთხოვნა – ჩუქების ხელშეკრულების გაუქმება, რომლითაც მოპასუხემ დაირეგისტრირა საკუთრების უფლება სადავო ქონებაზე, თავისი არსით, უარყოფითი ხასიათის აღიარებითი ანუ დადგენითი მოთხოვნაა, რომლისთვისაც უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება დაუშვებელია.

საქმის ფაბულის მიხედვით – რაიონული სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით მოპასუხე ცნობილია უძრავი ნივთის მესაკუთრედ და ბათილად არის ცნობილი ქონებაზე (შემდეგში სადავო ქონება) მოსარჩელის საკუთრების უფლების რეგისტრაცია საჯარო რეესტრში.

სააპელაციო სასამართლოს წარმომბაშია მოსარჩელის სააპელაციო საჩივარი რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე, რომლითაც მოთხოვნილია ჩუქების ხელშეკრულების ბათილად ცნობა, რომლის საფუძველზეც, მოპასუხე მესაკუთრედაა რეგისტრირებული სადავო უძრავ ქონებაზე.

მოპასუხემ საჯარო რეესტრში განცხადებით მოითხოვა საკუთრების უფლების რეგისტრაცია რაიონული სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების საფუძველზე.

მოსარჩელის წარმომადგენლებმა შუამდგომლობით მიმართეს სააპელაციო სასამართლოს და მოითხოვეს „სააპელაციო საჩივარზე განხილვა-გადაწყვეტის დამთავრებამდე და მას შემდეგ საკასაციო წარმოების დასრულებამდე ვადით“, მოპასუხეს აკრძალვოდა გარკვეულ ქმედებათა შესრულება, კერძოდ: ამ განჩინების პირველ პუნქტში მითითებული კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულება და საჯარო რეესტრისათვის მიმართვა შეჩერებული სარეგისტრაციო წარმოების განახლების მოთხოვნით.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით, სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე მოსარჩელის განცხადება არ დაკმაყოფილდა. სასამართლომ განჩინებაში მიუთითა საქართველოს სსსკ-ის 191-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ე“ და „ი“ ქვე-

პუნქტებზე და დაასკვნა, რომ მოსარჩელის მიერ წარდგენილი განცხადება (შუამდგომლობა) დაუსაბუთებელი იყო, რადგან მის მიერ სარჩელის უზრუნველყოფის სახით მოთხოვნილი ღონისძიება, ფაქტობრივად გამოიწვევდა სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების შეჩერებას. განსახილველ შემთხვევაში, სსსკ-ის 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილში ჩამოთვლილი ამომწურავი შემთხვევიდან არცერთი არ არსებობდა.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით მოსარჩელის საჩივარი, ამავე სასამართლოს დაუშვებლად იქნა მიჩნეული იმ დასაბუთებით, რომ, სსსკ-ის 197-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელის უზრუნველყოფაზე უარის თქმის შესახებ გამოტანილ განჩინებაზე შეიძლება საჩივრის შეტანა, რისთვისაც კანონით დადგენილი 5-დღიანი ვადის გაგრძელება არ შეიძლება და მისი დენა იწყება მხარისათვის განჩინების გადაცემის მომენტიდან. მოსარჩელის საჩივარი, საქმესთან ერთად, გადაეგზავნა საკასაციო სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლომ სსსკ-ის 197.1. მუხლის მე-4 ნაწილის საფუძველზე საჩივარი განუხილველად დატოვა დაუშვებლობის გამო.²³

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ საპროცესო კოდექსით დადგენილი მოწესრიგება, რომელიც იმპერატიულად ადგენს ფორმალურ წესებსა და ვადებს, სავალდებულოა არა მხოლოდ მხარეებისათვის, არამედ სასამართლოსათვისაც და ამ რეგულაციების შეცვლა ან განსხვავებული ინტერპრეტაცია მხარეთა ნებაზე დამოკიდებული ვერ იქნება.

საკასაციო სასამართლომ ასევე აღნიშნა, რომ სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებელი განჩინებით დადგენილი ფაქტების სამართლებრივი შეფასება გამომდინარეობს საპროცესო კანონმდებლობის მოთხოვნებიდან, რაც მიუთითებს, რომ განჩინება კანონიერი და დასაბუთებულია. განჩინებაში მითითებული გარემოებების გათვალისწინებით, დადგენილია, რომ მხარემ დაარღვია სააპელაციო სასამართლოს განჩინების გასაჩივრებისათვის დადგენილი 5-დღიანი საპროცესო ვადა, რომლის აღდგენა კანონით დაუშვებელია.

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ მოსარჩელეს რომც არ

²³ სუს განჩინება, 22 აპრილი, 2016, №ას-299-284-2016.

დაერღვია განჩინების გასაჩივრების 5-დღიანი ვადა, მის საჩივარს მაინც ვერ ექნებოდა წარმატების პერსპექტივა.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, მოსარჩელის მოთხოვნა – ჩუქების ხელშეკრულების გაუქმება, რომლითაც მოპასუხემ დაირეგისტრირა საკუთრების უფლება სადავო ქონებაზე, თავისი არსით, უარყოფითი ხასიათის აღიარებითი, ანუ დადგენითი მოთხოვნაა, რომლისთვისაც უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება დაუშვებელია.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინების გასაჩივრებისათვის დადგენილი 5-დღიანი საპროცესო ვადის დარღვევით, მოსარჩელემ თვითონვე გამოაცალა სამართლებრივი საფუძველი უზენაეს სასამართლოში გადმოგზავნილი საჩივრის განხილვას; საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ ვერ განიხილავს საჩივარს, რომელიც ჯერ კიდევ სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე ვადის დარღვევით იქნა წარდგენილი, რის გამოც იგი დაუშვებლად მიიჩნია.

1.12. საკასაციო სასამართლომ ნაწილობრივ დააკმაყოფილა მოპასუხის საჩივარი, სესხის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე დავაზე, გარკვეული თანხის ფარგლებში ყადაღა დატოვა საბანკო ანგარიშების ნაწილზე, ხოლო მოპასუხის მეორე საჩივარი სრულად დააკმაყოფილა და საწარმოს მოპასუხის წილისა და უძრავი ქონების გასხვისების აკრძალვის მოთხოვნით მოსარჩელის განცხადება უარყო.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის გადანყვეტილებით, სესხის ზეპირი ხელშეკრულებიდან გამომდინარე, მოსარჩელის მოთხოვნა ნაწილობრივ დააკმაყოფილდა და მოპასუხის საჩივრების სააპელაციო სასამართლოში განხილვის ეტაპზე, მოსარჩელემ წარმატებას მიაღწია ნაწილობრივ, მისი დაკმაყოფილებული მოთხოვნის სახით. სარჩელის დაკმაყოფილებული ნაწილის, ანუ მოსარჩელის სასარგებლოდ გამოტანილი გადანყვეტილების აღსრულებისა და სადავო ნაწილის – დაუკმაყოფილებელი სარჩელის უზრუნველყოფა მოსარჩელემ სააპელაციო საქმისწარმოების ეტაპზე მოითხოვა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის

განჩინებით სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე მოსარჩელის წარმომადგენლის შუამდგომლობა ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა. სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით, ყადაღა დაედო მოპასუხე სანარმოს ფულად სახსრებს 2 305 362 (ორი მილიონ სამას ხუთი ათას სამას სამოცდაორი) ლარის ფარგლებში კონკრეტულ საბანკო ანგარიშებზე.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით, ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შესახებ მოსარჩელის განცხადებაც და მოპასუხე სანარმოს აეკრძალა შვილობილი სანარმოს სანესდებო კაპიტალის 100% წილის გასხვისება და დატვირთვა (დაგირავება), ხოლო დავის დასრულებამდე, შვილობილი სანარმოს ბალანსზე არსებული უძრავი ქონების გასხვისების აკრძალვის თაობაზე მოთხოვნა არ დაკმაყოფილდა. ამავე განჩინებით დადგინდა მისი დაუყოვნებლივ აღსრულება და გაიცა სააღსრულებო ფურცელი.

სააპელაციო სასამართლომ ზემოთ მითითებულ ორივე განჩინებაზე წარდგენილი მოპასუხის საჩივრები არ დააკმაყოფილა და გადააგზავნა საკასაციო სასამართლოში.

საკასაციო სასამართლომ მოპასუხის საჩივარი, სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის იმ განჩინების გაუქმების თაობაზე, რომლითაც დაყადაღდა მოპასუხის ფულადი სახსრები 2 305 362 ლარის ფარგლებში, დააკმაყოფილა ნაწილობრივ, გასაჩივრებული განჩინებით უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით გამოყენებული ყადაღა დარჩა მოპასუხის საბანკო ანგარიშებზე არსებულ ფულად სახსრებზე 700 000 აშშ დოლარის ფარგლებში. სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით დადებული ყადაღა მოეხსნა საბანკო ანგარიშებზე არსებულ ფულად სახსრებს.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინების გაუქმების თაობაზე მოპასუხის საჩივარი დაკმაყოფილდა სრულად, კერძოდ, გაუქმდა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინება, რომლითაც მოპასუხეს აეკრძალა შვილობილ კომპანიაში სანესდებო კაპიტალის 100 % წილის გასხვისება, დატვირთვა (დაგირავება) და სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე მოსარჩელის შუამდგომ-

ლობა არ დაკმაყოფილდა.²⁴

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ, სსსკ-ის 191-ე მუხლის შინაარსიდან გამომდინარე, კანონმდებელი შესაძლებლობას აძლევს მოსარჩელეს, მხოლოდ საკუთარი კანონიერი უფლებების დაცვის მიზნით, მოითხოვოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება. ამისათვის მოსარჩელემ უნდა დაასაბუთოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საჭიროება, რათა სასამართლოს შეუქმნას კონკრეტულ გარემოებათა საფუძველზე გადანყვეტილების უზრუნველყოფის აუცილებლობის შესახებ მყარი რწმენა. „აღნიშნული საკითხების დამაჯერებლად დამტკიცება მნიშვნელოვანია, რამდენადაც მსგავსი სახის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ერთი მხარისათვის თავისი უფლებების დაცვის გარანტს, ხოლო მეორე მხარეს უზღუდავს კანონიერი უფლებების განხორციელების შესაძლებლობას. შესაბამისად, სარჩელის უზრუნველყოფის საკითხის გადაწყვეტისას და ერთ-ერთი მხარის უფლებების, თუნდაც კანონისმიერ ფარგლებში შეზღუდვისას, სასამართლო უნდა ემყარებოდეს დასაბუთებულ ვარაუდს, რომ აღნიშნული საპროცესო ღონისძიების გარეშე ობიექტურად შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულებება საქმის განხილვის სამართლებრივი შედეგის – სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება. ამდენად, საკუთრების ნებისმიერი შეზღუდვის შემთხვევაში, შეზღუდვა უნდა განხორციელდეს მხარის ინტერესთა შორის სამართლიანი ბალანსისა და პროპორციულობის პრინციპის გათვალისწინებით. საკუთრების უფლებაში ჩარევა უნდა პასუხობდეს დასახულ მიზანს და იმდენად უნდა იწვევდეს მესაკუთრის უფლებების შეზღუდვას, რამდენადაც ეს აუცილებელია ამ მიზნის მისაღწევად“ – იხ. სუსგ № ას 1165-1095-2015, 25.11.20156.

საკასაციო სასამართლომ სააპელაციო სასამართლოს განჩინების მსჯელობასა და დასკვნებზე დაყრდნობით აღნიშნა, რომ მეწარმე სუბიექტის საბანკო ანგარიშების დაყადაღებას განსაკუთრებული სიფრთხილით უნდა მიუდგეს სასამართლო, რადგან იმთავითვე პრეზუმირებულია, რომ ეკონომიკურ მოგებაზე ორიენტირებული იურიდიული პირი, სამეწარმეო თავისუფლების ფარგლებში, მისი საბანკო ანგარიშების დაყადაღებისას, იზღუდება ისეთ ქმედებებში, რაც სასიცოცხლოდ აუცილებელია მისი ფუნქციონირებისათვის (მა-

²⁴ სუს განჩინება, 2 ნოემბერი, 2016, №ას-956-921-2016.

გალითისათვის, საკუთარ თანამშრომლებთან, სხვა კონტრაპუნტებთან არსებული ვალდებულებები და ა.შ). საბანკო ანგარიშების დაყადაღებით, ფაქტობრივად შეუძლებელი ხდება ფულადი სახსრების განკარგვა, რაც მენარმეობის ხელისშემშლელი გარემოებაა.

საკასაციო სასამართლომ უურადღება გაამახვილა სსსკ-ის 199-ე მუხლის პირველი ნაწილის დეფინიციაზე: „თუ სასამართლო **მიიჩნევს**, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მოპასუხეს შეიძლება, მიადგეს ზარალი, **მას შეუძლია**, გამოიყენოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება და, **იმავედროულად, მოსთხოვოს პირს**, რომ ელმაც მიმართა სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ **მეორე მხარისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა**. უზრუნველყოფის გარანტია სასამართლომ შეიძლება გამოიყენოს მონინააღმდეგე მხარის განცხადების საფუძველზეც. აღნიშნული ნორმის დებულება წარმოადგენს მოპასუხის ინტერესების დაცვას და მიმართულია იმისკენ, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის უმართებულობის შემთხვევაში, სათანადოდ იყოს უზრუნველყოფილი მოპასუხის უფლებები, რათა მას დაუსაბუთებლად არ მიადგეს ზიანი. აღნიშნული ნორმის მოქმედება ვრცელდება არა ნებისმიერ შემთხვევაში, არამედ მაშინ, როდესაც სასამართლოს ექმნება ვარაუდი შესაძლო ზიანზე. ზიანის დადგომის ალბათობა შეიძლება გამომდინარეობდეს, როგორც უშუალოდ საქმის მასალებიდან, ისე მოპასუხის მითითებით. ამ უკანასკნელ შემთხვევაში, მოპასუხე, სსსკ-ის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, ვალდებულია, სათანადოდ დაასაბუთოს მოსალოდნელი ზიანის ანაზღაურება“ – სუსგ №ას-832-884-2011, 13.06.2011.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სამენარმეო სუბიექტის საბანკო ანგარიშების დაყადაღებისას, როგორც უკიდურესი ღონისძიების გამოყენების დროს, სააპელაციო სასამართლოს, რომელსაც საქმისწარმოების ამ ეტაპზე მიმართა მოსარჩელემ უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მოთხოვნით, განჩინებაში არ უმსჯელია **იმავედროულად** მეორე მხარისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფაზე (სსსკ-ის 199-ე მუხლის პირველი ნაწილი), რომელიც უნდა მოეთხოვა პირისათვის, რომელმაც მიმართა სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. სააპელაციო სასამართლოს ზემოხსენებულ განჩინებაში ასეთი მსჯელობა და დასკვნები არაა ასახული. **დასახლებული ნორმის შინაარსიდან გამომდინარე, დადგენილია სასამართლოს დისკრეციული**

უფლებამოსილება, რომელმაც უნდა შეაფასოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მართებულობის საკითხი, ცხადია, ამ საპროცესოსამართლებრივი ეტაპის მიხედვით, არა საქმის არსებითი განხილვის, არამედ მოსარჩელის მოთხოვნის ნარმატების შემთხვევაში, მისი აღსრულების შესაძლებლობის დაცვის ფარგლებში. სსსკ-ის 199-ე მუხლი, თითქოსდა იმპერატიულად არ ადგენს სასამართლოს ამგვარ ვალდებულებას, მაგრამ ნორმის შინაარსიდან გამომდინარეობს სასამართლოს მეტად სპეციფიკური დისკრეციული უფლებამოსილება, კერძოდ, თუ სასამართლო მიიჩნევს, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მოპასუხეს შეიძლება მიაღდგეს ზარალი, მას შეუძლია გამოიყენოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება. აღნიშნული დეფინიცია მოიცავს იმპერატიულ ელემენტსაც, რადგან სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შემთხვევაში, სასამართლო ვალდებულია, მეორე მხარისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის მიზნით, იმავდროულად უზრუნველყოფა მოსთხოვოს პირს, რომელმაც მიმართა სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. კანონმდებლის აღნიშნული ნება სსსკ-ის 199-ე მუხლის პირველ ნაწილში ფორმულირებულია ზედმინვენიტი სიზუსტით და სასამართლოს დისკრეციული უფლებამოსილება ეხება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მიზანშეწონილობის გადანყვევტას, ხოლო, თუ ასეთი ღონისძიების გამოყენებას სასამართლო საჭიროდ მიიჩნევს, კანონმდებელი მაერთებელი „და“ კავშირით ვალდებულებას ადგენს, რაც იმას ნიშნავს, რომ სასამართლომ „იმავდროულად“ უნდა მოსთხოვოს მოსარჩელეს მოპასუხისათვის მოსალოდნელი ზიანის უზრუნველყოფა, როგორც მონინაალმდეგე მხარის ინტერესის დამაბალანსებელი საპროცესოსამართლებრივი საშუალება. აღნიშნული დანაწესი ერთგვარ სამართლებრივ წონასწორობას ადგენს, ერთი მხრივ, მოსარჩელის ინტერესის დაცვასა და, მეორე მხრივ, მოპასუხის შეზღუდულ უფლებას შორის.

სასამართლომ მიუთითა, რომ დასახელებული ნორმით დადგენილი დისკრეციული უფლებამოსილება სასამართლოს არ ათავისუფლებს ვალდებულებასაგან, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მიზანშეწონილობის შეფასების შემდეგ, თუკი, მიიჩნევს, რომ დასაბუთებულია ასეთი ღონისძიების გამოყენება, იმავდროულად, სასამართლო კონტროლის ფარგლებში, მოპასუ-

ხის ინტერესების დაცვის მიზნით, იმსჯელოს შესაძლო ზიანის ანაზღაურების უზრუნველყოფაზეც. საქართველოს სახელით გამოტანილი გადაწყვეტილებების აღსრულების მიზნით, სასამართლომ, დავისა და მისი მონაწილე სუბიექტების სპეციფიკურობის გათვალისწინებით, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, უნდა შეძლოს მის ხელთ არსებული ყველა საპროცესოსამართლებრივი საშუალების გამოყენება. საკასაციო სასამართლომ უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკაზე²⁵ დაყრდნობით აღნიშნა, რომ სააპელაციო სასამართლომ ერთ-ერთ დავაში მართებულად დააკისრა მოსარჩელეს სარჩელის უზრუნველყოფით მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა და მოსარჩელეს ვადაცკი განუსაზღვრა სასამართლოების სადეპოზიტო ანგარიშზე თანხის განსათავსებლად, ხოლო აღნიშნული ვადის უშედეგოდ გავლის შემდეგ, სასამართლომ გააუქმა ქვემდგომი სასამართლოს განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება, რადგან მოსარჩელემ ვერ უზრუნველყო მოპასუხისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურება (სსსკ-ის 199-ე მუხლის მე-2 პუნქტი).

მსჯელობისა და დამკვიდრებული სასამართლო პრაქტიკის საფუძველზე, საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, როდესაც სამენარმეო სუბიექტის საბანკო ანგარიშებისათვის ყადაღის დადება მაღალი ალბათობით ქმნის პრეზუმფციას, რომ მისი საქმიანობა შეწყდება (პარალიზება), სასამართლო კონტროლის ფარგლებში, უზრუნველყოფის ღონისძიების თანმდევი, მხარეთათვის თანაბარი რისკების გათვალისწინებით, სასამართლოებმა, რომლებიც გადაწყვეტენ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საკითხს, უნდა იმსჯელონ მეორე მხარისათვის მოსალოდნელი ზიანის ანაზღაურების დამაბალანსებელი ბერკეტის გამოყენების თაობაზე, შესაბამისად, მოპასუხის საჩივარი სასამართლომ დასაბუთებულად მიიჩნია.

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ სსსკ-ის 199-ე მუხლის პირველი ნაწილის ბოლო წინადადებით მოპასუხისათვის განსაზღვრულია უფლებამოსილება, განცხადებით მოითხოვოს მისი უზრუნველყოფის გარანტია სასამართლოსაგან. განსახილველ შემთხვევაში, მოპასუხეს არ მიუმართავს საკასაციო სასამართლოსათვის უზრუნველყოფის გარანტიის მოთხოვნით, შესაბამისად, სა-

²⁵ სუსგ 28 ივლისი, 2015, №ას-759-718-2015.

სამართლო მოკლებულია შესაძლებლობას, ამ კონტექსტით იმსჯელოს. სააპელაციო საქმისწარმოების ეტაპზე, მოპასუხეს უფლება ჰქონდა, გამოეყენებინა სსსკ-ის 199-ე მუხლის პირველი ნაწილის ბოლო წინადადებით დადგენილი შესაძლებლობა, რადგან სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მიზანშეწონილობის საკითხი სწორედ ამ ეტაპზე იქნა განხილული.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოსარჩელის განცხადებით (სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ) პრაქტიკულად, მოთხოვნილია სარჩელის დაკმაყოფილებული ნაწილის შედეგად მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა (სსსკ-ის 271-ე მუხლი) და, იმავდროულად, სარჩელის უარყოფილი ნაწილი (რომელიც სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს მხარეებმა) უზრუნველყოფა (სსსკ-ის 191-ე, 198-ე მუხლები).

„საკასაციო პალატამ მიუთითა სსსკ-ის 271-ე მუხლზე, რომლის თანახმადაც, სასამართლოს შეუძლია უზრუნველყოს იმ გადაწყვეტილების აღსრულება, რომელიც გადაცემული არ არის დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად XXIII თავით დადგენილი წესების შესაბამისად... დასახელებული მუხლის შინაარსიდან გამომდინარე, მისი რეგულირების ფარგლებში მოქცეულია ასევე გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის საკითხის გამორკვევაც, ამავედროულად, უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საკითხის გადაწყვეტა დამოკიდებულია მხარის მიერ იმ შესაძლო რისკის გონივრულ დასაბუთებაზე, ამ ღონისძიების გაუტარებლობა თუ რამდენად შეუძლის ხელს მართლმსაჯულების მიზნების განხორციელებას – ქვეყნის სახელით მიღებული გადაწყვეტილების შემდგომ აღსრულებას. საკასაციო პალატამ განმარტა, რომ სსსკ-ის 271-ე მუხლის სიტყვასიტყვითი ანალიზით ირკვევა კანონმდებლის ნება – უზრუნველყოფილ იქნას გადაწყვეტილება, რომელიც დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად არ არის მიქცეული, ანუ შესაბამისი წინაპირობების არსებობისას, დასაშვებია ნებისმიერი გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა, გამონა კლისს წარმოადგენს მხოლოდ დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად მიქცეული გადაწყვეტილება. კანონის ამგვარი განმარტება დასახელებული ნორმის მიზნებიდან გამომდინარეობს, რამდენადაც სასამართლო გადაწყვეტილებით დადგენილი სამართლებრივი მართლწესრიგის აღსრულებამდე, სავალდებულოა კრედიტორის ინტერესების გონივრულ ფარგლებში დაცვა, რათა სამართალწარმოება ფორმალური ხასიათის მატარებელი არ გახდეს, ხოლო დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად გადაცემული

გადაწყვეტილება, აღსრულების ზოგადი წესისაგან განსხვავებული წესის გამო, მსგავსი ღონისძიების გატარებას სასამართლოს მხრიდან არ საჭიროებს, ვინაიდან მისი აღსრულების ეს სპეციალური წესი გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის სპეციალურ სახედვე გეგვლინება“**(სუსგ №ას-69-63-2015, 19.03.2015)**.

საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოსარჩელის სასარგებლოდ უკვე დაკმაყოფილებული გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველსაყოფადუნდა შენარჩუნდეს ადეკვატური და პროპორციული უზრუნველყოფის ღონისძიება, რაც გამოიხატება საქალაქო სასამართლოს მიერ მოსარჩელის დაკმაყოფილებული მოთხოვნის – 700 000 აშშ დოლარის ფარგლებში მოპასუხის საბანკო ანგარიშებზე სააპელაციო სასამართლოს მიერ უკვე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით – ყადაღის შენარჩუნებით.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით, გამოყენებულია სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებაც, რომლის მიხედვით, მოპასუხეს აეკრძალა შვილობილი საწარმოს 100% წილის განკარგვა (გასხვისება, დატვირთვა, დაგირავება), თუმცა აღნიშნული ღონისძიების გამოყენების მიზანშეწონილობის დასაბუთებულობა არაადამაჯერებელია შემდეგ გარემოებათა გამო:

მოსარჩელემ სააპელაციო სასამართლოს განმეორებით მიმართა განცხადებით და ხელმეორედ მოითხოვა სარჩელის უზრუნველყოფა შემდეგი სახით: **საწარმოს აეკრძალოს შვილობილ საწარმოში საწესდებო კაპიტალის 100% წილის გასხვისება, დატვირთვა (დაგირავება), ასევე, აღნიშნული დავის დასრულებამდე, მოპასუხეს აეკრძალოს მის ბალანსზე არსებული უძრავი ქონების გასხვისება**. მოსარჩელის მოთხოვნის ფაქტობრივი საფუძველია ის გარემოება, რომ სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინების საფუძველზე გაცემული სააღსრულებო ფურცელი მოსარჩელემ ჩააბარა აღსრულების ეროვნულ ბიუროს აღსრულების მიზნით, ხოლო, მოგვიანებით, ბიუროს მიმართა წერილით და მოითხოვა ინფორმაცია, თუ რა თანხა ფიქსირდებოდა მოპასუხე საწარმოს დაყადაღებულ საბანკო ანგარიშებზე. ინფორმაციის კონფიდენციალურობის გამო მოსარჩელეს უარი ეთქვა მის გაცემაზე;

მოსარჩელეს აქვს საფუძვლიანი ეჭვი, რომ მოპასუხე აპირებს, მიზერულ ფასად გაასხვისოს საკუთარი წილი შვილობილ საწარმოში,

რაც შეუძლებელს გახდის, სანარმოს 39% მფლობელი პარტნიორის სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებას.

სააპელაციო სასამართლომ ნაწილობრივ გაიზიარა მოსარჩელის არ-გუმენტები და ნაწილობრივ დააკმაყოფილა მოთხოვნა, მოპასუხე სანარმოს აეკრძალა შვილობილი სანარმოს საწესდებო კაპიტალის 100% წილის გასხვისება და დატვირთვა (დაგირავება).

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სააპელაციო სასამართლოს არ გამოუკვლევია მოსარჩელის მიერ მეორედ წარდგენილი განცხადების დასაბუთებულობა, ისე დააკმაყოფილა მისი მოთხოვნა, ამასთან, თავად მოსარჩელის მიერ მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები, რაც დადასტურებულია მოპასუხის საჩივარში აღნიშნული ფაქტების დამადასტურებელი მტკიცებულებებით, მხოლოდ იმის ვარაუდის საფუძველს ქმნის, რომ მოპასუხე სანარმოს არაერთი ვალდებულება აქვს აღებული კონკრეტული პროექტების განსახორციელებლად და მოსარჩელის დასაბუთება, თუკი სანარმო მიზერულ ფასად გაასხვისებს მის საკუთრებაში არსებულ წილს შვილობილ სანარმოში, სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, შეუძლებელი გახდება გადაწყვეტილების აღსრულება, ალოგიკურია, რადგან სანარმოს მიერ აღებული ვალდებულებების შეუსრულებლობა დიდი ფინანსური რისკისა და კონკრეტული სანქციების დაკისრების წინაშე დააყენებს მოპასუხეს, ამდენად, მის მიერ შვილობილი სანარმოს გასხვისების ვარაუდი დაუსაბუთებელია და არ გამომდინარეობს საქმის მასალებიდან.

საკასაციო სასამართლოს აზრით, „*კანონმდებელი სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობის მტკიცების ტვირთს, მართალია, მოსარჩელეს აკისრებს, თუმცა ადგენს, რომ სასამართლოს სწორედ საქმის მასალებისა და მხარის არგუმენტების ანალიზის საფუძველზე უნდა შეექმნას დასაბუთებული ვარაუდი იმისა, რომ უზრუნველყოფილ იქნას სარჩელი, ამასთან, მიუხედავად შუამდგომლობის ავტორის მითითებისა, თუ სასამართლო მიიჩნევს, რომ საჭიროა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, იგი არაა შეზღუდული, თავად გადაწყვიტოს უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიება იქნება უფრო ეფექტური. აღნიშნულის სწორად გადაწყვეტის წინაპირობა კი სწორედ უზრუნველყოფის ღონისძიების მართებულობის, მხარეთა ინტერესების შესაძლო შელახვისა და სარჩელის საფუძვლიანობის*

წინაპირობების ურთიერთშეჯერება და ერთობლიობაში განხილვა-გადანწყვეტა. საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებასთან დაკავშირებული მოქმედებები პირდაპირ უკავშირდება რა სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების საკითხს და მხარეთა მატერიალურ უფლებებს, მასთან დაკავშირებული რისკი მომეტებულია, რის გამოც სასამართლოს განსაკითხის მაქსიმალურად სწრაფი და სწორი გადაწყვეტისთვის სპეციფიკური და განსაკუთრებული საკანონმდებლო დანაწესებია გათვალისწინებული“ – (სუსგ №ას-1185-1114-2012, 13.11.2012, ასევე, სუსგ №ას-1227-1156-2012, 08.11.2012)

საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ, განსახილველ შემთხვევაში, სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების ძალაში დატოვება რეალურ საფრთხეს წარმოადგენს სანარმოს ფუნქციონირებისათვის განსახორციელებელი პროექტებისათვის, ამიტომ საკასაციო სასამართლომ საჩივრის ავტორის მოთხოვნა ნაწილობრივ დააკმაყოფილა და შედეგად, 700 000 აშშ დოლარის გარდა, სხვა ნაწილში გააუქმა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინება და მის საფუძველზე იმავე დღეს გაცემული სააღსრულებო ფურცელი, ასევე, გააუქმა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინება, რომლითაც მოპასუხეს აეკრძალა შვილობილ კომპანიაში სანესდებო კაპიტალის 100% წილის გასხვისება, დატვირთვა (დაგირავება) და სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე მოსარჩელის შუამდგომლობა არ დააკმაყოფილა.

1.13. საკასაციო სასამართლომ გადაწყვეტილების დაუყოვნებლივ აღსრულების თაობაზე პაციენტის კერძო საჩივარი არ დააკმაყოფილა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის გადაწყვეტილებით, ნაწილობრივ დააკმაყოფილდა სარჩელი და, პაციენტის სასარგებლოდ, კლინიკას დაეკისრა, მატერიალური და მორალური ზიანის ანაზღაურება. სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართა პაციენტმა და მოითხოვა ამავე სასამართლოს გადაწყვეტილების დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად გადაცემა შემდეგ გარემოებებზე მითითებით: არსებული ვითარებით, კლინიკის

წინააღმდეგ მიმდინარეობს სხვა სასამართლო დავეებიც, სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით, სასამართლოს განჩინებით აკრძალულია მოპასუხის სხვადასხვა ქონების გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა, მონინააღმდეგე მხარეს აქვს საგადასახადო ვალდებულებებიც. აღნიშნულიდან გამომდინარე, განმცხადებელი ვარაუდობს, რომ მონინააღმდეგის ფინანსური მდგომარეობის გაუარესების გამო, შეუძლებელი აღმოჩნდება სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით – პაციენტის განცხადება არ დაკმაყოფილდა.

სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ სსსკ-ის 268-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტიდან გამომდინარე, მხარის მოთხოვნის საფუძველზე, სასამართლოს მიერ გადაწყვეტილების დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად გადაცემის საკითხზე მსჯელობისას, უნდა დადგინდეს გადაწყვეტილების აღსრულების დაყოვნება მნიშვნელოვან ზიანს მიაყენებს თუ არა მხარეს. ამასთან, ამ გარემოების დამტკიცების ტვირთი ეკისრება შუამდგომლობის აღმძვრელ პირს. სასამართლომ უარი უნდა თქვას გადაწყვეტილების დაუყოვნებლივ აღსრულებაზე, თუ შუამდგომლობის აღმძვრელი პირი ვერ დაამტკიცებს ზემოთ მითითებულ გარემოებებს ან, თუ შეუძლებელი იქნება იმ ზარალის (ზიანის) გამოთვლა, რომელიც შეიძლება, მიადგეს მონინააღმდეგე მხარეს, რის გამოც დაუყოვნებლივ აღსრულების მომთხოვნი პირი ვერ შეძლებს მის უზრუნველყოფას.

სასამართლომ განმცხადებლის მოტივაციაზე მსჯელობისას, მიიჩნია, რომ მარტოოდენ მითითება მოსალოდნელ ზიანზე, არ წარმოადგენს გადაწყვეტილების დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად მიქცევის საფუძველს, ხოლო დასახელებული გარემოების დამადასტურებელი შესაბამისი მტკიცებულებები განმცხადებელს სასამართლოსთვის არ წარუდგენია.

საკასაციო სასამართლომ პაციენტის კერძო საჩივარი არ დააკმაყოფილა,²⁶ ვინაიდან მიიჩნია, რომ კერძო საჩივრის ავტორის პრეტენზია სამართლებრივად დაუსაბუთებელია და ვერ აბათილებს სააპელაციო სასამართლოს მიერ პაციენტისათვის სასამართლო გადაწყვეტილების დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად მიქცევაზე უარის თქმის საფუძველად მითითებულ არგუმენტებსა და სამართლებრივ დასაბუთებას.

²⁶ სუს განჩინება, 29 იანვარი, 2016, №ას-1102-1038-2015.

სასამართლომ ამასთან, ყურადღება გაამახვილა იმ გარემოებაზე, რომ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ კლინიკის საკასაციო საჩივარი განუხილველად დატოვა დაუშვებლობის გამო. შესაბამისად, მითითებული გადანყვეტილება შევიდა კანონიერ ძალაში (სსსკ-ის 264-ე, 266-ე მუხლები), რაც, კანონის შესაბამისად, მისი აღსრულებისა და პაციენტის ინტერესის დაკმაყოფილების სამართლებრივი საფუძველია, შესაბამისად, კერძო საჩივრის პრეტენზიას, მოცემულ შემთხვევაში, ფაქტობრივი დასაბუთებაც გამოეცალა, რაც მისი უარყოფის საფუძველია.

1.14. საკასაციო სასამართლომ პირველი მოპასუხის საჩივარი განუხილველად დატოვა, მეორე მოპასუხის საჩივარი ნაწილობრივ დააკმაყოფილა, ხოლო მესამე მოპასუხის საჩივარი ხელახლა განსახილველად დააბრუნა სააპელაციო სასამართლოში.

ერთ-ერთ საქმეში მოსარჩელემ თოთხმეტი მოპასუხის წინააღმდეგ აღძრული სარჩელით მოითხოვა მოპასუხეებისათვის სოლიდარულად 85 000 აშშ დოლარის დაკისრება.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის გადანყვეტილებით: სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა; მეოთხე, მეხუთე, მეექვსე და მეშვიდე მოპასუხეებს, მოსარჩელის სასარგებლოდ, სოლიდარულად დაეკისრათ 55 000 აშშ დოლარის გადახდა; დანარჩენ ნაწილში სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადანყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ, რომელმაც მოითხოვა გასაჩივრებული გადანყვეტილების გაუქმება და, ახალი გადანყვეტილებით, სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება. მოსარჩელის წარმომადგენელმა განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს და, სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით, მოითხოვა პირველი, მეორე და მესამე მოპასუხეების საკუთრებაში არსებულ უძრავ ქონებაზე ყადაღის დადება. განმცხადებელმა თავისი მოთხოვნა იმ გარემოებაზე დააფუძნა, რომ შეიძლებოდა, მოპასუხეებს გაესხვისებინათ თავიანთ საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონება, რაც სასამართლო გადანყვეტილების აღსრულებას გააძნელებდა ან შეუძლებელს გახდიდა. სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით განცხადება ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა: პირველ, მეორე

რე და მესამე მოპასუხეებს აეკრძალა სხვადასხვა უძრავი ქონების გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა;

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ იმ ვითარებაში, როდესაც მოსარჩელის კანონიერი ინტერესის დაცვა შესაძლებელი იყო გაცილებით ნაკლები შეზღუდვის მქონე უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით, სააპელაციო სასამართლომ მიზანშეწონილად მიიჩნია სსსკ-ის 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ღონისძიების გამოყენება. გასხვისების აკრძალვით, ერთი მხრივ, დავის საგნის აუცილებლობიდან გამომდინარე დაცული იქნებოდა მოსარჩელის კანონიერი ინტერესი და, მეორე მხრივ, მოპასუხის კანონიერი ინტერესი არ შეიზღუდებოდა. აღნიშნული სახით უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ორივე მხარის ინტერესებს დააბალანსებდა.

სააპელაციო სასამართლოს დასახელებულ განჩინებაზე საჩივრები შეიტანეს პირველმა, მეორე და მესამე მოპასუხეებმა. სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით საჩივრები არ დაკმაყოფილდა და ისინი საქმის მასალებთან ერთად საქართველოს უზენაეს სასამართლოში გადაიგზავნა.

საკასაციო სასამართლოს განჩინებით პირველი მოპასუხის საჩივარი სრულად, ხოლო მეორე და მესამე მოპასუხეების საჩივრები ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა²⁷ შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო პალატის მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლოს განუხილველად უნდა დაეტოვებინა პირველი მოპასუხის კუთვნილ უძრავ ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ მოსარჩელის განცხადება. ასეთი დასკვნა გამომდინარეობს სსსკ-ის 194-ე მუხლის მე-5 ნაწილის დანაწესიდან (სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადების დაუკმაყოფილებლობის შემთხვევაში სასამართლოს გამოაქვს სარჩელის უზრუნველყოფაზე უარის თქმის თაობაზე განჩინება. სასამართლოსათვის იმავე საგანზე და იმავე საფუძვლით ხელმეორედ მიმართვის შემთხვევაში მიიღება განჩინება განცხადების განუხილველად დატოვების შესახებ, რაც გასაჩივრდება საჩივრით). საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ კანონის ზემოაღნიშნული ნორმა კრძალავს სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე სასამართლოსათვის განმეორებით მიმართვის შესაძლებლობას,

²⁷ სუს განჩინება, 31 მარტი, 2017, №ას-1109-1066-2016.

თუ პირველად მიმართვისას, სარჩელის უზრუნველყოფის განცხადება არ დაკმაყოფილდა და, ამასთან, მოთხოვნილია იმავე სახის უზრუნველყოფის ღონისძიება იმავე საფუძვლით. მოცემულ შემთხვევაში, საქმის მასალებით ირკვევა, რომ, საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებით, სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე მოსარჩელის განცხადება, კერძოდ, პირველი მოპასუხის საკუთრებაში არსებულ საცხოვრებელ ბინაზე ყადაღის დადებაზე, არ დაკმაყოფილდა, ხოლო, სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით, მოსარჩელის საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და უცვლელად დარჩა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება. ამდენად, სარჩელის უზრუნველყოფაზე უარის თქმის თაობაზე პირველი ინსტანციის სასამართლოს განჩინება შევიდა კანონიერ ძალაში (სსსკ-ის 419.3 მუხლი, 264.1 მუხლის „გ“ ქვეპუნქტი). საქმის მასალებით ასევე ირკვევა, რომ სააპელაციო სასამართლოში წარდგენილ განცხადებაში მოსარჩელე იმავე ქონებაზე და იმავე საფუძვლით, მოითხოვს ყადაღის დადებას, როგორც – ადრე შეტანილი განცხადებით. საკასაციო პალატის მოსაზრებით, მოცემულ შემთხვევაში, დაუშვებელი იყო მოსარჩელის განცხადების როგორც სრულად, ასევე – ნაწილობრივ დაკმაყოფილება, ვინაიდან ეს განცხადება საერთოდ არ უნდა განეხილა სასამართლოს. აქედან გამომდინარე, საკასაციო პალატამ მიიჩნია, რომ პირველი მოპასუხის კუთვნილ უძრავ ქონებაზე ყადაღის დადებას შესახებ მოსარჩელის განცხადება განუხილველად უნდა დარჩეს, ვინაიდან მოსარჩელემ იმავე საგანზე და იმავე საფუძვლით ხელმეორედ მიმართა სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის მოთხოვნით (სსსკ-ის 187.2 მუხლი).

საკასაციო პალატამ ნაწილობრივ საფუძვლიანად მიიჩნია მეორე მოპასუხის საჩივარი, კერძოდ: პალატამ გაიზიარა საჩივრის ავტორის მოსაზრება იმის შესახებ, რომ უძრავი ქონება, რომლის მიმართაც გამოყენებულია სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, არ წარმოადგენს მეორე მოპასუხის საკუთრებას. **საქმის მასალების მიხედვით, უზრუნველყოფის საგნად გამოყენებული უძრავი ქონების მესაკუთრე არ არის მოცემულ საქმეში მეორე მოპასუხედ დასახელებული პირი, ვინაიდან მათი პირადი ნომრები ერთმანეთს არ ემთხვევა.**

პალატა დაეთანხმა საჩივრის ავტორის მოსაზრებასაც იმის შესახებ, რომ მეორე უძრავი ქონება, რომლის მიმართაც გამოყენებულია სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, აგრეთვე, არ არის

მეორე მოპასუხის საკუთრება, კერძოდ, საჯარო რეესტრის ამონაწერი მიხედვით, რომლითაც იხელმძღვანელა სააპელაციო სასამართლომ, ზემოხსენებული უძრავი ქონების მესაკუთრეს ნამდვილად წარმოადგენდა მეორე მოპასუხე, მაგრამ **გასაჩივრებული განჩინების მიღების დროს ეს უკანასკნელი უკვე აღარ იყო მითითებული ქონების მესაკუთრე**. სადავო უძრავი ქონების მესაკუთრედ რეგისტრირებულია სხვა ფიზიკური პირი.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატამ მიიჩნია, რომ გასაჩივრებული განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება უნდა გაუქმდეს მითითებულ უძრავ ქონებაზე და ამ ნაწილში სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ მოსარჩელის განცხადებაარ უნდა დაკმაყოფილდეს (სსსკ-ის 411-ე მუხლი), ვინაიდან ამ ქონების მესაკუთრეები განსახილველ დავაში არ არიან მოპასუხეები, ეს კი ეწინააღმდეგება სსსკ-ის 198.1 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის დანაწესს, რომლის მიხედვით, მხოლოდ მოპასუხეს შეიძლება, აეკრძალოს გარკვეული მოქმედების შესრულება.

საკასაციო პალატამ არ გაიზიარა მეორე მოპასუხის საჩივრის სხვა პრეტენზიები და დაეთანხმა სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებას იმის შესახებ, რომ სარჩელის საფუძვლიანობა საქმის არსებითი განხილვის დროს უნდა შემონმდეს, ხოლო **სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადების განხილვის ეტაპზე საკმარისია, არსებობდეს ვარაუდი, რომ სარჩელი შეიძლება, დაკმაყოფილდეს**. მოცემულ შემთხვევაში, საკასაციო პალატის მოსაზრებით, ასეთი ვარაუდი, საქართველოს სსკ-ის 629-ე, 352-ე, 405-ე და 937-ე მუხლების საფუძველზე, შეიძლება დაეფუძნოს ბინათმშენებლობის ამხანაგობის ერთობლივი საქმიანობის (ამხანაგობის) შესახებ ხელშეკრულებას, სადაც ამხანაგობის დამფუძნებელ და გამგეობის ერთ-ერთ წევრად მითითებულია მეორე მოპასუხე. ცხადია, საქმის არსებითი განხილვის დროს ეს მტკიცებულება უნდა შეფასდეს სხვა მტკიცებულებებთან ერთობლივად, მეორე მოპასუხის ახსნა-განმარტების ჩათვლით და ისე იქნეს მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილება, რომელზედაც გავლენას ვერ მოახდენს სარჩელის დაკმაყოფილების შესახებ არსებული ზემოხსენებული ვარაუდი (სსსკ-ის 191.1 მუხლი). აქედან გამომდინარე, საკასაციო პალატამ მიიჩნია, რომ ოთხი უძრავი ქონების მიმართ გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ნაწილში გასაჩივრებული განჩინება კანონიერია და მისი გაუქმების საფუძველი არ არსებობს (სსსკ-ის 410-ე მუხლი).

საკასაციო პალატამ მიიჩნია, რომ ნაწილობრივ საფუძვლიანია მესამე მოპასუხის საჩივარი, ვინაიდან, პალატის მოსაზრებით, ამ უკანასკნელის მიმართ **გამოკვეთილი არაა სარჩელის შესაძლო დაკმაყოფილების ვარაუდი**, კერძოდ, მესამე მოპასუხის მიმართ მოსარჩელე თავის მოთხოვნას ამყარებს იმ გარემოებაზე, რომ მესამე მოპასუხე ერთობლივი საქმიანობის (ამხანაგობის) დამფუძნებელი წევრია და, შესაბამისად, მან პასუხი უნდა აგოს მოსარჩელის წინაშე სსკ-ის 937-ე მუხლის საფუძველზე. პალატამ აღნიშნა, რომ მესამე მოპასუხესა და ამხანაგობას შორის დადებული გადახდის განვადებით უძრავი ქონების ნასყიდობის ხელშეკრულებით ასეთი დასკვნის გამოტანა შეუძლებელია, ვინაიდან, ამ ხელშეკრულების მიხედვით, მესამე მოპასუხემ ამხანაგობას მიჰყიდა კუთვნილი მიწის ნაკვეთი. ცხადია, ნასყიდობის ხელშეკრულება არ წარმოშობს ამხანაგობის წევრობას და მასთან დაკავშირებულ უფლება-მოვალეობებს, რაც გამორიცხავს მესამე მოპასუხის პასუხისმგებლობას სსკ-ის 937-ე მუხლის საფუძველზე. ამასთან, საკასაციო პალატის მოსაზრებით, თუ სააპელაციო სასამართლო მაინც დაუშვებს სარჩელის დაკმაყოფილების ვარაუდს, მაშინ, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებისას, სსკ-ის 199-ე მუხლის მიხედვით, მან უნდა იმსჯელოს **მესამე მოპასუხის განცხადებაზე უზრუნველყოფის გარანტიის გამოყენების შესახებ**. მითითებული განცხადების საფუძვლიანობაზე საკასაციო პალატამ ვერ იმსჯელა, ვინაიდან ეს განცხადება სააპელაციო სასამართლოს არ განუხილავს და შესაბამისი დასკვნებიც არ გამოუტანია. ამდენად, საკასაციო პალატამ მესამე მოპასუხის ნაწილში გასაჩივრებული განჩინება გააუქმა და საქმე ამ ნაწილში ხელახლა განსახილველად დაუბრუნა იმავე სასამართლოს (სსსკ-ის 412-ე მუხლი).

1.15. უზენაესი სასამართლოს განჩინებით – გადაწყვეტილების ბათილად ცნობისა და საქმისწარმოების განახლების თაობაზე განცხადება არ დაკმაყოფილდა, ასევე არ დაკმაყოფილდა განმცხადებლის შუამდგომლობაც საქმისწარმოების განახლების შესახებ განცხადების უზრუნველყოფაზე.²⁸

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქმისწარმოების განახლების შესახებ განცხადების განხილვისას პირის უფლებადამცავ ნორმას წარმოადგენს სსკ-ის 432-ე მუხლი, რომლის თანახმადაც, საქმის განახლების შესახებ განცხადება ვერ შეაჩერებს გადაწყვეტილების აღსრულებას. სასამართლოს შეუძლია, თავისი განჩინებით დროებით შეაჩეროს გადაწყვეტილების აღსრულება. გადაწყვეტილების იძულებით დასრულება იმაზე იქნება დამოკიდებული, გასცემს თუ არა საქმისწარმოების მომთხოვნი პირი შესაბამის გარანტიებს. სასამართლოს მითითებით, მოცემულ შემთხვევაში, დადასტურებულია ის ფაქტობრივი გარემოება, რომ სადავო უძრავი ქონება რეგისტრირებული იყო მამკვიდრებლის სახელზე, შესაბამისად, ხსენებული ნორმა, თეორიული თვალსაზრისით, ვერ დაიცავდა განმცხადებლის უფლებას. ამ საფუძვლიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატამ მიზანშეწონილად მიიჩნია საკითხის შეფასება სსკ-ის 191-ე მუხლის ფარგლებში. დასახელებული ნორმის წინაპირობები კი, შემდეგია: განმცხადებელმა სარწმუნოდ უნდა დაასაბუთოს უზრუნველყოფის კონკრეტული ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობა. ფორმალურსამართლებრივი თვალსაზრისით უნდა იკვეთებოდეს მომთხოვნის წარმატებულობა. მოცემულ შემთხვევაში, განმცხადებლის მიერ წარდგენილი ამონაწერით უძრავ ქონებაზე დასტურდება, რომ ნივთი გარდაცვლილი პირის სახელზეა რეგისტრირებული, ამასთანავე, საქმის მასალებით დადასტურებულია, რომ არც სამკვიდროს მიღების კანონისმიერი ვადაა გასული და არც რომელიმე მემკვიდრეს არ მიუღია სამკვიდრო,²⁹ შესაბამისად, განმცხადებლის ვარაუდი, რომ შესაძლებელია, ქონება გასხვისდეს, ხოლო გადაწყვეტილების შემდგომი აღსრულება შეუძლებელი გახდეს, გაუმართლებელია, უფრო მეტიც, ვინაიდან განცხადება, პროცესუალური თვალსაზრისით, უსაფუძვლოა, განცხადების უზრუნველყოფის აუცილებლობის თაობაზე მისი მტკიცების გაზიარება სსკ-ის 191-ე მუხლის კონტექსტითაც დაუშვებელია, რაც ამ შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველია.

²⁸ სუს განჩინება, 31 იანვარი, 2019, №ა-3811-ბ-9-2018.

²⁹ იხ. სსკ-ის 1421-ე მუხლი.

1.16. საკასაციო სასამართლომ საჩივარი არ დააკმაყოფილა, მოსარგებლის მიერ დაკავებული უძრავი ნივთის ნაწილზე დადგენილი გასხვისებისა და იპოთეკით დატვირთვის აკრძალვა უცვლელად დარჩა. სასამართლომ მიიჩნია, რომ მხარე (მოსარგებლე) რეალურად ითხოვდა გადანყვეტილების აღსრულებისა და არა სარჩელის უზრუნველყოფას, თუმცა აღნიშნული მოსარჩელის საჩივრის ბედს არ ცვლის და მისი დაკმაყოფილების საფუძველი ვერ გახდება.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის გადანყვეტილებით, კომპენსაციის გადახდის სანაცვლოდ საცხოვრებელ სადგომზე მფლობელობის შეწყვეტის თაობაზე სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, შეგებებული სარჩელი დაკმაყოფილდა, მოსარგებლე ცნობილ იქნა საცხოვრებელ სახლში მის მიერ დაკავებული საცხოვრებელი სადგომის მესაკუთრედ – მოსარჩელისთვის გარკვეული თანხის გადახდის სანაცვლოდ.

მხარეთა სააპელაციო საჩივრებზე სამართალწარმოების ეტაპზე მოსარგებლის განცხადება, მოსარჩელის უძრავი ქონების გასხვისებისა და იპოთეკით დატვირთვის აკრძალვის მოთხოვნით, დაკმაყოფილდა. აღნიშნულ განჩინებაზე მოსარჩელის საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილებით, ნაწილობრივ გაუქმდა გასაჩივრებული განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება და უცვლელად დარჩა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინება იმ ნაწილში, რომლითაც მოსარჩელეს აეკრძალა მის სახელზე რიცხული უძრავი ქონების მოსარგებლის (მოპასუხის) მიერ დაკავებული ფართის გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა. საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში საქმე განსახილველად გადაეგზავნა საკასაციო სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლომ საჩივარი დაუსაბუთებლად მიიჩნია და გასაჩივრებული განჩინება უცვლელად დატოვა.³⁰

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ თავდაპირველი სარჩელით მოთხოვნილია კომპენსაციის გადახდის სანაცვლოდ მფლობელობის შეწყვეტა, ხოლო შეგებებული სარჩელის საგანს, თანხის გადახდის სანაცვლოდ, საცხოვრებელ სადგომზე საკუთრების გადაცემა წარმოადგენს. უდავოა ისიც, რომ პირველი ინსტანციის სასა-

³⁰ სუს განჩინება, 16 დეკემბერი, 2019, №ას-1609-2019.

მართლომ თავდაპირველი სარჩელი უარყო, ხოლო შეგებებული სარჩელი დააკმაყოფილა და სწორედ შეგებებული მოსარჩელის მოთხოვნას წარმოადგენს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება. ამ გარემოებათა გათვალისწინებით, პალატამ დაასკვნა, რომ შეფასების საგანს არა სარჩელის, არამედ – **გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა წარმოადგენს**, თუმცა, ხსენებული საპროცესო დარღვევა, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, საჩივრის წარმატებას ვერ დაედება საფუძვლად, რადგანაც, ამავე კოდექსით სასამართლოს შეუძლია, უზრუნველყოს იმ გადანყვეტილების აღსრულება, რომელიც გადაცემული არ არის დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად XXIII თავით დადგენილი წესების შესაბამისად.

საკასაციო პალატამ განმარტა, რომ სარჩელის/გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების მიზნებს ადგენს რა სსსკ-ის 191-ე მუხლი, იგი წარმოადგენს ამ მიზნის მიღწევის დროებით და ეფექტურ საშუალებას, რომელიც რეალიზებული უფლების აღსრულების ხელშეწყობას ემსახურება და უნდა არსებობდეს მანამ, ვიდრე გამოკვეთილია მართლმსაჯულების ინტერესის დაცვის კრიტიკული აუცილებლობა, თუმცა, ვინაიდან უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოთხოვნის წარმატებულობის ვარაუდს, ბუნებრივია, არსებობს მისი გაუქმებისა თუ შეცვლის დიდი შესაძლებლობაც. ასეთ პირობებში კი, მხარეთა ინტერესებს შორის გონივრული წონასწორობის დაცვის საჭიროება თავად განსახილველი ნორმიდან გამომდინარეობს, კერძოდ, სასამართლო, რომელიც დაადგენს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობას, ვალდებულია, შეაფასოს უზრუნველყოფის გამოყენებული საშუალების მასშტაბებიც და დაიცვას თანაზომიერება მხარეთა ინტერესებს შორის.

საკასაციო პალატამ გაიზიარა ქვემდგომი სასამართლოს დასკვნა, რომ ზოგადად არსებობს გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის გამოყენების წინაპირობა, რამდენადაც შეგებებული მოსარჩელის სასარგებლოდ, პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ დადგენილია, რომ თანხის გადახდის სანაცვლოდ არსებობს სანივთო უფლების გადაცემის წინაპირობები, ამასთან, სსსკ-ის მე-11 მუხლის მე-5 ნაწილიდან გამომდინარე, ვინაიდან რეესტრში რეგისტრირებული მესაკუთრე დავის განმავლობაში უფლებამოსილია, განკარგოს დავის საგანი, ნივთის გასხვისება ან მისი უფლებრივი დატვირთვა მართლაც გაართულებს გადანყვეტილების აღ-

სრულებას მისი კანონიერ ძალაში შესვლის შემთხვევაში. ამგვარი მოცემულობისას, სააპელაციო სასამართლომ სწორად იხელმძღვანელა სსსკ-ის 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით და მოპასუხეს კანონიერად შეუზღუდა დავის საგნის გასხვისებისა და იპოთეკით დატვირთვის უფლება (ვინაიდან იპოთეკა გარდამავალი უფლებაა და მესაკუთრის ცვლილების შემთხვევაში შეგებებულ მოსარჩელეს გადაეცემა უფლებრივად ნაკლიანი ნივთი, გარდა ამისა, მესაკუთრის ცვლილება, „საცხოვრებელი სადგომით სარგებლობისას წარმოშობილ ურთიერთობათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 2.2. მუხლის თანახმად, არ გამოორიცხავს მართლზომიერი მოსარგებლის უფლებებს, თუმცა უფლებამონაცვლეობის თაობაზე სამართალწარმოების გაგრძელება დაკავშირებულია გარკვეულ დროსთანაც, რაც უფლების რეალიზაციის ხელისშემშლელ მექანიზმად შეიძლება გამოიყენოს არაკეთილსინდისიერმა მხარემ).

საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლომ საპროცესო შეზღუდვები მართებულად გაავრცელა ქონების მხოლოდ იმ ნაწილზე, რომელიც შეგებებული სარჩელის საგანს წარმოადგენს.

საკასაციო სასამართლომ არ გაიზიარა საჩივარში გამოთქმული შედეგება, რომ ქონება სხვა სარჩელის უზრუნველყოფის ფარგლებში ისედაცაა დატვირთული ვალდებულებით და აღნიშნა, რომ სარჩელის/გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიება შეიძლება, ემსახურებოდეს კონკრეტულ დავაზე მისაღები გადაწყვეტილების აღსრულების ხელშეწყობას. ფაქტობრივი თვალსაზრისით, შესაძლებელია იგი მართლაც ახდენდეს უფლების დარღვევის პრევენციას, თუმცა, სსსკ-ის 199¹ მუხლის თანახმად, თუკი სხვა საქმეზე მოსარჩელის ინტერესის საწინააღმდეგო გადაწყვეტილება იქნება გამოტანილი, სასამართლო გააუქმებს უკვე მოწყენებულ უზრუნველყოფის ღონისძიებას და ამ საქმეზე დღის წესრიგში მინიცი დადგება განსახილველი საკითხი.

1.17. საკასაციო სასამართლომ საჩივარი არ დააკმაყოფილა იმ მოტივით, რომ მოსარჩელის სასარგებლო გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაშიც მისი აღსრულება ობიექტურად შეუძლებელი არ გახდება.

საზიარო უფლების გაუქმების მოთხოვნით წარმოებულ დავაში მოსარჩელის განმარტებით, მხარეთა საერთო საკუთრებაში ირიცხება უძრავი ნივთი, რომლის კანონის მოთხოვნათა დაცვით ორ თანაბარ ნაწილად გაყოფა შეუძლებელია. ამდენად, საზიარო უფლება უნდა გაუქმდეს ქონების აუქციონზე გაყიდვისა და ამონაგების წილების პროპორციულად განაწილების გზით. მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და მიუთითა, რომ საზიარო უფლების გაუქმება საზიარო საგნის ნატურით გაყოფის გზით შესაძლებელია.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა, რაც მოპასუხემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

მოსარჩელემ განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს და მიუთითა, რომ მოპასუხემ მხარეთა თანასაკუთრებაში არსებული სადავო ფართის კუთვნილი ნაწილი გაასხვისა მესამე პირზე (შემდგომ – მოპასუხის უფლებამონაცვლე). მხარემ მოითხოვა მის საკუთრებაში არსებული ნილზე ყადაღის დადება, რადგან არსებობს მაღალი ხარისხის ალბათობა, რომ აპელანტი კვლავაც გაასხვისებს ქონებას და ხელს შეუშლის გადაწყვეტილების აღსრულებას.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით მოსარჩელის განცხადება არ დაკმაყოფილდა.

სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სსსკ-ის 372-ე, 191-ე მუხლებით და მიიჩნია, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე მოსარჩელის მოთხოვნასა და მოცემულ საქმეზე მის სასარჩელო მოთხოვნას შორის (დავის საგანს) შორის არ არსებობს პირდაპირი კავშირი და მოთხოვნილი უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებლობა ვერ გააძნელებს, მით უფრო, შეუძლებელს ვერ გახდის წინამდებარე საქმეზე მოსარჩელის სასარგებლოდ მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულებას.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე მოსარჩელემ შეიტანა საჩივარი, მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგი საფუძვლებით:

საჩივრის ავტორმა მიიჩნია, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოუყენებლობის პირობებში აპელანტს შესაძლებლობა აქვს, გაასხვისოს უძრავი ქონება, რითაც ხელს შეუშლის და დააბრკოლებს გადაწყვეტილების აღსრულებას, რაც ეწინააღმდეგება სწრაფი და ეფექტური მართლმსაჯულების პრინციპს. პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების ძალაში დარჩენის შემთხვევაში მოსარჩელე იძულებული გახდება, ყველა ეტაპზე მოითხოვოს უფლებამონაცვლის დადგენა, რითაც გაჭიანურდება სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით მოსარჩელის საჩივარს ეთქვა უარი და საქმე მასალებთან ერთად განსახილველად გაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლოს განჩინებით საჩივარი უარყოფილ იქნა³¹ შემდეგი მოტივაციით:

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ განმცხადებელმა მოითხოვა, გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით მოპასუხეს აეკრძალოს მხარეთა თანასაკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების გასხვისება.

საქმის მასალებიდან ირკვევა, რომ საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა საზიარო უფლება მხარეთა თანასაკუთრებაში არსებული უძრავი ქონებაზე მისი რეალიზაციისა და ამონაგები თანხის თანაბარწილად მხარეთა შორის გაყოფის გზით. მოსარჩელის მითითებით, ირკვევა, რომ მოპასუხემ გაასხვისა კუთვნილი წილი, რის საფუძველზეც მოსარჩელემ მოითხოვა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების უზრუნველყოფა, რადგან მოპასუხის მიერ კუთვნილი უძრავი ნივთის კვლავ გასხვისების ალბათობა არსებობს და მოსარჩელეს სჭირდება სასამართლოსათვის მიმართვა მოპასუხის უფლებამონაცვლის ჩასაბმელად, რაც გამოიწვევს საქმისწარმოების გაჭიანურებას.

საკასაციო სასამართლომ გაიზიარა სააპელაციო პალატის მსჯელობა და მიიჩნია, რომ განმცხადებლის მიერ მითითებული გარე-

³¹ სუს განჩინება, 1 ოქტომბერი, 2019, №ას-1220-2019.

მოება არ წარმოადგენს მოპასუხისათვის საკუთრების უფლების შეზღუდვის დანესების საკმარის წინაპირობას, რადგან განცხადებაში ასახული გარემოება მოსარჩელის სასარგებლო გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაშიც მის აღსრულებას ობიექტურად შეუძლებელს არ გახდის.

1.1. მოთხოვნის უზრუნველყოფა არამატერიალური ქონებით

(სსსკ-ის 198.3)

1.1.1. საკასაციო სასამართლოს განჩინებით მოპასუხის სასარგებლოდ დაკისრებული თანხის მოთხოვნის უფლებაზე ყადაღის დადების თაობაზე მოსარჩელის (კატორის) განცხადება დაკმაყოფილდა.

საიჯარო ქირის დაკისრების მოთხოვნით აღძრული სარჩელი, საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით, რომელიც უცვლელად დატოვა სააპელაციო სასამართლომ, დაკმაყოფილდა. მოპასუხის საკასაციო საჩივარზე საკასაციო სამართალწარმოება მიმდინარეობს.

საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ მიიღო გადაწყვეტილება, იმავე მხარეებს შორის სხვა საქმეზე, მოპასუხის (მოცემულ საქმეზე) მიერ განმცხადებლის წინააღმდეგ უძრავი ქონების სარემონტო-სარეკონსტრუქციო ხარჯის დაკისრების მოთხოვნით აღძრულ სარჩელზე, კერძოდ, სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ და განმცხადებელს, კასატორის სასარგებლოდ, დაეკისრა სარემონტო-სარეკონსტრუქციო ხარჯი – 114 258 ლარისა ამ უკანასკნელის მიერ სარჩელზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ნაწილის – 798.90 ლარის გადახდა. მითითებული სარჩელი უზრუნველყოფილი იყო, კერძოდ, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინებით საჩივარი დაკმაყოფილდა და საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება ბანკში განმცხადებლის საბანკო ანგარიშზე დადებული ყადაღის ნაწილში შეიცვალა იმგვარად, რომ ყადაღა დაედო აღნიშნულ ანგარიშზე რიცხულ ფულად სახ-

სრებს 120 000 ლარის ფარგლებში.

მოსარჩელემ განცხადებით მიმართა საკასაციო პალატას და მოითხოვა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება – საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებით **მოპასუხის სასარგებლოდ დაკისრებული თანხის მოთხოვნის უფლებაზე ყადაღის დადება, კერძოდ კი, მოსარჩელის საბანკო ანგარიშზე არსებული ყადაღადადებული თანხიდან 9 495 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის მოთხოვნის უფლებაზე ყადაღის დადება**. განმცხადებლის მითითებით, ეს არის მოპასუხის ერთადერთი აქტივი. ამასთან, უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობა განპირობებულია იმით, რომ კასატორმა მხარეთა შორის დავების არსებობისას, მოასწრო და გაასხვისა საკუთრებაში არსებული რამდენიმე უძრავი ქონება, რითაც, პრაქტიკულად, გადაწყვეტილების აღსრულება შეუძლებელი გახადა.

საკასაციო სასამართლომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე მოსარჩელის განცხადება დააკმაყოფილა,³² რადგან მიიჩნია, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება აუცილებელია, რათა დაზღვეულ იქნეს მოსარჩელე გადაწყვეტილების აღსრულების გაძნელების ან აღუსრულებლობისაგან შემდეგი მოტივაციით:

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სსსკ-ის XXIII თავით გათვალისწინებული სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტი წარმოადგენს მატერიალური კანონმდებლობით დაცული უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების რეალური განხორციელების სწრაფ და ეფექტურ საპროცესოსამართლებრივ გარანტიას. სასამართლოს მიერ სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენებას საფუძვლად უდევს ვარაუდი, რომ მომავალში მიღებული სასამართლო გადაწყვეტილება, შესაძლოა, ვერ აღსრულდეს ან აღსრულება მნიშვნელოვნად დაბრკოლდეს. ამდენად, სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანია მოსარჩელის მატერიალური უფლებების რეალური განხორციელებისათვის ხელსაყრელი პირობების შექმნა, სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა. სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტი კონცენტრირებულია სსსკ-ის 191-ე მუხლში, კერძოდ კი, იმ წინადადებაში,

³² სუს განჩინება, 31 ოქტომბერი, 2019, №ას-1601-2019.

რომლის თანახმად, თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა მიუღებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადანყვეტილების აღსრულებას, სასამართლოს გამოაქვს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განჩინება. ყველა საქმეზე უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებაზე მსჯელობისას, სასამართლომ, პირველ რიგში, ყურადღება უნდა გაამახვილოს სარჩელის უზრუნველყოფის საფუძველზე, კერძოდ, სამომავლოდ საქმეზე მიღებული გადანყვეტილების აღსრულების გაძნელების ან აღუსრულებლობის საშიშროებაზე. მოსარჩელემ უნდა მიუთითოს იმ კონკრეტული გარემოებების არსებობა, რომლებიც ადასტურებს ვარაუდს, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების მიუღებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადანყვეტილების აღსრულებას.

პალატამ მიიჩნია, რომ მოსარჩელემ სათანადოდ დაასაბუთა იმ კონკრეტული გარემოებების არსებობა, რომლებიც ადასტურებს ვარაუდს, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადანყვეტილების აღსრულებას, კერძოდ, განმცხადებლის მითითებით, საქალაქო სასამართლოს განჩინებით მოთხოვნა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა და მოპასუხეს აეკრძალა მის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა. განჩინება ვერ აღსრულდა, რამდენადაც მოპასუხემ მოასწრო ქონების გასხვისება – იმავე წელს მან ბინა თავის შვილს აჩუქა. გარდა ამისა, საქალაქო სასამართლოს განჩინებით სარჩელის აღძვრამდე უზრუნველყოფა იქნა გამოყენებული მოპასუხის 100%-იან წილზე შპს-ში. საქმის განხილვის დაწყებამდე კი, აღმოჩნდა, რომ ქონებრივი ღირებულება ყადაღადადებულმა წილმა დაკარგა, რამდენადაც საწარმომ ქონება გაასხვისა.

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, სსსკ-ის 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ პუნქტი სარჩელის უზრუნველყოფის სახედ ითვალისწინებს მოპასუხის კუთვნილ ფულად სახსრებზე ყადაღის დადებას. მოცემულ შემთხვევაში, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადანყვეტილება, რომლითაც განმცხადებელს დაეკისრა 115 056.9 ლარის გადახდა მოპასუხის (მოცემულ დავაში) სასარგებლოდ, აღსრულებული არ არის. შესაბამისად, დაკისრებული თანხა მოპასუხის საკუთრებაში არ გადასულა, თუმცა, ვინაიდან სასამართლოს გადანყვეტილებით სწორედ ამ სასარჩელო მოთხოვე-

ნის უზრუნველსაყოფად დაედო ყადაღა მოპასუხის კუთვნილ 120 000 ლარს, ნათელია, რომ აღსრულდება განმცხადებლის საბანკო ანგარიშზე ყადაღადადებული თანხიდან. ამასთან, იმის გათვალისწინებით, რომ სასამართლო გადანყვეტილებით მოპასუხის სასარგებლოდ დაკისრებული თანხა წარმოადგენს მის ერთადერთ აქტივს (მოპასუხის სახელზე არ ირიცხება არცერთი ქონება), საკასაციო პალატამ სსსკ-ის 198.3 (სასამართლოს შეუძლია, გამოიყენოს სხვა ღონისძიებებიც, თუ ეს აუცილებელია სარჩელის უზრუნველყოფისათვის) მუხლის საფუძველზე, მიზანშეწონილად მიიჩნია, ისეთი ღონისძიების გამოყენება, რაც აუცილებელია განსახილველი სარჩელის უზრუნველყოფისათვის, კერძოდ, **აღმასრულებელს დაევალა, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადანყვეტილების აღსრულებისას განმცხადებლის საბანკო ანგარიშზე არსებული, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინებით ყადაღადადებული, 120 000 ლარიდან 115 056.9 ლარის მოპასუხისათვის გადაცემისას, ყადაღა დაადოს 9 495 აშშ დოლარის ეკვივალენტ ლარს და შეიტანოს აღსრულების ეროვნული ბიუროს სადეპოზიტო ანგარიშზე.** სასამართლომ მიუთითა, რომ აღმასრულებლისათვის ასეთი ვალდებულების დაკისრების სამართლებრივ საფუძველს სსსკ-ის 198.3 მუხლთან ერთად ქმნის, ასევე – „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტი (აღმასრულებელს ყადაღადადებული ფული დაუყოვნებლივ შეაქვს აღსრულების ეროვნული ბიუროს სადეპოზიტო ანგარიშზე).

2. საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფა

(„არბიტრაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის 23-ე მუხლის პირველი პუნქტი, სსსკ-ის 356¹⁸-ე, 192-ე, 198-ე, 191-ე მუხლები)

2.1. საკასაციო სასამართლოს განჩინებით საჩივარი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა გასაჩივრებული განჩინება და განცხადება საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ დაკმაყოფილდა, კერძოდ, ყადაღა დაედო მოვალის საკუთრებაში არსებულ უძრავ ნივთს.

საარბიტრაჟო სარჩელის მიხედვით მოსარჩელესა და მოპასუხეს შორის გაფორმებული „ოვერდრაფტით სარგებლობის შესახებ“ ხელშეკრულებიდან გამომდინარე, ვალდებულება მოვალემ დაარღვია, რის გამოც მას საარბიტრაჟო მოსარჩელის მიმართ დავალიანება ეკისრება. მოსარჩელემ (კრედიტორმა) განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს და სსსკ-ის (შემდეგში – სსსკ) 356¹⁸-ე, 191-ე მუხლების თანახმად, საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ითხოვა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე სს-ის განცხადება არ დაკმაყოფილდა. სააპელაციო სასამართლომ სსსკ-ის 356¹², 356¹³, 356¹⁸, 192-ე, 198-ე, 191-ე მუხლებზე დაყრდნობით აღნიშნა, რომ საარბიტრაჟო სარჩელის დავის საგანია მოპასუხისათვის 1 616.78 ლარის დაკისრება. სასამართლომ განმარტა, რომ განმცხადებლის მიერ სარჩელის უზრუნველყოფის სახით მოთხოვნილი ღონისძიება არ არის დავის საგანთან დაკავშირებით ადეკვატური. მოთხოვნილ დავალიანებას მკვეთრად აღემატება უზრუნველყოფის საგნის ფასი, ასეთ ვითარებაში დაუსაბუთებელია ვარაუდი იმის შესახებ, რომ საპროცესო უზრუნველყოფის ღონისძიების გარეშე შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულდება გადანყვეტილების აღსრულება.

ზემოხსენებულ განჩინებაზე საჩივარი წარადგინა საარბიტრაჟო მოსარჩელემ გასაჩივრებული განჩინების გაუქმებისა და განცხადების დაკმაყოფილების მოთხოვნით.

საჩივრის ავტორის განმარტებით, სარჩელის უზრუნველყოფის მიზანია გადაწყვეტილება აღუსრულებელი არ დარჩეს, გადაწყვეტილების აღსრულების ნაწილში მართლმსაჯულება ეფექტური იყოს, აღსრულება არ გაჭიანურდეს. კრედიტორი მიიჩნევს, რომ მის მიერ წარდგენილი საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფის აუცილებლობა ნათელია, რადგან მოვალე განმცხადებლის წინაშე ნაკისრ ვალდებულებას არ ასრულებს, ლოგიკურია ვარაუდი, საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის შემდეგაც არ შეასრულებს გადაწყვეტილებას ნებაყოფლობით. საარბიტრაჟო მოსარჩელემ სსსკ-ის 191-ე მუხლზე მითითებით აღნიშნა, რომ პროპორციულობის პრინციპზე მსჯელობისასუნდა გათვალისწინდეს არა სასარჩელო მოთხოვნის ოდენობის შესაბამისობა უზრუნველყოფის საგანთან, არამედ საკუთრების შეზღუდვა პასუხობს თუ არა დასახულ მიზანს, საკუთრების უფლების შეზღუდვით შესაძლებელი იქნება თუ არა გადაწყვეტილების აღსრულება. საჩივრის ავტორმა კანონით გათვალისწინებულ შესაძლებლობაზე მიუთითა, რომლითაც მოპასუხეს შეუძლია, დავის საგნის ტოლფასი სხვა ქონება შესთავაზოს სასამართლოს.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და საქმის მასალებთან ერთად გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლოს განჩინებით საჩივარი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა გასაჩივრებული განჩინება და განცხადება საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ დაკმაყოფილდა, კერძოდ, ყადაღა დაედო მოვალის საკუთრებაში არსებულ უძრავ ნივთს.³³

საკასაციო სასამართლომ საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენებას საფუძვლად დაუდო შემდეგი მსჯელობა. სასამართლომ აღნიშნა, რომ „არბიტრაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის 23-ე მუხლის პირველი პუნქტის, სსსკ-ის 356¹⁸-ე, 192-ე, 198-ე, 191-ე მუხლების შინაარსიდან გამომდინარე, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მიზანია სარჩელზე მომავალში მისაღები გადაწყვეტილების რეალურად აღსრულებისათვის მოსალოდნელი დაბრკოლების თავიდან აცილება. იმისთვის, რომ სარ-

³³ სუს განჩინება, 6 ივნისი, 2019, №ას-54-2019.

ჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება იქნეს გამოყენებული, უნდა არსებობდეს კანონით გათვალისწინებული წინაპირობები, კერძოდ, განცხადებაში უნდა მითითდეს ის ფაქტობრივი გარემოებები, რომელთა გამო უზრუნველყოფის ღონისძიებების მიუღებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას და, ასევე, მითითებული უნდა იყოს უზრუნველყოფის იმ ღონისძიებებზე, რომლებიც განმცხადებელს მიზანშეწონილად და გამართლებულად მიაჩნია.

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფა დამოკიდებულია ვარაუდზე, რომ, შესაძლოა, მოპასუხემ სასარჩელო მოთხოვნებისაგან თავის დაღწევის მიზნით შეასრულოს ისეთი ქმედება, რაც საბოლოოდ შეუძლებელს გახდის მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულებას. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებაზე მსჯელობისას, სასამართლო არ იკვლევს სარჩელის საფუძვლიანობასა და მის დასაბუთებულობას, არამედ ხელმძღვანელობს სამართლებრივი დასკვნით, რომ, შესაძლოა, სასარჩელო მოთხოვნა დაკმაყოფილდეს (*შდრ. სუსგ №ას-16-354-09, 05.02.09 წ.*).

სასამართლომ აღნიშნა, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო არაერთ გადაწყვეტილებაში ხაზს უსვამს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების მნიშვნელობას და აღნიშნავს, რომ სამართლიანი განხილვის უფლება მოიცავს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების უფლებას. ეს უფლება არარეალური იქნებოდა, თუ კონტრაქტორი სახელმწიფოს ეროვნული სამართლებრივი სისტემა შესაძლებელს გახდიდა, კანონიერ ძალაში შესული საბოლოო გადაწყვეტილება ერთი მხარის საზიანოდ არაქმედითად დარჩენილიყო. ნებისმიერი სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულება „სასამართლო პროცესის“ განუყოფელ ნაწილად უნდა განიხილებოდეს კონვენციის მე-6 მუხლის მიზნებიდან გამომდინარე (*იხ. საქმე შპს „იზა“ და შ.კარახიძე საქართველოს წინააღმდეგ*). სხვა საქმეში ევროსასამართლოს განმარტებით, სასამართლოსათვის სარჩელის წარდგენის უფლება არ არის თეორიული უფლება და არ უზრუნველყოფს მხოლოდ უფლების აღიარებას საბოლოო გადაწყვეტილების მეშვეობით, არამედ – ასევე შეიცავს ლეგიტიმურ მოლოდინს იმასთან დაკავშირებით, რომ გადაწყვეტილება აღსრულდება (*იხ. Hornsby, cited above, §§ 40 and seq.*).

სასამართლოს აზრით, ვინაიდან, სარჩელის დავის საგანია თანხის დაკისრება და სარჩელი არის მიკუთვნებითი, ანუ აღსრულებითი, ეს ნიშნავს, რომ სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, გადაწყვეტილებით განსაზღვრული სამართლებრივი შედეგი დამოკიდებული იქნება არა მხოლოდ გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლაზე, არამედ მოპასუხის ნებაზეც – განახორციელოს გარკვეული მოქმედება, გადაიხადოს დაკისრებული თანხა. თანხის გადახდის თაობაზე ნების არარსებობის შემთხვევაში, გადაწყვეტილებით განსაზღვრული შედეგი დამოკიდებული ხდება ისეთ საშუალებაზე, როგორცაა – იძულებითი აღსრულება.

სასამართლოს განმარტებით, ვინაიდან შეუზღუდავია მესაკუთრის ნება, განახორციელოს საკუთარი ქონების მიმართ სამართლებრივი შედეგის მქონე მოქმედებები, მაგალითად, გაყიდოს, გააჩუქოს და სხვა, მოცემულ შემთხვევაში, არ არის უსაფუძვლო, რომ საარბიტრაჟო მოპასუხის ქმედებით, სხვადასხვა მოტივით, უძრავი ქონება აღმოჩნდეს მესამე პირთა, შესაძლო კეთილსინდისიერ პირთა მფლობელობაში. ასეთ შემთხვევაში, თუკი გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის მომენტისათვის არ იარსებებს ქონება, რომელზედაც შესაძლოა, მიქცეული იქნეს იძულებითი აღსრულება, გადაწყვეტილება იქცევა აღუსრულებელ გადაწყვეტილებად, ხოლო სარჩელის მიზანი მიღწეული ვერ იქნება, შესაბამისად, განცხადება შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას, გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობის თაობაზე.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ სსსკ-ის 198.1-ე მუხლის მიხედვით, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებასთან დაკავშირებულ საკითხს სასამართლო წყვეტს იმის მიხედვით, თუ როგორია სასარჩელო მოთხოვნის ხასიათი და შინაარსი. საქმის გარემოებებისა და **სასარჩელო მოთხოვნის გათვალისწინებით, სასამართლომ მართებულად მიიჩნია საარბიტრაჟო მოსარჩელის მიერ მოთხოვილი უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება, რამდენადაც ამგვარი შეზღუდვით უზრუნველყოფილი იქნება საარბიტრაჟო მოსარჩელისათვის სავარაუდო გადაწყვეტილების აღსრულება.** საჯარო რეესტრის ამონაწერით დასტურდება, რომ ქონება, რომლის მიმართაც უნდა განხორციელდეს უზრუნველყოფის ღონისძიება, მოვალის საკუთრებაა (*სუსგ №ას-413-413-2018, 27.04.18*).

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, საქმეზე გამოყენებული უზრუნველყოფის სახის დავის საგანთან ადეკვატურობის თაობაზე უზენაესი სასამართლოს მიერ დადგენილი ერთგვაროვანი პრაქტიკა არ უნდა იქნეს გაგებული იმგვარად, რომ სარჩელი საერთოდ უზრუნველყოფის გარეშე დარჩეს.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სსსკ-ის 196-ე მუხლი ითვალისწინებს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების ერთი სახის მეორით შეცვლის შესაძლებლობას, რაც საქმის განხილვის ნებისმიერ სტადიაზე დასაშვებია მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე, თუმცა ეს არ არის მხარის აბსოლუტური უფლება და იგი შეიძლება, გამოყენებულ იქნეს კანონით გათვალისწინებული შესაბამისი წინაპირობების არსებობისას (სუსგ №ას-498-478-2016, 28.07.2016).

ანალოგიური გადაწყვეტილება იქნა მიღებული სხვა საქმეზე,³⁴ სადაც საკასაციო სასამართლომ დააკმაყოფილა უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე საარბიტრაჟო მოსარჩელის განცხადება და დაადგინა ერთ-ერთი მოპასუხის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების გასხვისებისა და იპოთეკით დატვირთვის აკრძალვა.

2.2. ამხანაგობამ მოითხოვა არბიტრაჟის მიერ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების – ყადაღის გაუქმება, სააკასაციო სასამართლომ ამხანაგობის საჩივარი არ დააკმაყოფილა. საჩივრის ავტორის მითითებასთან დაკავშირებით, არბიტრაჟს შეჩერებული აქვს ფუნქციონირება, სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს მენარმე სუბიექტის საქმიანობის შეჩერებას.

საკასაციო სასამართლომ ამხანაგობის საჩივარი დააკმაყოფილა, გააუქმა განცხადების დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ გასაჩივრებული განჩინება და ამხანაგობის მიერ წარდგენილი განცხადების – საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნ-

³⁴ სუს განჩინება, 27 აპრილი, 2018, №ას-413-413-2018.

ველყოფის ღონისძიების გაუქმებაზე საქმე სააპელაციო სასამართლოს ხელახლა განსახილველად დაუბრუნა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას განცხადებით მიმართეს ამხანაგობის დამფუძნებელმა წევრებმა და მოითხოვეს არბიტრაჟის განჩინების გაუქმება და ამხანაგობის უძრავ ქონებაზე ამ განჩინებით გამოყენებული ყადაღის მოხსნა. სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით განცხადება არ დაკმაყოფილდა. განჩინებაზე საჩივარი წარადგინა საჩივრის ავტორმა (ამხანაგობამ). საჩივრის ავტორის განმარტებით, გამსესხებელსა და მსესხებელს (ფიზიკურ პირებს) შორის გაფორმდა სესხისა და იპოთეკის ხელშეკრულება, რომლის თანახმადაც გამსესხებელმა მსესხებელს გადასცა გარკვეული თანხა, აღნიშნული სესხის უზრუნველსაყოფად იპოთეკით დაიტვირთა ამხანაგობის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონება. მსესხებელი მიცემულ იქნა სისხლის სამართლის პასუხისგებაში, რადგან მან ამხანაგობის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონება უკანონოდ დატვირთვა იპოთეკით, ხოლო გამსესხებელი ცნობილ იქნა დაზარალებულად.

საჩივრის ავტორი აღნიშნავს, რომ ამხანაგობამ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სარჩელით მიმართა ვალდებულების არარსებობის აღიარებისა და ხელშეკრულების გაუქმების მოთხოვნით. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის გადაწყვეტილებით ამხანაგობის სარჩელი დაკმაყოფილდა, ნაწილობრივ გაუქმდა 2007 წლის 14 ნოემბრის ხელშეკრულება იპოთეკის ნაწილში და უძრავი ქონება უფლებრივი დატვირთვისგან გათავისუფლდა.

საქალაქო სასამართლოს ზემოხსენებული გადაწყვეტილების საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში წარდგენისას, აღმოჩნდა, რომ არბიტრაჟის განჩინების საფუძველზე უძრავ ქონებაზე რეგისტრირებულია ყადაღა. საჩივრის ავტორის მითითებით, მან არბიტრაჟს მიმართა უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების მოთხოვნით, თუმცა ამხანაგობას ეცნობა, რომ არბიტრაჟს შეჩერებული აქვს ფუნქციონირება, რის გამოც საარბიტრაჟო საქმეებს არ განიხილავს.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით – ამხანაგობის საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და,

საქმის მასალებთან ერთად, გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ სსსკ-ის 356¹²-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით არბიტრაჟთან დაკავშირებულ საქმეებს სასამართლო განიხილავს ამავე კოდექსით დადგენილი წესებით, ხოლო, მეორე ნაწილის შესაბამისად, არბიტრაჟთან დაკავშირებულ საქმეებს სასამართლო განიხილავს მხოლოდ „არბიტრაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონით პირდაპირ გათვალისწინებულ შემთხვევებში.

სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სსსკ-ის 191-ე მუხლით და განმარტა, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის გადაწყვეტილება ავტომატურად არ წარმოშობს არბიტრაჟის განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების მოთხოვნის უფლებას, რადგან არბიტრაჟის განჩინებიდან დგინდება, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიება გამოყენებულია ფიზიკურ პირებს შორის გაფორმებული სესხისა და იპოთეკის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სამოქალაქო დავაში, ხოლო არბიტრაჟში განსახილველი დავის საგანს წარმოადგენდა ხელშეკრულება როგორც იპოთეკის, ისე – სესხის ნაწილშიც, ასევე, უცნობია საარბიტრაჟო დავის შედეგი.

სააპელაციო სასამართლომ გამოიყენა „არბიტრაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-19 მუხლი, ასევე – სსსკ-ის 356¹³-ე, 356¹⁸-ე, 356¹⁷-ე მუხლები და აღნიშნა, რომ უძრავ ქონებაზე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების საკითხზე უნდა იმსჯელოს არბიტრაჟმა ერთ-ერთი მხარის მოთხოვნით ან განსაკუთრებულ შემთხვევებში, მხარეთათვის წინასწარი შეტყობინების შემდეგ, თავისი ინიციატივით. **საჩივრის ავტორის მითითებაზე არბიტრაჟის ფუნქციონირების შეჩერების შესახებ, სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს მენარმე სუბიექტის საქმიანობის შეჩერებას.**

საკასაციო სასამართლომ საჩივარი დააკმაყოფილა, გააუქმა განცხადების დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ გასაჩივრებული განჩინება და ამხანაგობის მიერ წარდგენილი განცხადების – საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმებაზე საქმე სააპელაციო სასამართლოს ხე-

ლახლა განსახილველად დაუბრუნა.³⁵

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ „არბიტრაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის 23-ე მუხლის მიხედვით, მხარეს შეუძლია, საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მოთხოვნით მიმართოს სასამართლოს, ხოლო დასახელებული ნორმის მე-3 ნაწილით, სასამართლოს მიერ საარბიტრაჟო უზრუნველყოფასთან დაკავშირებით გამოიყენება სსსკ-ის XXIII თავით დადგენილი წესები, გარდა 192-ე მუხლისა და 198-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ვ“ და „ი“ ქვეპუნქტებისა, საერთაშორისო საარბიტრაჟო წარმოების თავისებურებათა გათვალისწინებით.

საკასაციო სასამართლომ სსსკ-ის 199¹-ე მუხლზე მითითებით განმარტა, რომ ამ მუხლით სასამართლოს გადაწყვეტილებით უზრუნველყოფის ღონისძიებათა გაუქმების წინაპირობებია განსაზღვრული. **სააპელაციო სასამართლომ ისე უთხრა უარი საჩივრის ავტორს უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების შესახებ განცხადების დაკმაყოფილებაზე, რომ არ გამოკვლევია, არსებობდა თუ არა უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების წინაპირობები, სასამართლოს არსებითად არც კი უმსჯელია უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების საფუძვლიანობაზე.** სააპელაციო სასამართლომ უსაფუძვლოდ არ გაიზიარა და არც შეაფასა ამხანაგობის პრეტენზია საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილების აღუსრულებლობის საფრთხესთან დაკავშირებით, ვინაიდან დავის განმხილველ არბიტრაჟს საქმიანობა შეჩერებული აქვს.

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ **სამართალწარმოების მიზანი პირის დარღვეული უფლების დაცვა და აღდგენაა, რაც მოიცავს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების პროცესს. გადაწყვეტილება აღსრულებადი უნდა იყოს, წინააღმდეგ შემთხვევაში, მხარისთვის ხელსაყრელი გადაწყვეტილებითაც კი ვერ დაკმაყოფილდება მისი სამართლებრივი ინტერესი (იხ. სუსგ №ას-595-554-2017, 15.12.2017).** საქმის განხილვის შედეგის აღსრულება მართლმსაჯულების განხორციელების შემადგენელი და განუყოფელი ნაწილია.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ სააპელაციო სასამართლომ უნდა იმსჯელოს, თუ რამდენად შეასრულა საჩივრის ავტორმა მტკიცების

³⁵ სუს განჩინება, 17 იანვარი, 2018, №ას-1383-1303-2017.

ტვირთი, კერძოდ, კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების მიზნით, სხვა სამართალწარმოების (საარბიტრაჟო) დროს ამხანაგობის კუთვნილ უძრავ ქონებაზე რეგისტრირებული უზრუნველყოფის ღონისძიების სამართლებრივი საფუძვლისა და ამის მიხედვით, გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების დასაბუთებულობის ნაწილში. სასამართლომ ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში ინდივიდუალურად უნდა შეაფასოს დავის ფაქტობრივი გარემოებები, მხარეთა მიერ წარდგენილი მტკიცებულებების სანდოობა და დასაბუთებულობა და ამის შემდეგ მიიღოს საარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების თაობაზე გადაწყვეტილება. სააპელაციო სასამართლომ მხარეთა თანასწორობის პრინციპის გამოყენებისა და მტკიცებულებათა სრულფასოვნად გამოკვლევის გზით უნდა გამოიკვლიოს ის გარემოებები, რაც მნიშვნელოვანია საქმეზე გადაწყვეტილების მისაღებად.

საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლომ უნდა გამოიყენოს საპროცესო კანონმდებლობით მინიჭებული უფლებამოსილება და საქმე განიხილოს ზეპირი მოსმენით, მხარეთა მონაწილეობით, რაც შესაძლებლობას მისცემს მას, შეკითხვებისა და დამატებითი მტკიცებულებების წარდგენის გზით, მიიღოს ინფორმაცია და მტკიცებულებები იმ საკითხზე, რომლის დადგენის გარეშე შეუძლებელია არბიტრაჟის განჩინების საფუძველზე ამხანაგობის კუთვნილ უძრავ ქონებაზე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმება.

ზეპირი მოსმენა, მხარეთა მონაწილეობით, არის ერთ-ერთი შესაძლებლობა, დეტალურად იქნეს გამოკვლეული მხარეთა პოზიციები (სსსკ-ის 419.2-ე მუხლი). საკასაციო სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა იმ გარემოებაზე, რომ საქალაქო სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით მოსარჩელეა ამხანაგობა, ხოლო მოპასუხე – გამსესხებელი, რომლის საარბიტრაჟო პრეტენზიის დაკმაყოფილების საფუძველზე ყადაღა დაედო ამხანაგობის უძრავ ქონებას. განსახილველი დავის საგანია არბიტრაჟის განჩინების საფუძველზე, გამსესხებლის სასარგებლოდ, ამხანაგობის უძრავ ქონებაზე რეგისტრირებული უზრუნველყოფის ღონისძიების – ყადაღის გაუქმება. ამდენად, იმის გათვალისწინებით, რომ განსახილველი დავის მხარეა ამხანაგობა (მოსარჩელე), მას სასამართლომ შესაძლებე-

ლია, მიუთითოს საქმეში მოთავსებული დოკუმენტის – საქალაქო სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების შინაარსის გასარკვევად სასამართლოს გადაწყვეტილების სრული ტექსტის წარდგენაზე, რაც, სავარაუდოდ, სიცხადეს შეიტანს ამხანაგობის მოთხოვნის დასაბუთებულობაში, კერძოდ, შესაძლოა გაირკვეს მოპასუხის (გამსესხებლის) პოზიცია სესხის ხელშეკრულების ნაწილში, შესაბამისად, გადაწყვეტილების სრული ტექსტის წარდგენა არ ჩაითვლება ახალ მტკიცებულებად (სსსკ-ის 380-ე მუხლი). საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილების სრული ტექსტის გაცნობა სააპელაციო სასამართლოს შესაძლებლობას მისცემს დაადგინოს, თუ რა საფუძვლით დაკმაყოფილდა მოსარჩელის (ამხანაგობის) მოთხოვნა იპოთეკის გაუქმების ნაწილში და ცნო თუ არა სარჩელი მოპასუხემ გამსესხებელმა) სესხის ნაწილში, როგორც ამას საჩივრის ავტორი უთითებს.

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა სააპელაციო სასამართლოს, თუკი დადგინდა, რომ მოპასუხემ არ ცნო მის წინააღმდეგ ამხანაგობის მიერ აღძრული სარჩელი სესხის ნაწილში, ანუ დავა არ არის გადაწყვეტილი ამ თვალსაზრისით, მაშინ, სააპელაციო სასამართლომ უნდა ისარგებლოს სსსკ-ის მე-7 მუხლის პირველი ნაწილით და, კანონის ანალოგიით, კერძოდ, სსსკ-ის 374-ე მუხლის საფუძველზე სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის შემონმებისათვის დადგენილი წინაპირობების საფუძველზე უნდა შეაფასოს ამხანაგობის საჩივრის დასაშვებობის დასაბუთებულობა, რადგან მოცემულ შემთხვევაში სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე, სასამართლოს უკვე გამოყენებული აქვს კანონით დადგენილი წესით საჩივარზე ხარვეზის დადგენის უფლებამოსილება.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სააპელაციო სასამართლოსათვის საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნებით მიზნად ისახავს, დაცული იქნეს მხარეთა თანასწორობისა და მტკიცებულებათა შეფასების სსსკ-ით დადგენილი სტანდარტები. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით, თავისთავად ცხადია, მოვალის უფლებები იზღუდება, თუმცა, ეს კანონით გათვალისწინებული საშუალებაა, დაცულ იქნეს სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება აღუსრულებლობის საფრთხისგან.

2.3. საკასაციო სასამართლომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ გამოყენებული საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება უცვლელად დატოვა და, შესაბამისად, საჩივარი არ დააკმაყოფილა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე განმცხადებლის (საარბიტრაჟო მოსარჩელის) განცხადება ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, საარბიტრაჟო მოპასუხეს (თავდები) აეკრძალა მის საკუთრებაში არსებული ორი უძრავი ნივთის გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა, განმცხადებელს უარი ეთქვა საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შესახებ განცხადების დაკმაყოფილებაზე მეორე საარბიტრაჟო მოპასუხის (თავდები) საკუთრებაში არსებულ უძრავ ქონებაზე ყადაღის დადების მოთხოვნის ნაწილში. განჩინება მიექცა დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე საარბიტრაჟო მოპასუხეებმა (მსესხებელმა და ორმა თავდებმა) შეიტანეს საჩივარი, რომელიც უარყო სააპელაციო სასამართლომ და საქმე განსახილველად უზენაეს სასამართლოს გადაუგზავნა.³⁶

საკასაციო სასამართლომ შეაფასა სააპელაციო პალატის იმ განჩინების კანონშესაბამისობა, რომლითაც დადგინდა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მართლობიერება და მხარეს აეკრძალა კუთვნილი უძრავი ქონების გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა.

სასამართლომ მიუთითა, რომ საარბიტრაჟო სარჩელის აღძვრისას მისი უზრუნველყოფის წესს ითვალისწინებს „არბიტრაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის 23-ე მუხლი, რომელიც ადგენს მსგავს შემთხვევებში სსსკ-ის XXIII თავის გამოყენების შესაძლებლობას.

განმარტა რა სარჩელისა თუ გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ინსტიტუტის შინაარსი, სასამართლომ აღნიშნა, რომ ასეთი ღონისძიების გამოყენებას კანონმდებელი უკავშირებს სარჩელის სამართლებრივ პერსპექტიულობას და აფასებს, თუ რამდენად მოსალოდნელია სარჩელის დაკმაყოფილება, თუმცა დავის

³⁶ სუს განჩინება, 11 ოქტომბერი, 2019, №ას-1294-2019.

სამართლებრივ ბედზე გავლენას ვერ მოახდენს.

საკასაციო პალატამ მიუთითა, რომ მართლმსაჯულების სისტემის ეფექტურობა სამართლებრივი წესრიგის განმტკიცებასა და სამართლებრივი უსაფრთხოების უზრუნველყოფის ფუნდამენტური წინაპირობაა. მართლმსაჯულების ეფექტურობა დამოუკიდებელ, მიუკერძოებელ, სამართლიან და დროულ სამართალწარმოებაში პოვნებს გამოხატულებას (იხ. შ. შმიტი, ჰ. რიჰტერი, მოსამართლის მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცესი სამოქალაქო სამართალში, გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება (GIZ), 2013, 3.). როგორი სწრაფიც არ უნდა იყოს მართლმსაჯულება, როგორი სამართლიანი და კანონიერიც არ უნდა იყოს სასამართლო გადაწყვეტილება, მართლმსაჯულების მიზნები და ამოცანები განუხორციელებელი რჩება, თუ გადაწყვეტილება არ აღსრულდება.

საკასაციო პალატის მითითებით, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო თავის არაერთ გადაწყვეტილებაში ხაზს უსვამს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების მნიშვნელობას და განმარტავს, რომ „სასამართლოსათვის სარჩელის წარდგენის უფლება არ არის თეორიული უფლება და არ უზრუნველყოფს მხოლოდ უფლების აღიარებას საბოლოო გადაწყვეტილების მეშვეობით, არამედ შეიცავს ლეგიტიმურ მოლოდინს იმასთან დაკავშირებით, რომ გადაწყვეტილება აღსრულდება“ (იხ. „აპოსტოლი საქართველოს წინააღმდეგ“, განაცხადი №40765/02; *Burdov v. Russia*, no. 59498/00, §34, ECHR 2002-III; *Hornsby v. Greece*, judgment of 19 March 1997, Reports of Judgments and Decisions 1997-II, p. 510, §40 Hornsby; *Mutishev and Others v. Bulgaria*, 18967/03, §129, 3 December 2009; *Antonetto v. Italy*, no. 15918/89, §28, 20 July 2000).“

შესაბამისად, სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანს წარმოადგენს გადაწყვეტილების რეალურად აღსრულებისათვის მოსალოდნელი დაბრკოლების თავიდან აცილება, მოპასუხისათვის თავისი ქონების განკარგვის უფლების შეზღუდვის თუ კანონით გათვალისწინებული უზრუნველყოფის სხვა საშუალებების გამოყენების გზით“ (თ. ლილუაშვილი, „სამოქალაქო საპროცესო სამართალი“, მეორე გამოცემა, თბ. 2005, 299).

საკასაციო პალატამ აღნიშნა, რომ სამართლიანი სასამართლოს უფლება გულისხმობს სახელმწიფოს მხრიდან იმგვარი რეგულაციის

შექმნის ვალდებულებას, რომელიც უზრუნველყოფს სასამართლოს გადაწყვეტილების ეფექტურ აღსრულებას. საკონსტიტუციო სასამართლოს განმარტებით, „საქართველოს კონსტიტუციით გარანტირებული სასამართლოსადმი მიმართვის უფლება... უნდა იყოს არა ილუზორული, არამედ ქმნიდეს პირის უფლებებში ჯეროვნად აღდგენის რეალურ შესაძლებლობას და წარმოადგენდეს უფლების დაცვის ეფექტურ საშუალებას.“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2014 წლის 24 დეკემბრის №3/2/577 გადაწყვეტილება, II-30).

საკასაციო სასამართლოს აზრით, სსსკ-ის 2-ე მუხლის თანახმად, ყოველი პირისათვის უზრუნველყოფილია უფლების სასამართლო წესით დაცვა. სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის არსი ისაა, რომ მან მოსარჩელის მატერიალური კანონმდებლობით დაცული უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების რეალური განხორციელების სამართლებრივი გარანტიები შექმნას. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საკითხი დგება, როცა საჭიროა კანონის ეფექტურობის უზრუნველყოფა.

სასამართლომ აღნიშნა, „მიუხედავად სამართლიანი სასამართლოს უფლების უდიდესი მნიშვნელობისა, იგი არ წარმოადგენს აბსოლუტურ უფლებას და შეიძლება, შეიზღუდოს გარკვეული პირობებით, რაც გამართლებული იქნება დემოკრატიულ საზოგადოებაში ლეგიტიმური საჯარო ინტერესით“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2010 წლის 28 ივნისის გადაწყვეტილება საქმეზე: №1/2/466). „უფლების მზლუდავი საკანონმდებლო რეგულირება უნდა წარმოადგენდეს ღირებული საჯარო (ლეგიტიმური) მიზნის მიღწევის გამოსაძეგ და აუცილებელ საშუალებას. ამავდროს, უფლების შეზღუდვის ინტენსივობა მისაღწევი საჯარო მიზნის პროპორციული, მისი თანაზომიერი უნდა იყოს. დაუშვებელია, ლეგიტიმური მიზნის მიღწევა განხორციელდეს ადამიანის უფლების მომეტებული შეზღუდვის ხარჯზე“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2012 წლის 26 ივნისის გადაწყვეტილება საქმეზე: №3/1/512).

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სასამართლო ამონმებს მხოლოდ, რამდენად შეუწყობს ხელს უზრუნველყოფის ღონისძიება მომავალი, მოსარჩელისათვის სავარაუდო გადაწყვეტილების დაცვას შესაძლო დაბრკოლებებისაგან აღსრულების ეტაპზე (Sdr. Beck'sche Kurz-Kommentare Band1, Zivilprozessordnung mit

Gerichtsverfassungsgesetz und anderen Nebengesetzen. Begründet von Dr. Adolf Baumbach, Professor Dr. Wolfgang Lauterbach, Dr. Jan Albers, Dr. Dr. Peter Hartmann. Verlag C.H. Beck, München 2003, 2375.).

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების თაობაზე განცხადება საჭიროებს კონკრეტული ფაქტობრივი გარემოებებით დასაბუთებას, რომელიც დაარწმუნებს სასამართლოს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობაში (სუსგ 2014 წლის 6 ოქტომბრის განჩინება საქმეზე №ას-1135-1082-2013), მაგრამ ამ უფლების რეალიზაციამდე შესრულებული უნდა იყოს საპროცესო კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოთხოვნები. წარდგენილი სარჩელის შინაარსი მაღალი ალბათობით უნდა ქმნიდეს იმის ვარაუდის შესაძლებლობას, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა პერსპექტიულია და, მასში მითითებული ფაქტობრივი წინაპირობების განხორციელების შემთხვევაში, სწორედ ის სამართლებრივი შედეგი მიიღება, რისი ინტერესიც აქვს მოსარჩელეს, ანუ მოთხოვნა იურიდიულად უნდა ამართლებდეს სარჩელს (ჰ. ბოელინგი, ლ. ჭანტურია; „სამოქალაქო საქმეებზე სასამართლო გადაწყვეტილებათა მიღების მეთოდიკა“, თბ., 2004, 37.).

საკასაციო პალატის განმარტებით, კანონი ყოველთვის არ ქმნის იმის საშუალებას, მოსამართლემ შეძლოს ისეთი გადაწყვეტილების მიღება, რომლითაც დაცული იქნება ორივე მხარის, როგორც მოსარჩელის, ისე – მოპასუხის ინტერესები (თანაზომიერების პრინციპი), მოსარჩელის მოთხოვნის უზრუნველსაყოფად გამოყენებული ღონისძიება ამ მოთხოვნის (სარჩელის საგნის) პროპორციული (ადეკვატური) უნდა იყოს და ამკარა შეუსაბამობა არ იკვეთებოდეს. „სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით საკუთრების შეზღუდვის გამართლება უნდა მოხდეს თანაზომიერების პრინციპის გამოყენებით – სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის საჯარო მიზნისა და საკუთრების უფლებასთან დაკავშირებული კერძო ინტერესების ურთიერთშეჯერების საფუძველზე“ (სუსგ 2015 წლის 25 ნოემბრის განჩინება საქმეზე №ას-1165-1095-2015).

საკასაციო პალატამ მიუთითა, რომ, მართალია, სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანია მოსარჩელის მატერიალური უფლების რეალური განხორციელებისათვის ხელსაყრელი პირობების შექმნა, თუმცა, მხარეთა თანასწორობის პრინციპიდან გამომდინარე, დაცული უნდა იქნეს მოპასუხის ინტერესებიც. „სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებისას დაცული უნდა

იყოს სამართლიანი ბალანსი მოსარჩელის უფლებასა (უზრუნველყოს სასამართლო წესით სამომავლოდ დადასტურებული უფლებების რეალიზაცია) და მოპასუხის ინტერესს (უზრუნველყოფის ღონისძიებამ გაუმართლებლად არ ხელყოს მისი, როგორც მოპასუხის უფლებები) შორის. უფლების დროებით შეზღუდვის დროს მნიშვნელოვანია გონივრული ბალანსის დაცვა დაცულ სიკეთესა და შეზღუდულ უფლებას შორის“ (სუსგ 2015 წლის 6 თებერვლის განჩინება საქმეზე №ას-114-107-2015).

სსსკ-ის 198-ე მუხლის პირველი ნაწილისა და მეორე ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, საკითხს იმის შესახებ, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიება უნდა იქნეს გამოყენებული, წყვეტს სასამართლო მოსარჩელის განცხადების შესაბამისად. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებები შეიძლება იყოს მოპასუხისათვის გარკვეული მოქმედების შესრულების აკრძალვა.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ განმცხადებელმა მოითხოვა, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით, მოპასუხეს აეკრძალოს თანასაკუთრებაში არსებული ორი უძრავი ნივთის გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა.

საკასაციო სასამართლომ გაიზიარა სააპელაციო პალატის მოსაზრება, თითქოს საარბიტრაჟო მოსარჩელეს არ გააჩნდეს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების მოთხოვნის საფუძველი, რადგან მსესხებელი საარბიტრაჟო მოპასუხე ყოველთვის ურად იხდის თანხას და ფარავს არსებულ დავალიანებას.

განსახილველ საქმეში საარბიტრაჟო მოსარჩელემ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების წარდგენისას მიუთითა, რომ მსესხებლის – საარბიტრაჟო მოპასუხის დავალიანება მის მიმართ შეადგენდა 10636,82 ლარს, რაც დადასტურდა განცხადებაზე თანდართული დავალიანების შესახებ ცნობით. მითითებული დოკუმენტისა და ზოგადად ფაქტის სანიშნაობაზე დასაყრდენად საჩივრის ავტორებმა რაიმე მტკიცებულება ვერ წარადგინეს. შესაბამისად, სარწმუნოდ არ დადასტურებულა, რომ მსესხებელმა მოპასუხემ, მართლაც გადაიხადა დავალიანების თანხის ნაწილი და აგრძელებს ყოველთვის ურად მის დაფარვას.

3. სარჩელის უზრუნველყოფა სარჩელის ალკჰრამდე

(სსსკ-ის 192-ე მუხლი)

3.1. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების აღსრულების შეჩერების მოთხოვნით საკასაციო სასამართლომ კერძო საჩივარი არ დააკმაყოფილა.

სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართა შპს-ს 26% წილის მესაკუთრემ და მოითხოვა, საარბიტრაჟო სარჩელის ალკჰრამდე უზრუნველყოფის მიზნით, შპს-ს პარტნიორისათვის სხვა პარტნიორებთან შეთანხმებლად კომპანიის წესდების 7.3.7 მუხლით სარგებლობის შეზღუდვა, კერძოდ, სხვა პარტნიორებთან შეთანხმების გარეშე, პარტნიორისთვის უფლების შეზღუდვა, როგორც კომპანიის პარტნიორმა, უყაროს კენჭი (დაუჭიროს მხარი) შპს-ს გენერალური დირექტორის დანიშვნასა და გამონწვევას, შრომის ანაზღაურების საკითხის გადაწყვეტას და მიმართოს სამენარმო რეესტრს შესაბამისი ცვლილების განხორციელების მიზნით.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით განცხადება დაკმაყოფილდა, შპს-ს პარტნიორს შეეზღუდა სხვა პარტნიორებთან შეთანხმების გარეშე კომპანიის წესდების 7.3.7 მუხლით სარგებლობის უფლება, კერძოდ, სხვა პარტნიორებთან შეთანხმების გარეშე შეეზღუდა უფლება, როგორც კომპანიის პარტნიორმა, უყაროს კენჭი (დაუჭიროს მხარი) შპს-ს გენერალური დირექტორის დანიშვნასა და გამონწვევას, შრომის ანაზღაურების საკითხის გადაწყვეტას და მიმართოს სამენარმო რეესტრს შესაბამისი ცვლილების განხორციელების მიზნით. ამ განჩინების საფუძველზე გაიცა სააღსრულებო ფურცელი.

სააპელაციო სასამართლოს საჩივრით მიმართა შპს-ს პარტნიორმა (რომლის უფლებამოსილება შეიზღუდა უზრუნველყოფის ღონისძიებით), მოითხოვა მისი გაუქმება, ასევე, საჩივრის საბოლოოდ გადაწყვეტამდე გასაჩივრებული განჩინების აღსრულების შეჩერება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პა-

ლატის განჩინებით საჩივრის ავტორის შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა, შეჩერდა ამავე სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განჩინების აღსრულება ამავე განჩინებაზე პარტნიორის მიერ წარდგენილ საჩივარზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე. განჩინებაზე გაიცა შესაბამისი სააღსრულებო ფურცელი.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე კერძო საჩივარი შეიტანა განმცხადებელმა, რომლითაც მოითხოვა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება.

უზენაესი სასამართლოს განჩინებით კერძო საჩივარი უარყოფილია.³⁷ უზენაესმა სასამართლომ საარბიტრაჟო სარჩელის აღძვრამდე მისი უზრუნველყოფის მიზნით გამოყენებული ღონისძიების/განჩინების აღსრულების შეჩერების კანონიერების გარკვევისას შეაფასა მსგავს სამართლებრივ საკითხზე მიღებული განჩინების გასაჩივრების შესაძლებლობა.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ, სსსკ-ის 356¹² მუხლის თანახმად, არბიტრაჟთან დაკავშირებულ საქმეებს სასამართლო განიხილავს ამ კოდექსით დადგენილი წესებით. არბიტრაჟთან დაკავშირებულ საქმეებს სასამართლო განიხილავს მხოლოდ „არბიტრაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონით პირდაპირ გათვალისწინებულ შემთხვევებში. ამავე კოდექსის 356¹⁸ მუხლის თანახმად კი, მხარეთა შორის საარბიტრაჟო შეთანხმების არსებობისას, საარბიტრაჟო მოსარჩელის განცხადების საფუძველზე, სასამართლო უფლებამოსილია, საარბიტრაჟო სარჩელის მიმართ გამოიყენოს უზრუნველყოფის ღონისძიებები. საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფასთან დაკავშირებით გამოიყენება ამ კოდექსის XXIII თავით დადგენილი წესები, გარდა 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ვ“ და „ი“ ქვეპუნქტებისა, საერთაშორისო საარბიტრაჟო წარმოების თავისებურებათა გათვალისწინებით. უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ამ კოდექსის XXIII თავი აწესრიგებს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების საკითხს და, ზემოხსენებული გამონაკლისის გარდა, დასაშვებია, სასამართლომ საკითხი მოაწესრიგოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის ნორმებით.

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ საარბიტრაჟო სარჩელის

³⁷ სუს განჩინება, 4 მაისი, 2018, №ას-753-704-2017.

აღძვრამდე მისი უზრუნველყოფის შესახებ განჩინებაზე წარდგენილი საჩივრით მოწინააღმდეგე მხარემ მოითხოვა საკითხის გადაწყვეტამდე განჩინების აღსრულების შეჩერებაც. ამ საკითხს აგვარებს სსსკ-ის 194-ე მუხლის მე-4 ნაწილი, რომლის თანახმადაც, საჩივრის შეტანა ვერ შეაჩერებს უზრუნველყოფის შესახებ განჩინების აღსრულებას, მაგრამ სასამართლოს შეუძლია, გარკვეული დროით შეაჩეროს აღსრულება ან გააუქმოს უზრუნველყოფისათვის უკვე მიღებული ღონისძიებები. მითითებული ნორმა არ შეიცავს საკითხის თაობაზე მიღებული გადაწყვეტილების გასაჩივრების წესს, რაც, ერთი შეხედვით, შეიძლება, განჩინების გასაჩივრების დაუშვებლობაზე მიუთითებდეს, როგორც ეს გასაჩივრებული განჩინებითაც განმარტა სასამართლომ, თუმცა უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ თავად სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების თაობაზე მიღებული განჩინება, ამავე კოდექსის 195-ე მუხლის თანახმად, აღსრულდება დაუყოვნებლივ, სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებისათვის დადგენილი წესით. ამ ნორმათა ერთობლივი ანალიზის შედეგად საკასაციო პალატამ დაასკვნა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენებული ღონისძიების აღსრულების შეჩერების საკითხის გადაწყვეტის პროცესუალურ წესს, სსსკ-ის 194-ე მუხლის მე-4 ნაწილთან ერთად, ამავე კოდექსის 267¹ მუხლი წარმოადგენს, რომლის პირველი ნაწილი პროცედურულია, ხოლო მე-2 ნაწილი განსაზღვრავს, რომ გადაწყვეტილება მიიღება განჩინების ფორმით. გადაწყვეტილების აღსრულებასთან დაკავშირებული საკითხების შესახებ სასამართლოს განჩინებაზე შეიძლება კერძო საჩივრის შეტანა.

ზემოთ მითითებული მსჯელობის გათვალისწინებით საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ სარჩელის (მათ შორის საარბიტრაჟო სარჩელის) უზრუნველყოფის ღონისძიების აღსრულების შეჩერების საკითხზე მიღებული განჩინება შეიძლება, გასაჩივრდეს, რომლის სახესაც წარმოადგენს კერძო საჩივარი, ხოლო განხილვის პროცესუალურ საფუძველს-სსსკ-ის 414-ე – 420-ე მუხლები.

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის უარყოფისას დაეთანხმა სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობას, რომ მოპასუხის მიერ სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განჩინებაზე წარდგენილი საჩივრის საფუძვლიანობას, კანონის თანახმად, 2- თვიანი ვადა განიხილება და ამ პერიოდის განმავლობაში შესაძლებე-

ლია, უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებამ, მისმა აღსრულებამ გამოუსწორებელი ზიანი მიაყენოს, როგორც მოპასუხეს, ასევე – მესამე პირებს, რაც ეწინააღმდეგება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით გათვალისწინებულ უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მიზნებსა და პრინციპებს. ამასთან, უზრუნველყოფის ღონისძიების შესახებ განჩინების აღსრულების შეჩერება არ ხელყოფს მონინააღმდეგე მხარის (მოსარჩელის) უფლებებს, ვინაიდან აღსრულების შეჩერების საკითხის არსებობა დამოკიდებულია საქმეზე წარმოდგენილი საჩივრის არსებით გადანყვეტაზე და იმის გათვალისწინებით, რომ არსებობს ალბათობა საჩივრის დამყოფილებაზე უარის თქმისა, იმავდროულად განახლდება აღსრულების წარმოება და მოსარჩელეს შესაძლებლობა მიეცემა, დაიცვას და უზრუნველყოს მის სასარგებლოდ მისაღები, სავარაუდო გადანყვეტილების აღსრულება. ამასთან, საკასაციო პალატამ გაიზიარა კერძო საჩივრის ავტორის მოსაზრება, რომ არც გასაჩივრებული განჩინება და არც პარტნიორის საჩივარი არ შეიცავს საკმარის დასაბუთებას გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების შეჩერების აუცილებლობის თაობაზე, თუმცა აღნიშნა, რომ სსსკ-ის 194-ე მუხლის მე-4 ნაწილი წარმოადგენს სასამართლოს დისკრეციას და ამ დისკრეციის ფარგლებში მიღებული გადანყვეტილების მართლწინააღმდეგობრიობის მტკიცება ეკისრება მხარეს, რომლის წინააღმდეგაცაა მიმართული განჩინება. ამ მხრივ, დასაბუთებულ პრეტენზიას, კერძო საჩივარი არ შეიცავს, არამედ შემოფარგლება განჩინების ზოგადი კრიტიკით და სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით აღსრულების შეჩერების შედეგად ზიანის მიყენების ფაქტი კერძო საჩივრის ავტორმა ვერ დაამტკიცა.

საკასაციო სასამართლომ არ გაიზიარა კერძო საჩივრის პრეტენზია მხარეთა თანასწორობისა თუ სასამართლო ხელმისაწვდომობის უფლების დარღვევის თაობაზე და მიუთითა, რომ მხოლოდ უზრუნველყოფის ღონისძიების აღსრულების შესახებ განჩინების დროებით შეჩერება არ შეიძლება, სსსკ-ის მე-5 მუხლის დარღვევად იქნეს მიჩნეული, ხოლო ის გარემოება, რომ მომჩივანს არ გააჩნია სამართლიან სასამართლოზე ხელმისაწვდომობა, წინამდებარე პროცესის ფარგლებში არ დგინდება. **სასამართლომ პრეტენდენტულ სამართალზე დაყრდნობით აღნიშნა, რომ წინასწარი სამართალწარმოება [სარჩელის უზრუნველყოფა], მსგავსად დროებითი ღონისძიებებისა, ჩვეულებრივ არ მიიჩნევა სამოქალაქო უფლებებისა და მოვალეობების განმსაზღვრელად და,**

შესაბამისად, მე-6 მუხლიც ვერ იცავს მას (იხ. *inter alia*, *Wiot v. France*, (dec.), no. 43722/98, 15 marti 2001; *APIS a.s. v. Slovakia*, (dec.), no. 39794/98, 13 იანვარი 2002; *Verlagsgruppe News GMBH v Austria*, (dec.), no. 62763/00, 16 იანვარი 2003; *da Libert v Belgium*, (dec.), no. 44734/98, 8 ივლისი 2004). აღნიშნულიდან გამომდინარეობს დასკვნა, რომ სასამართლო მე-6 მუხლს იყენებს მხოლოდ საქმის არსებითი მხარის განხილვისას და არა ამგვარი ღონისძიებების პირველადი მოთხოვნის მომენტიდან (იხ. *Jaffredou v. France* (dec.), no. 39843/98, 15 დეკემბერი 1998, და *Kress v. France [GC]*, no. 39594/98, §90, ECHR, 2001-VI). წინასწარი სამართალწარმოების მიმართ კონვენციის მე-6 მუხლის გამოყენება, მართალია, არაერთ საქმეზე დასაშვებადაც კი იქნა მიჩნეული, თუმცა, მოცემულ შემთხვევაში, პალატა ითვალისწინებს იმას, რომ დავა სარბიტრაჟო სასამართლოს განსჯადობიდან გამომდინარეობს და მხოლოდ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების ფარგლებში მხარისათვის სასამართლო ხელმისაწვდომობის უფლების დარღვევა შეუძლებელია.

საკასაციო სასამართლომ კერძო საჩივრის ავტორის შუამდგომლობა გასაჩივრებულ განჩინებაზე გაცემული სააღსრულებო ფურცლის მოქმედების შეჩერებაზე განუხილველად დატოვა, იმ საფუძველით, რომ სსსკ-ის 418-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, მართალია, დასაშვებია მსგავს საკითხზე საპროცესო მოქმედების აღსრულების შეჩერების შესაძლებლობა, თუმცა, ამ კუთხით დასაბუთებას კერძო საჩივარი არ შეიცავს, ასეც რომ არ იყოს, საქმის მასალებით დგინდება, რომ განჩინებით სააპელაციო პალატამ დააკმაყოფილა კომპანიის პარტნიორის საჩივარი და გააუქმა ამავე სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება, რაც, სსსკ-ის 197-ე მუხლის თანახმად, საჩივრდება 5 დღის ვადაში. იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ განხილვის დასრულებამდე განვლილი საკმაოდ ხანგრძლივი დროის მიუხედავად, საკასაციო სასამართლოსათვის არავის მიუმართავს საჩივრით, პალატამ მიიჩნია, რომ განჩინების გაუქმებით, მისი აღსრულების შეჩერებაზე გაცემული სააღსრულებო ფურცლის მოქმედების შეჩერების მიმართ კერძო საჩივრის ავტორს არ გააჩნია ინტერესი, რაც შუამდგომლობის განუხილველად დატოვების საფუძველია.

3.2. სააპელაციო სასამართლოს მიერ გამოყენებული საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება დარჩა უცვლელად, საჩივარი არ დაკმაყოფილდა.

კრედიტორმა საარბიტრაჟო სარჩელის აღძვრამდე უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას და მოითხოვა, მოვალეს (საარბიტრაჟო მოპასუხეს) აეკრძალოს თავის საკუთრებაში არსებული სატრანსპორტო საშუალებების გასხვისება და უფლებრივად დატვირთვა, აღნიშნული ავტომობილები დააკავეთ, დალუქონ და გადაიყვანონ დაცულ ტერიტორიაზე.

განმცხადებლის მითითებით, მსესხებელმა დაარღვია ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება, არ გადაიხადა სესხი, საპროცენტო სარგებელი, აგრეთვე – პირგასამტეხლო. მოვალის ქონებრივი მდგომარეობა გაუარესდა, შესაბამისად, იქმნება საფრთხე, რომ საარბიტრაჟო მოსარჩელემ, იმავე განმცხადებელმა, ვერ აღასრულოს თავის სასარგებლოდ მიღებული სამომავლო გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით განცხადება ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მსესხებელს, აეკრძალა თავის სახელზე რიცხული ავტომანქანების გასხვისება და უფლებრივად დატვირთვა.

სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მითითებული ღონისძიება აღსაძრავი სარჩელის შესაბამისია. რაც შეეხება, უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით სატრანსპორტო საშუალების დაკავების, დალუქვისა და დაცულ ავტოსადგომზე გადაყვანის შესახებ მოთხოვნას, პალატამ აღნიშნა, რომ ამ მასშტაბის ღონისძიების გამოყენებას არ მოითხოვდა მოსარჩელის კანონიერი ინტერესი. პალატამ გაითვალისწინა ის გარემოება, რომ სესხი უზრუნველყოფილი იყო თავდებობითაც.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება, განცხადების დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში, გაასაჩივრა განმცხადებელმა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით საჩივარი, დაუსაბუთებლობის გამო, არ დაკმაყოფილდა და საქმის მასალებთან ერთად გადაეგზავნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას.

საკასაციო სასამართლომ სსსკ-ის 199-ე, 197¹.4.-ე, 419-420-ე, 410-ე მუხლების საფუძველზე საარბიტრაჟო მოსარჩელის საჩივარი არ დააკმაყოფილა,³⁸ გაიზიარა სააპელაციო პალატის დასაბუთება და მიიჩნია, რომ გასაჩივრებული განჩინებით დანესდა საარბიტრაჟო მოსარჩელის კანონიერი ინტერესების უზრუნველყოფის გონივრული ფარგლები. სასამართლომ მიუთითა, რომ მოვალე ვერ შეძლებს უზრუნველყოფის საგნის რეალიზებას ან სხვაგვარად უფლებრივად დატვირთვას განმცხადებლის უფლებების საზიანოდ. შესაბამისად, საარბიტრაჟო სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ მხარის განცხადების მიზანი მიღწეულია.

სასამართლოს აზრით, საჩივრის ავტორმა დამატებით იმ საჭიროების არსებობა, რომ მოვალეს ჩამოერთვას ავტომანქანა და დალუქული გადაყვანილ იქნეს დაცულ ტერიტორიაზე, სარწმუნოდ ვერ დაასაბუთა. აღნიშნული მოთხოვნის დაკმაყოფილება გამოიწვევს საარბიტრაჟო მოპასუხის უფლებების არათანაზომიერ და გაუმართლებელ შეზღუდვას. შესაბამისად, საჩივრის ავტორმა ვერ დაასაბუთა, რით დასტურდება მისთვის მოსალოდნელი ზიანის მიყენების ალბათობა, რაც, სსსკ-ის 102-ე მუხლით დადგენილი მტკიცების სტანდარტის თანახმად, მისი მოვალეობა იყო.

³⁸ სუს განჩინება, 30 მარტი, 2018, №ას-209-209-2018.

4. გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა

(სსსკ-ის 271-ე მუხლი)

4.1. საკასაციო სასამართლომ საჩივარი გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფაზე და მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების შესახებ შუამდგომლობა არ დააკმაყოფილა.

ფულადი ვალდებულების შესრულების შესახებ წარმოებულ დავაში სარჩელი დაკმაყოფილდა, სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით, **გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის თაობაზე** კრედიტორის (მოსარჩელის) **განცხადება დაკმაყოფილდა** და გადაწყვეტილებაში აღნიშნული თანხის ოდენობით ყადაღა დაედო მოვალის საბანკო ანგარიშებზე არსებულ თანხას საქართველოს ყველა კომერციულ ბანკში (სსსკ-ის 271-ე; 191-ე და 198-ე მუხლები).

განმცხადებელმა მოთხოვნა იმით დაასაბუთა, რომ მოვალის მიერ გადაწყვეტილების საკასაციო ინსტანციაში გასაჩივრების უფლების გამოყენებით სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლა და, შესაბამისად, აღსრულების დაწყება გადაიდება, ამ დროის მანძილზე კი, მოვალემ შესაძლოა, ხელი შეუშალოს გადაწყვეტილებით მიღებული იურიდიული შედეგის აღსრულებას, იმგვარად, რომ საბანკო ანგარიშიდან გაიტანოს თანხა, მოახდინოს სანარმოს ლიკვიდაცია და ა.შ. სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მოვალეს შეეძლო საბანკო ანგარიშზე არსებული ფულადი სახსრები გაეხარჯა. ამ შემთხვევაში, მას ქონება აღარ დარჩებოდა და არარსებულ ქონებაზე აღსრულების მიქცევაც შეუძლებელი იქნებოდა. იმის დამადასტურებელი მტკიცებულებები, რომ მოვალეს რაიმე სახის ლიკვიდური ქონება ჰქონდა, საქმეში წარმოდგენილი არ იყო. შესაბამისად, არსებობდა გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის შესახებ განცხადების დაკმაყოფილების საფუძველი.

სააპელაციო სასამართლოს მითითებული განჩინების გაუქმების, წინააღმდეგ შემთხვევაში კი, მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის გამოყენების მოთხოვნით საჩივარი წარად-

გინა მოვალემ (მოპასუხემ), რომელიც შემდეგნაირად დაასაბუთა: მოვალე მოღვაწეობს ბიზნესსექტორში და კომპანიის საქმიანი რეპუტაცია არასდროს დაყენებულა ეჭვქვეშ; მოვალის კუთვნილ საბანკო ანგარიშებზე ყადაღის დადებით ვერ მოხერხდება ხელფასებისა და საიჯარო ქირის გასტუმრება, შეკვეთილი და იმპორტირებული დაყოვნდება, დაეკისრება დამატებითი ფულადი ჯარიმები.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით მოვალის საჩივარი არ დაკმაყოფილდა. მას უარი ეთქვა მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფაზეც და საქმის მასალები უზენაეს სასამართლოს გადაეგზავნა.

საკასაციო სასამართლომ მოვალის საჩივარი არ დააკმაყოფილა და უცვლელად დატოვა სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება.³⁹

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ, სსსკ-ის 271-ე მუხლის შესაბამისად (საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე შეჩერებულია ამ მუხლის მხოლოდ იმ ნორმატიული შინაარსის მოქმედება, რაც მოცემულ შემთხვევაში არ გამოვლენილა), სასამართლოს შეუძლია, უზრუნველყოს იმ გადაწყვეტილების აღსრულება, რომელიც გადაცემული არ არის დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად ამავე კოდექსის XXIII თავით დადგენილი წესების შესაბამისად. მაშასადამე, სსსკ-ის 271-ე მუხლის ბლანკეტური დათქმის პირობებში გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველსაყოფად სასამართლო ხელმძღვანელობს სარჩელის უზრუნველყოფის მარეგულირებელი საპროცესო ნორმებით.

სასამართლომ სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნისა და მისი განხორციელების საპროცესო წინაპირობების თაობაზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკაზე დაყრდნობით განმარტა, რომ – **„გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის გამოყენებას საფუძვლად უდევს ვარაუდი, რომ მიღებული სასამართლო გადაწყვეტილება, შესაძლოა, ვერ აღსრულდეს ან აღსრულება მნიშვნელოვნად დაბრკოლდეს. თუმცა, გასათვალისწინებელია, რომ სამოქალაქო პროცესი თანაბარ მდგომარეობაში აყენებს პროცესის ორივე მხარეს – მოსარჩელესა და მოპა-**

³⁹ სუს განჩინება 11 აპრილი, 2017, №ას-450-422-2017.

სუხეს, შესაბამისად, მხარეთა თანასწორობის უმნიშვნელოვანესი პრინციპიდან გამომდინარე, გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ინსტიტუტის შეფასება უნდა მოხდეს როგორც მოსარჩელის, ისე მოპასუხის პოზიციიდან. ამგვარი შეფასებისას გასათვალისწინებელია, რომ დაცული იყოს თანაზომიერების პრინციპი, კერძოდ, ერთი მხარის მოთხოვნის უზრუნველსაყოფად გამოყენებული ღონისძიება ამ მოთხოვნის პროპორციული (ადეკვატური) უნდა იყოს და აშკარა შეუსაბამობა არ უნდა იკვეთებოდეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, უზრუნველყოფის გამოყენება ვერ გაამართლებს გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანს“ (№ას-859-825-2016, 28 ნოემბერი, 2016).

სსსკ-ის 271-ე მუხლის შინაარსიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატამ მიუთითა, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საკითხის გადაწყვეტა დამოკიდებულია მხარის მიერ იმ შესაძლო რისკის გონივრულ დასაბუთებაზე, ამ ღონისძიების გარეშე რამდენად შეშლება ხელი მართლმსაჯულების მიზნების განხორციელებას – ქვეყნის სახელით მიღებული გადაწყვეტილების შემდგომ აღსრულებას. საკასაციო პალატამ განმარტა, რომ სსსკ-ის 271-ე მუხლის სიტყვასიტყვითი ანალიზით ირკვევა კანონმდებლის ნება – უზრუნველყოფილ იქნეს გადაწყვეტილება, რომელიც დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად არ არის მიქცეული, ანუ შესაბამისი წინაპირობების არსებობისას, დასაშვებია ნებისმიერი გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა, გამონაკლისია მხოლოდ დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად მიქცეული გადაწყვეტილება. კანონის ამგვარი განმარტება დასახელებული ნორმის მიზნებიდან გამომდინარეობს, რამდენადაც სასამართლო გადაწყვეტილებით დადგენილი სამართლებრივი მართლწესრიგის აღსრულებაში, სავალდებულოა კრედიტორის ინტერესების გონივრულ ფარგლებში დაცვა, რათა სამართალწარმოება ფორმალური ხასიათის არ გახდეს, ხოლო დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად გადაცემული გადაწყვეტილება, აღსრულების ზოგადი წესისაგან განსხვავებული წესის გამო, მსგავს ღონისძიებას სასამართლოს მხრიდან არ საჭიროებს, ვინაიდან მისი აღსრულების ეს სპეციალური წესი გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის სპეციალურ სახედ გვევლინება (სუსგ №ას-69-63-2015, 19.03.2015).

საკასაციო სასამართლომ გაიზიარა სააპელაციო სასამართლოს დასკვნა იმის შესახებ, რომ მოცემულ შემთხვევაში განმცხადებ-

ლის კანონიერი ინტერესის დაცულობისათვის საჭირო იყო მოვალის საბანკო ანგარიშებზე ყადაღის დადება, ხოლო მომჩივნის პრეტენზია, რომ არ არსებობდა ვარაუდის საფუძველი იმასთან დაკავშირებით, მოვალე რაიმეს გააკეთებდა გადანყვეტილების აღსრულების ხელშესაძლებლად, საფუძველად ვერ დაედება უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმებას. მოვალის ამგვარი პოზიცია, მართალია, პატივსაცემია, თუმცა, განმცხადებლის დასაბუთებული ვარაუდის არსებობის შემთხვევაში, სასამართლოს უფლებაა და, იმავდროულად, ვალდებულებაც ლეგიტიმურ საფუძველზე, გონივრულ ფარგლებში განახორციელოს გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიება [სსსკ-ის 271-ე, 191-ე 198-ე მუხლები].

საკასაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მომჩივანს არ მიუთითებია იმგვარ გარემოებებზე, რაც გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების საფუძველი შეიძლებოდა გამხდარიყო. ამასთან, **პალატამ მიიჩნია, რომ სასამართლოს მიერ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება არის პროპორციული და ადეკვატური, ხოლო მისმა გამოუყენებლობამ შესაძლოა, გააძნელოს გადანყვეტილების აღსრულება ან გამოიწვიოს ისეთი ზიანი, რომელიც კომპენსირებული ვერ იქნება მოპასუხისთვის ზიანის ანაზღაურების დაკისრებით**, შესაბამისად, არ არსებობს გასაჩივრებული ღონისძიებების გაუქმების ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძველები.

უარყო რა საჩივრის ავტორის მოთხოვნა მის მიმართ მიყენებული ზიანის უზრუნველყოფის გარანტიის შექმნის მიზნით, მოსალოდნელი ზარალის, არანაკლებ დაყადაღებული საბანკო ანგარიშების ფარგლებში, სასამართლო დეპოზიტზე განთავსების შესახებ, საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ უზრუნველყოფის გარანტიის გამოყენების აუცილებლობა მოპასუხის (მოვალის) მტკიცების ტვირთია, ვინაიდან ზიანის უზრუნველყოფის გარანტიების შექმნის საჭიროება დგება მაშინ, როდესაც სასამართლოს აქვს დასაბუთებული ეჭვი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიება შეიძლება, გაუმართლებელი აღმოჩნდეს და ამკარაა ზიანი, რომელიც მოპასუხეს უზრუნველყოფის ღონისძიებით ადგება ან შეიძლება მიადგეს. სასამართლოს მიერ საკუთარი ინიციატივით ზიანის უზრუნველყოფის გამოუყენებლობის შემთხვევაში ზიანი მოპასუხის მტკიცების საგანში შემავალი გარემოება ხდება და მან უნდა ამტკიცოს, რომ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებით მისი უფლე-

ბები დაუშვებლად ილახება და ზიანი ადგება ან გარდაუვალა მისთვის ზიანის მიყენება (სსსკ-ის 199-ე, მე-4 და 102-ე მუხლი), რაც მომჩივანმა ვერ შეძლო.

4.2. საკასაციო სასამართლომ დააკმაყოფილა მოსარჩელის განცხადება და გადანყვეტილების აღსრულება მხოლოდ ნაწილობრივ უზრუნველყო, ყადაღა დაადო არა განმცხადებლის მიერ მითითებულ უძრავ ქონებასა და წილებს სამენარქეო საზოგადოებაში, არამედ მხოლოდ ერთ უძრავ ნივთს.

საოჯახოსამართლებრივ დავაში, სადაც დავის საგანს მამობის აღიარება და ალიმენტის დაკისრება წარმოადგენდა, ქვედა ინსტანციის სასამართლოებმა სარჩელი ნაწილობრივ დააკმაყოფილეს. მოსარჩელემ საკასაციო საჩივრით გაასაჩივრა რა სააპელაციო სასამართლოს გადანყვეტილება, ამავდროულად, იშუამდგომლა სსსკ-ის 271-ე მუხლისა და 198-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ა“ პუნქტის საფუძველზე გადანყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება და მოპასუხის კუთვნილ უძრავ ქონებასა და სამენარქეო საზოგადოებებში მის წილებზე ყადაღის დადება.

განმცხადებელმა მიიჩნია, რომ მოპასუხე არ ასრულებს მშობლის ვალდებულებებს და არ ნახულობს საკუთარ შვილს. შესაბამისად, არსებობს იმის ალბათობა, რომ მან გაასხვისოს ან გადააფორმოს კუთვნილი ქონება სასამართლო გადანყვეტილების აღსრულების თავიდან ასარიდებლად.

საკასაციო სასამართლომ მოსარჩელის განცხადება ნაწილობრივ დააკმაყოფილა და, გადანყვეტილების უზრუნველყოფის მიზნით, ყადაღა დაადო მოპასუხის სახელზე რიცხულ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთს შემდეგ გარემოებათა გამო.⁴⁰

საკასაციო პალატამ აღნიშნა, რომ სსსკ-ის 191-ე და 271-ე მუხლების შინაარსიდან გამომდინარე, კანონმდებელი შესაძლებლობას

⁴⁰ სუს განჩინება, 10 ივნისი, 2019, №ას-876-2019.

აძლევს მოსარჩელე მხარეს, მხოლოდ საკუთარი კანონიერი უფლებების დაცვის მიზნით, მოითხოვოს ჯერ კიდევ აღუსრულებელი გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება. ამისათვის მოსარჩელემ სარწმუნოდ უნდა დაასაბუთოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საჭიროება, რათა კონკრეტულ გარემოებათა საფუძველზე გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის აუცილებლობის შესახებ სასამართლოს შეუქმნას რწმენა.

სასამართლოს აზრით, აღნიშნული საკითხების დამაჯერებლად დამტკიცება მნიშვნელოვანია, რამდენადაც მსგავსი სახის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ერთი მხარისათვის უფლებების დაცვის გარანტს, ხოლო მეორე მხარეს უზღუდავს კანონიერი უფლებების განხორციელების შესაძლებლობას. შესაბამისად, გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის საკითხის გადაწყვეტისას და ერთ-ერთი მხარის უფლებების, თუნდაც კანონისმიერ ფარგლებში შეზღუდვისას, სასამართლო უნდა ემყარებოდეს დასაბუთებულ ვარაუდს, რომ აღნიშნული საპროცესო ღონისძიების გარეშე ობიექტურად შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულებული საქმის განხილვის სამართლებრივი შედეგის – სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება.

სასამართლომ მიუთითა, რომ საკუთრების ნებისმიერი შეზღუდვის შემთხვევაში, შეზღუდვა უნდა განხორციელდეს მხარის ინტერესთა შორის სამართლიანი ბალანსისა და პროპორციულობის პრინციპის გათვალისწინებით. საკუთრების უფლებაში ჩარევა უნდა პასუხობდეს დასახულ მიზანს და იმდენად უნდა ინვესტირდეს მესაკუთრის უფლებების შეზღუდვას, რამდენადაც ეს აუცილებელია ამ მიზნის მისაღწევად.

სარჩელისა თუ გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებას კანონმდებელი უკავშირებს სარჩელის სამართლებრივ პერსპექტიულობასაც და აფასებს, თუ რამდენად მოსალოდნელია სარჩელის დაკმაყოფილება, თუმცა აღნიშნული დავის სამართლებრივ ბედზე გავლენას ვერ მოახდენს. სსსკ-ის 198-ე მუხლის პირველი ნაწილისა და მეორე ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, საკითხს იმის შესახებ, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიება უნდა იქნეს გამოყენებული, ნყვეტს სასამართლო მოსარჩელის განცხადების შესაბამისად. სარჩელის ან გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიებები შეიძლება იყოს ყა-

დალის დადება ქონებაზე.

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ გადანყვეტილების უზრუნველყოფის ფარგლებში საკუთრების უფლება უნდა შეიზღუდოს უზრუნველსაყოფი თანხის მოცულობით. მოცემულ შემთხვევაში, განმცხადებელმა, გადანყვეტილების უზრუნველყოფის მიზნით, მოითხოვა მოპასუხის სახელზე რიცხული რამდენიმე უძრავი ნივთისა და სამენარმეო საზოგადოებაში მისი კუთვნილი წილების დაყადაღება.

საკასაციო სასამართლომ გაიზიარა განმცხადებლის მოსაზრება, რომ წინამდებარე საქმეში როგორც პირველი ინსტანციის, ისე სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებულ იქნა სარჩელის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების თაობაზე გადანყვეტილება. აღნიშნული გადანყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის შემთხვევაში, შესაძლოა, მოპასუხე შეეცადოს მისი აღსრულების თავიდან აცილებას, შესაბამისად, მიზანშეწონილია გადანყვეტილების უზრუნველყოფის მოთხოვნილი ღონისძიების გამოყენება, თუმცა აღნიშნული სათვის განმცხადებლის მიერ მითითებულ მთლიან ქონებაზე ყადაღის დადების საჭიროება არ არსებობს და, შესაბამისად, ნაწილობრივ დააკმაყოფილა მოთხოვნა.

4.3. საკასაციო სასამართლომ სააღსრულებო ფურცლის აღსრულების მიზნით სარეალიზაციოდ მიქცეულ ერთ ქონებაზე სააღსრულებო წარმოების შეჩერება კანონიერად, ხოლო მეორე ქონებაზე უსაფუძვლოდ მიიჩნია.

ერთ-ერთ საქმეში მოსარჩელე ითხოვს მისი სარჩელის უზრუნველყოფასა და სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს წარმოებაში არსებულ საქმეზე დაწყებული იძულებითი აღსრულების შეჩერებას, რომელიც, თავის მხრივ, დაიწყო სხვა კრედიტორის განცხადების საფუძველზე და, რომლის შესაბამისად, სარეალიზაციოდ გატანილია წინამდებარე დავის განმავლობაში დაყადაღებული ერთ-ერთი მოპასუხის საკუთრებაში არსებული ორი უძრავი ქონება, ამასთან, ამ ქონებიდან ერთ-ერთი ქონება წარმოადგენს მოცემული დავის საგანს, რომლის მიმართაც მომავალში მოსარჩელის სასარგებლოდ მიღებული გადანყვეტილება უნდა აღსრულდეს.

სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისას მოსარჩელემ განცხადებით მიმართა სასამართლოს და მოითხოვა საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება იმ საფუძველით, რომ საქალაქო სასამართლოს მიერ კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების მიზნით გაცემული სააღსრულებო ფურცლის საფუძველზე აუქციონზე გასატანად მზადდება მოცემულ საქმეზე წარდგენილი სარჩელის უზრუნველსაყოფად დაყადაღებული ქონება, შესაბამისად, არსებობს ამ საქმეზე აღსრულების შეჩერების საკმარისი წინაპირობა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით განმცხადებლის შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა: საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილების უზრუნველსაყოფად შეჩერდა სააღსრულებო ფურცლის აღსრულების მიზნით სააღსრულებო საქმისწარმოება მოვალის (ერთ-ერთი მოპასუხის) საკუთრებაში რიცხული უძრავი ქონების სარეალიზაციოდ მიქცევის თაობაზე სააპელაციო სასამართლოს წარმოებაში არსებული საქმის დასრულებამდე.

საკასაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მოსარჩელე ითხოვს მის სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფას.

საკასაციო სასამართლომ სააღსრულებო ფურცლის აღსრულების მიზნით სარეალიზაციოდ მიქცეული ორი ქონებიდან, ერთ ქონებაზე სააღსრულებო წარმოების შეჩერება კანონიერად, ხოლო მეორე ქონებაზე სააღსრულებო წარმოების შეჩერება უსაფუძვლოდ მიიჩნია, ვინაიდან **ამ შემთხვევაში კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება, რომლის საფუძველზეც დაიწყო შესაბამისი პროცედურები, აღუსრულებელი დარჩება. შესაბამისად, ყოველგვარი აზრი ეკარგება კრედიტორის დარღვეული უფლების აღიარებას.**⁴¹

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ, სსსკ-ის 271-ე მუხლის თანახმად, სასამართლოს შეუძლია, უზრუნველყოს იმ გადაწყვეტილების აღსრულება, რომელიც გადაცემული არ არის დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად ამ კოდექსის XXIII თავით დადგენილი წესე-

⁴¹ სუს განჩინება, 1 დეკემბერი, 2017, № ას-1263-1183-2017.

ბის შესაბამისად. დასახელებული ნორმიდან გამომდინარე, სასამართლო იმ გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის საკითხს, რომელიც დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად მიქცეული არ არის, განიხილავს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საკითხის გადაწყვეტისათვის დადგენილი წესების შესაბამისად.

სასამართლომ განმარტა, რომ სსსკ-ის 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტის თანახმად, სარჩელის (გადაწყვეტილების აღსრულების) უზრუნველყოფის ღონისძიება შეიძლება იყოს ქონების რეალიზაციის შეჩერება, თუმცა უზრუნველყოფის ღონისძიების ამ სახის გამოყენებისათვის უნდა არსებობდეს შემდეგი წინაპირობები: ა) დავა, რომლის გამოც უზრუნველყოფის ზომად ქონების რეალიზაციის შეჩერება გამოიყენება, აღძრული უნდა იყოს ყადაღისაგან ქონების გათავისუფლების თაობაზე და ბ) არ უნდა იკვეთებოდეს „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 70-ე მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევა (იძულებითი აუქციონის საჯაროდ გამოცხადების დღიდან დაუშვებელია აუქციონის (სააღსრულებო წარმოების) შეწყვეტა, შეჩერება, გადადება, ქონების ყადაღისაგან გათავისუფლება, ამ კანონის 35-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლით სააღსრულებო ფურცლის/აღსასრულებელი გადაწყვეტილების დაბრუნება, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც სისხლის სამართლის საქმესთან დაკავშირებით პროკურორი აღსრულების ეროვნულ ბიუროს წარუდგენს დასაბუთებულ წერილობით მოთხოვნას ან განსაკუთრებული ვითარების გამო ასეთ გადაწყვეტილებას მიიღებს აღსრულების ეროვნული ბიუროს თავმჯდომარე). გარდა ამისა, სსსკ-ის 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ი“ ქვეპუნქტი ითვალისწინებს უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით სააღსრულებო საბუთის აღსრულების შეჩერებას ისეთ საქმეებზე, რომლებიც აღძრულია „საცხოვრებელი სადგომით სარგებლობისა წარმოშობილი ურთიერთობების შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე ან, რომლებზეც შეტანილია საქმისწარმოების განახლების თაობაზე განცხადება.

საკასაციო სასამართლომ ასევე მიუთითა „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 36-ე მუხლზე, რომლის პირველი ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტი ითვალისწინებს სასამართლოს მიერ აღსრულების შეჩერების შესაძლებლობას იმ ქონების ყადაღისაგან გათავისუფლების შესახებ სარჩელის წარდგენისას, რომელ-

ზედაც მიქცეულია გადახდა – სადავო ქონებაზე აღსრულების ნაწილში და შესაბამისი გადანყვეტილების მიღებამდე. სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოცემულ შემთხვევაში არ იკვეთება სსსკ-ის 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ი“ ქვეპუნქტითა და „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 70-ე მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევა.

საკასაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ მოსარჩელე ითხოვს იმ ქონების საკუთრებაში დაბრუნებას, რომელიც ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე იმყოფება მოპასუხეთა საკუთრებაში და, სხვა ქონებასთან ერთად, მოცემული დავის ფარგლებში, სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით, პირველი ინსტანციის სასამართლომ დაადო ყადაღა. ასევე დადგენილია, რომ საქალაქო სასამართლოს გადანყვეტილებით, სადავო ქონება აღირიცხა მოსარჩელის (განმცხადებლის) საკუთრებად და ამავე გადანყვეტილებით ზემოაღნიშნულ ქონებაზე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება (ყადაღა) დარჩა უცვლელად. აღნიშნული გადანყვეტილება გასაჩივრებულია მოპასუხეთა მიერ და საქმის წარმოება მიმდინარეობს სააპელაციო სასამართლოში.

ამავე დროს მოსარჩელე ითხოვს მისი სარჩელის უზრუნველყოფას და სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს წარმოებაში არსებულ საქმეზე დაწყებული იძულებითი აღსრულების შეჩერებას, რომელიც, თავის მხრივ, დაიწყო სხვა კრედიტორის განცხადების საფუძველზე და რომლის შესაბამისად, სარეალიზაციოდ გატანილია წინამდებარე დავის განმავლობაში დაყადაღებული ერთ-ერთი მოპასუხის საკუთრებაში არსებული ორი უძრავი ქონება, ამასთან, ამ ქონებიდან ერთ-ერთი ქონება წარმოადგენს მოცემული დავის საგანს, რომლის მიმართაც მომავალში მოსარჩელის სასარგებლოდ მიღებული გადანყვეტილება უნდა აღსრულდეს.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სამართლიანი სასამართლოს უფლება არაერთი უფლებრივი კომპონენტისგან შედგება, რომელთა ერთობლიობამაც უნდა უზრუნველყოს, ერთი მხრივ, ადამიანების რეალური შესაძლებლობა, სრულყოფილად და ადეკვატურად დაიცვან, აღიდგინონ საკუთარი უფლებები, ხოლო, მეორე მხრივ, სახელმწიფოს მიერ ადამიანის უფლება-თავისუფლებებში ჩარევისას, დაიცვას ადამიანის სახელმწიფოს თვითნებობისაგან. შესაბამისად, სამართლიანი სასამართლოს უფლების თითოეული უფლებრივი კომპონენტის როგორც ფორმალური, ისე მატერიალუ-

რი შინაარსით, საკმარისი პროცედურული უზრუნველყოფა სახელმწიფოს კონსტიტუციური ვალდებულებაა (იხ. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2014 წლის 23 მაისის №3/2/574 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს მოქალაქე გიორგი უგულავა საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-59).

იმისათვის, რომ პირმა სრულყოფილად ისარგებლოს კონსტიტუციით მისთვის მინიჭებული სამართლიანი სასამართლოს უფლებით, სახელმწიფო ვალდებულია, შეიმუშაოს სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულების შესაბამისი პროცედურები/რეგულაციები, რომლებიც თანაბრად დაიცავს აღსრულების პროცესში მონაწილე ყველა მხარის უფლებებს ან/და კანონიერ ინტერესებს (იხ. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2016 წლის 30 სექტემბრის №1/2/596 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს მოქალაქე ნათია ყიფშიძე საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-9). ყოველგვარი აზრი ეკარგება უფლების, მით უფრო – დარღვეული უფლების ნებისმიერ დონეზე აღიარებას, თუკი სასამართლო გადაწყვეტილება არ აღსრულდება (იხ. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2005 წლის 28 ივლისის №1/14/184,228 გადაწყვეტილება საქმეზე „სააქციო საზოგადოებები – „საქგაზი“ და „ანაჯგუფი“ (ყოფილი „თბილგაზოპარატი“) საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-4).

სასამართლომ განმარტა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტი წარმოადგენს მატერიალური კანონმდებლობით დაცული უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების რეალური განხორციელების სწრაფ და ეფექტურ საპროცესო-სამართლებრივ გარანტიას. სასამართლოს მიერ სარჩელის უზრუნველყოფის, მოცემულ შემთხვევაში, გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის გამოყენებას საფუძვლად უდევს ვარაუდი, რომ მიღებული სასამართლო გადაწყვეტილება, შესაძლოა, ვერ აღსრულდეს ან აღსრულება მნიშვნელოვნად დაბრკოლდეს, თუმცა, გასათვალისწინებელია, სამოქალაქო პროცესი თანაბარ მდგომარეობაში აყენებს პროცესის ორივე მხარეს – მოსარჩელესა და მოპასუხეს, შესაბამისად, მხარეთა თანასწორობის უმნიშვნელოვანესი პრინციპიდან გამომდინარე, გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ინსტიტუტი უნდა შეფასდეს როგორც მოსარჩელის, ისე მოპასუხის პოზიციიდან. ამგვარი შეფასებისას გასათვალისწინებელია, რომ დაცული იყოს თანაზომიერების პრინციპი, კერძოდ, ერთი მხარის მოთხოვ-

ნის უზრუნველსაყოფად გამოყენებული ღონისძიება ამ მოთხოვნის პროპორციული (ადეკვატური) უნდა იყოს და აშკარა შეუსაბამობა არ უნდა იკვეთებოდეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, უზრუნველყოფის გამოყენება ვერ გაამართლებს გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანს, ამიტომ სასამართლომ გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებების გამოყენების საკითხის გადაწყვეტის დროს, ყოველთვის უნდა შეაფასოს, გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველსაყოფად მის მიერ შერჩეული ღონისძიება არის თუ არა შესაბამისი მოსარჩელის იმ მოთხოვნასთან, რომლის უზრუნველყოფასაც იგი ემსახურება.

სსსკ-ის 271-ე, 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტისა და „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 36-ე მუხლის პირველი ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტის ერთობლივი ანალიზის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ აშკარაა „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 36-ე მუხლის პირველი ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული სასამართლოს მიერ დაწყებული სააღსრულებო წარმოების – ნაწილობრივ შეჩერების საფუძველი: კერძოდ, მოცემულ დავაზე სარჩელი წარდგენილია სწორედ იმ ქონების საკუთრებაში დაბრუნების მოთხოვნით, რომელზეც სხვა დავის ფარგლებში მიქცეულია გადახდა – სხვა კრედიტორის მოთხოვნით დაწყებული იძულებითი აღსრულება, ხოლო წინამდებარე სარჩელზე ჯერ არ არის მიღებული სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილება. ამასთან, აღნიშნული სარჩელი წინ უსწრებდა სხვა კრედიტორის მოთხოვნით სააღსრულებო წარმოების დაწყებასა და ქონების დაყადაღებას. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 32-ე მუხლის შესაბამისად, ყადაღისაგან ქონების გათავისუფლების შესახებ სარჩელი აღიძვრება მაშინ, როდესაც მესამე პირი ამტკიცებს, რომ მას აღსრულების საგანზე უფლება აქვს. მოცემულ შემთხვევაშიც, მოსარჩელე ამტკიცებს, რომ მას აღსრულების საგანზე უფლება ენიჭება, თუმცა ქონების ყადაღისაგან გათავისუფლების სარჩელს ვეღარ აღძრავს, რადგან უკვე აღძრული აქვს სარჩელი მოვალის მიმართ ქონების საკუთრებაში გადაცემის მოთხოვნით, რომელიც თავისი არსით იმავე მიზანს ემსახურება. შესაბამისად, საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ იმ შემთხვევაში, თუ კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გადაწყვეტილებით მოცემული დავა დასრულდება მოსარჩელის

სასარგებლოდ და დადგინდება მოთხოვნილი ქონების მის საკუთრებაში გადაცემა, ხოლო აღნიშნულ ქონებაზე დაწყებული სააღსრულებო წარმოება გაგრძელდება და მოხდება ქონების რეალიზაცია, სასამართლოს გადაწყვეტილება აღუსრულებელი დარჩება. ამით საფუძველი გამოეცლება და აზრი დაეკარგება დავასაც, რაც არღვევს საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილ თანაზომიერების პრინციპს, რომლის მიხედვით, ერთი მხარის მოთხოვნის უზრუნველსაყოფად გამოყენებული ღონისძიება ამ მოთხოვნის პროპორციული (ადეკვატური) უნდა იყოს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, უზრუნველყოფის გამოყენება ვერ გაამართლებს გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანს.

საკასაციო სასამართლომ გაიზიარა სააპელაციო სასამართლოს დასკვნა, რომ არსებობს წინამდებარე დავის დასრულებამდე მოცემული დავის ფარგლებში სადავოდ გამხდარ ქონებაზე სააღსრულებო საქმისწარმოების შეჩერებისა და ამ ნაწილში განმცხადებლის მოთხოვნის დაკმაყოფილების საფუძველი.

საკასაციო სასამართლომ მეორე ქონებაზე დაწყებული იძულებითი აღსრულების შეჩერების თაობაზე მოპასუხეთა მიერ წარდგენილი საჩივარი საფუძვლიანად მიიჩნია და დააკმაყოფილა.

საქმის მასალებით დადგენილია, რომ სააღსრულებო წარმოების ფარგლებში სარეალიზაციოდ მომზადდა ერთ-ერთი მოპასუხის საკუთრებაში არსებული ორი უძრავი ქონება. ორივე ქონებაზე სააღსრულებო წარმოება დაიწყო ამ მოპასუხის მიერ სხვა კრედიტორის მიმართ შესასრულებელი სასესხო ვალდებულების უზრუნველსაყოფად.

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონზე, რომლითაც განსაზღვრულია იძულებითი აუქციონის გამართვის წესი და პირობები. კანონის 69-ე მუხლის მე-3 და მე-4 ნაწილების შესაბამისად, ყადაღადადებულ ქონებაზე იძულებითი აუქციონის საჯაროდ გამოცხადების შემდეგ წარმოებაში მიღებული სხვა აღსასრულებელი გადაწყვეტილებით გათვალისწინებული მოთხოვნა დაკმაყოფილდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ იძულებითი აუქციონის შედეგად შემოსული თანხა აჭარბებს საფასურს, აღსრულების ხარჯს და იმ კრედიტორ-

თა მოთხოვნებს, რომელთა სასარგებლოდაც იმართება იძულებითი აუქციონი. ამასთანავე, დარჩენილი თანხა აღარ უბრუნდება მოვალეს და მას აღსრულების ეროვნული ბიურო ყადაღას ადებს სხვა კრედიტორის სასარგებლოდ. ქონებაზე სხვადასხვა აღმასრულებლის მიერ მრავალჯერადი ყადაღის დადების შემთხვევაში ამ ქონებაზე აუქციონს მართავს ის აღმასრულებელი, რომელმაც ყველაზე ადრე დაარეგისტრირა ყადაღა მარეგისტრირებელ ორგანოში.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ ზემოაღნიშნული ნორმების შესაბამისად, იძულებითი აუქციონის საჯაროდ გამოცხადების შემდეგ წარმოებაში მიღებული სხვა აღსასრულებელი გადანყვეტილებით გათვალისწინებული მოთხოვნა კმაყოფილდება, როგორც მეორე რიგის მოთხოვნა, ხოლო, თუ ქონებაზე სხვადასხვა აღმასრულებელს აქვს დარეგისტრირებული მრავალჯერადი ყადაღა, აუქციონს გამართავს ის, ვინც ყველაზე ადრე დაარეგისტრირა ყადაღა.

საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სააღსრულებო ფურცლის აღსრულების მიზნით სარეალიზაციოდ მიქცეულ მეორე ქონებაზე სააღსრულებო წარმოების შეჩერების საფუძველი არ არსებობს, ვინაიდან **ამ შემთხვევაში კანონიერ ძალაში შესული გადანყვეტილება, რომლის საფუძველზეც დაიწყო შესაბამისი პროცედურები, დარჩება აღუსრულებელი. შესაბამისად, ყოველგვარი აზრი ეკარგება კრედიტორის დარღვეული უფლების აღიარებას.**

მხარისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის გარანტიის გამოყენების შესახებ საჩივრის ავტორთა განცხადებაზე საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ, ვინაიდან სააპელაციო სასამართლოს მოცემულ საკითხზე არ უმსჯელია და, სსსკ-ის 199-ე მუხლის შესაბამისად, არ შეუფასებია მის მიერ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებით ხომ არ ადგება ზიანი მოპასუხეს, განცხადება განსახილველად უნდა დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.

4.4. საკასაციო სასამართლომ უცვლელად დატოვა სააპელაციო სასამართლოს განჩინება, რომლითაც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების, კერძოდ, მოპასუხის ორ უძრავ ნივთზე ყადაღის გამოყენების თაობაზე მოსარჩელის მოთხოვნა დაკმაყოფილდა. სააპელაციო სასამართლომ დააკმაყოფილა აპელანტის (მოსარჩელის) შუამდგომლობაც მოპასუხის სხვა ქონებაზე ყადაღის გამოყენების შესახებ იმ საფუძველით, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით უკვე გამოყენებული ყადაღა ვერ უზრუნველყოფდა პირველი ინსტანციის სასამართლოში ნაწილობრივ მიღწეული წარმატებული შედეგის სახით დაკმაყოფილებული სასარჩელო მოთხოვნისა და სააპელაციო საჩივრის მიხედვით სადავოდ გამხდარი დაუკმაყოფილებელი სარჩელის დარჩენილი ნაწილის სააპელაციო სასამართლოს მიერ დაკმაყოფილების შემთხვევაში, მოპასუხისათვის დაკისრებული თანხების ამოღებას (აღსრულებას).

მყიდველის მიერ გამყიდველის წინააღმდეგ, მისთვის გადახდილი თანხის დაკისრებისა და მიუღებელი შემოსავლის სახით ზიანის ანაზღაურების თაობაზე წარმოებულ დავაში, რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილებით, სარჩელი ნაწილობრივ, კერძოდ, მყიდველის მიერ გამყიდველისათვის გადახდილი თანხის დაკისრების მოთხოვნით დაკმაყოფილდა, ხოლო მიუღებელი შემოსავლის სახით მიუღებელი შემოსავლის ანაზღაურების მოთხოვნის ნაწილში უარყოფილ იქნა. რაიონული სასამართლოს განჩინებით – სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით ყადაღა დაედო მოპასუხის კუთვნილ ორ უძრავ ქონებას. სასამართლოს განმარტებით, ვინაიდან სასარჩელო მოთხოვნა დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, ამ ეტაპზე არ არსებობდა გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სსსკ-ის 199¹ მუხლის საფუძველზე გაუქმების საპროცესოსამართლებრივი საფუძველი.

სააპელაციო საჩივარში აპელანტმა (მოსარჩელემ) მოითხოვა უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება შუამდგომლობის სახით იმ დასაბუთებით, რომ რაიონული სასამართლოს განჩინებით მოპასუხის კუთვნილ უძრავ ქონებაზე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით უკვე გამოყენებული ყადაღა ვერ უზრუნველყოფდა პირველი ინსტანციის სასამართლოში ნაწილობრივ მიღწეული წარმატებული შედეგის სახით დაკმაყოფილებული სასარჩე-

ლო მოთხოვნისა და სააპელაციო საჩივრის მიხედვით სადავოდ გამ-
ხდარი დაუკმაყოფილებელი სარჩელის დარჩენილი ნაწილის საა-
პელაციო სასამართლოს მიერ დაკმაყოფილების შემთხვევაში, მო-
პასუხისათვის დაკისრებული თანხის ამოღებას (აღსრულებას), რის
გამოც აპელანტმა ისევ მოიძია სამომავლოდ აღსასრულებელი ქო-
ნებრივი მასა, რომელიც მოპასუხის საკუთრებას წარმოადგენდა
და შესაძლებელი გახდებოდა სასამართლო გადაწყვეტილების აღ-
სრულება. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით აპელანტის შუ-
ამდგომლობა დაკმაყოფილდა და მოპასუხის კუთვნილ ქონებას ყა-
დალა დაედო (სსსკ-ის 191-ე, 193-ე, 197-ე, 198-ე, 271-ე მუხლე-
ბი).⁴²

**4.5. საქალაქო სასამართლომ მოსარჩელის პირველი განცხადე-
ბა არ დააკმაყოფილა, ხოლო მეორე განცხადება იმავე სა-
ფუძვლით განუხილველად დატოვა, სააპელაციო სამარ-
თალწარმოების ეტაპზე კი მოსარჩელის განცხადება დაკ-
მაყოფილდა, შეჩერდა გადაწყვეტილების აღსრულება იმ სა-
ფუძვლით, რომ გამყიდველის შუამდგომლობა სხვა საფუძ-
ველს ემყარება, კერძოდ, იგი სსსკ-ის 271-ე მუხლით დად-
გენილ, გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის
მოთხოვნას უკავშირდება და არა მისი სარჩელის უზრუნ-
ველყოფას, რომელიც საქმისწარმოების გარკვეულ ეტაპ-
ზე სასამართლომ უარყო. საკასაციო სასამართლომ სააპე-
ლაციო სასამართლოს განჩინება უცვლელად დატოვა.**

გამყიდველმა მყიდველის, მერიისა და ფინანსთა სამინისტროს წი-
ნააღმდეგ აღძრული სარჩელით მოითხოვა უძრავი ქონების გადახ-
დის განვადებით ნასყიდობის ხელშეკრულების მოშლილად ცნობა,
მისი მესაკუთრედ აღრიცხვა და ქონების ყადაღისაგან განთავი-
სუფლება. ამასთან, საქალაქო სასამართლოს მოსთხოვა სააღსრუ-
ლებო ფურცლის მოქმედების შეჩერება, რომლის შესაბამისადაც,
ნასყიდობის საგანს – უძრავ ქონებას, თბილისის სააღსრულებო
ბიუროს მიმართვის საფუძველზე, დაედო ყადაღა.

სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით, სააღსრულებო ფურცლის

⁴² სუს განჩინება, 26 ივლისი, 2017, №ას-650-616-2015.

მოქმედების შეჩერების შესახებ გამყიდველის მოთხოვნა საქალაქო სასამართლომ არ დააკმაყოფილა და განჩინების დასაბუთებისას აღნიშნა, რომ მოსარჩელემ მოითხოვა კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების საფუძველზე დაწყებული საალსრულებო წარმოების შეჩერება, ამასთან, გამყიდველს დამოუკიდებელი მოთხოვნით ჰქონდა აღძრული სარჩელი ისე, რომ თავად კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების მიმართ (მისი გაუქმების თვალსაზრისით) პრეტენზია არ გააჩნდა, არ ითხოვდა საქალაქო სასამართლოს გამოტანილი გადაწყვეტილების ბათილად ცნობას.

გამყიდველმა იმავე სასამართლოს, იმავე მოთხოვნით, მეორედ მიმართა და მიუთითა, რომ, მისი სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, გადაწყვეტილება დარჩებოდა აღუსრულებელი, რადგან სამოქალაქო საქმეში, სადაც ქონების მყიდველს დაეკისრა თანხის გადახდა მერიის სასარგებლოდ, გამყიდველი, როგორც მხარე ან დაინტერესებული პირი (თუნდაც მესამე პირი დამოუკიდებელი მოთხოვნით ან მოთხოვნის გარეშე) ვერ ჩაერთვებოდა და, ახლად აღმოჩენილი გარემოების გამო, ვერ მიმართავდა საქმისწარმოების განახლების მოთხოვნით სასამართლოს, ვინაიდან ამ საქმისადმი გამყიდველს არ გააჩნდა იურიდიული ინტერესი.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებით, სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ გამყიდველის განცხადება განუხილველად დარჩა სსსკ-ის 194-ე მუხლის მე-5 ნაწილის საფუძველზე: „**სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადების დაუკმაყოფილებლობის შემთხვევაში სასამართლოს გამოაქვს განჩინება სარჩელის უზრუნველყოფაზე უარის თქმის თაობაზე. სასამართლოსთვის იმავე საგანზე და იმავე საფუძველით მიმართვის შემთხვევაში მიიღება განჩინება განცხადების განუხილველად დატოვების შესახებ, რაც გასაჩივრდება საჩივრით**“.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ გამყიდველს სასამართლომ ერთხელ უარი უთხრა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებაზე, სასამართლოსადმი ხელმეორედ მიმართვა, გამყიდველის მეორე მცდელობა იყო, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველით, რადგან სასამართლოსადმი ორივე მიმართვის შემთხვევაში, დავის ფაქტობრივი გარემოებები, რომლებიც საფუძველად ედო გამყიდველის მოთხოვნას იდენტური იყო, რის გამოც საკმარისი სამართლებრივი საფუძველი არსებობდა გამყიდველის მეორე განცხადების გაუ-

ხილველად დატოვებისათვის.

საქალაქო სასამართლოს განჩინებით გამყიდველის საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და საქმის მასალებთან ერთად, გადაეგზავნა სააპელაციო სასამართლოს. სააპელაციო სასამართლომ გაიზიარა ქვემდგომი სასამართლოს შეფასებები და დასკვნები საქმის ფაქტობრივ და სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით, საჩივარი არ დააკმაყოფილა და გასაჩივრებული განჩინება უცვლელად დატოვა.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით გამყიდველის სარჩელი მყიდველის წინააღმდეგ სრულად დაკმაყოფილდა, გარიგების მონაწილის მიერ ხელშეკრულებიდან გასვლის შედეგად, მოშლილად იქნა აღიარებული ნასყიდობის ხელშეკრულება (სსკ-ის 352-ე, 405-ე მუხლები). იმავე გადაწყვეტილებით დადგინდა, რომ გამყიდველი უნდა აღირიცხოს სადავო უძრავი ქონების მესაკუთრედ და უძრავი ქონება გათავისუფლდეს სააღსრულებო ბიუროს მიმართვის საფუძველზე რეგისტრირებული ყადაღისაგან (სსკ-ის 352-ე მუხლი, 405-ე მუხლის პირველი ნაწილი).

სააპელაციო სასამართლოში საქმისწარმოების ეტაპზე, გამყიდველმა (მოსარჩელემ) წარადგინა შუამდგომლობა უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე, კერძოდ, მან მოითხოვა უძრავ ქონებაზე სააღსრულებო წარმოების შეჩერება, რათა საქმეზე მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილება არ დარჩენილიყო აღუსრულებელი. წარდგენილი შუამდგომლობის არგუმენტებად, გამყიდველმა მიუთითა იმ ფაქტობრივ გარემოებაზე, რომ საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით დაკმაყოფილდა მისი სასარჩელო მოთხოვნა, გადაწყვეტილების იურიდიული დასაბუთებულობისა და სამართლიანობის გამო, არ არსებობს მისი გაუქმების საფუძველები და გადაწყვეტილება უცვლელად დარჩება სააპელაციო სამართალწარმოების შემდეგაც.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით დაკმაყოფილდა გამყიდველის შუამდგომლობა გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის შესახებ და, დავის საბოლოო გადაწყვეტამდე შეჩერდა საქალაქო სასამართლოს მიერ გაცემული სააღსრულებო ფურცლის საფუძველზე დანყებული სააღსრულებო წარმოება სადავო უძრავ ქონებაზე (შენიშვნა: სსსკ-ის 198-ე მუხლის მე-3 ნაწილის პირველი წინადადებისა და 271-ე მუხლის ნორ-

მატიული შინაარსის მოქმედების შეჩერების თაობაზე საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება მიღებულია 13.11.2015 წ., №1/7/681 საოქმო ჩანანერი).

სააპელაციო სასამართლომ განჩინების დასაბუთებისას, სსსკ-ის 271-ე და 191-ე მუხლებზე მითითებით, განმარტა, რომ მოსარჩელემ სააპელაციო საქმისწარმოებისას უკვე ახალ გარემოებაზე მიუთითა, ხოლო სსსკ-ის 198-ე მუხლი პირველი ნაწილის თანახმად, საკითხს იმის შესახებ, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიება უნდა იქნეს გამოყენებული, წყვეტს სასამართლო მოსარჩელის განცხადების შესაბამისად.

სააპელაციო სასამართლომ „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 36-ე მუხლის პირველი პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტზე მიუთითა, რომლის საფუძველზე სასამართლო უფლებამოსილია, შეაჩეროს აღსრულება იმ ქონების ყადაღისაგან გათავისუფლების შესახებ სარჩელის წარდგენისას, რომელზეც მიქცეულია გადახდა, სადავო ქონებაზე აღსრულების ნაწილში და შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღებამდე.

მოპასუხეთაგან მერია, საჩივარი შეიტანა განჩინებაზე, მიუთითა სსსკ-ის 194-ე მუხლის მე-5 ნაწილზე და აღნიშნა, რომ გასაჩივრებული განჩინება იურიდიულად დაუსაბუთებელია, რადგან გამყიდველს რამდენჯერმე უთხრა უარი სასამართლომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებაზე, გასაჩივრებულ განჩინებაში სასამართლო უთითებს ახალ გარემოებაზე, თუმცა, რომელი გარემოება მიაჩნია ასეთად და იმისგან განსხვავებულად, რაზეც სასამართლოებს პირველ ეტაპზე არ უმსჯელია, გაუგებარია.

მერიის საჩივარი სააპელაციო სასამართლომ არ დააკმაყოფილა. სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოსარჩელემ (აპელანტის მონინა აღმდგე მხარემ) ახალი განცხადებით – ახალი მოთხოვნითა და ახალ საფუძველზე დაყრდნობით, ამჯერად უკვე გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის მოთხოვნით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს და სწორედ, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გათვალისწინებით, მისი ძალაში დატოვების შესახებ ალბათობისა და სარჩელის საბოლოოდ შესაძლო დაკმაყოფილების ვარაუდზე მითითებით მოითხოვა საქალაქო სასამართლოს მიერ გაცემული სააღსრულებო ფურცლის საფუძველზე, სარჩელით სადავო უძრავ ქონებაზე დაწყებული აღსრულების შეჩერება. ამავე განჩინებაში,

სასამართლომ სსსკ-ის 191-ე და 199-ე მუხლის მე-3 ნაწილზე მითითებით, უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მიზანშეწონილობის თაობაზე იმსჯელა, ასევე იმაზეც, რომ სააპელაციო სასამართლოს განჩინება არ წარმოადგენდა სხვა დავის ფარგლებში გადასაწყვეტი გარემოების განსახილველ საქმეზე დადგენასა და საჯარო აუქციონზე პოტენციურად ქონების შემძენი პირის კეთილსინდისიერების შეფასებას, როგორც ამაზე პრეტენზიას აცხადებდა საჩივრის ავტორი და დაასკვნა, რომ გასაჩივრებულ განჩინებაში ასახული იყო გადაწყვეტილების აღსრულების დამაბრკოლებელი გარემოება, რასაც ეფუძნებოდა გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის შესახებ განმცხადებლის მოთხოვნა.

სააპელაციო სასამართლომ განჩინებით მერიის საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლომ უარყო რა მოპასუხის საჩივარი,⁴³ აღნიშნა, რომ მოსარჩელის განცხადების დაკმაყოფილების ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძველი მართებულად შეაფასა სააპელაციო სასამართლომ, **რადგან გამყიდველის შუამდგომლობა, სსსკ-ის 271-ე მუხლით დადგენილ, გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის მოთხოვნას უკავშირდება და არა მისი სარჩელის უზრუნველყოფას, რომელიც საქმისწარმოების გარკვეულ ეტაპზე სასამართლომ უარყო. დასახელებული ნორმის დეფინიციიდან გამომდინარე, მისი მოწესრიგების საგანია გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის საკითხიც, ამავდროულად, უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საკითხის გადაწყვეტა დამოკიდებულია მხარის მიერ იმ შესაძლო რისკის გონივრულ დასაბუთებაზე, თუ რამდენად შეუძლის ხელს ამ ღონისძიების გამოუყენებლობა მართლმსაჯულების მიზნების განხორციელებას – ქვეყნის სახელით მიღებული გადაწყვეტილების შემდგომ აღსრულებას.**

საკასაციო პალატამ განმარტა, რომ სსსკ-ის 271-ე მუხლის „სიტყვასიტყვითი ანალიზით ირკვევა კანონმდებლის ნება – უზრუნველყოფილ იქნეს გადაწყვეტილება, რომელიც დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად არ არის მიქცეული, ანუ შესაბამისი წინაპირობების

⁴³ სუს განჩინება, 12 თებერვალი, 2016, №ას-1238-1161-2015.

არსებობისას, დასაშვებია ნებისმიერი გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა, გამონაკლისს წარმოადგენს მხოლოდ დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად მიქცეული გადაწყვეტილება. კანონის ამგვარი განმარტება დასახელებული ნორმის მიზნებიდან გამომდინარეობს, რამდენადაც სასამართლო გადაწყვეტილებით დადგენილი სამართლებრივი მართლწესრიგის აღსრულებამდე სავალდებულოა კრედიტორის ინტერესების გონივრულ ფარგლებში დაცვა, რათა სამართალწარმოება ფორმალური ხასიათის მატარებელი არ გახდეს, ხოლო დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად გადაცემული გადაწყვეტილება, აღსრულების ზოგადი წესისაგან განსხვავებული წესის გამო, მსგავსი ღონისძიების გატარებას სასამართლოს მხრიდან არ საჭიროებს, ვინაიდან მისი აღსრულების ეს სპეციალური წესი გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის სპეციალურ სახედვე გვევლინება“ (სუსგ №ას-69-63-2015, 19.03.2015).

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ „სასამართლო ახორციელებს რა სახელმწიფო ხელისუფლების განსაკუთრებულ ფუნქციას – მართლმსაჯულებას, სახელმწიფოს სახელით დადგენილი გადაწყვეტილებების კანონიერ ძალაში შესვლა გულისხმობს მის უპირობო და სავალდებულო შესრულებას. აღსანიშნავია, რომ „სამართლიანი სასამართლოს“ უფლება მოიცავს არა მარტო სასამართლოსადმი მიმართვის, საქმის საჯარო და სამართლიანი განხილვის, საკითხის გონივრულ ვადებში გადაწყვეტის უფლებებს, არამედ გადაწყვეტილების აღსრულების უფლებასაც. სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებლობა უთანაბრდება სასამართლოსადმი ხელმისაწვდომობას. სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების უფლება, როგორც „სამართლიანი სასამართლოს“ უფლების ელემენტი, დაცული და აღიარებულია საქართველოს კონსტიტუციის 82.2 მუხლით, რომლის მიხედვითაც „სასამართლოს აქტები სავალდებულოა ყველა სახელმწიფო ორგანოსა და პირისათვის ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე.“ კონსტიტუციის აღნიშნული დანაწესი კი იმპლემენტირებულია „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-4 მუხლის პირველ პუნქტსა და სსსკ-ის მე-10 მუხლში“ (იხ. სუსგ – ბს-476-464-(კ13), 24.04.2014).

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სასამართლოსადმი მიმართვის უფლება შედეგზე ორიენტირებული უფლებაა და, თუნდაც სასურველი გადაწყვეტილების მიღება არასაკმარისია აღნიშნული მიზნის მისაღწევად, გადაწყვეტილების დროული და სრულყოფილი აღსრულების გარეშე. ამ კონტექსტში

მნიშვნელოვანია ევროსასამართლოს გადაწყვეტილება „აოსტო-ლი საქართველოს წინააღმდეგ“, სადაც განმცხადებლის საჩივარი კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების უფლებას ეხება. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განმარტებით, აღნიშნული უფლება, „სასამართლო პროცესის“ განუყოფელი ნაწილია მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის მიზნებისთვის. (**Apostol v. Georgia; §37; ასევე იხ. Hornsby v. Greece, §40**). ამასთან, საქმეზე „მპს „იზა“ და მაკრახიძე საქართველოს წინააღმდეგ“ სასამართლო აღნიშნავს, რომ სამართლიანი სასამართლო განხილვის უფლება მოიცავს ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების უფლებას. ეს უფლება არარეალური იქნებოდა, თუ კონტრაქტორი სახელმწიფოს ეროვნული სამართლებრივი სისტემა შესაძლებელს გახდიდა, ძალაში შესული საბოლოო გადაწყვეტილება ერთი მხარის საზიანოდ არაქმედითი დარჩენილიყო. ნებისმიერი სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულება „სასამართლო პროცესის“ განუყოფელ ნაწილად უნდა განიხილებოდეს მე-6 მუხლის მიზნებიდან გამომდინარე (**IZA Ltd and Makrakhidze v. Georgia, §42; სხვა პრეცედენტთა შორის იხ. Burdov v. Russia, §34; Hornsby v. Greece, §40**).

საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლომ გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის აუცილებლობის თაობაზე განმცხადებლის არგუმენტი მართებულად გაიზიარა. საკასაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ საქალაქო სასამართლოს მიერ მოსარჩელის სასარგებლოდ მიღებული გადაწყვეტილების შემდგომი აღსრულების მიზნით, დასაბუთებული და კანონიერია გასაჩივრებული განჩინება, რომლითაც დაკმაყოფილდა მოსარჩელის მართლზომიერი შუამდგომლობა, რადგან სასამართლოს დისკრეციის ფარგლებში სარჩელისა თუ გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებისა და ასეთი ღონისძიების სახის შერჩევის საკითხი (*სსსკ-ის 191-ე, 198-199-ე მუხლები*), რაც სარჩელში დასახელებული მოპასუხის უფლების იძულებით შეზღუდვას წარმოადგენს, რასაც დროებითი სახე აქვს და უზრუნველყოფს მოდავე მხარეთა ინტერესების თანაბრად დაცვას.

შესაბამისად, საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ საჩივრის ავტორმა ვერ შეძლო, დამაჯერებელი და სარწმუნო არგუმენტებით დაედგინა სააპელაციო სასამართლოს განჩინების მსჯელობა და დასკვნები, რაც მერიის საჩივრის უარყოფისა და იმავე სასამართლოს განჩინების უცვლელად დატოვების საფუძველი გახდა.

5. სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის შეცვლა მეორით

(სსსკ-ის 196-ე მუხლი)

5.1. საკასაციო სასამართლოს განჩინებით შეიცვალა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება. გასხვისებისა და უფლებრივი დატვირთვის აკრძალვა გასხვისებისა და იპოთეკით დატვირთვის აკრძალვით შეიცვალა.

საკასაციო სასამართლომ სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენებული ღონისძიების შეცვლის შესახებ მოპასუხე სანარმოს შუამდგომლობა დააკმაყოფილა,⁴⁴ კერძოდ, საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, რომლითაც მოპასუხეს აკრძალა უძრავი ქონებების გასხვისება და უფლებრივად დატვირთვა შეიცვალა ნაწილობრივ და მოპასუხეს აკრძალა სადავო უძრავი ქონებების გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა.

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ სსსკ-ის 191-ე მუხლი ადგენს რა მოსარჩელის სადავოდ ქცეული უფლების წინასწარი დაცვის გარანტიას, იგი დასაშვებად მიიჩნევს საქმეზე შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანამდე დავის საგნის დაცვას. სასამართლომ მიუთითა, რომ, მოცემულ შემთხვევაში, სასარჩელო მოთხოვნას წარმოადგენს მოპასუხის საკუთრებად რეგისტრირებულ ქონებაზე მოსარჩელის საკუთრების უფლების აღდგენა, მისი მოსარჩელისათვის დაბრუნება, ანუ დავის საგანი ინდივიდუალურად განსაზღვრული უძრავი ნივთია. სწორედ დავის საბოლოო გადამწყვეტამდე მისი საგნის შენარჩუნების უზრუნველსაყოფად გამოიყენა საქალაქო სასამართლოს მიერ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, რომლითაც მოპასუხეს აკრძალა უძრავი ქონებების გასხვისება და უფლებრივად დატვირთვა. მართალია, შემაჯამებელი გადაწყვეტილებით ეს ღონისძიება გაუქმდა (სსსკ-ის 199¹ მუხლი), თუმცა გადაწყვეტილება სრულად გასაჩივრდა და არცერთ ნაწილში კანონიერ ძალაში არ არის შესული (სსსკ-ის 264-ე მუხლი). საკასაციო სასამართლომ დავის საგნის მიმართ მოსარჩელის პრე-

⁴⁴ სუს განჩინება, 6 მარტი, 2017, №ას-28-25-2017.

ტენზიების საფუძვლიანობის შემონმების მიზნით, მოიხმო ევრო-სასამართლოს პრეცედენტული სამართალი, რომელიც წინასწარ სამართალწარმოებას (სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება) შეეხება. საქმეზე „მიქალეფი მალტის წინააღმდეგ“ (საჩივარი № 17056/06) ევროსასამართლოს დიდმა პალატამ განმარტა შემდეგი: იმისათვის, რომ გამოყენებადი იყოს მე-6 მუხლი, მისი „სამოქალაქო“ ნაწილის მხრივ, უნდა არსებობდეს დავა სამოქალაქო უფლების ირგვლივ, რომელიც, თუნდაც სადავო საფუძვლებზე, აღიარებული უნდა იყოს ეროვნული კანონმდებლობით, მიუხედავად იმისა, დაცულია თუ არა კონვენციის მიერ. დავა უნდა იყოს ნამდვილი და სერიოზული; იგი შესაძლებელია, ეხებოდეს უფლების არა მარტო რეალურ არსებობას, არამედ მის მასშტაბსა და განხორციელების საშუალებასაც; და ბოლოს, სამართალწარმოების შედეგი უნდა იყოს უშუალოდ გადამწყვეტი განსახილველი უფლებისათვის, უფრო უმნიშვნელო კავშირი ან ზოგადი შედეგები არ არის საკმარისი მე-6 მუხლის 1 ნაწილის გამოსაყენებლად **inter alia, Mennitto v. Italy [GC], no. 33804/96, § 23, ECHR 2000 X; და Gülmez v. Turkey, no. 16330/02, § 28, 20 mai 2008**). იმ კანონმდებლობის ბუნება, რომელიც არეგულირებს, თუ როგორ უნდა მოხდეს საკითხის განხილვა (სამოქალაქო, სავაჭრო, ადმინისტრაციული თუ სხვა კანონით), ისევე, როგორც ორგანო, რომელსაც აკისრია განხილვის უფლებამოსილება (საერთო სასამართლო, ადმინისტრაციული ორგანო თუ სხვა) ნაკლები მნიშვნელობის მატარებელია (იხ. **J.S. and A.S. v. Poland, no. 40732/98, § 46, 24 მაისი 2005**). წინასწარი სამართალწარმოება, მსგავსად დროებითი ღონისძიებებისა, მაგალითად, შემაკავებელი ორდერი, ჩვეულებრივ არ ითვლება სამოქალაქო უფლებებისა და მოვალეობების განმსაზღვრელად და, შესაბამისად, არ ხვდება ხოლმე მე-6 მუხლის დაცვის ქვეშ (იხ. **inter alia, Wiot v. France, (dec.), no. 43722/98, 15 მარტი 2001; APIS a.s. v. Slovakia, (dec.), no. 39794/98, 13 იანვარი 2002; Verlagsgruppe News GMBH v Austria, (dec.), no. 62763/00, 16 იანვარი 2003; და Libert v Belgium, (dec.), no. 44734/98, 8 ივლისი 2004**). აღნიშნულიდან გამომდინარეობს, რომ სასამართლო მე-6 მუხლს იყენებს მხოლოდ საქმის არსებითი მხარის განხილვის შემდეგ და არა ამგვარი ღონისძიებების პირველადი მოთხოვნის მომენტიდან (იხ. **Jaffredou v. France (dec.), no. 39843/98, 15 დეკემბერი 1998, და Kress v. France [GC], no. 39594/98, §90, ECHR, 2001-VI**). მიუხედავად აღნიშნულისა, სასამართლოს არაერთ საქმეში გამოუყენებია მე-6 მუხლი წინასწარი სამართალწარმოების დროსაც, კერძოდ კი – მათი გადამწყვეტი მნიშვნელობის გამო

მომჩივნის სამოქალაქო უფლებების განსაზღვრაზე (იხ. **Aerts v. Belgium, 30 ივლისი 1998, Reports 1998-V, da Boca v. Belgium, no. 50615/99, ECHR 2002-IX**), მეტიც, მან დაადგინა, რომ პრინციპიდან, რომლის მიხედვითაც მე-6 მუხლი არ გამოიყენება წინასწარი სამართალწარმოებისას, დროებითი განჩინება გამონაკლისის სახით საჭიროებს განსხვავებულ მიდგომას, რადგანაც მოთხოვნილი ზომა არის რადიკალური, სათანადო ხარისხის არმქონე და, თუ აპელაციისას, მისი გაუქმების გარეშე იგი გავლენას იქონიებს მხარეებზე მნიშვნელოვანი დროის განმავლობაში (იხ. **Markass Car Hire Ltd v. Cyprus, (dec.), no. 51591/99, 23 ოქტომბერი 2001**). საკასაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მოსარჩელის ინტერესების დაცვის მიზნით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება მოპასუხის უფლებათა დისპროპორციული არ არის. ამ მიზნით სასამართლო იხელმძღვანელა რა სსსკ-ის 196-ე მუხლით (მხარეთა თხოვნით დასაშვებია სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლა(1). სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლის საკითხის განხილვა დასაშვებია საქმის ყველა სტადიაზე. სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლის საკითხი განიხილება ზეპირი მოსმენის გარეშე. სასამართლოს შეუძლია, დაადგინოს ზეპირი განხილვა, თუ ეს საჭიროა და ხელს უწყობს საქმის გარემოებების გარკვევას(2)) და საქმეში წარდგენილი ექსპერტიზის დასკვნებით გაიზიარა მოსაზრება, რომ დავის საგანი მისი ფიზიკური მდგომარეობიდან გამომდინარე, საჭიროებს შეკეთებას, ამასთანავე, მოპასუხე ნივით ვერ სარგებლობს სრულყოფილად და, ვინაიდან მოსარჩელის ინტერესს თეორიულად წარმოადგენს დავის საგნის დაცვა, **სარჩელის წარმატების შემთხვევაში, ამ ინტერესის მიღწევა შესაძლებელია გამოყენებული უზრუნველყოფის ნაკლებად მზლუდავ ფარგლებშიც.**

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ, მართალია, სსსკ-ის 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებები შეიძლება იყოს მოპასუხისათვის გარკვეული მოქმედების შესრულების აკრძალვა, პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ ამ **ნორმის ფარგლებში დადგენილი „უფლებრივი დატვირთვა“ ფართო ცნებაა და უსაფუძვლოდ ხელყოფს მოპასუხის ინტერესებს**, შესაბამისად, გამოყენებული ღონისძიება უნდა შეიცვალოს ნაწილობრივ და მხარეთა ინტერესების პროპორციიდან გამომდინარე მოპასუხეს უნდა აეკრძალოს უძრავი ქონებების გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა.

5.2. საკასაციო სასამართლომ საჩივარი უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლის მოთხოვნით უარყო.

საწარმომ მზღვეველის მიმართ აღძრული სარჩელით მოითხოვა სამედიცინო მომსახურების ღირებულების, ასევე, მოსარჩელის სასარგებლოდ განეული სამედიცინო მომსახურების ღირებულების გადახდის ვადაგადაცილებისათვის პირგასამტეხლოს დაკისრება. მიუღებელი შემოსავლის სახით გარკვეული თანხის დაკისრება, სისხლის ექსპრესანალიზატორების შეუძენლობის, მიუღებელი მოგების, გადაუდებელი დახმარების განყოფილების მოუნწყობლობითა და ჰოსპიტლის პროექტის შეწყვეტის გამო მიუღებელი მოგების დაკისრება.

სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებებით ყადაღა დაედო: სხვადასხვა საწარმოებში მზღვეველის წილებს, მოპასუხეს, როგორც საწარმოს პარტნიორს, აეკრძალა საწარმოს უძრავი ქონების გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვის შესახებ გარიგების დადებაზე ამ საწარმოთა წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირებისათვის თანხმობის მიცემა.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, რომელიც სააპელაციო საჩივრით გაასაჩივრა მზღვეველმა. სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე მხარეთა შორის დამტკიცდა მორიგება, რომლის მიხედვით მოპასუხე მოპასუხის მიმართ უზრუნველყოფდა 975 000 (ცხრაას სამოცდათხუთმეტი ათასი) ლარის გადახდას შეთანხმებული გრაფიკის მიხედვით.

მორიგების აქტში მითითებულ სამოქალაქო საქმეზე გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ყველა ღონისძიება ძალაში რჩებოდა მზღვეველის მიერ ამ მორიგების აქტით გათვალისწინებული ფინანსური ვალდებულების სრულად შესრულებამდე, რის შემდეგაც უზრუნველყოფის ღონისძიებები გაუქმდებოდა სასამართლოს მიერ კანონით დადგენილი წესით.

მორიგების პირობების დამტკიცების შემდეგ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართეს ფიზიკურმა პირებმა და მოითხოვეს მხარეთა შორის დამტკიცებული მორიგების პირობების თაობაზე სააპელაციო სასამართლოს განჩინებების გაბათი-

ლება და საქმისწარმოების განახლება. სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით განცხადება მიღებულ იქნა განსახილველად და მზღვეველს აეკრძალა მორიგების აქტით განსაზღვრული ვალდებულებების შესრულება – თანხების გადა-რიცხვა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას განცხადებით მიმართა მზღვეველის გენერალურმა დირექტორ-მა და მოითხოვა სარჩელის უზრუნველსაყოფად საქალაქო სა-სამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებებით გა-მოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებების გაუქმება და მა-თი შეცვლა სხვა საშუალებით, კერძოდ, სააპელაციო სასამარ-თლოს მორიგების პირობებით დადგენილი ვალდებულების ოდე-ნობის (795 000 ლარის ფარგლებში) საბანკო გარანტიით ჩანაც-ვლება.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩი-ნებით მზღვეველის განცხადება არ დაკმაყოფილდა.

სასამართლოს განჩინება საჩივრით გაასაჩივრა მზღვეველმა.

საჩივრის ავტორის განცხადებით, ყადაღის არსებობა კომპანიის ქონებაზე ხანგრძლივი დროის განმავლობაში კომპანიას აყენებს მნიშვნელოვან ზიანს, ვინაიდან არსებული კანონმდებლობით ყა-დაღის პირობებში კომპანიას ეზღუდება ტენდერებში მონაწილე-ობის მიღება. მისივე განმარტებით, დაუსაბუთებელია სასამარ-თლოს მსჯელობაც იმის შესახებ, რომ საქმისწარმოების განახლე-ბის შემთხვევაში, რომლის გამოც გამოყენებულ იქნა უზრუნველ-ყოფის ღონისძიებები, საჩივრის ავტორის მიერ შემოთავაზებულ-მა უზრუნველყოფის ღონისძიებამ შესაძლოა, ვერ უზრუნველყოს მოსარჩელის სასარგებლოდ მიღებული გადაწყვეტილების აღსრუ-ლება. საჩივრის ავტორის აზრით, მის მიერ შეთავაზებული უზრუნ-ველყოფის ღონისძიება – საბანკო გარანტია ბევრად უკეთეს და ეფექტურ საშუალებას წარმოადგენს იმისათვის, რათა კრედიტორ-მა ისეთი გაჭიანურებული პროცედურების დაცვის გარეშე, როგო-რიცაა, დაყადაღებული ქონების აუქციონის წესით რეალიზაცია, დაიკმაყოფილოს მოთხოვნა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩი-ნებით საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და საქმის მასალებთან ერთად

გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლომ საჩივარი უარყო ქვემოთ მითითებული მოტივაციით:⁴⁵

საკასაციო სასამართლომ შეფასების საგანს წარმოადგენდა სააპელაციო პალატის განჩინების კანონიერება, რომლითაც არ დაკმაყოფილდა სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის ღონისძიების მეორით შეცვლის შესახებ მხარის მოთხოვნა.

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა სსსკ-ის 191-ე მუხლის პირველ და მეორე ნაწილებზე, რომელთა თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია, მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებასა და შესაბამის დასაბუთებას, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიება მიაჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. თუ სასამართლომ გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, იგი გამოიტანს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განჩინებას. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შეიძლება დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადაწყვეტილების გამოტანაზე.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ დასახელებულ ნორმათა შინაარსიდან გამომდინარე, კანონმდებელი შესაძლებლობას აძლევს მოსარჩელე მხარეს, მხოლოდ საკუთარი კანონიერი უფლებების დაცვის მიზნით მოითხოვოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება. ამისათვის მოსარჩელემ სარწმუნოდ უნდა დაასაბუთოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საჭიროება, რათა კონკრეტულ გარემოებათა საფუძველზე გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის აუცილებლობის შესახებ სასამართლოს შეუქმნას რწმენა.

⁴⁵ სუს განჩინება, 18 ივლისი, 2016, №ას-454-436-2016.

სასამართლოს აზრით, აღნიშნული საკითხების დამაჯერებლად დამტკიცება მნიშვნელოვანია, რამდენადაც მსგავსი სახის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ერთი მხარისათვის უფლებების დაცვის გარანტს, ხოლო მეორე მხარეს უზღუდავს კანონიერი უფლებების განხორციელების შესაძლებლობას. შესაბამისად, სარჩელის უზრუნველყოფის საკითხის გადაწყვეტისას და ერთ-ერთი მხარის უფლებების თუნდაც კანონისმიერ ფარგლებში შეზღუდვისას, სასამართლო უნდა ემყარებოდეს დასაბუთებულ ვარაუდს, რომ აღნიშნული საპროცესო ღონისძიების გარეშე ობიექტურად შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულებული საქმის განხილვის სამართლებრივი შედეგის – სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება.

სასამართლომ მიიჩნია, რომ საკუთრების ნებისმიერი შეზღუდვის შემთხვევაში, შეზღუდვა უნდა განხორციელდეს მხარის ინტერესთა შორის სამართლიანი ბალანსისა და პროპორციულობის პრინციპის გათვალისწინებით. საკუთრების უფლებაში ჩარევა უნდა პასუხობდეს დასახულ მიზანს და იმდენად უნდა იწვევდეს მესაკუთრის უფლებების შეზღუდვას, რამდენადაც ეს აუცილებელია ამ მიზნის მისაღწევად.

საკასაციო სასამართლომ არ გაიზიარა საჩივრის ავტორის მოსაზრება, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების ცვლილება გამართლებულია და შესაძლებელია 795 000 ლარის საბანკო გარანტიის გამოყენებით უზრუნველყოფილ იქნეს სარჩელი.

სასამართლოს აზრით, მართალია, სსსკ-ის 196-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მხარეთა თხოვნით დასაშვებია სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლა, მაგრამ ამ ნორმით გათვალისწინებული შესაძლებლობა გამოიყენება ისეთ დროს, როდესაც მხარე სარწმუნოდ დაასაბუთებს, რომ ამგვარი ცვლილებით საშიშროება არ დაემუქრება არც სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებას და არც მონინალმდგევე მხარის კანონიერ ინტერესებს. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, ფულადი თანხების გადახდევინების შესახებ სარჩელის უზრუნველყოფისას მოპასუხეს შეუძლია, მიღებულ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა ნაცვლად, მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილი თანხა შეიტანოს სასამართლოს სადეპოზიტო ანგარიშზე. აღნიშნული ნორმა ითვალისწინებს მოპასუხის მხრიდან სასამართლოს სადეპოზიტო ანგარიშზე მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილი თანხის და არა საკუთარი შეხედუ-

ლებისამებრ განსაზღვრული თანხის განთავსებას. იგივე პრინციპი გამოიყენება სასამართლოს სადეპოზიტო ანგარიშზე თანხის განთავსების ნაცვლად მოპასუხის მხრიდან საბანკო გარანტიის შეთავაზებისას. საბანკო გარანტია გაცემული უნდა იყოს მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილ თანხაზე.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ, მიუხედავად იმისა, რომ სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის საოქმოდ განჩინების აღსრულება, სსსკ-ის 432-ე მუხლის შესაბამისად, დროებით შეჩერდა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით, აღნიშნული საოქმოდ განჩინება და ამ განჩინებით დამტკიცებული მორიგება კვლავ კანონიერ ძალაშია, რაც იმას ნიშნავს, რომ იგი არ საჩივრდება და, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის შესაბამისად, ერთ-ერთი მხარის განცხადების საფუძველზე არ არსებობს მისი შეცვლის მექანიზმი (შესაბამისად, შეუძლებელია განჩინებით დამტკიცებული მორიგების რომელიმე პირობის შეცვლა), გარდა სსსკ-ის 421-432-ე მუხლებით გათვალისწინებული პროცედურისა.

სსსკ-ის 422-ე მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი ითვალისწინებს კანონიერ ძალაში შესული განჩინების (და, შესაბამისად, განჩინებით დამტკიცებული მორიგების) ბათილად ცნობის შესაძლებლობას. ასეთი მოთხოვნა უკვე წარადგინეს განმცხადებლებმა და სააპელაციო სასამართლომ მიიღო წარმოებაში.

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნული განცხადება მიჩნეულ იქნება საფუძვლიანად, გაუქმდება სააპელაციო მხარეთა შორის მორიგების დამტკიცების შესახებ სასამართლოს განჩინებები. შედეგად, განახლდება საქმისწარმოება მხარეთა შორის სასარჩელო მოთხოვნაში მითითებული თანხების მოცულობაზე, რომელიც ბევრად აღემატება როგორც მორიგების პირობებით გათვალისწინებული თანხის ჯამურ მოცულობას (975 000 ლარს), ისე – იმ თანხას (795 000 ლარს), რომელზეც მხარემ საბანკო გარანტია წარადგინა.

საკასაციო პალატამ მიიჩნია, რომ საქმის განხილვის მოცემულ ეტაპზე შეუძლებელია იმის განსაზღვრა, საქმის განახლების შემთხვევაში, როგორ იმოქმედებს მოსარჩელე (მას შეუძლია, შეამციროს მოთხოვნა ან ხელახლა მოურიგდეს მოპასუხეს, რა

შემთხვევაშიც, შესაძლებელია მოპასუხის მიერ წარმოდგენილი საბანკო გარანტია გახდეს უზრუნველყოფის ადეკვატური და უფრო უკეთესი საშუალება), თუმცა მოპასუხის მიერ წარმოდგენილი საბანკო გარანტია 795 000 ლარზე არ არის მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილი თანხის შესაბამისი.

საკასაციო პალატამ ასევე აღნიშნა, რომ, საქმის განახლების შემთხვევაში, განახლებისთანავე და განხილვის ნებისმიერ ეტაპზე მოპასუხეს უფლება აქვს, კვლავ იშუამდგომლოს სასამართლოს წინაშე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებების სხვა ღონისძიებით, მათ შორის, საბანკო გარანტიით შეცვლაზე, რაც სასამართლოს მისცემს საშუალებას, ახალი გარემოებების გათვალისწინებით, კვლავ იმსჯელოს ამ საკითხზე.

საბოლოოდ, საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქმისწარმოების ამ ეტაპზე არ არსებობს საჩივრის დაკმაყოფილებისა და გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების საფუძველები და გასაჩივრებული განჩინება უცვლელად დატოვა.

5.3. საკასაციო სასამართლომ არ დააკმაყოფილა უზრუნველყოფის ღონისძიების ერთი სახის მეორით შეცვლის შესახებ მოპასუხის საჩივარი და შუამდგომლობა იმ საფუძველით, რომ მოპასუხემ გამოხატა მხოლოდ ფულადი თანხის განთავსების ნება, მაგრამ რეალურად არ განუხორციელებია.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის გადანყვეტილებით დაკმაყოფილდა შემკვეთის სარჩელი მენარდის წინააღმდეგ და, ამ უკანასკნელს, ნარდობის სამართლებრივი ურთიერთობიდან გამომდინარე, შემკვეთის სასარგებლოდ დაეკისრა 7000 აშშ დოლარის ანაზღაურება (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის, შემდეგში სკ, 629-ე, 639-ე, 641-ე მუხლები). მენარდის სააპელაციო საჩივრის საფუძველზე დაწყებული სამართალწარმოებისას მოსარჩელემ წარადგინა შუამდგომლობა, რომლითაც მოითხოვა გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა, კერძოდ, მოპასუხის კუთვნილ ქონებაზე ყადაღის დადება და დავის დასრულებამდე ამ ქონებაზე რაიმე სახის სამართლებრივი მოქმედების განხორციელების აკრძალვა.

სააპელაციო სასამართლომ განჩინებით წარმოებაში მიიღო შემკვეთის დაზუსტებული შუამდგომლობა და ნაწილობრივ დააკმაყოფილა. სასამართლომ სსსკ-ის 371-ე, 271-ე, 193-ე, 191-ე და 198-ე მუხლებზე დაყრდნობით, იმსჯელა უზრუნველყოფის ღონისძიების, როგორც საპროცესო სამართლებრივი ინსტიტუტის მთავარ პრინციპზე, რომელიც სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებას უკავშირდება. სასამართლომ განმარტა, რომ გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მოსარჩელის კანონიერი ინტერესები დაცულია იმ რეალობის ან მოსალოდნელი საფრთხის გათვალისწინებით, რომ მოპასუხე, შესაძლოა, არაკეთილსინდისიერი აღმოჩნდეს და საკუთარი ქონება გაასხვისოს, ფინანსური სახსრები განკარგოს, გადამალოს, რის შედეგადაც მოსარჩელის უფლება განუხორციელებელი დარჩება.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების ეტაპზე, მხოლოდ მოთხოვნის იურიდიული მართებულობა მონმდება, რადგან მოთხოვნის დასაბუთებულობა და საფუძვლიანობა სარჩელზე არსებითად მსჯელობის საგანს წარმოადგენს.

სასამართლომ ასევე იმსჯელა, უფლების დროებით შეზღუდვის დროს, გონივრული ბალანსის დაცვის აუცილებლობაზე დაცულ სიკეთესა და შეზღუდულ უფლებას შორის და მიზანშეწონილად მიიჩნია მოსარჩელის შუამდგომლობის ნაწილობრივ დაკმაყოფილება იმგვარად, რომ მოპასუხეს აეკრძალა, მის საკუთრებად რიცხული უძრავი ქონების 1/10 (ერთი მეათედი) იდეალური წილის გასხვისება და სანივთოსამართლებრივი უფლებით დატვირთვა.

სსსკ-ის 196-ე მუხლზე მითითებით, სასამართლომ განმარტა, რომ კანონმდებლობით მხარეთათვის მინიჭებულია შესაძლებლობა, სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახე მეორით შეიცვლოს, რაც მოპასუხეს ანიჭებს უფლებას, მოითხოვოს უძრავ ნივთზე ყადაღის სახით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლა სხვა, მისთვის უფრო მისაღები უზრუნველყოფის ღონისძიებით, თუკი სასამართლოს მიერ გამოყენებული ღონისძიება მისთვის მიუღებელი აღმოჩნდება. მოპასუხემ (აპელანტი) საჩივარი წარადგინა მითითებულ განჩინებაზე და აღნიშნა, რომ საწარმო წარმატებულია, ამდენად, ვარაუდი, რომ გაძნელებოდა გადაწყვეტილების აღსრულება, დაუსაბუთებელი იყო, ხოლო საწარმოს საქმიანობასა და სახელზე, ნეგატიურად აისახებოდა უზრუნველყოფის გამოყენებული ღონისძიება, რომელიც ხელყოფდა მოპასუხის უფლებას, აყენებდა ზი-

ანს და გაართულებდა ურთიერთობას ინვესტორებთან.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით, არ დაკმაყოფილდა მოპასუხის საჩივარი და უცვლელად დარჩა გასაჩივრებული განჩინება.

სასამართლომ მოპასუხის საჩივრის არგუმენტები არ გაიზიარა, რადგან უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ნაკლები საფრთხის შემცველი იყო მოპასუხისათვის, ვიდრე მისი გამოუყენებლობა მოსარჩელისათვის. მოპასუხის საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

საქართველოს უზენაეს სასამართლოს შუამდგომლობით მიმართა მოპასუხემ და, სსსკ-ის 196-ე მუხლის საფუძველზე, მოითხოვა სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლა, ვინაიდან მოპასუხე თანახმა იყო, სასამართლოს სადეპოზიტო ანგარიშზე შეეტანა 7000 აშშ დოლარი, რაც სრულად უზრუნველყოფდა მოსარჩელის მოთხოვნას.

საკასაციო სასამართლომ განიხილა მოპასუხის საჩივრისა და შუამდგომლობის საფუძვლიანობა და არ დააკმაყოფილა⁴⁶ შემდეგი მოტივაციით:

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ სსსკ-ის 196-ე მუხლი ითვალისწინებს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების ერთი სახის მეორით შეცვლის შესაძლებლობას, რომელიც საქმის განხილვის ნებისმიერ სტადიაზე დაიშვება მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე, თუმცა, ეს არ არის მხარის აბსოლუტური უფლება და, შეიძლება, გამოყენებული იქნეს კანონით გათვალისწინებული შესაბამისი წინაპირობების არსებობისას. მითითებული ნორმის მე-3 ნაწილით განსაზღვრულია, რომ ფულადი თანხების გადახდევინების შესახებ სარჩელის უზრუნველყოფისას, მოპასუხეს შეუძლია, მიღებული უზრუნველყოფის ღონისძიებათა ნაცვლად, მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილი თანხა შეიტანოს სასამართლოს სადეპოზიტო ანგარიშზე.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ, განსახილველ შემთხვევაში, დავა სწორედ ფულადი ვალდებულებიდან გამომდინარეობს და კანონით დასაშვები უზრუნველყოფის ღონისძიების ზომად თანხის დე-

⁴⁶ სუს განჩინება, 28 ივლისი, 2016, №ას-498-478-2016.

პოზიტივზე განთავსება მიიჩნევა, თუმცა **მოპასუხეს არ წარუდგენია მტკიცებულება, რომ მან უკვე განათავსა მოსარჩელის სასარგებლოდ დაკმაყოფილებული გადაწყვეტილების უზრუნველსაყოფად შესაბამისი თანხა სადეპოზიტო ანგარიშზე**, მან მხოლოდ ასეთი შესაძლებლობა განიხილა და შესთავაზა სასამართლოს უკვე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების – მოპასუხის საკუთრებად რიცხულ ქონებაზე ყადაღის მოხსნის სანაცვლოდ, თანხის მომავალში შეტანა სადეპოზიტო ანგარიშზე.

სასამართლომ მხარეთა ლეგიტიმური ინტერესების შეპირისპირების გათვალისწინებით, გამართლებულად მიიჩნია გასაჩივრებული განჩინების უცვლელად დატოვება, რათა მოსარჩელის დაკმაყოფილებული მოთხოვნა აღსრულდეს. რაც შეეხება მოპასუხის შეზღუდულ უფლებას, სასამართლომ მიიჩნია, რომ მას ჰქონდა პროცესუალურსამართლებრივი შესაძლებლობა, რომ მის მიერვე მითითებული რისკების (საწარმოს ავტორიტეტი, შესაძლო გართულებები ინვესტორებთან, საქმიანობის შეფერხება) საპირწონედ, რეალურად განეთავსებინა სადეპოზიტო ანგარიშზე შესაბამისი თანხა, რაც ორივე მხარის ინტერესების გათვალისწინებასა და მოსარჩელის სასარგებლოდ დაკმაყოფილებული გადაწყვეტილების აღსრულებას უზრუნველყოფდა, თუმცა მოპასუხემ ეს სამართლებრივი შესაძლებლობა არ გამოიყენა.

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ მხარეთა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების ბალანსის გონივრულად შეფასებისას, სასამართლოსათვის ამოსავალი პრინციპია გადაწყვეტილების აღსრულებადობა, რაც რეალური უნდა იყოს. **მოპასუხის შეთავაზება ეხება არა არსებულ ფაქტს – სადეპოზიტო ანგარიშზე თანხის შეტანას, არამედ მომავალ მოქმედებას, რაც უზრუნველყოფილი გადაწყვეტილების აღსრულებას კითხვის ნიშნის ქვეშ აყენებს.** სსსკ-ის 196-ე მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე „სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლა არის სასამართლოს უფლებამოსილება და არა ვალდებულება, რომელიც განპირობებული უნდა იყოს მნიშვნელოვნად შეცვლილი გარემოებებით და მიზანშეწონილობით“ (სუსგ №ას-1165-1095-2015, 25.11.2015წ.). საბოლოოდ, სასამართლომ დაასკვნა, რომ მოპასუხემ ვერ წარადგინა სარწმუნო მტკიცებულება, რომელიც დაადასტურებდა მნიშვნელოვნად შეცვლილ გარემოებას და დაარწმუნებდა საკასაციო სასამართლოს უზრუნველყოფის ღონისძიების ერთი სახის მეორით შეცვლის მიზანშეწონილობაში.

5.4. საკასაციო სასამართლომ სააპელაციო სასამართლოს განჩინება, რომლითაც გაუქმდა უძრავი ქონების გასხვისებაზე დადგენილი აკრძალვა და სარჩელის უზრუნველყოფა განხორციელდა სადეპოზიტო ანგარიშზე უზრუნველყოფის გარანტიის სახითშეტანილი თანხით, უცვლელად დატოვა.

საქალაქო სასამართლოს განჩინებით, სარჩელის აღძვრამდე მისი უზრუნველყოფის შესახებ მოსარჩელის განცხადებანაწილობრივ დაკმაყოფილდა, პოტენციურ მოპასუხეს აეკრძალა უძრავი ქონების გასხვისება, ხოლო ამავე უძრავ ქონებაზე ყადაღის დადების მოთხოვნაზე განმცხადებელს ეთქვა უარი. საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით – 20 000 აშშ დოლარის დაკისრების თაობაზე სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, ამავე გადაწყვეტილებით გაუქმდა სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით გამოყენებული ზემოხსენებული ღონისძიება, რაც სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ.

სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართა მოპასუხემ და მოითხოვა, სსსკ-ის 196-ე მუხლის შესაბამისად, სასამართლოს სადეპოზიტო ანგარიშზე უზრუნველყოფის გარანტიის სახით მის მიერ შეტანილი თანხით საქალაქო სასამართლოს განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლა, რაც სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით დაკმაყოფილდა, შეიცვალა საქალაქო სასამართლოს განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება, გაუქმდა უძრავი ქონების გასხვისებაზე დადგენილი აკრძალვა და სარჩელის უზრუნველყოფა განხორციელდა სსიპ საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის სადეპოზიტო ანგარიშზე განთავსებული 48 115 ლარით.

სააპელაციო სასამართლოს ხსენებულ განჩინებაზე საჩივარი წარადგინა მოსარჩელემ, მოითხოვა მისი გაუქმება და განცხადების დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით საჩივარი მიჩნეულ იქნა დაუსაბუთებლად და საქმის მასალებთან ერთად გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლომ შეაფასა რა გამოყენებული სარჩელის

უზრუნველყოფის ღონისძიების ერთი სახის მეორეთი შეცვლის კანონიერება, არ დააკმაყოფილა საჩივარი და გასაჩივრებული განჩინება უცვლელად დატოვა⁴⁷ შემდეგი დასაბუთებით:

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ განსახილველი დავის საგანსწარმოადგენს ფულადი ვალდებულების შესრულება, რომელსაც მოსარჩელე უკავშირებს მასა და მოპასუხეს შორის დადებულ სესხის ხელშეკრულებას, კერძოდ, სარჩელის თანახმად, მხარეთა შორის არსებობდა სასესხო ვალდებულება, რომლის შესრულების ვადაც, ურთიერთმოლაპარაკების გზით არაერთხელ შეიცვალა, ასევე, შეიცვალა სესხის ძირი თანხის ოდენობა და ვალდებულების უზრუნველყოფის მიზნით გამსესხებელმა (მოპასუხემ) მსესხებელს (მოსარჩელეს) მოსთხოვა გადახდის განვადებით ნასყიდობის ხელშეკრულების გაფორმება იმ პირობით, თუკი მოვალე ვალდებულებას შეასრულებდა, მხარეები გააუქმებდნენ ნასყიდობის ხელშეკრულებას. მოსარჩელის განმარტებით, მან ვალდებულების დროულად შესრულება ვერ უზრუნველყო, რის გამოც უძრავი ქონება მოპასუხის საკუთრებად დარჩა და სარჩელით მოთხოვნილი თანხა წარმოადგენს უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებასა და სასესხო ურთიერთობიდან გამომდინარე – მოსარჩელის ვალდებულების სხვაობას.

მოსარჩელეს არც გადახდის განვადებით ნასყიდობის ხელშეკრულების ნამდვილობა გაუხდია სადავოდ და არც საკუთრების უფლებაზეარ განუცხადებია პრეტენზია.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, სააპელაციო სასამართლოში წარდგენილი მოპასუხის განცხადება, რომლითაც ამ უკანასკნელმა მოითხოვა გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების სადეპოზიტო ანგარიშზე თანხის განთავსებით შეცვლა, დასაბუთებულია იმით, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებად გამოყენებული სახლი, მდებარეობს ე.წ. იტალიურ ეზოში, რომლის დანგრევითა და მის ნაცვლად ახლის აშენებით, დაინტერესებულია ინვესტორი და მოპასუხეს, არსებული ფართის მაგივრად, სთავაზობს მეტი ოდენობისა და ღირებულების ფართს, გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებით კი, ზიანი ადგება მას. მოპასუხის მიერ საერთო სასამართლოების სადეპოზიტო ანგარიშზე განთავსებუ-

⁴⁷ სუს განჩინება, 29 ივლისი, 2016, №ას-650-621-2016.

ლი თანხა – 48 115 ლარი ეკვივალენტურია 20 000 აშშ დოლარისა, რომლის ანაზღაურებასაც მოსარჩელე ითხოვს.

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საკითხი, რომელიც წესრიგდება სსსკ-ის 191-ე მუხლით, სასამართლოს მხრიდან იმ პრევენციული ღონისძიების სახეა, რომელიც ორიენტირებულია მართლმსაჯულების აქტის – სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების ხელშეწყობასა და მხარის დარღვეული უფლების რეალურად აღდგენაზე. თავად ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობა ემყარება სასამართლოს ვარაუდს, რომ დაკმაყოფილდება სარჩელი, თუმცა მხოლოდ ქვეყნის სახელით მიღებული გადაწყვეტილება შეიძლება, არ აღმოჩნდეს დარღვეული უფლების აღდგენის საუკეთესო საშუალება. უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება არ წარმოადგენს საქმის არსებითი განხილვის შედეგად მიღებულ გადაწყვეტილებას, არამედ, იგი ფორმალურ გარემოებებზე დაყრდნობით შექმნილი მოსამართლის შინაგანი რწმენის შედეგად მიღებული გადაწყვეტილებაა, რომელიც საპროცესო კოდექსის მე-5 მუხლით დამკვიდრებულ კანონის წინაშე მხარეთა თანასწორობის პრინციპის განუხრელ დაცვას მოითხოვს. სწორედ ამ პრინციპის დაცვას ემსახურება უზრუნველყოფის ღონისძიების ნორმების ის დათქმა, სადაც საუბარია მოპასუხის უფლებაზე, გაასაჩივროს ან მოითხოვოს გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების სხვა სახის უზრუნველყოფის ღონისძიებით შეცვლა.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სსსკ-ის 196-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილების თანახმად, მხარეთა თხოვნით დასაშვებია სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლა, რომლის განხილვა დასაშვებია საქმის ყველა სტადიაზე. ამავე ნორმის მე-3 ნაწილის თანახმად კი: ფულადი თანხების გადახდევინების შესახებ სარჩელის უზრუნველყოფისას მოპასუხეს შეუძლია მიღებული უზრუნველყოფის ღონისძიებათა ნაცვლად – მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილი თანხა შეიტანოს სასამართლოს სადეპოზიტო ანგარიშზე.

საკასაციო პალატამ მიიჩნია, რომ თანხის სადეპოზიტო ანგარიშზე განთავსება, რომელიც შეესაბამება სარჩელით მოთხოვნილ თანხას, სწორად გახდა სააპელაციო სასამართლოს მხრიდან საქალაქო სასამართლოს მიერ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლის საფუძველი, რადგანაც მოპასუ-

ხის მიერ შეთავაზებული ზომა დავის საგნის დასაცავად ადეკვატურია როგორც დასაშვებობის, ისე – საკმარისობის თვალსაზრისით და, სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, იგი ქმნის მიღებული გადაწყვეტილების რეალურად აღსრულების გარანტიას.

საკასაციო პალატამ გაიზიარა მისი დაუსაბუთებლობის თაობაზე ქვემდგომი სასამართლოს განჩინების დასკვნა, რადგანაც რეალურად საჩივარი არ შეიცავს პრეტენზიას-მითითებას იმაზე, თუ რატომ არ შეიძლება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების ერთი სახის მეორითშეცვლა.

6. სარჩელის უზრუნველყოფით ბამონვეული ზარალის ანაზღაურება

(სსსკ-ის 199-ე მუხლი)

- 6.1. საკასაციო სასამართლომ მოპასუხის განცხადებაზე წარმოება შეწყვიტა იმ საფუძველზე, რომ მოპასუხემ გაასაჩივრა უზრუნველყოფის გარანტიის გამოყენების შუამდგომლობაზე უარის თაობაზე განჩინება, რომელიც არ საჩივრდება.

ერთ-ერთ საქმეზე,⁴⁸ შპს-ს განცხადებაზე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის მიზნით მოსარჩელისათვის გარკვეული თანხის საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს სსიპ საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის სადეპოზიტო ანგარიშზე განთავსების თაობაზე წარმოება შეწყდა.

საქმის ფაბულის მიხედვით, მოპასუხემ სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე ისარგებლა სსსკ-ის 199-ე მუხლით განსაზღვრული უფლებით და სასამართლოს მოსთხოვა გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებით მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა და გარანტიის სახით მოსარჩელის დავალდებულება გარკვეული თანხის საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს სსიპ საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის სადეპოზიტო ანგარიშზე განთავსების თაობაზე. სააპელაციო სასამართლომ არ დააკმაყოფილა ზიანის ანაზღაურების უზრუნველყოფის მიზნით მოსარჩელის დავალდებულების თაობაზე მოპასუხის (აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარის) შუამდგომლობაწარდგენილი მტკიცებულებების არასაკმარისობის საფუძველით. საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ, ვინაიდან, სსსკ-ის 199-ე მუხლი ხსენებულ საკითხზე მიღებული განჩინების გასაჩივრების შესაძლებლობას არ ითვალისწინებს, იგი შესულია კანონიერ ძალაში. მოცემულ შემთხვევაში, შუამდგომლობა არსებითად იმავე საფუძველზე და სააპელაციო სასამართლოში წარდგენილ იმ მტკიცებულებებს ემყარება, რაც არ არის გაზიარებული სასამართლოს კანონი-

⁴⁸ სუს განჩინება, 6 მარტი, 2017, №ას-28-25-2017.

ერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით, შესაბამისად, საკასაციო პალატამ სსსკ-ის 187-ე მუხლის მე-2 ნაწილისა (თუ სარჩელის მიღებაზე უარის თქმის საფუძველი გამოვლინდება ამ სარჩელის წარმოებაში მიღების შემდეგ, მაშინ იმის მიხედვით, თუ როგორია ეს საფუძველი, სასამართლო შეწყვეტს საქმისწარმოებას ან სარჩელს განუხილველად დატოვებს (ამ კოდექსის 272-ე და 275-ე მუხლები)) და 272-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე (სასამართლო, მხარეთა განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, შეწყვეტს საქმისწარმოებას, თუ არსებობს სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება ან განჩინება, რომელიც გამოტანილია დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველთ) მიიჩნევს, რომ მხარის მოთხოვნაზე უნდა შეწყდეს საქმისწარმოება.

6.2. საკასაციო სასამართლომ მოპასუხის ხელახალი განცხადება საპასუხო უზრუნველყოფაზე განუხილველად კი არ დატოვა, არამედ წარმოება შეწყვიტა, რადგან აღნიშნული განჩინება არ საჩივრდება.

სხვა საქმეში სს-მ სარჩელი აღძრა სასამართლოში შპს-ს და მესამე პირის – ბანკის მიმართ უძრავ ქონებაზე მოპასუხის საკუთრების უფლების გაუქმების, ამ ქონების მოსარჩელის ერთპიროვნულ საკუთრებად აღიარებისა და მისი (მათი) მოპასუხის უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვის მოთხოვნით.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო იმ დასაბუთებით, რომ წარმოადგენს ქონების კეთილსინდისიერ მესაკუთრეს, ამავე საფუძველზე მითითებით, არც მესამე პირი არ დაეთანხმა სასარჩელო მოთხოვნას.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. ამავე გადაწყვეტილებით, სსსკ-ის 199-ე მუხლის შესაბამისად, გაუქმდა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, რომლის თანახმადც შპს-ს აკრძალული ჰქონდა საკუთრებაში არსებული, უძრავი ქონებების გასხვისება და უფლებრივად დატვირთვა.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ, მოითხოვა მისი სრულად გაუქმება და, ახალი გადაწყვეტილებით, სარჩელის დაკმაყოფილება.

სააპელაციო სასამართლოს შუამდგომლობით მიმართა აპელანტის მონინაალმდეგე მხარემ (მოპასუხე) და მოითხოვა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებით გამოწვეული ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა, კერძოდ, მოსარჩელის (აპელანტის) დავალდეშულება, 15 575 000 ლარი და 2 000 000 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარი განათავსოს საერთო სასამართლოების სადეპოზიტო ანგარიშზე;

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2016 წლის 2 მარტის განჩინებით – სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შედეგად მოსალოდნელი ზიანის უზრუნველყოფის თაობაზე შპს-ს (მოპასუხის) განცხადება არ დაკმაყოფილდა.

სააპელაციო სასამართლოს განმეორებითი შუამდგომლობით მიმართა შპს-მ და მოითხოვა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მიღებული ან მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2016 წლის 20 ოქტომბრის განჩინებით შპს-ს განცხადება დარჩა განუხილველად.

სააპელაციო სასამართლოს 2016 წლის 20 ოქტომბრის განჩინებაზე კერძო საჩივარი შეიტანა შპს-მ, მოითხოვა მისი გაუქმება და სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის თაობაზე წარდგენილი განცხადების დაკმაყოფილება.

საკასაციო სასამართლომ კერძო საჩივარი ნაწილობრივ დააკმაყოფილა. გააუქმა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2016 წლის 20 ოქტომბრის განჩინება და შპს-ს განცხადებაზე, რომლითაც იგი მოითხოვდა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფას, წარმოება შეწყვიტა.⁴⁹

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ, მართალია, სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ საქალაქო სასამართლოს გა-

⁴⁹ სუს განჩინება 6 მარტი, 2017, №ას-28-25-2017.

დანყვეტილებით, სსსკ-ის 1991 მუხლის საფუძველზე გაუქმდა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, რომლითაც მოპასუხეს აეკრძალა დავის საგნის გასხვისება და უფლებრივი დატვირთვა, თუმცა გადანყვეტილება სრულად იქნა გასაჩივრებული სააპელაციო წესით და იგი არცერთ ნაწილში (მათ შორის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების ნაწილში) კანონიერ ძალაში არ შესულა.

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ სსსკ-ის 199-ე მუხლი წარმოადგენს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით გამოწვეული ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის მარეგულირებელ საპროცესო დანაწესს და იგი მიმართულია პროცესის სუბიექტთა შორის თანასწორობის დაბალანსებისაკენ. კანონმდებელი, ამავე კოდექსის 191-ე მუხლის შესაბამისად, ადგენს რა მოსარჩელის უფლების დაცვის რეალურ გარანტიას და დასაშვებად მიიჩნევს დროებითი ღონისძიების სახით იმგვარი საპროცესო საშუალების გამოყენების შესაძლებლობას, რომელიც დარღვეული/სადავოდ ქცეული უფლების დაცვას ისახავს მიზნად, ამავდროულად, სავალდებულოდ მიიჩნევს მხარეთა თანასწორობის უზრუნველყოფას. თავად ნორმა განასხვავებს ორ შემთხვევას: როდესაც სასამართლოსათვის სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით სავარაუდოა მოპასუხისათვის ზიანის მიყენება და როდესაც მოპასუხე დაასაბუთებს ზიანის დადგომის ალბათობას. საკასაციო პალატამ ასევე განმარტა, რომ სსკ-ის XXIII თავი წარმოადგენს სამართალწარმოების საგამონაკლისო სახეს და კანონი ზუსტად და ამომწურავად განსაზღვრავს ამ თავით რეგულირებული წარმოების თითოეულ ეტაპს, მათ შორის, ისეთ საკითხებს, როგორიცაა: სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენება, შეცვლა, გაუქმება, ერთი და იმავე მოთხოვნით სასამართლოსათვის მიმართვა და სხვა. საქმის მასალებით დადგენილია, რომ მოპასუხემ სააპელაციო პალატას მიმართა გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებით გამოწვეული (შესაძლო) ზიანის ანაზღაურების უზრუნველყოფის თაობაზე, რაც სააპელაციო სასამართლომ განჩინებით არ დააკმაყოფილა. ანალოგიური მოთხოვნით მხარემ კვლავ მიმართა სასამართლოს. სსსკ-ის 275-ე მუხლზე მითითებით, გასაჩივრებული განჩინებით, განცხადება განუხილველად იქნა დატოვებული.

მითითებულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატამ ნაწილობრივ გაიზიარა კერძო საჩივრის ავტორის მითითება გასაჩივრებული განჩინების საპროცესო დარღვევით მიღების თაობაზე და განმარტა, რომ მოქმედი რედაქციის სსსკ-ის 199-ე მუხლი სარჩელის უზ-

რუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შედეგად მოსალოდნელი ზიანის ანაზღაურების უზრუნველყოფის საკითხზე მიღებული განჩინების გასაჩივრებას არ ითვალისწინებს, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ სასამართლოს მიერ მიღებული განჩინება მიიჩნევა კანონიერ ძალაში შესულად. ასეთ ვითარებაში კი, თუ მხარე იმავე საგანზე და იმავე საფუძვლით განმეორებით მიმართავს სასამართლოს, საკითხი უნდა დარეგულირდეს არა სსსკ-ის 275-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტით (სასამართლო, მხარის განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, განუხილველად დატოვებს სარჩელს, თუ იმავე ან სხვა სასამართლოს წარმობაში არის საქმე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძვლით), არამედ – 272-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტით (სასამართლო, მხარეთა განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, შეწყვეტს საქმისწარმოებას, თუ არსებობს სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება ან განჩინება, რომელიც გამოტანილია დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძვლით). შესაბამისად, საკასაციო პალატამ გასაჩივრებული განჩინება გააუქმა სსსკ-ის 393-ე (3) მუხლით დადგენილი საფუძვლით და შპს-ს განცხადებაზე წარმოება შეწყვიტა.

6.3. სააპელაციო სასამართლომ გააუქმა საქალაქო სასამართლოს მიერ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება, ვინაიდან მოსარჩელემ ვერ შეასრულა საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის ანგარიშზე თანხის განთავსების ვალდებულება. სააპელაციო სასამართლომ მოსარჩელის საჩივარი არ დააკმაყოფილა და გადაგზავნა უზენაეს სასამართლოში. საკასაციო სასამართლომ მოსარჩელის საჩივარი განუხილველად დატოვა დაუშვებლობის გამო, ვინაიდან დაირღვა სსსკ-ის 419-ე მუხლით დადგენილი წესი ზემდგომი სასამართლოს განჩინების კერძო საჩივრით გაუსაჩივრების შესახებ.

მოსარჩელის შუამდგომლობა მოპასუხეების მიმართ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მოთხოვნით ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა და საქალაქო სასამართლოს განჩინებით მეორე საწარმოს აეკრძალა მის ბალანსზე არსებული უძრავი ქონების გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა, ასევე – ბუნებრივი

რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიის, სასარგებლო ნიადაგის მოპოვების ლიცენზიის გასხვისება. მესამე სანარმოს აეკრძალა მის ბალანსზე არსებული უძრავი ქონების გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა. საქალაქო სასამართლოს განჩინებით მოპასუხეთა საჩივარი უარყოფილ იქნა და საქმე გადაეგზავნა სააპელაციო სასამართლოში. საქალაქო სასამართლოს პირველმა და მეორე მოპასუხებებმა განცხადებით მიმართეს და მოითხოვეს სარჩელის უზრუნველყოფით გამონვეული ზარალის ანაზღაურება – 8 594 247.07 აშშ დოლარის ოდენობით (სსკ-ის 199.1- მუხლი), რაც არ დაკმაყოფილდა სასამართლოს განჩინებით. ამავე განჩინებაზე იგივე მოპასუხეთა მიერ შეტანილი საჩივარიც უარყოფილ იქნა საქალაქო სასამართლოს განჩინებით და საქმე გადაეგზავნა სააპელაციო სასამართლოს. მოპასუხებმა – პირველმა და მეორე სანარმოებმა სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე, შუამდგომლობით მიმართეს სააპელაციო სასამართლოს და მოითხოვეს მოპასუხეთათვის მოსალოდნელი მინიმალური ზიანის – 8 594 247.07 აშშ დოლარის ოდენობით უზრუნველყოფის სახით მოსარჩელის დავალდებულება.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით არ დაკმაყოფილდა სამი სანარმოს საჩივარი საქალაქო სასამართლოს განჩინებაზე, რომლითაც მოსარჩელის სარჩელი უზრუნველყოფილ იქნა და უცვლელად დარჩა გასაჩივრებული განჩინება.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით დაკმაყოფილდა პირველი და მეორე სანარმოების (მოპასუხეთა) შუამდგომლობა და საქალაქო სასამართლოს განჩინებით დადგენილი სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებაზე გამოყენებულ იქნა უზრუნველყოფის გარანტია, კერძოდ:

მოსარჩელეს დაევალა, მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების მიზნით, საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის სადეპოზიტო ანგარიშზე 1 000 000 (ერთი მილიონი) ლარის განთავსება ამ განჩინების ჩაბარებიდან 7 (შვიდი) დღის განმავლობაში.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით გაუქმდა საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზ-

რუნველყოფის ღონისძიება, რასაც საფუძვლად დაედო ის გარემოება, რომ ამავე სასამართლოს განჩინებით მოსარჩელეს დაევალა მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის მიზნით საერთო სასამართლოების სადეპოზიტო ანგარიშზე 1 000 000 (ერთი მილიონი) ლარის განთავსება, რაც მან ვერ უზრუნველყო დადგენილი შვიდდღიანი ვადის მიხედვით. ვინაიდან განჩინებით განსაზღვრული ვალდებულება მოსარჩელეს არ შეუსრულებია, საპროცესო კოდექსით, სამართლებრივი შედეგი სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განჩინების გაუქმებაა (სსსკ-ის 199-ე მუხლი).

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას საჩივრით მიმართა მოსარჩელის წარმომადგენელმა, რომელმაც მოითხოვა როგორც სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინების გაუქმება, რომლითაც გაუქმდა საქალაქო სასამართლოს განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება, ისე – სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინების გაუქმებაც, რომლითაც მოსარჩელეს დაევალა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების გამო მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით არ დაკმაყოფილდა მოსარჩელის მოთხოვნა და საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლომ მოსარჩელის საჩივარი განუხილველად დატოვა დაუშვებლობის გამო სსსკ-ის 197¹ მუხლის მე-4 ნაწილის საფუძველზე.⁵⁰

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სამოქალაქო პროცესი თანაბარ მდგომარეობაში აყენებს პროცესის ორივე მხარეს – მოსარჩელესა და მოპასუხეს, შესაბამისად, მხარეთა თანასწორობის უმნიშვნელოვანესი პრინციპიდან გამომდინარე, სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტისა და მასზე წარდგენილი პრეტენზია უნდა შეფასდეს ორივე მხარის პოზიციის გათვალისწინებით (იხ. სუსგ №ას-859-825-206წ. 28.11.2016წ.).

⁵⁰ სუს განჩინება, 4 მაისი, 2017, №ას-402-375-2017.

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ, განსახილველ შემთხვევაში, სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით მოსარჩელის განცხადება დაკმაყოფილდა საქალაქო სასამართლოს განჩინებით. საქალაქო სასამართლოს არსებითად არ უმსჯელია სარჩელზე და არ მიუღია გადაწყვეტილება. სარჩელის გამო სამართალწარმოება პირველი ინსტანციის სასამართლოშია.

საკასაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ მიღებული განჩინება მოპასუხეებმა გაასაჩივრეს, რაც არ დაკმაყოფილდა იმავე ინსტანციის სასამართლოს განჩინებით და საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად გადაეგზავნა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს (სსსკ-ის 197¹ მუხლის მე-2 ნაწილი).

სააპელაციო სასამართლოს საქმისწარმოების ეტაპზე კი, მოპასუხეთაგან პირველმა და მეორე საწარმოებმა შუამდგომლობით მოითხოვეს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების გამო მოპასუხეთათვის მოსალოდნელი ზიანის ანაზღაურების უზრუნველსაყოფად მოსარჩელის დავაღდებულება, რათა ამ უკანასკნელს სასამართლოების სადეპოზიტო ანგარიშზე განეთავსებინა გარკვეული თანხა. მოპასუხეთა აღნიშნული შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით, ხოლო იმავე სასამართლოს განჩინებით გაუქმდა საქალაქო სასამართლოს განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებები მეორე და მესამე საწარმოების კუთვნილ ქონებაზე. სწორედ ამ ორი უკანასკნელი განჩინების თაობაზე მოსარჩელის მიერ წარდგენილი საჩივარი არ დააკმაყოფილა სააპელაციო სასამართლომ.

საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ სსსკ-ის 197¹ მუხლით დადგენილია სასამართლოს მიერ საჩივრის წარმოებაში მიღება და განხილვა და საჩივრისა და საქმის მასალების გადაგზავნა ზემდგომ სასამართლოში, კერძოდ: „1. სასამართლო საჩივარს წარმოებაში იღებს შესაბამისი ინსტანციის სასამართლოსათვის ამ კოდექსით გათვალისწინებული წესების თანახმად; 2. თუ სასამართლო საჩივარს დასაშვებად და დასაბუთებულად მიიჩნევს, იგი აკმაყოფილებს მას. წინააღმდეგ შემთხვევაში, საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად სასამართლო განჩინების საფუძველზე გაეგზავნება ზემდგომ სასამართლოს განჩინების მიღებიდან 5 დღის ვადაში; 3. საჩივრის განხილვისა და გადაწყვეტილების გამოტანის ვადა არ უნდა აღემა-

ტეზოდეს მისი წარმოებაში მიღებიდან 20 დღეს; 4. ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოში საჩივარი განიხილება ამ კოდექსის 419-ე და 420-ე მუხლებით დადგენილი წესებით“.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ, განსახილველ შემთხვევაში, ზემდგომმა – სააპელაციო სასამართლომ მოპასუხეთა შუამდგომლობა განიხილა სსსკ-ის 419-ე და 420-ე მუხლებით დადგენილი წესებით და დააკმაყოფილა მოთხოვნა. მოსარჩელის მიერ კანონით დადგენილი ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო, მოსარჩელის სასარგებლოდ, საქალაქო სასამართლოს განჩინების საფუძველზე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება გააუქმა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ განჩინებით. სსსკ-ის 419-ე მუხლით დადგენილი წესის გამოყენება კი, იმას ნიშნავს, რომ ზემდგომი სასამართლოს განჩინება კერძო საჩივრის, განსახილველ შემთხვევაში, საჩივრის თაობაზე არ გასაჩივრდება და, ამდენად, სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე ამავე სასამართლოს განჩინებით დასრულდა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების შესახებ მოსარჩელის მიერ წარდგენილი საჩივრის განხილვა, რადგან სააპელაციო სასამართლომ, როგორც ზემდგომი ინსტანციის სასამართლომ, იმსჯელა და განიხილა მოპასუხეთა შუამდგომლობა და ამასთან დაკავშირებით წარდგენილი მოსარჩელის საჩივარი. აქედან გამომდინარე, მოპასუხის საჩივარი ზემდგომი სასამართლოს განჩინებაზე განუხილველად უნდა დარჩენილიყო, რადგან სსსკ-ის 197¹ მუხლის მე-4 ნაწილით (რომელიც თავის მხრივ სსსკ-ის 419-420-ე მუხლებით დადგენილ წესზე მიუთითებს), სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე საჩივარი აღარ დაიშვებოდა. წინააღმდეგ შემთხვევაში, სსსკ-ის 197¹ მუხლის მე-4 ნაწილით დადგენილი მოწესრიგება, რომელიც ქვემდგომიდან ზემდგომ სასამართლოში საქმის გადაგზავნას გულისხმობს და სამართალწარმოების ორ ეტაპს მოიცავს, პირველი ინსტანციის სასამართლოდან მოყოლებული მხარისათვის საკასაციო სასამართლოს ჩათვლით სამართალწარმოების უფლების მინიჭებით სამეტაპიან განხილვას წარმოადგენს. განსახილველ შემთხვევაში, პროცესუალური საკითხის მართებულად განსამარტად მნიშვნელოვანია, რომ პირველი ინსტანციის, როგორც ქვემდგომი სასამართლოს მიერ სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე მიღებული განჩინება და მასთან დაკავშირებული საჩივრებისა თუ შუამდგომლობების

წარდგენა მხარეთა მიერ და სასამართლოს მიერ განხილვა უნდა დასრულდეს ზემდგომ სასამართლოში. განსახილველ შემთხვევაში, მიუხედავად იმისა, რომ მოპასუხეებმა საქმის სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე მოითხოვეს პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ გამოტანილ განჩინებაზე (სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ) მოსალოდნელი ზიანის უზრუნველყოფა, აღნიშნული მაინც ზემდგომი ინსტანციის სამართალწარმოებას განეკუთვნება და აქ უნდა დასრულებულიყო სსსკ-ის 197¹ მუხლის მე-4 ნაწილით დადგენილი ორეტაპიანი სამართალწარმოება.

6.4. საკასაციო სასამართლომ გააუქმა სააპელაციო სასამართლოს განჩინება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებების გამოყენების გამო მოსალოდნელი ზარალის უზრუნველყოფის, ასევე – ამავე სასამართლოს განჩინება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებების გაუქმების შესახებ და საპასუხო უზრუნველყოფის გამოყენების თაობაზე მოპასუხეთა განცხადებახელახლა განსახილველად დააბრუნა სააპელაციო სასამართლოში.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებით – სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებების გამოყენების თაობაზე შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ. მეორე, მესამე და მეოთხე მოპასუხეებს აეკრძალათ თავიანთ საკუთრებაში რიცხული უძრავი ქონებების გასხვისება და უფლებრივად დატვირთვა, ყადაღა დაედო მეორე და მესამე მოპასუხეების წილებს საწარმოებში, ასევე – მეორე და მესამე მოპასუხეების საკუთრებაში არსებულ ავტომობილებს. მოსარჩელის წარმომადგენლების შუამდგომლობა, სარჩელის უზრუნველყოფის სახით საქართველოში არსებულ ყველა საბანკო დანესებულებაში პირველი მოპასუხის კუთვნილ საბანკო ანგარიშებზე განთავსებულ თანხებზე 3 636 986 აშშ დოლარის ფარგლებში დაყადაღების, ასევე, მეოთხე მოპასუხის რიცხულ ავტომობილებზე სამართლებრივი რეჟიმის შეცვლის ნაწილში არ დაკმაყოფილდა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით – მეორე, მესამე და მეოთხე მოპასუხეების საჩივარი არ დაკ-

მაყოფილდა და უცვლელად დარჩასარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინება.

სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართეს მეორე, მესამე და მეოთხე მოპასუხებმა და მოითხოვეს მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის გარანტია.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებით დადგენილი სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებაზე გამოყენებულ იქნა უზრუნველყოფის გარანტია; მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის მიზნით კომპანიას დაევალა 3 636 986 (სამი მილიონ ექვსას ოცდათექვსმეტი ათას ცხრაას ოთხმოცდაექვსი) აშშ დოლარის განთავსება საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის სადეპოზიტო ანგარიშზე, სასამართლოს განჩინების ჩაბარებიდან 7 დღის განმავლობაში;

მოსარჩელეს განემარტა, რომ სასამართლოს განჩინებით დადგენილი თანხის შეტანის დამადასტურებელი მტკიცებულება უნდა წარედგინა სააპელაციო სასამართლოში განჩინების ჩაბარებიდან 7 დღის განმავლობაში. კომპანიას ისიც განემარტა, რომ განჩინებით დადგენილი თანხის შეტანის დამადასტურებელი მტკიცებულების 7-დღიანი ვადით სააპელაციო სასამართლოში წარუდგენლობის შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ გაუქმდებოდა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შესახებ საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინება.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით, გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 7 ნოემბრის განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, რადგან მოსარჩელემ სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით დადგენილი ვადით საერთო სასამართლოების სადეპოზიტო ანგარიშზე თანხის განთავსების დამადასტურებელი დოკუმენტი არ წარუდგინა.

სააპელაციო სასამართლოს საჩივრით მიმართა კომპანიამ და მოითხოვა სააპელაციო სასამართლოს განჩინებების გაუქმება.

საჩივრის ავტორის განმარტებით, სასამართლომ არასწორად და-

აკვალიფიცირა მხარეები მეწარმე სუბიექტებად, ამასთან, სასამართლომ მათ მიმართ არასწორად გამოიყენა მეწარმე სუბიექტისათვის ზიანის მიყენების პრეზუმფცია. საჩივრის ავტორმა მიუთითა იმ მტკიცებულებათა არარსებობაზეც, რომელიც მხარეებისათვის ზიანის მიყენების ფაქტს დაადასტურებდა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით კომპანიის საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და იგი საქმის მასალებთან ერთად, სსსკ 197¹-ე მუხლის თანახმად, საქართველოს უზენაეს სასამართლოს გადაეგზავნა.

საკასაციო სასამართლომ საჩივარი ნაწილობრივ დააკმაყოფილა, გააუქმა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების გამო მოსალოდნელი ზარალის უზრუნველყოფისა და ამავე სასამართლოს განჩინება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების შესახებ. სასამართლომ ხელახლა განსახილველად დაუბრუნა სააპელაციო სასამართლოს მეორე, მესამე და მეოთხე მოპასუხეების მიერ წარდგენილი განცხადება – მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის გარანტიის შესახებ.⁵¹

საკასაციო სასამართლომ საქმის მასალებზე დაყრდნობით აღნიშვნა, რომ საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის გადაწყვეტილებით კომპანიის მიერ აღძრული სარჩელი ოთხი მოპასუხის წინააღმდეგ ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა და მოპასუხეთაგან მხოლოდ პირველს დაეკისრა მოსარჩელის სასარგებლოდ 3 636 986 აშშ დოლარის გადახდა. ამასთან, მოსარჩელის წარმომადგენლების შუამდგომლობა, სარჩელის უზრუნველყოფის სახით საქართველოში არსებულ ყველა საბანკო დანესებულებაში პირველი მოპასუხის კუთვნილ საბანკო ანგარიშებზე განთავსებულ თანხებზე 3 636 986 აშშ დოლარის ფარგლებში დაყადაღების თაობაზე, ასევე, მეოთხე მოპასუხის რიცხულ ავტომობილებზე სამართლებრივი რეჟიმების შეცვლის ნაწილში არ დაკმაყოფილდა.

ამავე გადაწყვეტილებით, მოსარჩელის მოთხოვნა მეორე, მესამე და მეოთხე მოპასუხეებისათვის თანხის სოლიდარულად დაკისრების ნაწილში არ დაკმაყოფილდა და გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებები.

⁵¹ სუს განჩინება, 11 იანვარი, 2018, №ას-1470-1390-2017.

ნისძიება, რომლითაც მეორე, მესამე და მეოთხე მოპასუხეებს აეკრძალათ მათ საკუთრებაში რიცხვული უძრავი ქონებების გასხვისება და უფლებრივად დატვირთვა, ყადაღა დაედო მეორე და მესამე მოპასუხეების წილებს საწარმოებში, ასევე – მეორე და მესამე მოპასუხეების საკუთრებაში არსებულ ავტომობილებს.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, საარჩელის ერთ-ერთ ფაქტობრივ საფუძვლად მოსარჩელე, რომელიც ბელგიაში რეგისტრირებული იურიდიული პირია, უთითებს, რომ მეორე და მესამე მოპასუხე ფიზიკური პირები არიან მეოთხე მოპასუხე საწარმოს მესაკუთრეები, თავის მხრივ, მეოთხე მოპასუხე საწარმოს დირექტორია მესამე მოპასუხე; ამასთან, პირველი მოპასუხე საწარმოს დირექტორია მეორე მოპასუხე, ხოლო პირველი მოპასუხე საწარმოს მესაკუთრეა მეოთხე მოპასუხე საწარმო. მოპასუხეებმა მოსარჩელე კომპანიის მიმართ აღიარეს ვალი და იკისრეს მისი კონკრეტული გრაფიკით დაბრუნება, რაც ხელშეკრულებაშია ასახული, თუმცა, მისი პირობები დაირღვა. მოსარჩელის მიმართ არსებული დავალიანების ამოღება ვერ ხერხდება პირველი მოპასუხე საწარმოსაგან, რადგან მას ქონება არ გააჩნია.

სასამართლომ უზენაესი სასამართლოს მყარ პრაქტიკაზე დაყრდნობით განმარტა საარჩელის უზრუნველყოფის მიზანი და მისი განხორციელების საპროცესო წინაპირობები და მიუთითა, რომ – „გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის გამოყენებას საფუძვლად უდევს ვარაუდი, რომ მიღებული სასამართლო გადაწყვეტილება, შესაძლოა, ვერ აღსრულდეს ან აღსრულება მნიშვნელოვნად დაბრკოლდეს. თუმცა, მხედველობაშია მისაღები, რომ სამოქალაქო პროცესი თანაბარ მდგომარეობაში აყენებს პროცესის ორივე მხარეს – მოსარჩელესა და მოპასუხეს, შესაბამისად, მხარეთა თანასწორობის უმნიშვნელოვანესი პრინციპიდან გამომდინარე, გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ინსტიტუტის შეფასება უნდა მოხდეს როგორც მოსარჩელის, ისე მოპასუხის პოზიციიდან. ამგვარი შეფასებისას გასათვალისწინებელია, რომ დაცული იყოს თანაზომიერების პრინციპი, კერძოდ, ერთი მხარის მოთხოვნის უზრუნველსაყოფად გამოყენებული ღონისძიება ამ მოთხოვნის პროპორციული (ადეკვატური) უნდა იყოს და ამკარა შეუსაბამობა არ უნდა იკვეთებოდეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, უზრუნველყოფის გამოყენება ვერ გაამართლებს გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანს“ (წეს-

859-825-2016, 28.11.2016, სუსგ №ას-450-422-2017, 11.04.2017).

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ იმის გათვალისწინებით, რომ მოსარჩელის სასარგებლოდ პირველი მოპასუხისათვის დაკისრებულია 3 636 986 აშშ დოლარი, ხოლო საქალაქო სასამართლოს განჩინებით არ დაკმაყოფილდა მოსარჩელის შუამდგომლობა სარჩელით მოთხოვნილი თანხის ფარგლებში პირველი მოპასუხე სანარმოს კუთვნილ საბანკო ანგარიშებზე ყადაღის დადებისა და მეოთხე მოპასუხე სანარმოზე რიცხულ ავტომობილებზე სამართლებრივი რეჟიმის შეცვლის შესახებ, სააპელაციო სასამართლომ რეალურად უნდა შეაფასოს მოსარჩელის მოთხოვნის პერსპექტიულობა, მათ შორის, მის სასარგებლოდ საქმის გადანყვეტის შემთხვევაში სასამართლო გადანყვეტილების აღსრულების შესაძლებლობის საკითხი, რადგან გადანყვეტილების აღსრულებადობა პირისათვის უზრუნველყოფილი სამართლიანი სასამართლოს განუყოფელი ნაწილია.

საკასაციო სასამართლომ ნაწილობრივ გაიზიარა მოსარჩელე კომპანიის საჩივრის პრეტენზიები და მიიჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებაში, რომლითაც დაკმაყოფილდა მეორე, მესამე და მეოთხე მოპასუხეების განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების გამო მოსალოდნელი ზარალის უზრუნველყოფის შესახებ, არ არის დასაბუთებული. ის ზიანი, რომელიც შესაძლოა, განმცხადებლებს (მოპასუხეებს) მიადგეთ მათ უძრავ-მოძრავ ქონებაზე მოსარჩელის სასარგებლოდ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების გამო. მარტოოდენ ის მსჯელობა, რომ მეოთხე მოპასუხე სანარმოა, ხოლო მეორე და მესამე მოპასუხეები, რომლებიც ფიზიკური პირები არიან და მათ, როგორც საქართველოში ერთ-ერთ ნარმატებულ მენარმებს, ზიანი ადგებათ, რადგან მათ საკუთრებაში არსებული ქონების სამენარმეო საქმიანობისათვის გამოყენება შეზღუდული აქვთ საქალაქო სასამართლოს განჩინებით, არასაკმარისი დასაბუთებაა, რადგან „საკასაციო სასამართლომ ჩათვალა, რომ სსსკ-ის 199-ე მუხლის პირველი ნაწილის ბოლო წინადადებით მოპასუხისათვის განსაზღვრულია უფლებამოსილება, განცხადებით მოითხოვოს მისი უზრუნველყოფის გარანტია სასამართლოსაგან. **თუმცა მისი გამოყენების აუცილებლობა მოპასუხის (მოვალის) მტკიცების ტვირთია (სსსკ-ის 102-ე მუხლი)**, ვინაიდან ზიანის უზრუნველყოფის გარანტიების შექმნის საჭიროება დგება მაშინ, როდესაც სასამართლოს აქვს დასაბუთებული ეჭვი, რომ უზრუნველ-

ყოფის ღონისძიება შეიძლება გაუმართლებელი აღმოჩნდეს და ასევე სახეზეა ზიანი, რომელიც მოპასუხეს უზრუნველყოფის ღონისძიებით ადგება ან შეიძლება მიადგეს. სასამართლოს მიერ საკუთარი ინიციატივით ზიანის უზრუნველყოფის გამოუყენებლობის შემთხვევაში ზიანი მოპასუხის მტკიცების საგანში შემავალი გარემოება ხდება და მან უნდა ამტკიცოს, რომ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებით მისი უფლებები დაუშვებლად ილახება და ზიანი ადგება, ან გარდაუვალია მისთვის ზიანის მიყენება (სსსკ-ის 199-ე, მე-4 და 102-ე მუხლი)...“ (სუსგ ას-450-422-2017, 11.04.2017).

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, საჩივრის ხელახლა განმხილველმა სააპელაციო სასამართლომ უნდა იმსჯელოს, რამდენად შეასრულა მოპასუხემ მტკიცების ტვირთი და, თუკი დაადგენს მოპასუხეთათვის მოსალოდნელი ზიანის ანაზღაურების გამო მოსარჩელისათვის უზრუნველყოფის გარანტიის დავალებას, ისიც უნდა შეაფასოს, პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებით დაკმაყოფილებული სარჩელის, ანუ ფულადი თანხის იდენტიური ოდენობით უნდა დაევალოს მოსარჩელეს მოსალოდნელი ზარალის უზრუნველყოფა, თუ შესაძლებელია ამ უკანასკნელისათვის სხვა ოდენობის თანხის დაკისრება. სასამართლომ ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში ინდივიდუალურად უნდა შეაფასოს დავის ფაქტობრივი გარემოებები, მხარეთა მიერ წარდგენილი მტკიცებულებების სანდოობა და დასაბუთებულობა და სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების გამო მოსალოდნელი ზარალის უზრუნველყოფის თაობაზე ამის შემდეგ მიიღოს გადაწყვეტილება.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სსსკ-ის 199-ე მუხლის პირველი ნაწილის და, ამავე კოდექსის მე-5 მუხლის შესაბამისად, მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის მომთხოვნმა მოპასუხემაც უნდა დაასაბუთოს უზრუნველყოფის გარანტიის გამოყენების აუცილებლობა. ამასთან, დასაბუთება უნდა იყოს საფუძვლიანი, დასაბუთებული ვარაუდი გულისხმობს გადაწყვეტილების მიღებას არა მარტოდენ ეჭვის ან ფორმალური ანალიზის საფუძველზე, არამედ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით და ლოგიკურ დასკვნას მოთხოვნის საფუძვლიანობის შესახებ. მოხმობილი ნორმით გათვალისწინებული საპასუხო უზრუნველყოფა არის მოპასუხის ინტერესების სამართლებრივი დაცვის საშუალება, რომელიც უზრუნველყოფს გაუმართლებელი ღონისძიებით მი-

ყენებული ზარალის ანაზღაურებას. სასამართლო უფლებამოსილია, სარჩელის უზრუნველყოფის გარანტირება მოახდინოს როგორც თავისი ინიციატივით, ასევე - მოპასუხე მხარის განცხადების საფუძველზე. ამასთან, ორივე შემთხვევაში, მისი გამოყენება დამოკიდებულია მოსალოდნელ, შესაძლო ზიანის წარმოშობის საფრთხესთან. **ასეთი საფრთხის ვარაუდს უნდა ქმნიდეს ისეთი ფაქტობრივი გარემოებების არსებობა, რამაც შესაძლოა მხარეს ზიანი მიაყენოს.**

საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლომ მხარეთა თანასწორობის პრინციპის გამოყენებისა და მტკიცებულებათა სრულფასოვნად გამოკვლევის გარეშე მიიღო გადაწყვეტილება და მოსარჩელეს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების გამო მოსალოდნელი ზარალის უზრუნველყოფა მოსთხოვა, რისი შეუსრულებლობის გამო გააუქმა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებები. საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ **სააპელაციო სასამართლომ არათანასწორი მტკიცების ტვირთი დააკისრა მოსარჩელეს, რითაც საფრთხე შეექმნა სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების გარანტიას, რისთვისაც არსებობს სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტი.** მხარემ, რომელიც ითხოვს სარჩელის უზრუნველყოფით გამონვეული ზარალის ანაზღაურებას, უნდა მიუთითოს იმ მოსალოდნელ ზიანზე, რაც შეიძლება რეალურად მოჰყვეს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებას და, შესაბამისად, სარწმუნოდ დაასაბუთოს თავისი მოსაზრება. იმ ფაქტობრივ გარემოებებზე მითითების ვალდებულება, რომელიც ადასტურებს მოსარჩელისაგან შესაბამისი გარანტიის წარდგენის აუცილებლობის ვარაუდს, ეკისრება განმცხადებელს, სსსკ-ის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად (სუსგ № ას-832-884-2011, 13.06.2011).

საკასაციო სასამართლოს დასკვნით, სააპელაციო სასამართლოსათვის საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნება მიზნად ისახავს, გარანტირებულ იქნეს მხარეთა თანასწორობისა და მტკიცებულებათა შეფასების სსსკ-ით დადგენილი სტანდარტები. **სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით, თავისთავად ცხადია, მოვალის უფლებები იზღუდება, თუმცა, ეს კანონით გათვალისწინებული საშუალებაა, დაცულ იქნეს სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება აღუსრულებლობის საფრთხისგან. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე გადაწყვეტილებას სასამართლო**

ვარაუდის საფუძველზე იღებს (სსსკ-ის 191.1-ე მუხლი), ხოლო სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების გამო მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის თაობაზე გადაწყვეტილება უფრო მაღალ სტანდარტს ეფუძნება, ვიდრე ვარაუდია (სსსკ-ის 199.1-ე მუხლი). სწორედ ამიტომ, უზენაესმა სასამართლომ მიზანშეწონილად მიიჩნია სააპელაციო სასამართლომ კიდევ ერთხელ ზედმინევით შეაფასოს მეორე, მესამე და მეოთხე მოპასუხეების განცხადება, მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის გარანტიის შესახებ, მოპასუხეთა კუთვნილი მტკიცების ტვირთის დაძლევის შეფასების გზით.

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ სსსკ-ის 196-ე მუხლი მოპასუხეს შესაძლებლობას აძლევს, შეიმსუბუქოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებით დაკისრებული ტვირთი, იმ პირობებში, როდესაც მოსარჩელის სარჩელი მისი მოთხოვნის ფარგლებში უზრუნველყოფილია და კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულებას ეჭვქვეშ არ აყენებს.

6.5. საკასაციო სასამართლომ უარყო მოსარჩელის საჩივარი, ვინაიდან მოსარჩელემ არ განათავსა შესაბამისი თანხა საერთო სასამართლოების მატერიალურ-ტექნიკური დეპარტამენტის ანგარიშზე, რაც უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების საფუძველი გახდა.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებით – მოსარჩელის წარმომადგენლის განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა. ერთ-ერთ მოპასუხეს აეკრძალა საკუთრებაში არსებული სადავო უძრავი ქონების გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებაზე საჩივარი შეიტანა მოპასუხის წარმომადგენელმა, რომელმაც მოითხოვა მოსარჩელისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა 10350 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის სასამართლო სადეპოზიტო ანგარიშზე განთავსებით, წინააღმდეგ შემთხვევაში, საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინების გაუქმება მოითხოვა. საჩივრის ავტორის

განმარტებით, უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მნიშვნელოვანი ზიანი ადგება მოპასუხეს, რაც დასტურდება იმ გარემოებით, რომ მან გაყიდა მის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონება და უნაღდო ანგარიშსწორებით მიიღო 335 000 აშშ დოლარი, ხოლო უძრავი ქონების გაყიდვისა და კლიენტის მოძიებისათვის ფიზიკურ პირს გადაუხადა 10350 აშშ დოლარი საშუამავლო ხელშეკრულების თანახმად.

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებით წარმომადგენლის მოთხოვნა მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის, ასევე, საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინების გაუქმების შესახებ საჩივარი არ დაკმაყოფილდა. წარმომადგენლის საჩივარი საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინების გაუქმების თაობაზე მიჩნეულ იქნა დაუსაბუთებლად და საქმის მასალებთან ერთად გადაეგზავნა სააპელაციო სასამართლოს.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის მიერ საჩივარი სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე, საქალაქო სასამართლოს განჩინების (რომლითაც გამოყენებულ იქნა უზრუნველყოფის ღონისძიება) გაუქმების შესახებ არ დაკმაყოფილდა. გაუქმდა საქალაქო სასამართლოს განჩინება, მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფაზე, მოპასუხის წარმომადგენლის შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში. **უზრუნველყოფის გარანტიის გამოყენების თაობაზე მოპასუხის წარმომადგენლის შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა**, მოსარჩელეს დაევალა მოპასუხისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების მიზნით, საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის სადეპოზიტო ანგარიშზე 10350 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის შეტანა განჩინების ჩაბარებიდან 14 დღის ვადაში და ამავე ვადაში სააპელაციო სასამართლოსათვის თანხის შეტანის დამადასტურებელი დოკუმენტის წარდგენა. ამავე განჩინებით მოსარჩელეს განემარტა, რომ განჩინებით დადგენილ ვადაში თანხის გადაუხდელობისა და სააპელაციო სასამართლოსათვის საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის სადეპოზიტო ანგარიშზე თანხის შეტანის დამადასტურებელი საბუთის წარმოუდგენლობის შემთხვევაში, საქალაქო სასამართლოს განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება გაუქმდებოდა.

მოპასუხის წარმომადგენელმა განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს და საქალაქო სასამართლოს განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება ითხოვა იმ საფუძველზე, რომ მოსარჩელეს განჩინება კანონით დადგენილი წესით გაეგზავნა და ჩაჰბარდა, თუმცა მან დადგენილ ვადაში სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით დაკისრებული ვალდებულება არ შეასრულა.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით – გაუქმდა საქალაქო სასამართლოს განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება. მოიხსნა შეზღუდვა, რომლითაც მოპასუხეს აეკრძალა საკუთრებაში არსებული სადავო უძრავი ქონების გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა.

აღნიშნულ განჩინებაზე საჩივარი შეიტანა მოსარჩელის წარმომადგენელმა, რომელმაც სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინების გაუქმება და საქალაქო სასამართლოს განჩინებით მიღებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების ძალაში დატოვება მოითხოვა. ამის მიზეზად, მოსარჩელის წარმომადგენელმა მიუთითა, რომ სააპელაციო სასამართლომ მიღებული განჩინებით, მართალია, დაიცვა მოპასუხეების უფლებები, მაგრამ არ გაითვალისწინა მოსარჩელის უკიდურესად გაჭირვებული ეკონომიკური მდგომარეობა. სასამართლომ არ გაითვალისწინა ის, რომ მოსარჩელე, როგორც შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირი, სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლებულია და ასეთ მდგომარეობაში მყოფი ადამიანი, ცხადია, ვერ შეიტანდა საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის სადეპოზიტო ანგარიშზე 10350 აშშ დოლარის ეკვივალენტს ლარს. გარდა ამისა, მთელი მისი ოჯახი ცხოვრობს ნაქირავებ ბინაში, ოჯახის წევრები არიან უმუშევრები, მოსარჩელის ჯანმრთელობა კი, საკმაოდ მძიმეა. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სადავო ქონებაზე შეზღუდვის მოხსნა იყო არასწორი, რადგანაც არაკეთილსინდისიერ მოპასუხეებს საშუალება ეძლევათ, სადავო ქონებას მესამე პირზე გაასხვიონ.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე საჩივარი მიჩნეულ იქნა დაუსაბუთებლად და საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად, გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას.

საკასაციო სასამართლომ საჩივარი უარყო⁵² შემდეგი დასაბუთებით:

პალატამ განმარტა, რომ სსსკ-ის 199-ე მუხლი ითვალისწინებს მოპასუხის ინტერესების დაცვის ორნაირ საშუალებას, პირველი – მოსარჩელის მიერ იმ ზარალის ანაზღაურება, რომელიც მიადგა მოპასუხეს სარჩელის უზრუნველყოფით და მეორე – მოპასუხისათვის მოსალოდნელი ზიანის ანაზღაურების უზრუნველყოფა. უზრუნველყოფის ეს კონკრეტული სახე ემსახურება მოპასუხის ინტერესების დაცვას.

სსსკ-ის 199-ე მუხლის პირველი ნაწილი მიმართულია იმისკენ, რომ იმ შემთხვევაში, თუ სარჩელის უზრუნველყოფა არამართებული გამოდგება, მოპასუხის უფლებები სათანადოდ იქნება დაცული და სარჩელის უზრუნველყოფით გამოყენებული ღონისძიების შედეგად მას ზიანი დაუსაბუთებლად არ მიადგება. მოპასუხე კი, სსსკ-ის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, ვალდებულია, სათანადოდ დაასაბუთოს მოსალოდნელი ზიანის ანაზღაურების გარანტიის გამოყენების საჭიროება, რაც, მოცემულ შემთხვევაში, მოპასუხემ უზრუნველყო, მოსარჩელემ კი – ამის გაბათილება ვერ შეძლო.

სსსკ-ის 199-ე მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, პირი, რომელმაც მიმართა სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ, ვალდებულია, უზრუნველყოს მოპასუხისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურება სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს 30 დღეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, სასამართლო დაუყოვნებლივ გამოიტანს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების შესახებ განჩინებას, რომელიც ექვემდებარება საჩივრის ფორმით გასაჩივრებას.

ვინაიდან მოცემულ საქმეზე სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით გაუქმდა საქალაქო სასამართლოს განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება და სადავო ქონებაზე მოიხსნა შეზღუდვა, აღნიშნულ განჩინებაზე კი საჩივარი წარადგინა მოსარჩელემ მისი გაუქმების მოთხოვნით. სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებული განჩინება დაუსაბუ-

⁵² სუს განჩინება, 15 ივლისი, 2019, №ას-939-2019.

თებლობის გამო გახდა საკასაციო სასამართლოს მსჯელობის საგანი.

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ სააპელაციო სასამართლომ სწორად გამოიყენა სსსკ-ის 199-ე მუხლის მეორე ნაწილის ბოლო წინადადება და მას შემდეგ, რაც განჩინებით დადგენილ ვადაში მოსარჩელემ მოპასუხისათვის მოსალოდნელი ზარალი არ აანაზღაურა, გააუქმა საქალაქო სასამართლოს განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება.

საკასაციო სასამართლომ გაიზიარა სააპელაციო პალატის განჩინების დასაბუთება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების ფაქტობრივ-სამართლებრივი წანამძღვრების არსებობასთან დაკავშირებით და მიიჩნია, რომ განმცხადებელმა სარწმუნოდ ვერ დაასაბუთა და სასამართლოს ვერ შეუქმნა დასაბუთებული ვარაუდი, თუ რატომ არ შეასრულა მან დაკისრებული მოვალეობა, კერძოდ, რატომ არ განათავსა დადგენილ ვადაში საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის სადეპოზიტო ანგარიშზე 10350 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარი. საკასაციო პალატა ასევე დაეთანხმა სააპელაციო პალატის მსჯელობას, რომ მოსარჩელის, როგორც შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირის სტატუსი, ამ შემთხვევაში, არ გამოორიცხავდა მისთვის უზრუნველყოფის გარანტიის მოთხოვნას.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა,

ვინაიდან, სახელმწიფო ბაჟის შესახებ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის პირველი ნაწილის „მ“ ქვეპუნქტი შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებს ათავისუფლებს მხოლოდ საერთო სასამართლოებში განსახილველ საქმეებზე სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან და არა სხვა საპროცესო კანონმდებლობით გათვალისწინებული ღონისძიებებისაგან, საპროცესო მოქმედების განხორციელების მიზნით, კანონით გათვალისწინებული თანხების გადახდაში მხარისათვის შეღავათი დადგენილია მხოლოდ სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადასახდელი თანხებისათვის და არა, მონინალმდეგე მხარის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების მიზნით, უზრუნველყოფის გარანტიის წარდგენაში.

სამართლებრივი დასკვნა

მართლმსაჯულების უმნიშვნელოვანესი მიზანია ადამიანის უფლებების დაცვა, რაც შესაძლებელია საქმეზე მხოლოდ სწორი და ობიექტური გადანყვეტილების მიღების გზით. მართლმსაჯულების შედეგი სამართლიანობის მიღწევა, აღდგენა, **უზრუნველყოფა** უნდა იყოს. „ადამიანებისთვის სასიცოცხლოდ აუცილებელია განცდა, რომ მათ სამართლიანად ეპყრობიან“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2013 წლის 11 ივნისის გადაწყვეტილება №1/3/534 საქმეზე „საქართველოს მოქალაქე ტ. მ-ი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II, 3.)⁵³

მოდვე მხარეების მიზანია მათი მოთხოვნების, სამართლებრივი ინტერესის დაკმაყოფილება, რაც მხოლოდ, ხელსაყრელი გადანყვეტილების მიღებით ვერ მიიღწევა, თუ გადანყვეტილება არ აღსრულდა. გადანყვეტილების აღსრულება კი გარანტირებულია, არა მარტო იძულებითი აღსრულების ეტაპზე, არამედ, სამართალწარმოების განმავლობაში საპროცესო უზრუნველყოფის საშუალებების გამოყენებით.

კვლევაში მითითებულ საქმეთა ანალიზი ნათლად აჩვენებს, რომ მოდვე მხარეთა ინტერესი მნიშვნელოვანწილად განპირობებულია სარჩელის უზრუნველყოფისა და ამ უზრუნველყოფით გამოწვეული შესაძლო ზიანის (საპასუხო უზრუნველყოფის) უზრუნველყოფით. შესაბამისად, მხარეები საქმისწარმოების ნებისმიერ ეტაპზე ითხოვენ, როგორც სასარჩელო მოთხოვნის უზრუნველყოფას, ისე ე.წ. საპასუხო უზრუნველყოფას, რითაც მყარ გარანტიას იქმნიან მათთვის ხელსაყრელი გადანყვეტილების აღსასრულებლად ან გაუმართლებელი უზრუნველყოფის ღონისძიების გამო მიყენებული ზიანის ასანაზღაურებლად.

წინამდებარე სამართლებრივ დასკვნაში მოცემულია საპროცესო უზრუნველყოფის შესახებ უზენაესი სასამართლოს ძირითადი განმარტებები და მოსაზრებები, რაც ნათელყოფს განსახილველ თემაზე არსებულ პრაქტიკასა და სამართლებრივ ვითარებას.

- საკასაციო სასამართლომ არაერთ გადანყვეტილებაში განმარ-

⁵³ სუს განჩინება, 4 დეკემბერი, 2019, №ას-1191-2019.

ტა, რა სსსკ-ის 191-ე მუხლის შინაარსი, აღნიშნა, რომ ამ ნორმიდან გამომდინარე, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება მართლმსაჯულების რეალური განხორციელების ამოცანასა და სასამართლოს მიერ ქვეყნის სახელით მიღებული გადაწყვეტილებით დადგენილი სიკეთით კრედიტორის სარგებლობის ხელშეწყობას ემსახურება, რათა გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის დროისათვის, მისი ინტერესი მოვალის არაკეთილსინდისიერების გამო არ შეილახოს, ხოლო მართლმსაჯულება ფორმალური არ გახდეს. გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ინსტიტუტი წარმოადგენს მოსარჩელის ინტერესების დაცვის ქმედით, თუმცა დროებით ზომას. საკასაციო სასამართლომ ასევე განმარტა, რომ უზრუნველყოფის ინსტიტუტის გამოყენებისას, ბუნებრივია, შეფასების ობიექტი იმ სამომავლო სიკეთის დაცვაა, რომელიც მართლმსაჯულების განხორციელებას შედეგია, თუმცა, ამავდროულად, გასათვალისწინებელია პროპორცია ამ სიკეთესა და მოპასუხის ინტერესის შეზღუდვას შორის, ანუ სასამართლომ უნდა დაასკვნას, რომ არსებობს სარჩელის/გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის აუცილებელი წინაპირობები და ამის პარალელურად მოპასუხისათვის დაწესებული შეზღუდვა უნდა იყოს პროპორციული.⁵⁴

- სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, როგორც წესი, სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე დასაბუთებული განცხადების პირობებში გამოიყენება, **თუმცა სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე წარდგენილი განცხადების დასაბუთებისადმი არსებული მოთხოვნა იმგვარად არ უნდა იქნეს გაგებული, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მომთხოვნი პირი ვალდებულია, უტყუარი მტკიცებულებების წარმოდგენით დაამტკიცოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობა.** აღნიშნული მოთხოვნა არ გამომდინარეობს არც სსსკ-ის 191-ე მუხლიდან და არც სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მარეგულირებელი სხვა ნორმებიდან. **სასამართლოს დასარწმუნებლად საკმარისია, ალბათობის მაღალი ხარისხით, იმ გარემოებების არსებობის ვარაუდზე მითითება, რომელსაც ემყარება-**

⁵⁴ სუს განჩინება 9 ნოემბერი, 2018, №ას-1368-2018.

სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენების აუცილებლობის შესახებ მოსარჩელის მოთხოვნა, სხვაგვარად, აღნიშნული გარემოებების არსებობის ალბათობა უნდა წონიდეს ვარაუდს მის არარსებობაზე.⁵⁵

- საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ, სსსკ-ის 191-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილების თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია, მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებასა და შესაბამის დასაბუთებას, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიება მიაჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. თუ სასამართლოს გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, იგი გამოიტანს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განჩინებას. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შეიძლება, დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადაწყვეტილების გამოტანაზე.

გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის გამოყენებას საფუძვლად უდევს ვარაუდი, რომ მიღებული სასამართლო გადაწყვეტილება, შესაძლოა, ვერ აღსრულდეს ან აღსრულება მნიშვნელოვნად დაბრკოლდეს. თუმცა, გასათვალისწინებელია, რომ სამოქალაქო პროცესი თანაბარ მდგომარეობაში აყენებს პროცესის ორივე მხარეს – მოსარჩელესა და მოპასუხეს, შესაბამისად, მხარეთა თანასწორობის უმნიშვნელოვანესი პრინციპიდან გამომდინარე, გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ინსტიტუტი უნდა შეფასდეს როგორც მოსარჩელის, ისე – მოპასუხის პოზიციიდან. ამგვარი შეფასებისას გასათვალისწინებელია, რომ დაცული იყოს თანაზომიერების პრინციპი, კერძოდ, ერთი მხარის მოთხოვნის უზრუნველსაყოფად გამოყენებული ღონისძიება ამ მოთხოვნის პროპორციული (ადეკვატური) უნდა იყოს და ამკარა

⁵⁵ სუს განჩინება, 3 დეკემბერი, 2012, №ას-1461-1379-2012.

შეუსაბამობა არ უნდა იკვეთებოდეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, უზრუნველყოფის გამოყენება ვერ გაამართლებს გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანს.⁵⁶

- საკასაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ კანონმდებელი შესაძლებლობას აძლევს მოსარჩელე მხარეს, მხოლოდ საკუთარი კანონიერი უფლებების დაცვის მიზნით, მოითხოვოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება. ამისათვის მოსარჩელემ სარწმუნოდ უნდა დაასაბუთოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საჭიროება, რათა სასამართლოს კონკრეტულ გარემოებათა საფუძველზე გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის აუცილებლობის შესახებ შეუქმნას რწმენა.

აღნიშნული საკითხების დამაჯერებლად დამტკიცება მნიშვნელოვანია, რამდენადაც მსგავსი სახის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ერთი მხარისათვის თავისი უფლებების დაცვის გარანტს, ხოლო მეორე მხარეს უზღუდავს კანონიერი უფლებების განხორციელების შესაძლებლობას. შესაბამისად, გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის საკითხის გადაწყვეტისას და ერთ-ერთი მხარის უფლებების, თუნდაც კანონისმიერ ფარგლებში შეზღუდვისას, სასამართლო უნდა ემყარებოდეს დასაბუთებულ ვარაუდს, რომ აღნიშნული საპროცესო ღონისძიების გარეშე ობიექტურად შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულდება საქმის განხილვის სამართლებრივი შედეგის – სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება.

შესაბამისად, სასამართლომ მიუთითა, რომ საკუთრების ნებისმიერი შეზღუდვის შემთხვევაში, შეზღუდვა უნდა განხორციელდეს მხარის ინტერესთა შორის სამართლიანი ბალანსისა და პროპორციულობის პრინციპის გათვალისწინებით. საკუთრების უფლებაში ჩარევა უნდა პასუხობდეს დასახულ მიზანს და იმდენად უნდა იწვევდეს მესაკუთრის უფლებების შეზღუდავას, რამდენადაც ეს აუცილებელია ამ მიზნის მისაღწევად.

საკასაციო სასამართლოს აზრით, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებას კანონმდებელი უკავშირებს სარჩელის სა-

⁵⁶ სუს განჩინება, 28 ნოემბერი, 2016, № ას-859-825-2016.

მართლებრივ პერსპექტიულობასაც და აფასებს, თუ რამდენად მოსალოდნელია სარჩელის დაკმაყოფილება, თუმცა აღნიშნული დავის სამართლებრივ ბედზე გავლენას ვერ მოახდენს.

- სსსკ-ის 271-ე მუხლის შინაარსიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატამ მიუთითა, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საკითხის გადაწყვეტა დამოკიდებულია მხარის მიერ იმ შესაძლო რისკის გონივრულ დასაბუთებაზე, ამ ღონისძიების გარეშე, თუ რამდენად შეუშლის ხელს მართლმსაჯულების მიზნების განხორციელებას – ქვეყნის სახელით მიღებული გადაწყვეტილების შემდგომ აღსრულებას.

საკასაციო პალატის განმატებით, სსსკ-ის 271-ე მუხლის სიტყვა-სიტყვითი ანალიზით ირკვევა კანონმდებლის ნება – უზრუნველყოფილი იქნეს გადაწყვეტილება, რომელიც დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად არ არის მიქცეული, ანუ შესაბამისი წინაპირობების არსებობისას, დასაშვებია ნებისმიერი გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა, გამონაკლისს წარმოადგენს მხოლოდ დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად მიქცეული გადაწყვეტილება. კანონის ამგვარი განმარტება დასახელებული ნორმის მიზნებიდან გამომდინარეობს, რამდენადაც სასამართლო გადაწყვეტილებით დადგენილი სამართლებრივი მართლწესრიგის აღსრულებამდე, სავალდებულოა კრედიტორის ინტერესების გონივრულ ფარგლებში დაცვა, რათა სამართალწარმოება ფორმალური ხასიათის არ გახდეს, ხოლო დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად გადაცემული გადაწყვეტილება, აღსრულების ზოგადი წესისაგან განსხვავებული წესის გამო, მსგავს ღონისძიებას სასამართლოს მხრიდან არ საჭიროებს, ვინაიდან მისი აღსრულების ეს სპეციალური წესი გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის სპეციალურ სახედ გვევლინება.

განმცხადებლის დასაბუთებული ვარაუდის არსებობის შემთხვევაში, სასამართლოს უფლებაა და, იმავდროულად, ვალდებულება ცლეგტიმურ საფუძველზე და გონივრულ ფარგლებში განახორციელოს გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიება (სსსკ-ის 271-ე, 191-ე 198-ე მუხლები).⁵⁷

⁵⁷ სუს განჩინება, 19.03.2015, №ას-69-63-2015. მითითებულია: 11 აპრილი, 2017, №ას-450-422-2017.

- ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო არაერთ გადან-
ყვეტილებაში ხაზს უსვამს კანონიერ ძალაში შესული გადანყვე-
ტილების აღსრულების მნიშვნელობას და აღნიშნავს, რომ სამარ-
თლიანი განხილვის უფლება მოიცავს კანონიერ ძალაში შესული
გადაწყვეტილების აღსრულების უფლებას. ეს უფლება არარე-
ლური იქნებოდა, თუ კონტრაქტორი სახელმწიფოს ეროვნული
სამართლებრივი სისტემა შესაძლებელს გახდიდა, კანონიერ ძა-
ლაში შესული საბოლოო გადანყვეტილება ერთი მხარის საზიან-
ოდ არაქმედითად დარჩენილიყო. ნებისმიერი სასამართლოს მი-
ერ გამოტანილი გადანყვეტილების აღსრულება „სასამართლო
პროცესის“ განუყოფელ ნაწილად უნდა განიხილებოდეს კონვენ-
ციის მე-6 მუხლის მიზნებიდან გამომდინარე (იხ. საქმე *შპს „იზა“
და მაკრახიძე საქართველოს წინააღმდეგ*). სხვა საქმეში ევრო-
სასამართლომ ასევე განმარტა, რომ სასამართლოსათვის სარ-
ჩელის წარდგენის უფლება არ არის თეორიული უფლება და არ
უზრუნველყოფს მხოლოდ უფლების აღიარებას საბოლოო გადან-
ყვეტილების მეშვეობით, არამედ – ასევე შეიცავს ლეგიტიმურ
მოლოდინს იმასთან დაკავშირებით, რომ გადანყვეტილება აღ-
სრულდება (იხ. *Hornsby, cited above, §§40 and seq.*)⁵⁸
- წინასწარი სამართალწარმოება (სარჩელის უზრუნველყოფის
ლონისძიება), ევროსასამართლოს განმარტებით, ზოგიერთ შემ-
თხვევაში, ექცევა კიდევაც ადამიანის უფლებათა ევროკონვენ-
ციის მე-6 მუხლით დაცულ სფეროში. საქმეზე – „მიქაელეფი მალ-
ტის წინააღმდეგ“ (საჩივარი №17056/06) ევროსასამართლოს
დიდმა პალატამ განმარტა შემდეგი: *იმისათვის, რომ გამოყენე-
ბადი იყოს მე-6 მუხლი, მისი „სამოქალაქო“ ნაწილის მხრივ, უნ-
და არსებობდეს დავა სამოქალაქო უფლებების ირგვლივ, რომ ე-
ლიც, თუნდაც სადავო საფუძვლებზე, აღიარებული უნდა იყოს
ეროვნული კანონმდებლობით, მიუხედავად იმისა, დაცულია თუ
არა იგი კონვენციის მიერ. დავა უნდა იყოს ნამდვილი და მნიშ-
ვნელოვანი; იგი შესაძლებელია, ეხებოდეს უფლების არა მარტო
რეალურ არსებობას, არამედ მის მასშტაბსა და განხორციელე-
ბის საშუალებასაც; და ბოლოს, სამართალწარმოების შედეგი უნ-
და იყოს უშუალოდ გადამწყვეტი განსახილველი უფლებისათ-
ვის, უფრო უმნიშვნელო კავშირი ან ზოგადი შედეგები არ არის*

⁵⁸ სუს განჩინება, 27 აპრილი, 2018, №ას-413-413-2018.

საკმარისი მე-6 მუხლის 1 ნაწილის გამოსაყენებლად *inter alia*, ***Mennitto v. Italy [GC], no. 33804/96, § 23, ECHR 2000 X***; და ***Gülmez v. Turkey, no. 16330/02, § 28, 20 mai 2008***). იმ კანონმდებლობის ბუნება, რომელიც აწესრიგებს, თუ როგორ უნდა მოხდეს საკითხის განხილვა (სამოქალაქო, სავაჭრო, ადმინისტრაციული თუ სხვა კანონით), ისევე, როგორც ორგანო, რომელსაც აკისრია განხილვის უფლებამოსილება (საერთო სასამართლო, ადმინისტრაციული ორგანო თუ სხვა) ნაკლები მნიშვნელობისაა (იხ. ***J.S. and A.S. v. Poland, no. 40732/98, § 46, 24 მაისი 2005***). წინასწარი სამართალწარმოება, მსგავსად დროებითი ღონისძიებებისა, მაგალითად, შემაკავებელი ორდერი, ჩვეულებრივ არ მიიჩნევა სამოქალაქო უფლებებისა და მოვალეობების განმსაზღვრელად და, შესაბამისად, არ ხვდება ხოლმე მე-6 მუხლის დაცვის ქვეშ (იხ. ***inter alia, Wiot v. France, (dec.), no. 43722/98, 15 მარტი 2001; APIS a.s. v. Slovakia, (dec.), no. 39794/98, 13 იანვარი 2002; Verlagsgruppe News GMBH v Austria, (dec.), no. 62763/00, 16 იანვარი 2003; და Libert v Belgium, (dec.), no. 44734/98, 8 ივლისი 2004***). აღნიშნულიდან გამომდინარეობს, რომ სასამართლო მე-6 მუხლს იყენებს მხოლოდ საქმის არსებითი მხარის განხილვისას და არა ამგვარი ღონისძიებების პირველადი მოთხოვნის მომენტიდან (იხ. ***Jaffredou v. France (dec.), no. 39843/98, 15 დეკემბერი 1998, da Kress v. France [GC], no. 39594/98, § 90, ECHR, 2001-VI***). მიუხედავად აღნიშნულისა, ზოგიერთ საქმეში, სასამართლოს გამოუყენებია მე-6 მუხლი წინასწარი სამართალწარმოების დროსაც, კერძოდ კი, მათი გადაწყვეტი მნიშვნელობის გამო მომჩივნის სამოქალაქო უფლებების განსაზღვრაზე (იხ. ***Aerts v. Belgium, 30 ივლისი 1998, Reports 1998-V, და Boca v. Belgium, no. 50615/99, ECHR 2002-IX***), მეტიც, ევროსასამართლომ დაადგინა, რომ პრინციპიდან, რომლის მიხედვითაც მე-6 მუხლი არ გამოიყენება წინასწარი სამართალწარმოებისას, დროებითი განჩინება გამონაკლისის სახით საჭიროებს განსხვავებულ მიდგომას, რადგანაც მოთხოვნილი ზომა არის რადიკალური, სათანადო ხარისხის არმქონე და აპელაციისას, მისი გაუქმების გარეშე, იგი გავლენას იქონიებს მხარეებზე მნიშვნელოვანი დროის განმავლობაში (იხ. ***Markass Car Hire Ltd v. Cyprus, (dec.), no. 51591/99, 23 ოქტომბერი 2001***).⁵⁹

⁵⁹ სუს განჩინება, 9 ნოემბერი, 2018, №ას-1368-2018.

- საკასაციო პალატის განმარტებით, სსსკ-ის 191-ე მუხლი ადგენს რა სარჩელის/გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების მიზნებს, იგი წარმოადგენს ამ მიზნის მიღწევის დროებით და ეფეტურ საშუალებას, რომელიც რეალიზებული უფლების აღსრულების ხელშეწყობას ემსახურება და უნდა არსებობდეს მანამ, ვიდრე ვლინდება მართლმსაჯულების ინტერესის დაცვის კრიტიკული აუცილებლობა, თუმცა, ვინაიდან უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოთხოვნის წარმატებულობის ვარაუდს, ბუნებრივია, არსებობს მისი გაუქმებისა თუ შეცვლის დიდი შესაძლებლობაც. ასეთ პირობებში კი, მხარეთა ინტერესებს შორის გონივრული წონასწორობის დაცვის საჭიროება თავად განსახილველი ნორმიდან გამომდინარეობს, კერძოდ, სასამართლო, რომელიც ადგენს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობას, ვალდებულია, შეაფასოს ასევე უზრუნველყოფის გამოყენებული საშუალების მასშტაბები და დაიცვას თანაზომიერება მხარეთა ინტერესებს შორის.⁶⁰
- თანხის დაკისრების თაობაზე წარმოებულ დავაში სასამართლომ აღნიშნა, რომ ასეთი სარჩელი მიკუთვნებითი, ანუ აღსრულებითი სარჩელია. ეს ნიშნავს, რომ სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, გადაწყვეტილებით განსაზღვრული სამართლებრივი შედეგი დამოკიდებული იქნება არა მხოლოდ გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლაზე, არამედ მოპასუხის ნებაზე – განახორციელოს გარკვეული მოქმედება, გადაიხადოს დაკისრებული თანხა. თანხის გადახდის თაობაზე ნების არარსებობის შემთხვევაში, გადაწყვეტილებით განსაზღვრული შედეგი დამოკიდებული ხდება ისეთ საშუალებაზე, როგორიცაა – იძულებითი აღსრულება.

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, ვინაიდან შეუზღუდავია მესაკუთრის ნება, განახორციელოს საკუთარი ქონების მიმართ სამართლებრივი შედეგის მქონე მოქმედებები, მაგალითად: გაყიდვა, გარეყება და სხვა, მოცემულ შემთხვევაში, არ არის უსაფუძვლო, რომ საარბიტრაჟო მოპასუხემ, სხვადასხვა მოტივით, მითითებული მოქმედებები შეასრულოს და უძრავი ქონება აღმოჩნდეს

⁶⁰ სუს განჩინება, 16 დეკემბერი, 2019, №ას-1609-2019.

მესამე პირთა, შესაძლო კეთილსინდისიერ პირთა მფლობელობაში. ასეთ შემთხვევაში, თუკი გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის მომენტისათვის არ იარსებებს ქონება, რომელზედაც, შესაძლოა, მიქცეულ იქნეს იძულებითი აღსრულება, გადაწყვეტილება იქცევა აღუსრულებელ გადაწყვეტილებად, ხოლო სარჩელის მიზანი მიღწეული ვერ იქნება, ამიტომ გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობის თაობაზე განცხადება შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.⁶¹

- **უზრუნველყოფის ღონისძიების სახის განსაზღვრის თაობაზე სსსკ-ის 198-ე მუხლის პირველი ნაწილის დათქმა, მიუხედავად მხარის მოთხოვნისა, საბოლოოდ, სასამართლოს პრეროგატივაა, რომელიც მან უნდა შეარჩიოს გონივრულობის პრინციპით. ამ შემთხვევაში, შეფასების საგანს წარმოადგენს, როგორც სამომავლოდ მისაღები გადაწყვეტილების აღსრულებისათვის შესაბამისი გარანტიის შექმნა, ისე მონინაალმდევე მხარის ინტერესების შეძლებისდაგვარად მინიმალურად შეზღუდვა.**⁶²
- სასამართლოს დასკვნით, სსსკ-ის 198-ე მუხლის პირველი ნაწილისა (საკითხს იმის შესახებ, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიება უნდა იქნეს გამოყენებული, წყვეტს სასამართლო მოსარჩელის განცხადების შესაბამისად) და ამავე ნორმის მეორე ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის (სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებები შეიძლება იყოს მოპასუხისათვის გარკვეული მოქმედების შესრულების აკრძალვა) მიხედვით, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების არჩევა დამოკიდებულია არა მხოლოდ მხარეზე, რომლის როლი აღნიშნულ პროცესში შემოიფარგლება დისპოზიციურობის დაცვით სასამართლოსათვის იმ სახის ღონისძიების გამოყენებაზე მითითებით, რომლითაც თავად სურს სარჩელის უზრუნველყოფა, არამედ საბოლოოდ დადგენილია სასამართლოს შეფასება, მისი არჩევანი, თუ რომელი ღონისძიებითაა შესაძლებელი სასურველი შედეგის მიღწევა – სამომავლოდ მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულების გარანტირება. სასამართლოს ამგვარი უპირატესობა განპი-

⁶¹ სუს განჩინება, 6 ივნისი, 2019, №ას-54-2019.

⁶² სუს განჩინება, 30 მარტი, 2018, №ას-157-157-2018.

რობებულია იმით, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებით არ დაირღვეს სამართლიანი ბალანსი მხარეთა ინტერესების დაცვას, ასევე, დასაცავ სიკეთესა და უზრუნველყოფის შედეგად მხარის უფლების შეზღუდვას შორის.⁶³

- პალატამ გაიზიარა გასაჩივრებული განჩინების დასკვნა, რომ მოძრავი ნივთის გასხვისების/უფლებრივი დატვირთვის მესაკუთრისათვის აკრძალვა (სსკ-ის 198.2 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტი) წარმოადგენს, როგორც მიზნის მიღწევის პროპორციულ საშუალებას, ისე მოპასუხის ინტერესების საკმარისად დამცავ საშუალებას, რადგანაც ამ შემთხვევაში მესაკუთრეს სსკ-ის 170-ე მუხლით განსაზღვრულ უფლებათაგან მხოლოდ საკუთრების განკარგვის შესაძლებლობა ეკრძალება, როდესაც მეტ-ნაკლებად შენარჩუნებულია საკუთრების სუბსტანცია და მესაკუთრის, როგორც უფლებრივი, ისე – ფიზიკური კავშირი საკუთრების ობიექტთან.⁶⁴
- საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სახის არჩევისას მნიშვნელოვანია დავის საგნის თავისებურებათა განსაზღვრა. ფულადი ვალდებულების შესრულების შესახებ სარჩელებზე მეტად ეფექტურია უზრუნველყოფის სახით ქონებაზე ყადაღის დადების ან მისი გასხვისების სხვაგვარი აკრძალვის გამოყენება, რათა თავიდან იქნეს აცილებული მატერიალური სიკეთის განკარგვა და ამ გზით ვალდებულების შესრულებისაგან თავის არიდება. თუმცა, როდესაც საუბარია უკანონო ხელშეშლის აღკვეთისა (ნეგატორულ) და უძრავი ნივთის უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვის შესახებ (სავინდიკაციო) სარჩელებზე (სსკ-ის 170-ე, 172-ე მუხლები) ზემოთ მითითებული ღონისძიება არაეფექტურია და იწვევს მოპასუხისათვის საქართველოს კანონმდებლობით გარანტირებული უფლებების გაუმართლებელ შეზღუდვას, რაც დაუშვებელია.⁶⁵

- სსკ-ის 194-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, საჩივრის შეტა-

⁶³ სუს განჩინება, 21 ოქტომბერი, 2016, №ას-958-923-2016.

⁶⁴ სუს განჩინება, 9 ნოემბერი, 2018, №ას-1368-2018.

⁶⁵ სუს განჩინება, 21 ოქტომბერი, 2016, №ას-958-923-2016.

ნა ვერ შეაჩერებს უზრუნველყოფის შესახებ განჩინების აღსრულებას, მაგრამ **სასამართლოს შეუძლია, გარკვეული დროით შეაჩეროს აღსრულება** ან გააუქმოს უზრუნველყოფისათვის უკვე მიღებული ღონისძიებები. მითითებული ნორმა არ შეიცავს საკითხის თაობაზე მიღებული გადაწყვეტილების გასაჩივრების წესს, რაც, ერთი შეხედვით, შეიძლება განჩინების გასაჩივრების დაუშვებლობაზე მიუთითებდეს, თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ თავად სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების თაობაზე მიღებული განჩინება, ამავე კოდექსის 195-ე მუხლის თანახმად, აღსრულება დაუყოვნებლივ, სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებისათვის დადგენილი წესით. ამ ნორმათა ერთობლივი ანალიზის შედეგად საკასაციო პალატამ დაასკვნა, რომ **სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენებული ღონისძიების აღსრულების შეჩერების საკითხის გადაწყვეტის პროცესუალურ წესს, სსსკ-ის 194-ე მუხლის მე-4 ნაწილთან ერთად, ამავე კოდექსის 267¹ მუხლი წარმოადგენს**, რომლის პირველი ნაწილი პროცედურულია, ხოლო მე-2 ნაწილი განსაზღვრავს, რომ გადაწყვეტილება მიიღება განჩინების ფორმით. **გადაწყვეტილების აღსრულებასთან დაკავშირებული საკითხების შესახებ სასამართლოს განჩინებაზე შეიძლება კერძო საჩივრის შეტანა.**⁶⁶

- საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, მართალია, მოსარჩელის მიერ წარდგენილი განცხადება ფორმალურსამართლებრივი თვალსაზრისით შეეხება მოპასუხის ქონებრივი მდგარაღობის შენარჩუნებას (მოპასუხისათვის გარკვეული ქმედების აკრძალვას), თუმცა საკითხის მხოლოდ ფორმალურად შეფასება არ ემსახურება უზრუნველყოფის მიზანს, გამოყენებული ზომა იჭრება არა მოპასუხის, როგორც ფიზიკური პირის ქონებრივ სფეროში, არამედ მისი, როგორც მენარმე სუბიექტის (საწარმოს 100%-იანი დამფუძნებლის) სამენარმეო უფლებამოსილებაში, რაც რეალურად ადგენს არაპროპორციულ ჩარევას იურიდიული პირის მმართველობაში და ფაქტობრივად კრძალავს საწარმოს საქმიანობას. შედეგად კი, სამართლის დამოუკიდებელი სუბიექტი პარალიზდება, რომლის მიმართაც კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით მოსარჩელეს

⁶⁶ სუს განჩინება, 4 მაისი, 2018, №ას-753-704-2017.

ეთქვა უარი მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე.⁶⁷

- ანალიზმა აჩვენა, რომ მოპასუხე ხშირად შუამდგომლობს სსსკ-ის 199-ე მუხლის საფუძველზე საპასუხო უზრუნველყოფის გამოყენების თაობაზე, მაგრამ მოთხოვნის დაკმაყოფილების შემთხვევები არცთუ ხშირია, უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მიყენებული ზიანის დადასტურების სირთულის გამო.
- სასამართლოს ინიციატივით, სსსკ-ის 199-ე მუხლის გამოყენებასთან დაკავშირებით, საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ აღნიშნული ნორმა ეხება სარჩელის უზრუნველყოფით გამოწვეული ზარალის ანაზღაურებას. მისი პირველი ნაწილის ძალით, თუ სასამართლო მიიჩნევს, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მოპასუხეს შეიძლება, მიადგეს ზარალი, მას ძალუძს, გამოიყენოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება და იმავდროულად მოსთხოვოს პირს, რომელმაც მიმართა სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ, მეორე მხარისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა. უზრუნველყოფის გარანტია სასამართლომ შეიძლება გამოიყენოს მონინალმდეგე მხარის განცხადების საფუძველზეც.

საკასაციო სასამართლომ ასევე განმარტა, რომ კანონის მითითებული დანაწესი ითვალისწინებს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებისაგან მოპასუხის თავდასაცავ მექანიზმს ისეთი შემთხვევისათვის, როდესაც სარჩელის უზრუნველყოფის ამა თუ იმ სახის ღონისძიების გამოყენების შედეგი მოპასუხისათვის ზიანის მომტანია. ასეთ დროს დასაშვებია, მოსარჩელეს მოეთხოვოს ობიექტურად სავარაუდო ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა. **სასამართლო საკუთარი ინიციატივით აამოქმედებს აღნიშნულ მექანიზმს მხოლოდ მაშინ, თუ მოპასუხისათვის ზიანის მიყენების საფრთხე აშკარაა, წინააღმდეგ შემთხვევაში – მითითებული გარემოების სარწმუნოდ დადასტურების ტვირთი მოპასუხეს ეკისრება (სსსკ-ის 102-ე მუხლი).**⁶⁸

- საკასაციო სასამართლო ერთ-ერთ საქმეზე საინტერესოდ მსჯე-

⁶⁷ სუს განჩინება, 2 თებერვალი, 2016, №ას-1215-1140-2015.

⁶⁸ სუს განჩინება, 21 ოქტომბერი, 2016, №ას-958-923-2016.

ლობს სსსკ-ის 199-ე მუხლთან დაკავშირებით და აღნიშნავს, რომ მენარმე სუბიექტის საბანკო ანგარიშების დაყადაღებას განსაკუთრებული სიფრთხილით უნდა მიუდგეს სასამართლო, რადგან იმთავითვე პრეზუმირებულია, რომ ეკონომიკურ მოგებაზე ორიენტირებული იურიდიული პირი, სამენარმეო თავისუფლების ფარგლებში, მისი საბანკო ანგარიშების დაყადაღებისას, იზღუდება ისეთი ქმედებებით, რაც სასიცოცხლოდ აუცილებელია მისი ფუნქციონირებისათვის (მაგალითისათვის, საკუთარ თანამშრომლებთან, სხვა კონტრაქტებთან არსებული ვალდებულებები და ა.შ.). საბანკო ანგარიშების დაყადაღებით, ფაქტობრივად შეუძლებელი ხდება ფულადი სახსრების განკარგვა, რაც მენარმეობის ხელის შემშლელი გარემოებაა.

- საკასაციო სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა რა სსსკ-ის 199-ე მუხლის პირველი ნაწილის დეფინიციაზე აღნიშნა, „თუ სასამართლო **მიიჩნევს**, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მოპასუხეს შეიძლება მიადგეს ზარალი, **მას შეუძლია**, გამოიყენოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება და იმავდროულად მოსთხოვოს პირს, რომ ელმაც მიმართა სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ, **მეორე მხარისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა**. უზრუნველყოფის გარანტია სასამართლომ შეიძლება ასევე გამოიყენოს მონინააღმდეგე მხარის განცხადების საფუძველზე. აღნიშნული ნორმის დებულება წარმოადგენს მოპასუხის ინტერესების დაცვას და მიმართულია იმისკენ, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის უმართებულობის შემთხვევაში, სათანადოდ იყოს უზრუნველყოფილი მოპასუხის უფლებები, რათა მას დაუსაბუთებლად არ მიადგეს ზიანი. აღნიშნული ნორმის მოქმედება ვრცელდება არა ნებისმიერ შემთხვევაში, არამედ მაშინ, როდესაც სასამართლოს ექმნება ვარაუდი შესაძლო ზიანის დადგომაზე. ზიანის დადგომის ალბათობა შეიძლება გამომდინარეობდეს, როგორც უშუალოდ საქმის მასალებიდან, ისე მოპასუხის მითითებით. ამ უკანასკნელ შემთხვევაში, მოპასუხე, სსსკ-ის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, ვალდებულია, სათანადოდ დაასაბუთოს მოსალოდნელი ზიანის ანაზღაურება“.⁶⁹

⁶⁹ სუს განჩინება, 13 ივნისი, 2011, №ას-832-884-2011., მითითებულია: სუს განჩინებაში, 2 ნოემბერი, 2016, №ას-956-921-2016.

- სსსკ-ის 199-ე მუხლის შინაარსიდან გამომდინარე, დადგენილია სასამართლოს დისკრეციული უფლებამოსილება, რომელმაც უნდა შეაფასოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მართებულობის საკითხი, ცხადია, ამ საპროცესოსამართლებრივი ეტაპის მიხედვით, არა საქმის არსებითი განხილვის, არამედ მოსარჩელის მოთხოვნის წარმატების შემთხვევაში, მისი აღსრულების შესაძლებლობის დაცვის ფარგლებში. სსსკ-ის 199-ე მუხლი თითქოსდა იმპერატიულად არ ადგენს სასამართლოს ამგვარ ვალდებულებას, მაგრამ ნორმის შინაარსიდან გამომდინარეობს სასამართლოს მეტად სპეციფიკური დისკრეციული უფლებამოსილება, კერძოდ, თუ სასამართლო მიიჩნევს, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მოპასუხეს შეიძლება, მიადგეს ზარალი, მას ძალუძს გამოიყენოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება. აღნიშნული დეფინიცია მოიცავს იმპერატიულ ელემენტსაც, რადგან სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შემთხვევაში, სასამართლო ვალდებულია, მეორე მხარისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის მიზნით, იმავდროულად უზრუნველყოფა მოსთხოვოს პირს, რომელმაც მიმართა სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. კანონმდებლის აღნიშნული ნება სსსკ-ის 199-ე მუხლის პირველ ნაწილში ფორმულირებულია ზედმიწევნითი სიზუსტით და სასამართლოს დისკრეციული უფლებამოსილება ეხება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მიზანშეწონილობის გადანყვეტას, ხოლო, თუ ასეთი ღონისძიების გამოყენებას სასამართლო საჭიროდ მიიჩნევს, კანონმდებელი „და“ კავშირებითი სიტყვით ვალდებულებას ადგენს, რაც იმას ნიშნავს, რომ სასამართლომ „იმავდროულად“ უნდა მოსთხოვოს მოსარჩელეს მოპასუხისათვის მოსალოდნელი ზიანის უზრუნველყოფა, როგორც მოწინააღმდეგე მხარის ინტერესის დამაბალანსებელი საპროცესოსამართლებრივი საშუალება. აღნიშნული დანაწესი ერთგვარ სამართლებრივ ნონასწორობას ადგენს, ერთი მხრივ, მოსარჩელის ინტერესის დაცვასა და, მეორე მხრივ, მოპასუხის შეზღუდულ უფლებას შორის.⁷⁰

⁷⁰ სუს განჩინება, 2 ნომბერი, 2016, №ას-956-921-2016.

- საკასაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ დასახელებული ნორმით დადგენილი დისკრეციული უფლებამოსილება სასამართლოს არ ათავისუფლებს ვალდებულებისაგან, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მიზანშეწონილობის შეფასების შემდეგ, თუკი, მიიჩნევს, რომ დასაბუთებულია ასეთი ღონისძიების გამოყენება, იმავდროულად, სასამართლო კონტროლის ფარგლებში, მოპასუხის ინტერესების დაცვის მიზნით, იმსჯელოს შესაძლო ზიანის ანაზღაურების უზრუნველყოფაზეც. **საქართველოს სახელით გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულების მიზნით, სასამართლომ, დავისა და მისი მონაწილე სუბიექტების სპეციფიკურობის გათვალისწინებით, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, უნდა შეძლოს მის ხელთ არსებული ყველა საპროცესო სასამართლებრივი საშუალების გამოყენება.**

გამომდინარე აღნიშნულიდან, საკასაციო სასამართლოს მითითებით, როდესაც სამენარმეო სუბიექტის საბანკო ანგარიშებისათვის ყადაღის დადება, მაღალი ალბათობით ქმნის პრეზუმფციას, რომ მისი საქმიანობა პარალიზდება, **სასამართლო კონტროლის ფარგლებში, უზრუნველყოფის ღონისძიების თანმდევი, მხარეთათვის თანაბარი რისკების გათვალისწინებით, სასამართლოებმა, რომლებიც გადაწყვეტენ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საკითხს, უნდა იმსჯელონ მეორე მხარისათვის მოსალოდნელი ზიანის ანაზღაურების დამაბალანსებელი ბერკეტის გამოყენების თაობაზე.**⁷¹

- ერთ-ერთ საქმეში საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ, სსსკ-ის 199-ე მუხლის პირველი ნაწილის და ამავე კოდექსის მე-5 მუხლის შესაბამისად, მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის მომთხოვნმა მოპასუხემაც უნდა დაასაბუთოს უზრუნველყოფის გარანტიის გამოყენების აუცილებლობა. ამასთან, დასაბუთება უნდა იყოს საფუძვლიანი, დასაბუთებული ვარაუდი გულისხმობს გადაწყვეტილების მიღებას არა მარტოდენ ეჭვის ან ფორმალური ანალიზის საფუძველზე, არამედ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით და ლოგიკურ დასკვნას მოთხოვნის საფუძვლიანობის შესახებ. მოხმობილი ნორმით

⁷¹ სუს განჩინება, 2 ნომბერი, 2016, №ას-956-921-2016.

გათვალისწინებული საპასუხო უზრუნველყოფა არის მოპასუხის ინტერესების სამართლებრივი დაცვის საშუალება, რომელიც უზრუნველყოფს გაუმართლებელი ღონისძიებით მიყენებული ზარალის ანაზღაურებას. სასამართლო უფლებამოსილია, სარჩელის უზრუნველყოფის გარანტირება მოახდინოს როგორც თავისი ინიციატივით, ასევე – მოპასუხე მხარის განცხადების საფუძველზე. ამასთან, ორივე შემთხვევაში, მისი გამოყენება დამოკიდებულია მოსალოდნელ, შესაძლო ზიანის წარმოშობის საფრთხესთან. **ასეთი საფრთხის ვარაუდს უნდა ქმნიდეს ისეთი ფაქტობრივი გარემოებების არსებობა, რამაც შესაძლოა, მხარეს ზიანი მიაყენოს.**

მხარემ, რომელიც ითხოვს სარჩელის უზრუნველყოფით გამონვეული ზარალის ანაზღაურებას, უნდა მიუთითოს იმ მოსალოდნელ ზიანზე, რაც შეიძლება რეალურად მოჰყვეს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებას და, შესაბამისად, სარწმუნოდ დაასაბუთოს თავისი მოსაზრება. იმ ფაქტობრივ გარემოებებზე მითითების ვალდებულება, რომელიც ადასტურებს მოსარჩელისაგან შესაბამისი გარანტიის წარდგენის აუცილებლობის ვარაუდს, ეკისრება განმცხადებელს, სსსკ-ის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად.⁷²

- საკასაციო სასამართლოს დასკვნით, სააპელაციო სასამართლო-სათვის საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნება მიზნად ისახავს, გარანტირებულ იქნეს მხარეთა თანასწორობისა და მტკიცებულებათა შეფასების სსსკ-ით დადგენილი სტანდარტები. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით, თავისთავად ცხადია, მოვალის უფლებები იზღუდება, თუმცა, ეს კანონით გათვალისწინებული საშუალებაა, დაცული იქნეს სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება აღუსრულებლობის საფრთხისგან. **სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე გადაწყვეტილებას სასამართლო ვარაუდის საფუძველზე იღებს (სსსკ-ის 191.1-ე მუხლი), ხოლო სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების გამო მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის თაობაზე გადაწყვეტილება უფრო მაღალ**

⁷² სუს განჩინება, 13 ივნისი, 2011, №ას-832-884-2011, მითითებულია სუს განჩინებაში, 11 იანვარი, 2018, №ას-1470-1390-2017.

სტანდარტს ეფუძნება, ვიდრე ვარაუდია (სსსკ-ის 199.1-ე მუხლი).⁷³

- მოქმედი რედაქციის სსსკ-ის 199-ე მუხლი სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შედეგად მოსალოდნელი ზიანის ანაზღაურების უზრუნველყოფის საკითხზე მიღებული განჩინების გასაჩივრებას არ ითვალისწინებს, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ სასამართლოს მიერ მიღებული განჩინება მიიჩნევა კანონიერ ძალაში შესულად. ასეთ ვითარებაში კი, თუ მხარე იმავე საგანზე და იმავე საფუძველით განმეორებით მიმართავს სასამართლოს, საკითხი უნდა დარეგულირდეს არა სსსკ-ის 275-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტით (სასამართლო, მხარის განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, განუხილველად დატოვებს სარჩელს, თუ იმავე ან სხვა სასამართლოს წარმოებაში არის საქმე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველით), არამედ 272-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტით (სასამართლო, მხარეთა განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, შეწყვეტს საქმისწარმოებას, თუ არსებობს სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება ან განჩინება, რომელიც გამოტანილია დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველით).⁷⁴
- საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ უზენაეს სასამართლოს საჩივრის განხილვის საპროცესო უფლებამოსილება აქვს მხოლოდ სააპელაციო პალატის მიერ თავისი მოტივირებული განჩინებით საჩივრის საფუძველების გაუზიარებლობის შემთხვევაში. იმ პირობებში, როდესაც მოცემული საჩივარი სააპელაციო სასამართლოს არ განუხილავს, საკასაციო სასამართლო მოკლებულია მასზე მსჯელობის შესაძლებლობას და საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად, განსახილველად დაუბრუნდა სააპელაციო პალატას, რათა არ დაირღვეს მოპასუხის საპროცესო უფლება საჩივრის ორი ინსტანციით განხილვასთან დაკავშირებით.⁷⁵

⁷³ სუს განჩინება, 11 იანვარი, 2018, №ას-1470-1390-2017.

⁷⁴ სუს განჩინება 6 მარტი, 2017, №ას-28-25-2017.

⁷⁵ სუს განჩინება 14 მარტი, 2017. №ას-228-217-2017.

- სსსკ-ის 197¹.3 და 419.3 მუხლებიდან გამომდინარე, ზემდგომი სასამართლოს მიერ საჩივრის ფარგლებში მიღებული განჩინება, მიუხედავად სამართლებრივი შედეგისა, საბოლოოა და არცერთი მხარის მიერ მისი გასაჩივრების შესაძლებლობას მოქმედი კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს. აღნიშნული განჩინება წარმოადგენს სსსკ-ის 419-ე მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებულ, ზემდგომი სასამართლოს განჩინებას, რომლის კანონიერების შემოწმების საკითხის განხილვაში, შეუძლებელია, რაიმე ფორმით შევიდეს მესამე ინსტანცია – საკასაციო სასამართლო.⁷⁶
- სხვა საქმეში ზემოთ მითითებულის იდენტურ საკითხზე საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ განსახილველ შემთხვევაში ზემდგომმა – სააპელაციო სასამართლომ მოპასუხეთა შუამდგომლობა განიხილა სსსკ-ის 419-ე და 420-ე მუხლებით დადგენილი წესებით და დააკმაყოფილა მოთხოვნა. მოსარჩელის მიერ კანონით დადგენილი ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო, მოსარჩელის სასარგებლოდ საქალაქო სასამართლოს განჩინების საფუძველზე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება გაუქმდა სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით. სსსკ-ის 419-ე მუხლით დადგენილი წესის გამოყენება კი, მოცემულ შემთხვევაში იმას ნიშნავს, რომ ზემდგომი სასამართლოს განჩინება კერძო საჩივრის, განსახილველ შემთხვევაში, საჩივრის თაობაზე არ გასაჩივრდება და, ამდენად, სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე ამავე სასამართლოს განჩინებით დასრულდა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების შესახებ მოსარჩელის მიერ წარდგენილი საჩივრის განხილვა, რადგან სააპელაციო სასამართლომ, როგორც ზემდგომი ინსტანციის სასამართლომ იმსჯელა და განიხილა მოპასუხეთა შუამდგომლობა და ამასთან დაკავშირებით წარდგენილი მოსარჩელის საჩივარი. აქედან გამომდინარე, მოპასუხის საჩივარი ზემდგომი სასამართლოს განჩინებაზე განუხილველად უნდა დარჩენილიყო, რადგან სსსკ-ის 197¹ მუხლის მე-4 ნაწილით (რომელიც, თავის მხრივ, სსსკ-ის 419 – 420-ე მუხლებით დადგენილ წესზე მიუთითებს),

⁷⁶ სუს განჩინება, 19 აპრილი, 2017, №ას-471-439-2017.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე საჩივარი აღარ დაიმ-
 ვებოდა. წინააღმდეგ შემთხვევაში, სსსკ-ის 197¹ მუხლის მე-4
 ნაწილით დადგენილი მოწესრიგება, რომელიც ქვემდგომი-
 დან ზემდგომ სასამართლოში საქმის გადაგზავნას გულის-
 ხმობს და სამართალწარმოების ორ ეტაპს მოიცავს, პირვე-
 ლი ინსტანციის სასამართლოდან მოყოლებული მხარისათ-
 ვის საკასაციო სასამართლოს ჩათვლით სამართალწარმოე-
 ბის უფლების მინიჭებით სამეტაპიან განხილვას წარმოად-
 გენს. განსახილველ შემთხვევაში, პროცესუალური საკით-
 ხის მართებულად განსამართლად მნიშვნელოვანია, რომ პირ-
 ველი ინსტანციის, როგორც ქვემდგომი სასამართლოს მი-
 ერ სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე მიღებული განჩი-
 ნება და მასთან დაკავშირებული საჩივრებისა თუ შუამდგომ-
 ლობების წარდგენა მხარეთა მიერ და სასამართლოს მიერ
 განხილვა უნდა დასრულდეს ზემდგომ სასამართლოში. გან-
 სახილველ შემთხვევაში, მიუხედავად იმისა, რომ მოპასუ-
 ხეებმა საქმის სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე
 მოითხოვეს პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ გა-
 მოტანილ განჩინებაზე (სარჩელის უზრუნველყოფის შესა-
 ხებ) მოსალოდნელი ზიანის უზრუნველყოფა, აღნიშნული
 მაინც ზემდგომი ინსტანციის სამართალწარმოებას განე-
 კუთვნება და აქ უნდა დასრულებულიყო სსსკ-ის 197¹ მუხ-
 ლის მე-4 ნაწილით დადგენილი ორეტაპიანი სამართალწარ-
 მოება.⁷⁷

- სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების, კერძოდ, მოპასუ-
 ხის ორ უძრავ ნივთზე ყადაღის გამოყენების თაობაზე მოსარ-
 ჩელის მოთხოვნადაკმაყოფილდა. სააპელაციო სასამართლომ
 დააკმაყოფილა **მოპასუხის სხვა ქონებაზე ყადაღის გამოყე-
 ნების შესახებ** აპელანტის (მოსარჩელის) შუამდგომლობაც, იმ
 საფუძვლით, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სა-
 ხით უკვე გამოყენებული ყადაღა ვერ უზრუნველყოფდა პირ-
 ველი ინსტანციის სასამართლოში ნაწილობრივ მიღწეული წარ-
 მატებული შედეგის სახით დაკმაყოფილებული სასარჩელო
 მოთხოვნისა და სააპელაციო საჩივრის მიხედვით სადავოდ გამ-
 ხდარი დაუკმაყოფილებელი სარჩელის დარჩენილი ნაწილის სა-

⁷⁷ სუს განჩინება, 4 მაისი, 2017, №ას-402-375-2017.

აპელაციო სასამართლოს მიერ დაკმაყოფილების შემთხვევაში, მოპასუხისათვის დაკისრებული თანხების ამოღებას (აღსრულებას).⁷⁸

- სააპელაციო სასამართლოს განჩინების გასაჩივრებისათვის დადგენილი 5- დღიანი საპროცესო ვადის დარღვევით, მოსარჩელემ თვითონვე გამოაცალა სამართლებრივი საფუძველი უზენაეს სასამართლოში გადაგზავნილი საჩივრის განხილვას. საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ ვერ განიხილავს საჩივარს, რომელიც ჯერ კიდევ სააპელაციო სამართალწარმოების ეტაპზე ვადის დარღვევით იქნა წარდგენილი, რის გამოც იგი დაუშვებლად მიიჩნია. საკასაციო სასამართლოს მითითებით, რომ არა დაუშვებლობა, საჩივარი წარუმატებელია, ვინაიდან, მოსარჩელის მოთხოვნა – ჩუქების ხელშეკრულების გაუქმება, რომლითაც მოპასუხემ დაირეგისტრირა საკუთრების უფლება სადავო ქონებაზე, თავისი არსით, **უარყოფითი ხასიათის აღიარებითი ანუ დადგენითი მოთხოვნაა, რომლისთვისაც უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება დაუშვებელია.**⁷⁹
- საკასაციო პალატამ ნაწილობრივ საფუძვლიანად მიიჩნია მოპასუხის საჩივარი, კერძოდ: პალატამ გაიზიარა საჩივრის ავტორის მოსაზრება იმის შესახებ, რომ უძრავი ქონება, რომლის მიმართაც გამოყენებულია სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, არ წარმოადგენს მეორე მოპასუხის საკუთრებას. **საქმის მასალების მიხედვით, უზრუნველყოფის საგნად გამოყენებული უძრავი ქონების მესაკუთრე არ არის მოცემულ საქმეში მეორე მოპასუხედ დასახელებული პირი, ვინაიდან მათი პირადი ნომრები ერთმანეთს არ ემთხვევა.**

პალატა დაეთანხმა საჩივრის ავტორის (მოპასუხის) მოსაზრებას იმის შესახებ, რომ მეორე უძრავი ქონება, რომლის მიმართაც გამოყენებულია სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, ასევე, არ არის მეორე მოპასუხის საკუთრება, კერძოდ, საჯარო რეესტრის ამონაწერის მიხედვით, რომლითაც იხელმძღვანელა სააპელაციო სასამართლომ, ზემოხსენებული უძრავი ქონების მესაკუთრეს ნამ-

⁷⁸ სუს განჩინება, 26 ივლისი, 2017, №ას-650-616-2015.

⁷⁹ სუს განჩინება, 22 აპრილი, 2016, №ას-299-284-2016.

დვილად წარმოადგენდა მეორე მოპასუხე, მაგრამ **გასაჩივრებუ-
ლი განჩინების მიღების დროს ეს უკანასკნელი უკვე აღარ იყო
მითითებული ქონების მესაკუთრე**. სადავო უძრავი ქონების მე-
საკუთრედ რეგისტრირებულია სხვა ფიზიკური პირი.

საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სარჩელის საფუძვლიანო-
ბა საქმის არსებითი განხილვის დროს უნდა შემოწმდეს, ხოლო **სარ-
ჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადების განხილვის
ეტაპზე საკმარისია, არსებობდეს ვარაუდი, რომ სარჩელი შე-
იძლება – დაკმაყოფილდეს**. შესაბამისად, სასამართლომ დააკმა-
ყოფილა საჩივარი, გასაჩივრებული განჩინება გააუქმა და საქმე ამ
ნაწილში ხელახლა განსახილველად დაუბრუნა იმავე სასამართლოს,
იმ საფუძვლით, რომ **გამოკვეთილი არაა სარჩელის შესაძლო
დაკმაყოფილების ვარაუდი**.⁸⁰

- კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების საფუძველზე დან-
ყებული სააღსრულებო წარმოების შეჩერების მოთხოვნით მო-
სარჩელის განცხადება საქალაქო სასამართლომ არ დააკმაყო-
ფილა, რაც უცვლელად დატოვა სააპელაციო სასამართლომ. მო-
სარჩელის მეორე განცხადება სასამართლომ განუხილველად
დატოვა სსსკ-ის 194-ე მუხლის მე-5 ნაწილის საფუძველზე:
**„სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადების დაუკ-
მაყოფილებლობის შემთხვევაში სასამართლოს გამოაქვს
განჩინება სარჩელის უზრუნველყოფაზე უარის თქმის თა-
ობაზე. სასამართლოსთვის იმავე საგანზე და იმავე საფუძ-
ვლით მიმართვის შემთხვევაში მიიღება განჩინება განცხა-
დების განუხილველად დატოვების შესახებ, რაც გასაჩივ-
რდება საჩივრით“**.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით დაკმაყოფილდა გამყიდ-
ველის შუამდგომლობა გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნ-
ველყოფის შესახებ და **დავის საბოლოო გადაწყვეტამდე შეჩერ-
და საქალაქო სასამართლოს მიერ გაცემული სააღსრულებო
ფურცლის საფუძველზე დანყებული სააღსრულებო წარმოება
სადავო უძრავ ქონებაზე**. საკასაციო სასამართლომ უარყო რა მო-
პასუხის საჩივარი, აღნიშნა, რომ **გამყიდველის შუამდგომლობა,
სსსკ-ის 271-ე მუხლით დადგენილ, გადაწყვეტილების აღსრუ-**

⁸⁰ სუს განჩინება, 31 მარტი, 2017, №ას-1109-1066-2016.

ლების უზრუნველყოფის მოთხოვნას უკავშირდება და არა მისი სარჩელის უზრუნველყოფას (ე.ი. შუამდგომლობა სხვა საფუძველს ემყარება), რომელიც საქმისწარმოების გარკვეულ ეტაპზე სასამართლომ უარყო.⁸¹

- ერთ-ერთ საქმეზე მოსარჩელემ განცხადებით მიმართა საკაცო პალატას და მოითხოვა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება – საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებით **მოპასუხის სასარგებლოდ დაკისრებული თანხის მოთხოვნის უფლებაზე ყადაღის დადება, კერძოდ კი, მოსარჩელის საბანკო ანგარიშზე არსებული ყადაღადადებული თანხიდან გარკვეული თანხის მოთხოვნის უფლების დაყადაღება.**

იმის გათვალისწინებით, რომ სასამართლო გადაწყვეტილებით მოპასუხის სასარგებლოდ დაკისრებული თანხა წარმოადგენს მის ერთადერთ აქტივს (*მოპასუხის სახელზე არ ირიცხება არანაირი ქონება*), საკასაციო პალატამ სსსკ-ის 198.3 (სასამართლოს *შეუძლია, გამოიყენოს სხვა ღონისძიებებიც, თუ ეს აუცილებელია სარჩელის უზრუნველყოფისათვის*) მუხლის საფუძველზე, მიზანშეწონილად მიიჩნია, ისეთი ღონისძიების გამოყენება, რაც აუცილებელია განსახილველი სარჩელის უზრუნველყოფისათვის, კერძოდ, აღმასრულებელს დაევალა, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილების აღსრულებისას განმცხადებლის საბანკო ანგარიშზე არსებული, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინებით ყადაღადადებული, 120 000 ლარიდან 1 15 056.9 ლარის მოპასუხისათვის გადაცემისას, ყადაღა დაადოს 9 495 აშშ დოლარის ეკვივალენტ ლარს და შეიტანოს აღსრულების ეროვნული ბიუროს სადეპოზიტო ანგარიშზე. აღმასრულებლისათვის ასეთი ვალდებულების დაკისრების სამართლებრივ საფუძველს სსსკ-ის 198.3 მუხლთან ერთად ქმნის, ასევე, „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტი (*აღმასრულებელს ყადაღადადებული ფული დაუყოვნებლივ შეექვს აღსრულების ეროვნული ბიუროს სადეპოზიტო ანგარიშზე*).⁸²

- განსახილველ საქმეზე საკასაციო სასამართლომ არ დააკმაყო-

⁸¹ სუს განჩინება, 12 თებერვალი, 2016, №ას-1238-1161-2015.

⁸² სუს განჩინება, 31 ოქტომბერი, 2019, №ას-1601-2019.

ფილა საჩივარი უზრუნველყოფის ღონისძიების ერთი სახის მეორე სახით შეცვლის თაობაზე შემდეგი მოტივაციით, იმის გათვალისწინებით, რომ მოთხოვნა უკვე წარდგენილია განმცხადებლების მიერ და იგი სააპელაციო სასამართლომ მიიღო წარმოებაში, **იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნული განცხადება მიჩნეულ იქნება საფუძვლიანად, გაუქმდება სააპელაციო სასამართლოს განჩინებები მხარეთა შორის მორიგების დამტკიცების შესახებ. შედეგად, განახლება საქმისწარმოება მხარეთა შორის სასარჩელო მოთხოვნაში მითითებული თანხების მოცულობაზე, რომელიც ბევრად აღემატება როგორც მორიგების პირობებით გათვალისწინებული თანხის ჯამურ მოცულობას, ისე – იმ თანხას, რომელზეც მხარემ საბანკო გარანტია წარადგინა.**

საკასაციო პალატამ მიიჩნია, რომ საქმის განხილვის მოცემულ ეტაპზე შეუძლებელია იმის განსაზღვრა, საქმის განახლების შემთხვევაში, რა ქმედებებს განახორციელებს მოსარჩელე (მას შეუძლია, შეამციროს მოთხოვნა, ან ხელახლა მოურიგდეს მოპასუხეს, რა შემთხვევაშიც, შესაძლებელია მოპასუხის მიერ წარმოდგენილი საბანკო გარანტია გახდეს უზრუნველყოფის ადეკვატური და უფრო უკეთესი საშუალება). თუმცა მოცემულ ეტაპზე, მოპასუხის მიერ წარმოდგენილი საბანკო გარანტია, არ არის მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილი თანხის შესაბამისი.

საკასაციო პალატამ ასევე აღნიშნა, რომ საქმის განახლების შემთხვევაში, განახლებისთანავე და განხილვის ნებისმიერ ეტაპზე მოპასუხეს უფლება აქვს, კვლავ იშუამდგომლოს სასამართლოს წინაშე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებების სხვა ღონისძიებით, მათ შორის, საბანკო გარანტიით შეცვლაზე, რაც სასამართლოს მისცემს საშუალებას, ახალი გარემოებების გათვალისწინებით კვლავ იმსჯელოს ამ საკითხზე.⁸³

- სასამართლომ აღნიშნა, რომ, განსახილველ შემთხვევაში, დავა სწორედ ფულადი ვალდებულებიდან გამომდინარეობს და კანონით დასაშვები უზრუნველყოფის ღონისძიების ზომად თანხის დეპოზიტზე განთავსება მიიჩნევა (სსსკ-ის 196.3 მუხლი), თუმცა **მოპასუხეს არ წარუდგენია მტკიცებულება, რომ მან**

⁸³ სუს განჩინება, 18 ივლისი, 2016, №ას-454-436-2016.

უკვე განათავსა მოსარჩელის სასარგებლოდ დაკმაყოფილებული გადანყვეტილების უზრუნველსაყოფად შესაბამისი თანხა სადეპოზიტო ანგარიშზე, მან მხოლოდ ასეთი შესაძლებლობა განიხილა და შესთავაზა სასამართლოს უკვე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების – მოპასუხის საკუთრებად რიცხულ ქონებაზე ყადაღის მოხსნის სანაცვლოდ, თანხის მომავალში შეტანა სადეპოზიტო ანგარიშზე.

საკასაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ, მოცემულ შემთხვევაში, მხარეთა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების ბალანსის გონივრულად შეფასებისას, სასამართლოსათვის ამოსავალი პრინციპია გადანყვეტილების აღსრულებადობა, რაც რეალური უნდა იყოს. **მოპასუხის შეთავაზება ეხება არა არსებულ ფაქტს – სადეპოზიტო ანგარიშზე თანხის შეტანას, არამედ მომავალ მოქმედებას, რაც უზრუნველყოფილი გადანყვეტილების აღსრულებას კითხვის ნიშნის ქვეშ აყენებს.**

სსსკ-ის 196-ე მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე „სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლა არის სასამართლოს უფლებამოსილება და არა ვალდებულება, რომელიც განპირობებული უნდა იყოს მნიშვნელოვნად შეცვლილი გარემოებებით და მიზანშეწონილობით“ (სუსგ №ას-1165-1095-2015, 25.11.2015წ). საბოლოოდ, სასამართლომ დაასკვნა, რომ მოპასუხემ ვერ წარადგინა სარწმუნო მტკიცებულება, რომელიც დაადასტურებდა მნიშვნელოვნად შეცვლილ გარემოებას და დაარწმუნებდა საკასაციო სასამართლოს უზრუნველყოფის ღონისძიების ერთი სახის მეორით შეცვლის მიზანშეწონილობაში.⁸⁴

- **საკასაციო პალატამ არ დააკმაყოფილა საჩივარი და სსსკ-ის 196-ე მუხლის საფუძველზე უზრუნველყოფის ღონისძიების ერთი სახის მეორე სახედ შეცვლის გადანყვეტილება კანონიერად მიიჩნია, იმ დასაბუთებით, რომ თანხის სადეპოზიტო ანგარიშზე განთავსება, რომელიც შეესაბამება სარჩელით მოთხოვნილ თანხას, სწორად გახდა სააპელაციო სასამართლოს მხრიდან საქალაქო სასამართლოს მიერ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლის საფუძველი, რადგანაც მოპასუხის მიერ შეთავაზებული ზომა და-**

⁸⁴ სუს განჩინება, 28 ივლისი, 2016, №ას-498-478-2016.

ვის საგნის დასაცავად ადეკვატურია როგორც დასაშვებობის, ისე – საკმარისობის თვალსაზრისით და, სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, ქმნის მიღებული გადაწყვეტილების რეალურად აღსრულების გარანტიას.⁸⁵

მიგვაჩნია, რომ წინამდებარე ანალიზი საინტერესოა საკითხით დაინტერესებული პირებისათვის, ვინაიდან უზრუნველყოფს სასარჩელო მოთხოვნისა და მიღებულ გადაწყვეტილებათა აღსრულების საპროცესო უზრუნველყოფის თაობაზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს არსებული პრაქტიკის გაცნობას, რაც, საბოლოოდ, მართლმსაჯულების განხორციელების პროცესს მისაწვდომს ხდის.

⁸⁵ სუს განჩინება, 29 ივლისი, 2016, №ას-650-621-2016.

საქართველოს უზენაესი სასამართლო
თბილისი 0110, ძმები ზუბალაშვილების ქ. №6
www.supremecourt.ge